TẠP CHÍ

PHÒNG CHÁY & CHỮA CHÁY

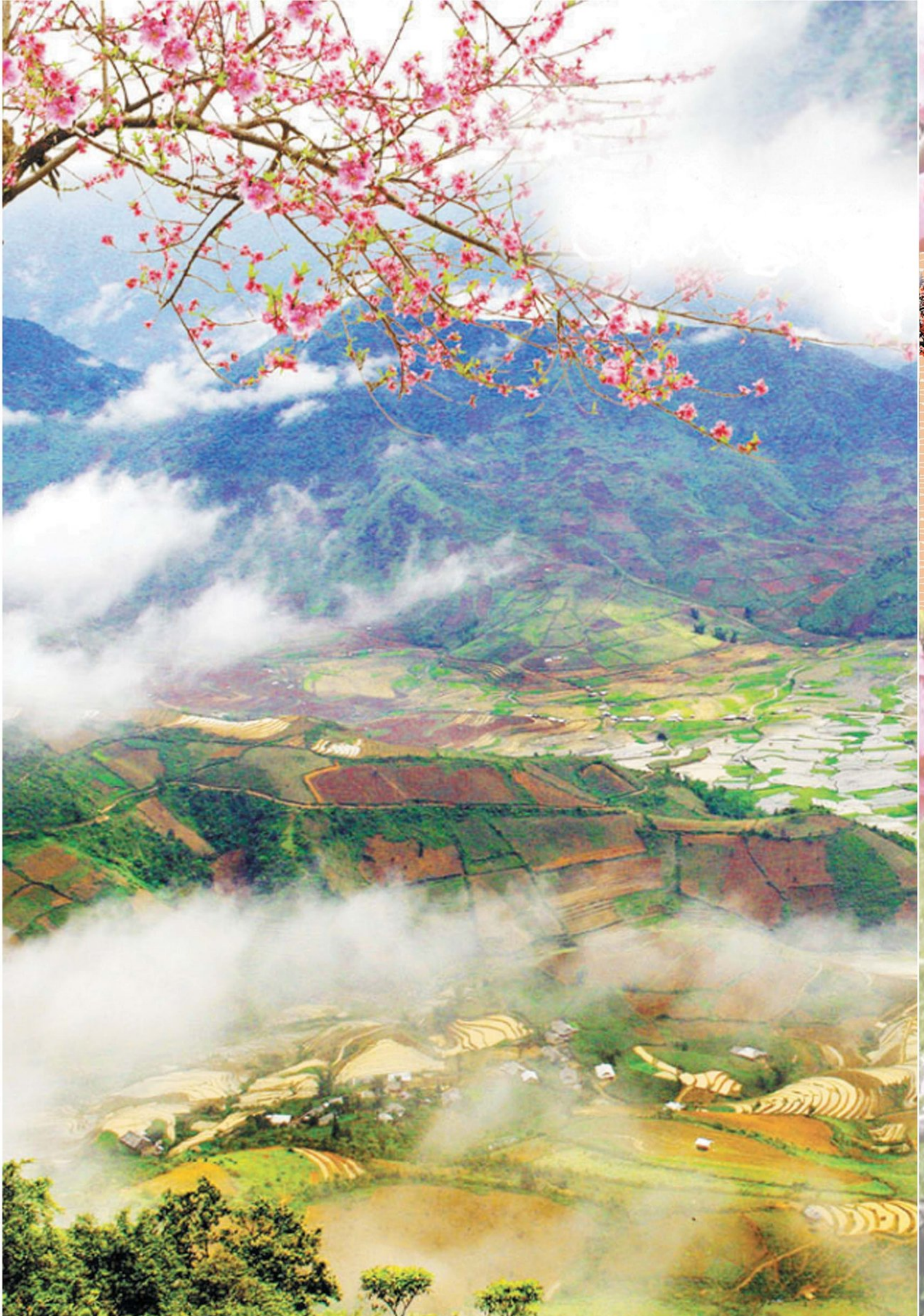
Số Xuân Đinh Dậu 2017

ISSN 1859 - 4719

MỪNG ĐẢNG QUANG VINH
MỪNG XUÂN ĐINH DẬU

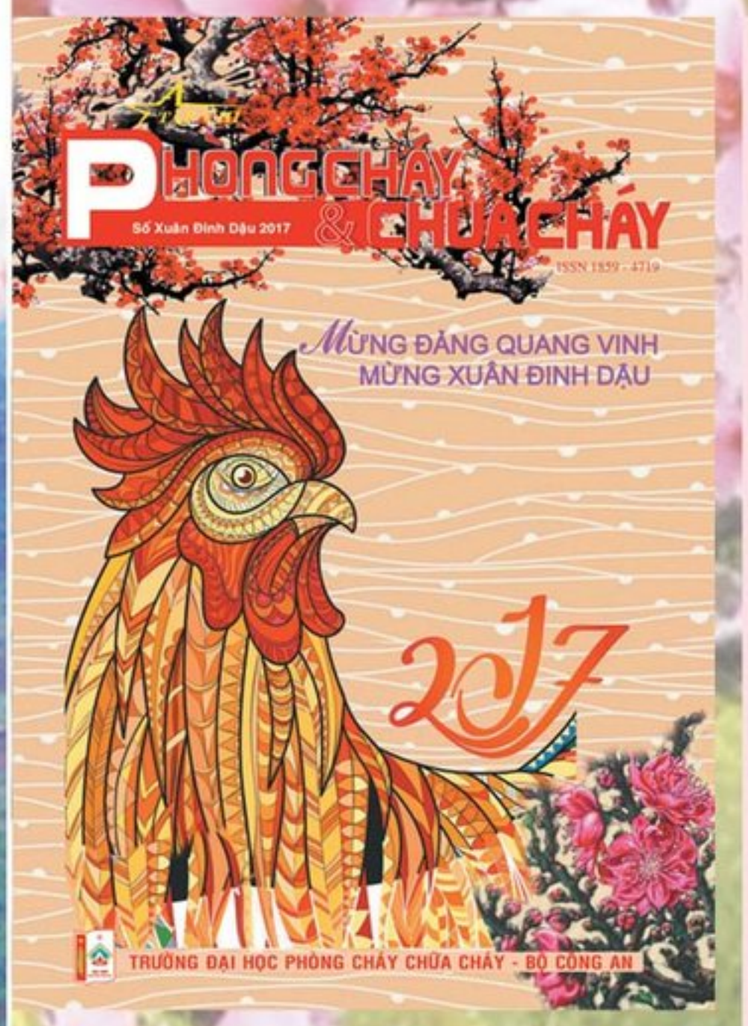
2017

TRƯỜNG ĐẠI HỌC PHÒNG CHÁY CHỮA CHÁY - BỘ CÔNG AN

TẠP CHÍ
PHÒNG CHÁY & CHỮA CHÁY
Số Xuân Đinh Dậu 2017

ISSN 1859 - 4719

TỔNG BIÊN TẬP
Thiếu tướng, PGS, TS. ĐỖ NGỌC CẨN

PHÓ TỔNG BIÊN TẬP
Đại tá, PGS, TS. NGÔ VĂN XIÊM
Đại tá, ThS. NGUYỄN THÀNH LONG

THƯ KÝ TÒA SOẠN
Đại úy, TS. PHẠM THỊ THOAN

TÒA SOẠN
243 Khuất Duy Tiến - Thanh Xuân - Hà Nội
ĐT/ Fax: (04) 3553 7759
Email: tapchipccc@gmail.com
Website: daihocpccc.edu.vn

THIẾT KẾ
Thượng úy THÀNH THỊ PHƯƠNG NHUNG

In tại Công ty in Sao Việt
Địa chỉ: Số 9/40 Nguỵ Như Kon Tum
Nhân Chính, Thanh Xuân, Hà Nội

Giấy phép xuất bản số 512/GP-BTTTT
Bộ Thông tin và Truyền thông cấp
ngày 01/4/2008

Ảnh bìa: *Mừng Xuân Đinh Dậu 2017*

TRONG SỐ NÀY

4. THƯ CHÚC MỪNG NĂM MỚI CỦA BỘ TRƯỞNG BỘ CÔNG AN.

XÃ LUẬN
5.TẠP CHÍ PC&CC: Chặng đường mới, quyết tâm mới.

MỪNG ĐẢNG QUANG VINH, MỪNG XUÂN ĐINH DẬU
6. ĐỖ NGỌC CẨN: Quan điểm và chính sách của nhà nước ta về xây dựng lực lượng Cảnh sát PCCC.
7. BÙI DANH TUẤN: Chống "tự diễn biến", "tự chuyển hóa" trong CAND theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

DIỄN ĐÀN ĐẦU NĂM
8. THẢO NGUYÊN: Phỏng vấn Trung tướng, GS, TS. Nguyễn Ngọc Anh – Cục trưởng Cục Pháp chế và cải cách hành chính, tư pháp - Bộ Công an.
9. HOÀNG VIỆT: Phỏng vấn Thiếu tướng, TS. Đoàn Việt Mạnh – Cục trưởng Cục Cảnh sát PCCC&CNCH.
11. VIỆT HOÀNG: Phỏng vấn Thiếu tướng, PGS, TS. Nguyễn Mạnh Hà – Hiệu trưởng Trường Đại học PCCC.

XUÂN TRÊN MỌI MIỀN TỔ QUỐC
12. NGUYỄN QUANG: Những "chiếc la bàn" giữ bình yên Thành phố mang tên Bác.
13. TRẦN HỒNG MINH: Giữ bình yên mùa Xuân trên Đảo Ngọc.
14. THÁI THỤY: Xuân trên thị trấn sương mù.
15. ÁNH HỒNG: Làng sản xuất "vàng mã" những ngày giáp Tết.
16. TRỊNH LAN: Ngày Xuân ở nơi đào tạo những người lính chống giặc lửa.
17. HƯƠNG MAI: Xuân về sông nước Tây Đô.

GẶP GỠ NGÀY XUÂN
18. VIỆT HƯƠNG: Phỏng vấn Đại tá Phí Văn Minh – Giám đốc Cảnh sát PC&CC tỉnh Quảng Ninh.
19. LỆ HOA: Phỏng vấn Đại tá Văn Quyết Thắng – Giám đốc Cảnh sát PC&CC tỉnh Đồng Nai.
20. HOÀNG VIỆT: Giao thừa nghe lính 114 kể chuyện nghề.
21. MỘC MIÊN: Chiến thắng của "những trái tim dũng cảm".
22. THU PHƯỢNG: Người mang điều kỳ diệu cứu cả đoàn tàu.
23. MINH ANH: Chuyện về những người lính PCCC&CNCH trên sông Đồng Nai.
24. BẢO ANH: Gặp người chế tạo xe chữa cháy.

CÔNG TÁC PCCC TRONG DỊP TẾT
25. TRẦN HỒNG MINH: Chỉ thị số 11 – CT/TW của Ban Bí thư dưới góc nhìn an toàn PCCC.
26. THÁI THỤY: Gìn giữ nét văn hóa phố cổ trong lòng Hà Nội.
27. THỤY AN: Đảm bảo an toàn PCCC tại Hội sách Xuân.
28. LỆ HOA: Giữ mãi màu xanh núi Chứa Chan rừng Xuân Lộc.
29. MỘC MIÊN: Đạo Tú "chuyển mình".
30. HỒNG VÂN: Tục thờ cúng tổ tiên ngày Tết: "Cẩn tắc vô ưu".

TRANG THƠ
VĂN HÓA – NGHỆ THUẬT
32. DƯƠNG THIÊN HƯƠNG: Truyện ngắn Ranh giới mong manh.
33. HỒNG VÂN: Truyện ngắn Nếu một ngày vắng anh.
34. PHƯƠNG NHUNG: Truyện ngắn Phố không mùa.
35. TRỊNH LAN: Truyện ngắn Phía cuối con đường.
36. THÁI THỤY: Sông Tô Lịch - những giá trị mang tính lịch sử.
37. KHÁNH LY: Thư gửi lính 114.
37. TRẦN DƯƠNG ANH: "Nét chữ nết người".
38. TRUNG ANH: Giữ "hồn đất" bình yên.
39. HẠNH NGUYÊN: Người lính chữa cháy trên những cánh tem thư.

CÂU CHUYỆN NGÀY XUÂN
40. TRẦN HỒNG MINH: Đội PCCC Hạ Long – đơn vị được Bác Hồ đặt tên.
41. THIÊN NGA: Cuộc chiến ngầm nơi đáy nước.
42. DƯƠNG THIÊN HƯƠNG: Lính 114 và những tình huống "dở khóc dở cười".
43. VŨ VĂN BỔN: Chương trình truyền hình PCCC đầu tiên trong cả nước – Chuyện bây giờ mới kể.
44. THU HÀ: Đền Chợ Cháy.
45. NGUYỄN ĐÌNH HẬU: Bữa tiệc cúng Thổ thần.
46. HOÀNG VIỆT: "Giải cứu – Điều không tưởng".
47. QUỲNH TRANG: Bữa cơm thơm mùi khói.

NĂM DẬU NÓI CHUYỆN GÀ
47. ĐỨC CHIẾN: Con gà trong tục thờ cúng của người Việt.
48. HẢI BĂNG: Ngày Xuân tản mạn về con gà.

PHONG TỤC ĐÓN TẾT BỐN PHƯƠNG
49. DIỆP CHI: Một số phong tục đón năm mới độc đáo trên thế giới.
50. BẢO BÌNH: Ngắm tranh dân gian nhớ Tết cổ truyền.

THƯ CHÚC MỪNG NĂM MỚI

Hà Nội, ngày 01 tháng 01 năm 2017

Các đồng chí thân mến!

Nhân dịp năm mới 2017 và đón Xuân Đinh Dậu, thay mặt Đảng ủy Công an Trung ương và Bộ Công an, tôi thân ái gửi tới toàn thể tướng lĩnh, sỹ quan, hạ sỹ quan, chiến sỹ, công nhân viên, học viên; các đồng chí cán bộ hưu trí, thương binh, bệnh binh, thân nhân liệt sỹ Công an nhân dân; các đồng chí Công an xã, bảo vệ dân phố, bảo vệ cơ quan, doanh nghiệp lời thăm hỏi và lời chúc mừng năm mới tốt đẹp nhất.

Năm 2016, bên cạnh những thuận lợi cơ bản, tình hình thế giới, khu vực và trong nước có nhiều diễn biến phức tạp, đặt ra khó khăn, thách thức lớn hơn đối với nhiệm vụ bảo đảm an ninh quốc gia, giữ gìn trật tự, an toàn xã hội, song dưới sự lãnh đạo của Trung ương Đảng, Quốc hội, Chính phủ; sự đồng tâm, hiệp lực của cả hệ thống chính trị; sự ủng hộ, giúp đỡ to lớn của nhân dân; với niềm tin và quyết tâm chính trị cao, lực lượng Công an nhân dân đã nỗ lực, cố gắng, vượt qua mọi khó khăn, thử thách, tập trung thực hiện đồng bộ các giải pháp công tác, kịp thời ngăn chặn âm mưu, hoạt động chống phá của các thế lực thù địch, ngăn chặn các loại tội phạm, tệ nạn xã hội, giữ gìn trật tự, an toàn xã hội, góp phần bảo vệ tuyệt đối an toàn Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII của Đảng, bầu cử Quốc hội khóa XIV và Hội đồng nhân dân các cấp nhiệm kỳ 2016 – 2021, giữ vững ổn định chính trị, tạo môi trường an ninh, an toàn, lành mạnh cho nhân dân và phục vụ hiệu quả nhiệm vụ phát triển kinh tế, xã hội, đối ngoại của đất nước.

Bước sang năm mới 2017, là năm thứ hai, có vị trí rất quan trọng trong việc thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội XII của Đảng và kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội giai đoạn 2016 – 2020, yêu cầu, nhiệm vụ công tác rất nặng nề, đòi hỏi lực lượng Công an nhân dân tiếp tục phát huy truyền thống anh hùng, vẻ vang; tăng cường đổi mới, kỷ cương, trách nhiệm; hiệp đồng chặt chẽ với Quân đội nhân dân và cả hệ thống chính trị; gương mẫu, đi đầu trong thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII) về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện "tự diễn biến", "tự chuyển hóa" trong nội bộ, đẩy mạnh học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, tạo chuyển biến, đột phá mới về chất lượng, hiệu quả các mặt công tác, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ giữ vững an ninh quốc gia, trật tự an toàn xã hội, phục vụ thắng lợi sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, xứng đáng với sự tin yêu của Đảng, Nhà nước và nhân dân.

Chúc các đồng chí và gia đình năm mới dồi dào sức khỏe, hạnh phúc và thành công.

Chào thân ái và quyết thắng!

Thượng tướng Tô Lâm - Ủy viên Bộ Chính trị
Bí thư Đảng ủy Công an Trung ương, Bộ trưởng Bộ Công an

CHẶNG ĐƯỜNG MỚI, QUYẾT TÂM MỚI

Năm 2016 khép lại với những sự kiện chính trị quan trọng mang nhiều ý nghĩa lịch sử. Khởi đầu là Đại hội đại biểu toàn quốc Đảng Cộng sản Việt Nam lần thứ XII thành công tốt đẹp. Tiếp đến là bầu cử Đại biểu Quốc hội Khóa XIV và bầu cử Đại biểu Hội đồng nhân dân các cấp nhiệm kỳ 2016 - 2021 được tổ chức chu đáo, thành công đã thực sự trở thành "Ngày hội non sông"... Năm 2016 cũng là thời điểm Đảng ta tiến hành tổng kết đánh giá nhìn nhận lại thành tựu to lớn sau ba mươi năm thực hiện đường lối đổi mới đất nước, tiếp tục thực hiện cương lĩnh xây dựng đất nước thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội... Mặc dù còn gặp nhiều khó khăn, thách thức; khủng hoảng về kinh tế, chính trị trên phạm vi toàn cầu, các vấn đề về xã hội, môi trường, thiên tai... là những cản trở trong quá trình phát triển. Song nhìn chung, nền kinh tế của đất nước từng bước phục hồi và có chiều hướng tăng trưởng, an ninh quốc phòng tiếp tục được củng cố và giữ vững, đời sống của nhân dân ngày một được nâng cao. Lực lượng Công an nhân dân nói chung và lực lượng Cảnh sát Phòng cháy chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ (PCCC&CNCH) nói riêng luôn tự hào đã đóng góp sức mình phục vụ đắc lực sự nghiệp đổi mới đất nước, bảo vệ tài sản nhà nước, tính mạng và tài sản của nhân dân.

Đối với lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH, trong năm 2016 đã có nhiều hoạt động thiết thực kỷ niệm 55 năm Ngày Truyền thống của lực lượng (04/10/1961-04/10/2016), 15 năm Ngày Toàn dân PCCC (04/10/2001- 04/10/2016). Năm 2016 cũng là năm Trường Đại học PCCC, nơi đào tạo nguồn nhân lực làm công tác PCCC&CNCH kỷ niệm 40 năm Ngày Truyền thống của nhà trường (02/9/1976 - 02/9/2016). Những dấu mốc trên là dịp các thế hệ cán bộ làm công tác PCCC&CNCH nhìn lại một chặng đường lịch sử đầy vinh quang với niềm tự hào lớn lao về sự lớn mạnh của lực lượng.

Trong bài phát biểu quan trọng tại buổi lễ kỷ niệm 55 năm Ngày Truyền thống của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH, Chủ tịch nước Trần Đại Quang đã khẳng định: Dưới sự quan tâm, lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng, Nhà nước, của Đảng ủy Công an Trung ương và Bộ Công an, sự phối hợp hiệp đồng chặt chẽ của các cấp, các ngành, sự đùm bọc, giúp đỡ của nhân dân, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH đã không ngừng lớn mạnh, trưởng thành về mọi mặt, cùng các lực lượng trong Công an nhân dân góp phần đảm bảo an ninh quốc gia, giữ gìn trật tự an toàn xã hội, phục vụ sự nghiệp phát triển kinh tế, xã hội và hội nhập quốc tế của đất nước. Lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH đã chủ động tham mưu với Đảng, Nhà nước đề ra các chủ trương, giải pháp, từng bước hoàn thiện hệ thống pháp luật và tổ chức chỉ đạo có hiệu quả công tác PCCC&CNCH. Phong trào Toàn dân tham gia công tác PCCC&CNCH ngày càng phát triển sâu rộng; hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước được tăng cường, tạo sự chuyển biến rõ nét trong công tác phòng, chống cháy, nổ. Các biện pháp phòng ngừa, loại trừ nguyên nhân, điều kiện phát sinh cháy, nổ, tai nạn, sự cố được tích cực triển khai; hoạt động kiểm tra, thanh tra, xử lý vi phạm quy định về an toàn PCCC được đẩy mạnh, qua đó nâng cao ý thức tuân thủ, tôn trọng pháp luật của người đứng đầu cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp và người dân trong phòng, chống cháy, nổ; số vụ cháy, nổ được kiềm chế; giảm số vụ cháy, nổ lớn và thiệt hại gây ra. Việc ứng dụng những thành tựu khoa học, công nghệ tiên tiến trong công tác PCCC được chú trọng. Công tác thường trực sẵn sàng chiến đấu được tăng cường và ngày càng có hiệu quả, kịp thời xử lý, cứu chữa các vụ cháy, nổ, hạn chế đến mức thấp nhất thiệt hại về người tài sản của nhà nước, tổ chức và công dân. Lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH được củng cố, kiện toàn theo hướng cách mạng, chính quy, tinh nhuệ và từng bước hiện đại, thực sự là lực lượng chủ công, nòng cốt trên mặt trận phòng chống giặc lửa.

Những đánh giá trên là sự ghi nhận của Đảng, Nhà nước và của nhân dân về những thành tích đạt được của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH trong suốt chặng đường hơn 55 năm qua. Đồng thời cũng là nguồn cổ vũ, động viên, khẳng định sự lớn mạnh không ngừng về mọi mặt của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH từ trung ương tới địa phương. Đến nay, Cục Cảnh sát PCCC&CNCH được nâng vị trí là đơn vị trực thuộc Bộ Công an. Trên địa bàn cả nước đã có 20 tỉnh, thành phố thành lập đơn vị Cảnh sát PC&CC cấp địa phương. Các Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH thuộc Công an các tỉnh, thành phố trong cả nước không ngừng được củng cố, bổ sung cả về con người, trang thiết bị, phương tiện phục vụ công tác và chiến đấu. Công tác PCCC&CNCH ngày càng được các cấp, các ngành và các tầng lớp nhân dân quan tâm; vai trò, vị trí của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH trong xã hội ngày càng được khẳng định.

Phát huy truyền thống vẻ vang của lực lượng và những kết quả công tác đạt được trong chặng đường đã qua, hôm nay, những cán bộ, chiến sỹ làm công tác PCCC&CNCH tiếp tục vững bước trên chặng đường mới với những quyết tâm mới, góp phần đem lại sự bình yên cho nhân dân. Xác định chặng đường phía trước sẽ gặp không ít khó khăn, thử thách, song lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH quyết tâm thực hiện những mặt công tác trọng tâm, đó là:

Chủ động, nhạy bén trong công tác điều tra cơ bản, nắm bắt, phân tích, dự báo tình hình cháy, nổ; làm tốt chức năng tham mưu với Đảng, Nhà nước ban hành các chủ trương, chính sách, pháp luật về PCCC&CNCH. Tích cực tham mưu với cấp ủy, chính quyền các cấp triển khai có hiệu quả Chỉ thị số 47 của Ban Bí thư Trung ương Đảng (Khóa XI) về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác PCCC nhằm huy động sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị và toàn dân trong việc thực hiện nhiệm vụ PCCC&CNCH. Tiếp tục đẩy mạnh phong trào Toàn dân PCCC&CNCH gắn với phong trào Toàn dân Bảo vệ an ninh Tổ quốc.

Không ngừng nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước về PCCC, tăng cường công tác kiểm tra, thanh tra, xử lý nghiêm những hành vi vi phạm các quy định về PCCC. Triển khai đồng bộ các biện pháp phòng ngừa, ngăn chặn, hạn chế các vụ cháy, nổ lớn; xây dựng các phương án PCCC&CNCH đối với các địa bàn, các công trình trọng điểm quốc gia, khu công nghiệp, nhà cao tầng, chợ, trung tâm thương mại... có nguy cơ cháy, nổ cao. Thường xuyên tổ chức luyện tập, sẵn sàng lực lượng, phương tiện và các điều kiện cần thiết để ứng phó kịp thời với các tình huống cháy, nổ và CNCH. Phối hợp, hiệp đồng chặt chẽ với các lực lượng chức năng trong quá trình tổ chức thực hiện công tác PCCC&CNCH.

Tăng cường nghiên cứu, ứng dụng những thành tựu khoa học, công nghệ tiên tiến góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác PCCC&CNCH. Đẩy mạnh xã hội hóa trong đầu tư, nghiên cứu, sản xuất trong nước các phương tiện, thiết bị phòng chống cháy, nổ. Mở rộng quan hệ hợp tác quốc tế về phòng vệ dân sự, nhất là đối với các nước có trình độ khoa học, công nghệ tiên tiến về PCCC để trao đổi kinh nghiệm, ứng dụng công nghệ hiện đại và nâng cao trình độ chuyên môn của lực lượng làm công tác PCCC&CNCH.

Thường xuyên chăm lo công tác xây dựng Đảng, xây dựng lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH chính quy, tinh nhuệ, chuyên nghiệp, từng bước hiện đại; chú trọng phát triển mạng lưới các Đội Cảnh sát PCCC; Đội Cảnh sát CNCH khu vực, đặc biệt ở các khu, cụm công nghiệp, các khu vực đô thị. Triển khai thực hiện có hiệu quả Nghị quyết Trung ương 4 (Khóa XII) về tăng cường xây dựng chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện "tự diễn biến", "tự chuyển hóa" trong nội bộ; Chỉ thị số 05 của Bộ Chính trị (Khóa XII) về "Đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh" gắn với đẩy mạnh thực hiện 6 điều Bác Hồ dạy CAND, 4 điều Bác Hồ dạy lực lượng PCCC. Chú trọng công tác đào tạo, huấn luyện, bồi dưỡng lực lượng PCCC chuyên nghiệp và bán chuyên nghiệp. Quan tâm xây dựng đội ngũ cán bộ, chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH có phẩm chất cách mạng, đạo đức trong sáng, nhạy bén về chính trị, nắm vững pháp luật, tinh thông về nghiệp vụ, am hiểu về khoa học, kỹ thuật, tận tụy, sáng tạo trong công tác, mưu trí, dũng cảm trong chiến đấu, hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ được giao.

Một mùa Xuân mới lại về, một chặng đường mới mở ra, hứa hẹn nhiều hy vọng ở tương lai. Vượt qua mọi khó khăn thử thách với quyết tâm mới, những "người lính" tiên phong trên mặt trận "chống giặc lửa" sẽ viết tiếp truyền thống vẻ vang của lực lượng, giữ trọn lời thề sắt son, "trung với Đảng, hiếu với dân", sẵn sàng hoàn thành mọi nhiệm vụ, góp phần đem lại sự bình yên, hạnh phúc cho nhân dân./.

TẠP CHÍ PC&CC

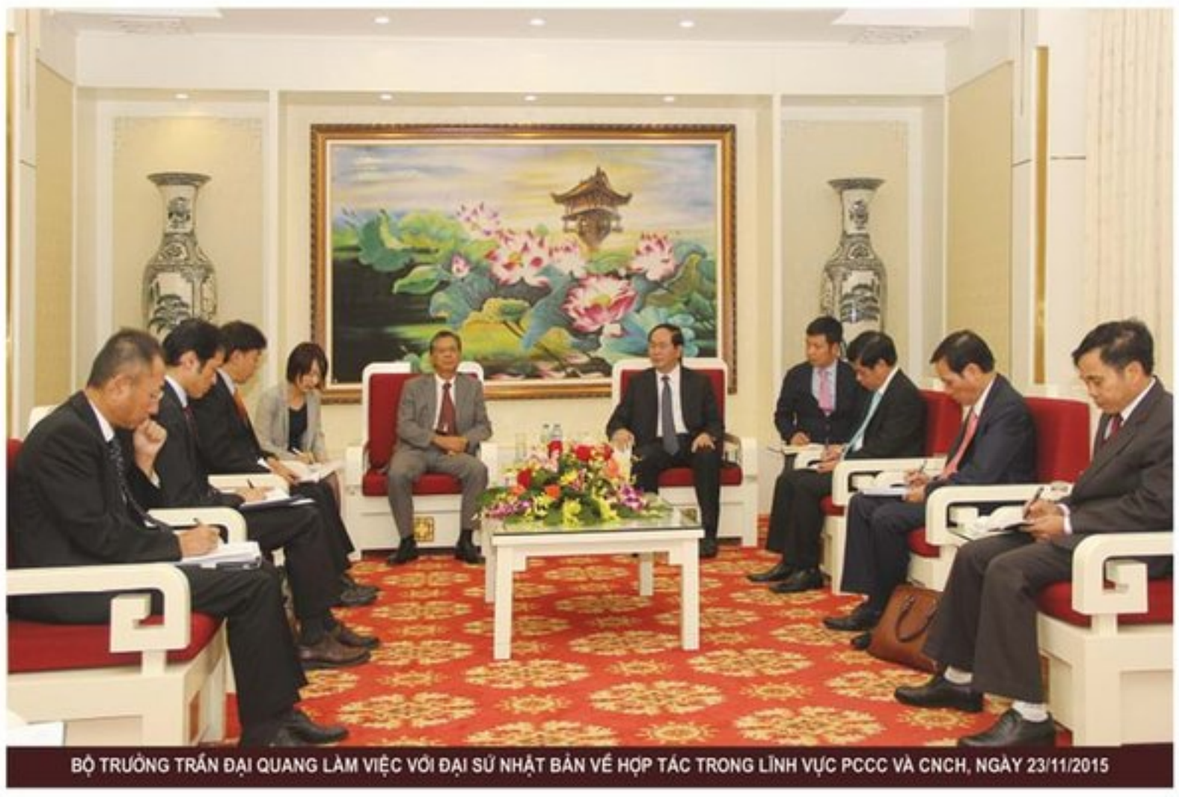
MỪNG ĐẢNG QUANG VINH, MỪNG XUÂN ĐINH DẬU

QUAN ĐIỂM VÀ CHÍNH SÁCH CỦA NHÀ NƯỚC TA VỀ XÂY DỰNG LỰC LƯỢNG CẢNH SÁT PCCC

Thiếu tướng, PGS, TS. ĐỖ NGỌC CẨN
Tổng Biên tập Tạp chí PC&CC

Từ xa xưa, ông, cha ta đã khẳng định "thuỷ, hoả, đạo, tặc" là 4 mối hiểm hoạ lớn nhất mà con người phải đương đầu và luôn cần phải tìm cách đối phó. Trong đó, giặc lửa (hoả) được xác định là mối hiểm hoạ đứng vị trí thứ hai bởi mức độ tàn phá, huỷ hoại và mức độ ảnh hưởng rất lớn của nó đối với con người, tài sản vật chất và môi trường. Theo báo cáo của Cục Cảnh sát PCCC&CNCH, hiện nay, trung bình mỗi năm ở nước ta xảy ra khoảng 2000 vụ cháy, làm chết khoảng 80 người, bị thương khoảng 200 người, thiệt hại về tài sản trị giá khoảng 300 tỷ đồng. Tính trung bình, mỗi ngày trên cả nước xảy ra khoảng 5,5 vụ cháy, gây thiệt hại 850 triệu đồng và trung bình một vụ cháy gây thiệt hại về tài sản 150 triệu đồng.

Nhận thức rõ những tác hại đó và tầm quan trọng của công tác phòng, chống "giặc lửa", trong mỗi giai đoạn của cách mạng, Đảng, Nhà nước ta luôn dành sự quan tâm xứng đáng đến công tác PCCC, trong đó có công tác xây dựng lực lượng Cảnh sát PCCC. Điều đó được cụ thể hoá trong các văn bản chỉ đạo, các đạo luật quan trọng về công tác PCCC.

BỘ TRƯỞNG TRẦN ĐẠI QUANG LÀM VIỆC VỚI ĐẠI SỨ NHẬT BẢN VỀ HỢP TÁC TRONG LĨNH VỰC PCCC VÀ CNCH, NGÀY 23/11/2015

Quan điểm về xây dựng lực lượng Cảnh sát PCCC được nhà nước ta đề cập lần đầu tiên trong *Chỉ thị xây dựng lực lượng Cứu hoả miền Bắc số 1175/V2 ngày 02 tháng 6 năm 1965 của Bộ Công an*. Chỉ thị đã quy định nhiệm vụ của lực lượng Cứu hoả chuyên nghiệp, tổ chức, tính chất của các đơn vị cứu hoả này. Theo đó, nhiệm vụ của lực lượng Cứu hoả chuyên nghiệp bao gồm: giáo dục, hướng dẫn, tổ chức nhân dân phòng hoả, cứu hoả; sẵn sàng chữa cháy; khi có chiến tranh xảy ra phải hướng dẫn nhân dân phòng không, sơ tán, phòng độc. Tổ chức của các đơn vị cứu hoả mang tính chất bán quân sự, chia thành Tiểu đội, Trung đội, Đại đội. Về mặt tổ chức, các Đội Phòng hoả, cứu hoả Hà Nội, Hải Phòng trực thuộc Giám đốc Sở Công an; 9 Đội Phòng hoả, cứu hoả khác (Nam Định, Hồng Quảng, Nghệ An, Thanh Hoá, Hà Nam, Hải Dương, Lạng Sơn, Phú Thọ và Thái Nguyên) trực thuộc Ban hoặc Phòng Trị an dân cảnh của các Sở, Ty Công an. Về mặt nhân sự, Bộ Công an cho phép các Sở, Ty Công an được tuyển thêm nhân viên chữa cháy, cứ mỗi xe chữa cháy được tuyển từ 6 đến 8 người; độ tuổi từ 18 đến 32, có sức khoẻ tốt, can đảm, lý lịch rõ ràng, có trình độ văn hoá biết đọc, biết viết. Đồng thời, Bộ Công an đã mở một lớp huấn luyện nghiệp vụ PCCC đầu tiên cho nhân viên các đội này. Để tăng cường trình độ, năng lực của đội ngũ cán bộ, chiến sỹ làm công tác PCCC, Bộ cũng đã mời các chuyên gia PCCC của Liên Xô sang giảng dạy, huấn luyện nghiệp vụ PCCC; năm 1959 đã cử đoàn cán bộ đầu tiên đi đào tạo trình độ Trung cấp PCCC tại trường Trung cấp PCCC Thành phố Lêningrat.

Ngày 27/9/1961, Uỷ Ban thường vụ Quốc hội nước Việt Nam Dân chủ cộng hoà đã thông qua *Pháp lệnh Quy định việc quản lý của Nhà nước đối với công tác PCCC*. Ngày 04/10/1961, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã ký Lệnh công bố Pháp lệnh này. Pháp lệnh gồm 10 Điều, trong đó có Điều 3 quy định cụ thể vị trí, nhiệm vụ, quyền hạn của Cục PCCC: Cục PCCC được tổ chức trong Bộ Nội vụ (cũ), không tổ chức trong Bộ Công an. Ở các khu tự trị, thành phố trực thuộc Trung ương và tỉnh sẽ tuỳ theo nhu cầu mà tổ chức Sở, Ty PCCC trực thuộc Ủy ban hành chính cấp tỉnh.

Quan điểm về xây dựng lực lượng PCCC thời gian này được thể chế hoá tại Điều 5 của Pháp lệnh. Theo đó, tại các thành phố, thị xã lớn, ngoài các Đội PCCC có tính chất nghĩa vụ, nhân dân sẽ thành lập Đội Chữa cháy chuyên nghiệp với kinh phí cần thiết do ngân sách địa phương đài thọ. Ở các xí nghiệp quan trọng, ngoài Đội PCCC có tính chất nghĩa vụ, có thể thành lập Đội Chữa cháy chuyên nghiệp với kinh phí cần thiết do quỹ xí nghiệp đài thọ. Ngày 28/12/1961, Hội đồng Chính phủ đã ra *Nghị định số 220/CP Về việc thi hành Pháp lệnh quy định việc quản lý của Nhà nước đối với công tác PCCC*, trong đó quy định rõ nhiệm vụ, quyền hạn của các Đội PCCC chuyên nghiệp.

Việc xây dựng và ban hành *Pháp lệnh Quy định việc quản lý của Nhà nước đối với công tác PCCC và Nghị định 220/CP* có ý nghĩa đặc biệt quan trọng, đặt nền móng pháp lý cho toàn bộ công tác PCCC ở nước ta, trong đó có quan điểm, tư tưởng chỉ đạo về xây dựng lực lượng PCCC chuyên nghiệp. Song, quan điểm của nhà nước ta lúc đó chỉ là tổ chức lực lượng PCCC chuyên nghiệp mang tính dân sự thuộc Bộ Nội vụ mà không thuộc tổ chức và biên chế của lực lượng CAND.

Tuy nhiên, do quá trình thực hiện Pháp lệnh quản lý của nhà nước đối với công tác PCCC nhận thấy công tác PCCC có rất nhiều vấn đề liên quan mật thiết đến công tác bảo vệ an ninh trật tự của lực lượng Công an, nên ngày 23/3/1963, Ủy ban Thường vụ Quốc hội đã thông qua Pháp lệnh quy định cơ quan phụ trách quản lý công tác PCCC và lực lượng PCCC chính thức được chuyển từ Bộ Nội vụ sang Bộ Công an. Pháp lệnh này cũng quy định rõ: lực lượng PCCC chuyên nghiệp gồm sỹ quan, hạ sỹ quan, chiến sỹ được hưởng theo chế độ, cấp bậc của sỹ quan, hạ sỹ quan, chiến sỹ Cảnh sát Nhân dân quy định tại Pháp lệnh Cảnh sát Nhân dân ngày 16/7/1962. Từ đó, tên gọi Cảnh sát PCCC ra đời và tồn tại cho đến ngày nay.

Sau 40 năm thực hiện Pháp lệnh Quy định việc quản lý của nhà nước đối với công tác PCCC, đất nước ta đã đạt được nhiều thành tựu quan trọng. Song trước sự phát triển kinh tế, xã hội ngày càng mạnh mẽ, quá trình công nghiệp hoá, hiện đại hoá diễn ra nhanh chóng đã làm tăng nguy cơ cháy, nổ, dẫn đến các vụ cháy lớn gây hậu quả đặc biệt nghiêm trọng có xu hướng gia tăng. Trước tình hình đó, để đổi mới và nâng cao hiệu quả toàn diện các mặt công tác trong lĩnh vực PCCC, ngày 29/6/2001, Quốc hội khoá X, kỳ họp thứ 9 đã thông qua Luật PCCC. Luật có hiệu lực kể từ ngày 04/10/2001, quy định nhiều vấn đề quan trọng như: PCCC, xây dựng lực lượng, trang bị phương tiện và chính sách cho hoạt động PCCC.

Quan điểm về xây dựng lực lượng Cảnh sát PCCC được thể hiện trong các Điều 47, 48, 49, 51 và 55 của Luật PCCC. Theo đó, lực lượng Cảnh sát PCCC là một bộ phận của lực lượng vũ trang, được tổ chức thống nhất từ trung ương đến địa phương do Bộ trưởng Bộ Công an quản lý, chỉ đạo. Trang phục, phù hiệu, cấp hiệu, chế độ chính sách đối với lực lượng Cảnh sát PCCC thực hiện theo quy định đối với lực lượng Cảnh sát nhân dân. Nhà nước xây dựng lực lượng Cảnh sát PCCC chính quy, tinh nhuệ và từng bước hiện đại, đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế, xã hội của đất nước. Nhà nước cấp ngân sách và trang bị cho lực lượng Cảnh sát PCCC phương tiện chữa cháy, các phương tiện, thiết bị cần thiết khác, đảm bảo đồng bộ, từng bước hiện đại, đáp ứng yêu cầu chữa cháy, cứu người trong mọi tình huống.

Đất nước bước vào thời kỳ hội nhập và tham gia vào quá trình toàn cầu hóa đã tạo ra những triển vọng mới nhưng cũng đặt ra nhiều thách thức mới đối với công tác đảm bảo an ninh trật tự, trong đó có công tác PCCC. Xuất phát từ thực tế trên, để tăng cường hiệu lực quản lý nhà nước đối với công tác PCCC đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế, xã hội, ngày 15/5/2006, Thủ tướng Chính phủ đã ký Quyết định số 719/QĐ-TTg về việc thí điểm thành lập Sở Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh (nay là Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh). Qua 10 năm xây dựng, chiến đấu và trưởng thành, Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh đã không ngừng lớn mạnh, phát triển về tổ chức bộ máy và đội ngũ cán bộ. Đến nay đơn vị đã có 31 đầu mối, trong đó có 10 Phòng nghiệp vụ, 02 Trung Tâm và 19 Phòng Cảnh sát PC&CC quận, huyện. Quân số của Cảnh sát PC&CC thành phố đã lên gần 3.000 cán bộ, chiến sỹ.

Trong thời gian tới, để tiếp tục thực hiện có hiệu quả quan điểm, chính sách của nhà nước ta về xây dựng lực lượng Cảnh sát PCCC, cần chú ý một số nội dung sau:

Một là: Phải xác định rõ mục tiêu xây dựng lực lượng Cảnh sát PCCC trong thời kỳ công nghiệp hoá, hiện đại hoá. Mục tiêu đó là xây dựng lực lượng Cảnh sát PCCC chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại; vững mạnh về tổ chức; có trình độ khoa học, kỹ thuật PCCC tiên tiến; giỏi về pháp luật; tinh thông về nghiệp vụ; xứng đáng là lực lượng nòng cốt của nhà nước trong công tác PCCC.

Hai là: Nhà nước cần nghiên cứu, tính toán xây dựng số lượng Đội Cảnh sát PCCC trên cả nước cho phù hợp; xây dựng định mức về trang thiết bị, phương tiện, nhân lực cho một Đội PCCC ở từng loại khu vực dân cư, khu đô thị, khu công nghiệp đồng thời tăng cường hơn nữa trong việc đầu tư kinh phí, trang thiết bị, phương tiện kỹ thuật cho lực lượng Cảnh sát PCCC trong thời gian tới.

Ba là: Xây dựng và hoàn thiện chế độ, chính sách đãi ngộ cho lực lượng Cảnh sát PCCC, trong đó đặc biệt chú trọng đến chế độ đãi ngộ đối với cán bộ, chiến sỹ trực tiếp làm công tác chữa cháy, CNCH để họ luôn yên tâm công tác. Đây cũng chính là cụ thể hoá nội dung Điều 10 trong Luật PCCC: *"Người trực tiếp chữa cháy, người tham gia chữa cháy mà bị hy sinh, bị thương, bị tổn hại sức khoẻ, bị tổn thất về tài sản thì được hưởng chế độ, chính sách theo quy định của pháp luật"*.

Bốn là: Tăng cường công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, chiến sỹ của lực lượng Cảnh sát PCCC để nâng cao hơn nữa trình độ khoa học, kỹ thuật, pháp luật, nghiệp vụ PCCC đảm bảo đáp ứng được những yêu cầu thực tiễn đặt ra cho công tác PCCC trong giai đoạn hiện nay và trong tương lai. Để thực hiện có hiệu quả nội dung này cần phải đổi mới nội dung chương trình đào tạo, bồi dưỡng cho phù hợp với từng đối tượng: cán bộ kiểm tra, sỹ quan tham mưu, cán bộ thẩm duyệt, cán bộ chỉ huy, chiến sỹ chữa cháy CNCH... Trường Đại học PCCC cần sớm nghiên cứu, xây dựng, triển khai việc đào tạo Đại học theo các chuyên ngành phù hợp với nhu cầu phát triển của xã hội; đặc biệt là tổ chức đào tạo trình độ Thạc sỹ về Tổ chức PCCC.

Năm là: Tăng cường hợp tác quốc tế về PCCC&CNCH với các quốc gia có trình độ khoa học, kỹ thuật PCCC, CNCH tiên tiến như: Nhật Bản, Mỹ, Pháp, Canada, Áo, Trung Quốc, Nga... nhằm tranh thủ sự hỗ trợ về kinh phí, trang thiết bị, phương tiện và đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao cho lực lượng Cảnh sát PCCC. Cục Cảnh sát PCCC&CNCH cần nghiên cứu, xây dựng chương trình, kế hoạch hợp tác quốc tế từ nay đến năm 2020 với lộ trình phù hợp để nâng cao hơn nữa chất lượng, hiệu quả của công tác này trong việc xây dựng lực lượng Cảnh sát PCCC ngày càng chính quy, tinh nhuệ, hiện đại.■

CHỐNG "TỰ DIỄN BIẾN", "TỰ CHUYỂN HÓA" TRONG CÔNG AN NHÂN DÂN THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

BÙI DANH TUẤN

Chủ tịch Hồ Chí Minh từng nói: *"Đã là người thì ai cũng có chỗ hay, chỗ dở, chỗ xấu, chỗ tốt, ai cũng có thiện, có ác ở trong mình. Nhưng tất cả những tốt, xấu, hiền, dữ, thiện, ác đều lệ thuộc vào sự giáo dục và rèn luyện mà nên"*.

Lúc sinh thời, Bác luôn luôn dành cho lực lượng Công an Nhân dân những tình cảm sâu sắc, thể hiện qua sự quan tâm chỉ bảo ân cần, những lời huấn thị thiết thực dễ hiểu, dễ nhớ đã trở thành kim chỉ nam cho hành động, phép ứng xử hàng ngày của mỗi cán bộ, chiến sỹ Công an. Có thể khẳng định, Bác là người thấu hiểu hơn ai hết những đặc điểm công việc của lực lượng Công an. Chính vì vậy, Người đặc biệt chú trọng tới việc rèn luyện phẩm chất đạo đức cho Công an. Người xác định vai trò, vị trí của lực lượng Công an rất quan trọng trong mọi điều kiện, hoàn cảnh của đất nước: *"Công an thì phải đánh địch thường xuyên, lúc chiến tranh có việc, lúc hòa bình lại càng nhiều việc, công việc làm của Công an âm thầm nhưng rất quan trọng"*. Trong một lần nói chuyện tại Hội nghị Bảo vệ trị an, tháng 4/1963, Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn: *"...Công an cách mạng là một vũ khí sắc bén của chuyên chính vô sản. Cho nên nhiệm vụ Công an là cực kỳ quan trọng. Nó phải giữ gìn trật tự trị an, bảo vệ cho nhân dân ta an cư, lạc nghiệp, để xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh cho cuộc đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà..."*. Vì vậy, Bác luôn căn dặn lực lượng Công an Nhân dân: *"Công an phải gắn liền với đường lối chính trị của Đảng. Muốn làm tròn nhiệm vụ, Công an phải nắm đường lối chính trị của Đảng, chính sách của Đảng và Chính phủ"*.

Tháng 10/1958, trong một lần đến thăm lớp Nghiên cứu I và Bổ túc khóa VI, Trường Công an Trung ương, sau khi thăm hỏi sức khỏe, tình hình ăn ở của học viên, cán bộ nhà trường, Bác dành thời gian căn dặn cán bộ học viên chú ý công tác rèn luyện đạo đức tác phong, chịu khó học tập để hoàn thành tốt nhiệm vụ xây dựng CNXH, Người nêu đặc tính riêng của người chiến sỹ Công an trong công tác đấu tranh. Bác chỉ rõ: *"Công an đánh địch bên ngoài đã khó, đánh địch bên trong người còn khó khăn hơn. Vì vậy, phải nâng cao kỷ luật, tính tổ chức... công tác phải đi sâu và thiết thực, làm việc phải có điều tra, nghiên cứu, không được tự kiêu, tự đại. Phải đoàn kết nội bộ, đoàn kết với nhân dân và với các ngành khác thì công việc mới thuận lợi"*.

Trước đó, tháng 9/1954, trong một lần nói chuyện với bộ đội, Công an và cán bộ trước khi vào tiếp quản Thủ đô, lường trước những vấn đề có thể "tự diễn biến", "tự chuyển hóa" trong đội ngũ cán bộ, đảng viên, trong đó có Công an khi về Thủ đô, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã căn dặn: *"...Ta ở rừng núi, quen tiết kiệm của công, của riêng. Đó là điều tốt. Về xuôi, Bác chỉ nói vài cái nhỏ: phở ngon, rồi thì đồng hồ, bút máy, xe đạp... Nếu không giữ được thói quen tiết kiệm thì sẽ tham ăn ngon, tham mua các thứ xa hoa. Lương không đủ thì sẽ lấy ở đâu? Lúc ấy chỉ có hai cách: Một là ăn cắp của Chính phủ, hai là bị tiền mua chuộc... Một vài thí dụ: Nó đi buôn lậu, sợ anh bắt, nó cho anh cái đồng hồ, bút máy để đi thoát. Cán bộ đi mua bán, nó cho ăn một ít để mua đắt, bán rẻ cho nó. Đó là ăn hối lộ, mà ăn hối lộ là có tội, vì nó làm hại cho nhân dân, thiệt đến công quỹ của Chính phủ..."*.

Công an là một nghề đặc thù, thường xuyên đối mặt với những mặt trái của xã hội, nhiều công việc liên quan đến yếu tố bí mật. Nhiều cán bộ Công an được giao thực hiện nhiệm vụ hoạt động đơn tuyến, không có người kiểm soát. Nếu người cán bộ không có ý thức tự giác tu dưỡng, rèn luyện phẩm chất đạo đức và không chấp hành đúng các nguyên tắc, quy trình công tác thì sẽ rất dễ bị sa ngã trước những cám dỗ vật chất hoặc bị hạ gục bởi những âm mưu thâm độc của bọn tội phạm và các thế lực thù địch.

Từ người lãnh đạo chỉ huy cao nhất, đến từng chiến sỹ đều phải có ý thức nói đi đôi với làm, nêu gương tốt, làm việc tốt. Đồng thời với tự giác rèn luyện đạo đức, lực lượng Công an còn phải đấu tranh chống những hành vi phi đạo đức. Đó hoàn toàn không phải là điều dễ dàng. Nó không chỉ là việc chống những hành vi phi đạo đức của người khác, mà khó khăn hơn, nó là sự tự đấu tranh trong bản thân mỗi một con người nhằm chống lại lòng tham, sự vị kỷ, óc tư lợi, cái mà Bác gọi là "lòng tà", là "kẻ thù trong mình". Chống là để xây dựng và hoàn thiện đạo đức của mỗi con người. Không chống thì khó có thể xây được.

Ngay từ năm 1948, trong bức trong thư gửi đồng chí Hoàng Mai (khi đó là Giám đốc Sở Công an Khu XII), Chủ tịch Hồ Chí Minh đã căn dặn về "tư cách người Công an cách mạng". Bức thư có đoạn viết: *"...cần thường xuyên làm cho anh chị em Công an nhận rõ Công an của ta là Công an Nhân dân, vì nhân dân mà phục vụ và dựa vào dân mà làm việc. Nhân dân ta có hàng chục triệu người, có hàng chục triệu tai mắt, tay, chân. Nếu biết dựa vào nhân dân thì việc gì cũng xong. Trên tờ báo phải luôn luôn nhắc nhở anh em rèn luyện tư cách đạo đức. Tư cách đạo đức người Công an cách mạng là: Đối với tự mình: phải Cần, Kiệm, Liêm, Chính. Đối với Chính phủ: phải tuyệt đối trung thành. Đối với nhân dân: phải kính trọng, lễ phép. Đối với công việc: phải tận tụy. Đối với địch: phải cương quyết, khôn khéo. Nói tóm lại là những đạo đức và tư cách mà người Công an cách mệnh phải có, phải giữ cho đúng"*.

Bác đặc biệt coi trọng việc tự rèn luyện, tu dưỡng của mỗi cán bộ, chiến sỹ Công an: *"Đối với tự mình, phải Cần, Kiệm, Liêm, Chính"*. Đây là một yêu cầu luôn luôn thường trực trong bản thân mỗi người mà đây là mối quan hệ khó xử lý nhất. Sức nặng của cái "tôi" nhiều khi đạt đến một biên độ khó lường. Chủ tịch Hồ Chí Minh nêu lên quan điểm: mỗi một con người đều có cái thiện, cái ác trong lòng, vì vậy phải làm cho phần thiện nảy nở như hoa mùa Xuân và cái ác bị mất dần đi. Đặc biệt, đối với một người cán bộ Công an thường xuyên phải đối mặt với những mặt trái của xã hội, khi giá trị đồng tiền làm lu mờ giá trị đạo đức, trước những cám dỗ vật chất nếu không làm chủ được bản thân thì rất dễ sa ngã. Bác từng nói: *"...Có thể những người khi kháng chiến thì rất anh dũng, trước bom đạn không chịu khuất phục, nhưng đến khi về thành thị lại bị tiền bạc, gái đẹp quyến rũ, mất lập trường, sa vào tội lỗi. Cho nên bom đạn của địch không nguy hiểm bằng "đạn bọc đường" vì nó làm hại mình mà mình không trông thấy. Muốn giữ vững nhân cách, tránh khỏi hủ hóa, thì phải luôn thực hành 4 chữ mà Bác thường nói. Đó là: Cần, Kiệm, Liêm Chính..."*.

Vì thế, tự mình xử lý đối với bản thân mình tưởng như đơn giản nhưng lại là khó khăn nhất. Đó cũng là lý do tại sao trong 6 điều nói về tư cách người Công an cách mạng, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nêu điều đầu tiên là *"Đối với tự mình, phải Cần, Kiệm, Liêm, Chính"*. Vấn đề này như là một điều tiên quyết, như là một điểm xuất phát trong khi xem xét các phẩm chất, tư cách đạo đức của người cán bộ Công an.

Thấm nhuần lời dạy của Bác, trong nhiều năm qua, dưới sự lãnh đạo của Đảng, Đảng ủy Công an Trung ương và lãnh đạo Bộ Công an luôn quan tâm chỉ đạo việc tu dưỡng, rèn luyện phẩm chất đạo đức nói chung, phẩm chất đạo đức "trung, hiếu" của người cán bộ Công an. Đã từng bước đưa việc rèn luyện, tu dưỡng đạo đức trở thành một nhu cầu tự thân của mỗi cán bộ, chiến sỹ.

Trong bối cảnh hiện nay, trước những âm mưu phá hoại nhiều mặt, thực hiện mưu đồ "phi chính trị hóa" lực lượng Công an, Quân đội của các thế lực thù địch nhằm xóa bỏ vai trò lãnh đạo của Đảng, việc giáo dục bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức cho cán bộ, chiến sỹ Công an càng phải được quan tâm. Làm cho mỗi cán bộ, chiến sỹ Công an phải coi việc rèn luyện và tu dưỡng đạo đức là việc cần thực hiện bền bỉ, "như rửa mặt hằng ngày". Và vấn đề quan trọng là mỗi người phải biết tự nhận thức chính bản thân mình để từ đó khắc phục điểm yếu, phát huy điểm mạnh. Đó chính là sự "tu thân", việc đầu tiên cần làm để trở thành người "quân tử". Và điều đó cần thực hiện bền bỉ suốt đời. Bác đã chỉ rõ: *"Đạo đức cách mạng không phải từ trên trời sa xuống. Nó do đấu tranh, rèn luyện bền bỉ hằng ngày mà phát triển và củng cố. Cũng như ngọc càng mài càng sáng, vàng càng luyện càng trong"*.

Mỗi cán bộ, chiến sỹ Công an Nhân dân phải nhận thức rõ vai trò, trách nhiệm của mình như lời phát biểu của cố Tổng Bí thư Lê Duẩn tại Hội nghị Công an toàn quốc lần thứ 13, năm 1959: *"Công an là vũ khí sắc bén, là trụ cột của Đảng, Đảng giao cho Công an nhiệm vụ bảo vệ Đảng. Công an phải thấy Đảng giao vận mệnh của Đảng cho mình. Vì vậy, Đảng lựa chọn Công an trong những người trung thành nhất với Đảng, những người chỉ biết sống chết với Đảng, chỉ biết còn Đảng, thì còn mình"*. Đây là yếu tố mang tính sống còn quyết định sự thành công hay thất bại trong thực thi nhiệm vụ của người cán bộ Công an.

Đất nước ta đang tiếp tục đẩy mạnh sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa. Trong sự nghiệp vĩ đại của dân tộc, nhiệm vụ quốc phòng, an ninh ngày càng nặng nề hơn. Lực lượng Công an Nhân dân nói chung và lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH nói riêng đang đứng trước những nhiệm vụ đầy thách thức, khó khăn nhưng cũng rất vẻ vang. Để hoàn thành tốt được nhiệm vụ vinh quang đó, hơn bao giờ hết, mỗi cán bộ, chiến sỹ Công an Nhân dân phải không ngừng học tập, rèn luyện, trau dồi phẩm chất đạo đức theo tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh và Nghị quyết Trung ương 4 (Khóa XII) về xây dựng Đảng. Có như vậy, công tác bảo vệ an ninh quốc gia, đảm bảo trật tự an toàn xã hội mới đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ mà Đảng, nhân dân tin tưởng giao cho lực lượng Công an Nhân dân.■

TRUNG TƯỚNG, GS, TS. NGUYỄN NGỌC ANH – CỤC TRƯỞNG CỤC PHÁP CHẾ VÀ CẢI CÁCH HÀNH CHÍNH, TƯ PHÁP (V19) – BỘ CÔNG AN:

"TIẾP TỤC XÂY DỰNG VÀ HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VỀ PCCC&CNCH ĐÁP ỨNG YÊU CẦU, NHIỆM VỤ TRONG TÌNH HÌNH MỚI"

THẢO NGUYÊN
(Thực hiện)

Từ xa xưa, công tác phòng cháy, chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ (PCCC&CNCH) đã được nhà nước ta đặc biệt quan tâm, chú trọng. Sự quan tâm đó thể hiện qua hệ thống các văn bản pháp luật quy định về công tác PCCC. Đặc biệt, trong giai đoạn hiện nay, khi tình hình cháy, nổ ngày càng diễn biến phức tạp, khó lường, việc xây dựng và hoàn thiện các văn bản pháp luật về PCCC&CNCH đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới là việc làm cấp thiết đặt ra. Nhân dịp đầu Xuân năm mới Đinh Dậu – 2017, Tạp chí PC&CC đã có cuộc trò chuyện với Trung tướng, GS, TS. Nguyễn Ngọc Anh – Cục trưởng Cục Pháp chế và cải cách hành chính, tư pháp - Bộ Công an về vấn đề này.

Thảo Nguyên (TN): *Vai trò của công tác PCCC và sự quan tâm của nhà nước ta về lĩnh vực này qua việc ban hành các văn bản quy phạm pháp luật như thế nào, thưa Trung tướng?*

Trung tướng, GS, TS. Nguyễn Ngọc Anh: Công tác PCCC&CNCH có vai trò quan trọng trong việc bảo đảm an toàn tính mạng, sức khỏe con người, tài sản của cơ quan, tổ chức, cá nhân, góp phần giữ gìn trật tự, an toàn xã hội và sự phát triển bền vững của đất nước. Xuất phát từ tầm quan trọng đó, trong những năm qua, nhà nước ta đã ban hành nhiều văn bản quy phạm pháp luật để điều chỉnh lĩnh vực này như: Luật PCCC năm 2001; Luật Sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật PCCC năm 2013; Nghị định số 79/2014/NĐ-CP ngày 31/7/2014 quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật PCCC và Luật Sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật PCCC; Nghị định số 167/2013/NĐ-CP ngày 12/11/2013 quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực an ninh, trật tự, an toàn xã hội, phòng, chống tệ nạn xã hội, PCCC, phòng, chống bạo lực gia đình; Thông tư số 66/2014/TT-BCA ngày 16/12/2014 của Bộ Công an quy định chi tiết thi hành một số điều của Nghị định số 79/2014/NĐ-CP; Quyết định số 76/2009/QĐ-TTg ngày 11/5/2009 của Thủ tướng Chính phủ về việc kiện toàn Ủy ban Quốc gia tìm kiếm cứu nạn và hệ thống tổ chức tìm kiếm cứu nạn của các Bộ, Ngành Trung ương và địa phương; Quyết định số 1110/QĐ-TTg ngày 17/8/2012 của Thủ tướng Chính phủ về phê duyệt quy hoạch tổng thể hệ thống cơ sở của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH đến năm 2020 và tầm nhìn đến năm 2030; Quyết định số 44/2012/QĐ-TTg ngày 15/10/2012 của Thủ tướng Chính phủ quy định về công tác CNCH của lực lượng PCCC; Quyết định số 1041/QĐ-TTg ngày 24/6/2014 của Thủ tướng Chính phủ về phê duyệt đề án quy hoạch tổng thể lĩnh vực ứng phó sự cố, thiên tai và tìm kiếm cứu nạn đến năm 2020...

TN: *Trung tướng đánh giá như thế nào về hiệu quả các văn bản quy phạm pháp luật đã được ban hành về công tác PCCC?*

Trung tướng, GS, TS. Nguyễn Ngọc Anh: Các văn bản quy phạm pháp luật được ban hành đã tạo cơ sở pháp lý quan trọng trong tổ chức và hoạt động của lực lượng Cảnh sát PCCC cũng như nâng cao hiệu quả công tác quản lý nhà nước về PCCC&CNCH, đáp ứng được những yêu cầu thực tiễn trong công tác bảo đảm an ninh, trật tự, an toàn xã hội; qua đó, đã đạt được những kết quả quan trọng, cụ thể như: Công tác PCCC&CNCH ngày càng được các cấp ủy Đảng, chính quyền quan tâm, chỉ đạo; người đứng đầu cơ quan, tổ chức, chủ hộ gia đình, cá nhân đã thấy rõ hơn vai trò, trách nhiệm đối với công tác PCCC&CNCH; công tác tuyên truyền, hướng dẫn kiến thức về PCCC&CNCH, xây dựng phong trào quần chúng tham gia PCCC&CNCH ngày càng được các cấp chính quyền đẩy mạnh ...

Hệ thống tổ chức PCCC từ Trung ương đến cơ sở ngày càng được kiện toàn phát triển. Lực lượng Cảnh sát PCCC đã từng bước được kiện toàn về tổ chức, bộ máy và được chú trọng quan tâm đầu tư hơn về cơ sở vật chất, phương tiện phục vụ công tác PCCC&CNCH. Hiện nay, cả nước đã thành lập 20 Cảnh sát PC&CC tại 20 tỉnh, thành phố trọng điểm về kinh tế, xã hội.

Lực lượng PCCC, trong đó nòng cốt là lực lượng Cảnh sát PCCC từ Trung ương đến địa phương đã chủ động phối hợp với các cơ quan, đơn vị liên quan thực hiện có hiệu quả công tác PCCC&CNCH và đạt được nhiều kết quả quan trọng. Công tác tuyên truyền, kiểm tra, thanh tra việc chấp hành các quy định của pháp luật về PCCC, công tác điều tra, xử lý vi phạm về PCCC được tăng cường; công tác chữa cháy và chuẩn bị các điều kiện phục vụ chữa cháy được coi trọng. Cùng với đó, hệ thống văn bản quy phạm pháp luật về PCCC&CNCH đã tạo cơ sở pháp lý cho việc xác định và nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các cơ quan, tổ chức, hộ gia đình, cá nhân trong công tác PCCC&CNCH, qua đó góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả hoạt động quản lý nhà nước về PCCC&CNCH.

TN: *Công tác xây dựng, hoàn thiện các văn bản quy phạm pháp luật về lĩnh vực PCCC hiện nay có những bất cập gì, thưa Trung tướng?*

Trung tướng, GS, TS. Nguyễn Ngọc Anh: Bên cạnh những kết quả đã đạt được nêu trên, công tác xây dựng, hoàn thiện pháp luật về quản lý nhà nước trong lĩnh vực PCCC&CNCH hiện nay còn gặp nhiều khó khăn, vướng mắc, cụ thể là:

Thứ nhất, một số văn bản quy định chi tiết, hướng dẫn thi hành Luật PCCC, Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật PCCC chưa được ban hành đúng tiến độ thời gian đã ảnh hưởng tới hiệu quả công tác quản lý nhà nước về PCCC. Một trong những nguyên nhân là do vấn đề cần cụ thể hóa liên quan trực tiếp đến chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, hoạt động của lực lượng Công an nhân dân và nhiều Bộ, Ngành có liên quan, cần phải được khảo sát, đánh giá thực tế, nghiên cứu thận trọng, kỹ lưỡng trên cơ sở tổng kết cả về lý luận và thực tiễn.

Thứ hai, công tác xây dựng, hoàn thiện các quy định liên quan đến bảo đảm an toàn PCCC đối với từng loại hình cơ sở thuộc diện quản lý về PCCC còn thiếu và chưa đồng bộ, chưa tạo cơ sở pháp lý đầy đủ cho công tác quản lý về PCCC; một số quy định liên quan tới công tác thẩm duyệt thiết kế về PCCC; hoàn trả bồi thường thiệt hại phương tiện, tài sản được huy động để chữa cháy; phân công trách nhiệm và quan hệ phối hợp trong điều tra vụ cháy, nổ; bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng về PCCC trong nhà trường và cơ sở giáo dục; tổ chức lực lượng, trang bị phương tiện PCCC cho lực lượng PCCC rừng cũng cần được hướng dẫn cụ thể nhằm tạo cơ sở pháp lý và bảo đảm thống nhất trong quá trình áp dụng.

Trong công tác CNCH của các lực lượng PCCC vẫn còn gặp nhiều khó khăn, vướng mắc do còn thiếu cơ sở pháp lý quy định cụ thể về tổ chức, hoạt động, quan hệ phối hợp của lực lượng CNCH, các điều kiện bảo đảm cho hoạt động CNCH và trách nhiệm của các cơ quan, tổ chức, cá nhân có liên quan đến công tác CNCH.

Thứ ba, mặc dù các quy định của pháp luật về PCCC&CNCH đã quy định về các biện pháp bảo đảm, đầu tư cho hoạt động PCCC&CNCH, đã có cơ sở pháp lý để thực hiện; tuy nhiên, do khả năng bảo đảm ngân sách của nhà nước còn hạn chế, nên việc đầu tư cơ sở vật chất, phương tiện, thiết bị PCCC&CNCH, huy động thành tựu khoa học, công nghệ phục vụ công tác quản lý nhà nước trong lĩnh vực này vẫn còn gặp nhiều khó khăn, chưa đáp ứng được yêu cầu thực tiễn; trình độ nghiên cứu khoa học, làm chủ công nghệ còn hạn chế; chưa xây dựng được đội ngũ cán bộ có trình độ cao về khoa học, kỹ thuật phục vụ công tác quản lý về PCCC&CNCH.

Thứ tư, các văn bản quy định chi tiết, hướng dẫn thi hành Luật PCCC đã quy định về các điều kiện, biện pháp bảo đảm an toàn PCCC, kiểm tra, thanh tra việc chấp hành các quy định của pháp luật về PCCC. Tuy nhiên, do biên chế của lực lượng Cảnh sát PCCC còn thiếu so với yêu cầu, nhiệm vụ công tác, đặc biệt cán bộ làm công tác kiểm tra, quản lý cơ sở nên đã ảnh hưởng tới chất lượng, hiệu quả công tác quản lý. Công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ trực tiếp làm công tác quản lý PCCC&CNCH tuy đã có nhiều cố gắng nhưng vẫn còn nhiều bất cập, nhất là việc đào tạo pháp luật, ngoại ngữ, huấn luyện sử dụng phương tiện PCCC&CNCH. Chế độ, chính sách đãi ngộ đối với lực lượng này còn chưa được quan tâm thỏa đáng...

Thứ năm, công tác thanh tra, kiểm tra, tuyên truyền, phổ biến các quy định của pháp luật về PCCC&CNCH chưa được các Bộ, Ngành, Ủy ban nhân dân các cấp, người đứng đầu cơ sở tiến hành thường xuyên, liên tục; nội dung, hình thức tuyên truyền còn nhiều hạn chế, chưa phong phú, đa dạng. Do đó, chưa nâng cao được kiến thức, ý thức, trách nhiệm của cơ quan, tổ chức, cá nhân trong công tác PCCC&CNCH.

TN: *Để nâng cao hiệu lực quản lý nhà nước trong công tác PCCC&CNCH, trong thời gian tới, cần thực hiện những giải pháp gì, thưa Trung tướng?*

Trung tướng, GS, TS. Nguyễn Ngọc Anh: Trong thời gian tới, tình hình kinh tế, xã hội của đất nước sẽ tiếp tục phát triển mạnh, các khu kinh tế, khu đô thị, khu công nghiệp tập trung sẽ tiếp tục được hình thành, mở rộng; theo đó là các hoạt động đầu tư phát triển cơ sở hạ tầng, cơ sở vật chất kỹ thuật, các hoạt động kinh doanh, dịch vụ... ngày càng phát triển đa dạng sẽ làm tăng thêm nguy cơ cháy, nổ; bên cạnh đó, tình hình an ninh, chính trị và trật tự, an toàn xã hội còn những diễn biến phức tạp đặt ra cho công tác quản lý nhà nước về PCCC&CNCH những nhiệm vụ hết sức nặng nề. Để đáp ứng yêu cầu thực tiễn và nâng cao hiệu quả công tác quản lý nhà nước về PCCC&CNCH trong tình hình mới, theo chúng tôi cần thực hiện tốt một số giải pháp sau:

(Xem tiếp trang 10)

THIẾU TƯỚNG, TS. ĐOÀN VIỆT MẠNH – CỤC TRƯỞNG CỤC CẢNH SÁT PCCC&CNCH:

PHÁT HUY TRUYỀN THỐNG 55 NĂM XÂY DỰNG VÀ PHÁT TRIỂN, LỰC LƯỢNG CẢNH SÁT PCCC&CNCH KHÔNG NGỪNG PHẤN ĐẤU THỰC HIỆN TỐT LỜI BÁC DẠY

HOÀNG VIỆT
(Thực hiện)

Năm 2016, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH tròn 55 năm xây dựng và phát triển. Đây là một mốc son lịch sử đánh dấu bước trưởng thành và phát triển của lực lượng PCCC&CNCH trong công cuộc gìn giữ an ninh trật tự, an toàn xã hội trên cả nước. Những thành tựu của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH trong 55 năm qua đã tô thắm thêm những trang sử vàng trong quá trình chiến đấu và bảo vệ đất nước. Nhân dịp năm mới, Tạp chí PC&CC đã có cuộc trò chuyện cùng Thiếu tướng, TS. Đoàn Việt Mạnh – Cục trưởng Cục Cảnh sát PCCC&CNCH về những thành tựu của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH và những trách nhiệm, nhiệm vụ của lực lượng trong tình hình mới.

PV: *Thưa Thiếu tướng, nhìn lại chặng đường 55 năm xây dựng và phát triển của lực lượng Cảnh sát PCCC, đồng chí đánh giá thế nào về những thành tích mà lực lượng đã đạt được? Xin đồng chí cho biết những thành tựu nổi bật của lực lượng Cảnh sát PCCC trong 55 năm qua?*

Thiếu tướng Đoàn Việt Mạnh: Có thể khẳng định rằng 55 năm qua là một hành trình vẻ vang của lực lượng Cảnh sát PCCC với 15 đơn vị Anh hùng Lực lượng vũ trang Nhân dân, toàn lực lượng được tặng thưởng 02 Huân chương Hồ Chí Minh, 01 Huân chương Độc lập hạng Nhất, 01 Huân chương Quân công hạng Nhất, 01 Huân chương Bảo vệ Tổ quốc hạng Nhất và nhiều phần thưởng cao quý khác.

Chính thức được thành lập sau khi Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Lệnh công bố Pháp lệnh Quy định việc quản lý của Nhà nước đối với công tác PCCC, đồng hành cùng đất nước, trong chiến tranh cũng như trong hòa bình, giai đoạn lịch sử nào Cảnh sát PCCC cũng lập nên những thành tích xuất sắc, có nhiều đóng góp được Đảng, Nhà nước và nhân dân ghi nhận. Trong đó, có thể kể đến những kết quả nổi bật, đó là:

Hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước được tăng cường: Ngay từ khi mới thành lập, đi đôi với việc tham gia cùng toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta đánh thắng chiến tranh xâm lược của Đế quốc Mỹ ra miền Bắc, lực lượng Cảnh sát PCCC đã bắt tay xây dựng, hoàn thiện hành lang pháp lý đặt những viên gạch đầu tiên cho công tác quản lý nhà nước. Trong những năm qua, hệ thống văn bản quy phạm pháp luật luôn được Nhà nước điều chỉnh phù hợp với từng thời kỳ xây dựng và phát triển đất nước. Từ Pháp lệnh PCCC năm 1961 đến Luật PCCC năm 2001, Luật Sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật PCCC năm 2013, Chỉ thị 47 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác PCCC đã hình thành hệ thống quản lý nhà nước từ Trung ương đến địa phương, tạo ra cơ sở pháp lý trong việc thực thi chức năng quản lý nhà nước của Cảnh sát PCCC; có tác dụng thiết thực huy động sự tham gia tích cực và có hiệu quả của các cấp ủy Đảng, chính quyền và toàn xã hội vào công tác PCCC, góp phần bảo đảm an ninh quốc gia, giữ gìn trật tự, an toàn xã hội, tạo môi trường ổn định để phát triển kinh tế, xã hội, đáp ứng yêu cầu hội nhập quốc tế của đất nước.

Ý thức, kiến thức và kỹ năng PCCC&CNCH của người đứng đầu, người lao động và các tầng lớp nhân dân ngày càng được nâng cao. Thực tế cho thấy, trong những năm qua, các Bộ, Ngành, UBND các cấp ngày càng tích cực tham gia quản lý nhà nước về PCCC, thấy rõ hơn trách nhiệm của mình trong việc tổ chức chỉ đạo việc kiểm tra, giám sát việc thực hiện quy định an toàn về PCCC... Ý thức chấp hành pháp luật của các tầng lớp nhân dân được nâng cao và đi vào nền nếp; phong trào Toàn dân tham gia PCCC được đẩy mạnh, phát triển sâu rộng, xuất hiện nhiều mô hình hay, công việc tốt được người dân duy trì và phát triển. Hàng năm, lực lượng PCCC của toàn dân đã phát hiện và dập tắt hơn 50% tổng số vụ cháy xảy ra, ngăn chặn cháy lớn, thiệt hại nghiêm trọng...

Lực lượng Cảnh sát PCCC phát triển lớn mạnh, xử lý có hiệu quả những vụ cháy, nổ, CNCH phức tạp, quy mô lớn. Đến nay, cả nước đã có 20 Cảnh sát PC&CC, 43 Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH thuộc Công an các tỉnh; Cục Cảnh sát PCCC&CNCH được nâng cấp từ Cục trực thuộc Tổng cục lên Cục trực thuộc Bộ... Các mặt công tác nghiệp vụ của Cảnh sát PCCC được đẩy mạnh, gặt hái những kết quả tích cực. Hầu hết các công trình xây dựng lớn, có nguy hiểm về cháy, nổ đã đưa các giải pháp PCCC vào ngay từ khi thiết kế và thực hiện nghiêm quy định thẩm duyệt về PCCC. Công tác kiểm tra, hướng dẫn các biện pháp an toàn PCCC được thực hiện nghiêm túc, trung bình mỗi năm đã phát hiện và yêu cầu khắc phục, loại trừ hàng ngàn vi phạm, thiếu sót có thể dẫn đến cháy, nổ. Công tác xử lý vi phạm an toàn PCCC được triển khai quyết liệt, đi đôi với việc xử phạt vi phạm hành chính, lực lượng Cảnh sát PCCC đã kiên quyết đình chỉ hoạt động nhiều trường hợp vi phạm nghiêm trọng quy định an toàn PCCC và thoát nạn... Các cơ quan thông tin đại chúng đã quan tâm, dành nhiều thời lượng tuyên truyền, truyền thông về pháp luật và kiến thức PCCC với nhiều hình thức phong phú, sáng tạo, nội dung sâu sắc, thu hút được sự quan tâm của đông đảo người dân... Hàng năm, chỉ riêng công tác chữa cháy và CNCH đã cứu, bảo vệ được một lượng tài sản trị giá hàng nghìn tỉ đồng; tổ chức, hướng dẫn thoát nạn và cứu hàng ngàn người bị kẹt trong đám cháy và các sự cố, tai nạn... Trong những năm đổi mới, các lực lượng PCCC và toàn dân thông qua việc thực hiện các biện pháp PCCC đã làm kiềm chế số vụ cháy và thiệt hại do cháy gây ra; đặc biệt cháy lớn gây thiệt hại nghiêm trọng được kiềm chế ở mức từ 1 đến 2% tổng số vụ cháy xảy ra...

Quan hệ quốc tế trong lĩnh vực PCCC được mở rộng và đi vào chiều sâu với những mối quan hệ song phương và đa phương giữa lực lượng Cảnh sát PCCC với các tổ chức chính phủ, phi chính phủ trong lĩnh vực đào tạo nguồn lực cán bộ PCCC&CNCH, phương tiện và công nghệ PCCC.

Có được những kết quả nêu trên là do sự quan tâm, lãnh đạo sát sao của Đảng, Nhà nước, Bộ Công an, sự tham gia tích cực và hiệu quả của các cấp, các ngành và toàn dân đối với công tác PCCC; sự nhất trí đồng lòng, tinh thần trách nhiệm cao, dũng cảm, xả thân vì nhiệm vụ của cán bộ, chiến sỹ trong toàn lực lượng.

PV: *Nếu đánh giá một cách nghiêm khắc, đồng chí có thể cho biết trong quá trình phát triển, công tác PCCC&CNCH còn những tồn tại hạn chế nào và chúng ta đang gặp những khó khăn, thách thức gì?*

Thiếu tướng Đoàn Việt Mạnh: Phải khẳng định rằng, lực lượng Cảnh sát PCCC luôn nỗ lực, cố gắng cao nhất và đã đạt những kết quả đáng ghi nhận. Tuy nhiên, vẫn còn một số tồn tại, hạn chế, thách thức và khó khăn đối với công tác PCCC, đòi hỏi lực lượng Cảnh sát PCCC phải nỗ lực và quyết liệt trong công tác quản lý nhà nước cũng như triển khai các biện pháp, giải pháp về PCCC&CNCH và sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị và toàn dân.

Về mặt tồn tại, ý thức PCCC của một bộ phận người đứng đầu, người lao động và người dân còn bất cập. Người đứng đầu đặt mục đích lợi nhuận lên trên hết nên không quan tâm đến việc tổ chức và đầu tư cho công tác PCCC. Người lao động, người dân chỉ quan tâm đến công việc của mình, bàn quan với công tác PCCC tại nơi làm việc, nơi sinh sống; lực lượng chữa cháy tại chỗ hoạt động không hiệu quả, không phát hiện và tổ chức cứu chữa kịp thời các vụ cháy xảy ra, dẫn đến cháy lớn, gây thiệt hại nghiêm trọng... Theo thống kê, hàng năm có tới trên 30% số vụ cháy xảy ra là do sơ suất, bất cẩn và vi phạm các quy định an toàn PCCC.

Ở một số nơi, trách nhiệm quản lý nhà nước về PCCC của Cảnh sát PCCC, chính quyền cơ sở các cấp chưa cao, có nơi, có lúc còn buông lỏng quản lý...; sự phối hợp của các cấp, các ngành trong chỉ đạo, triển khai thực hiện công tác PCCC thiếu chặt chẽ, đồng bộ; các điều kiện khác bảo đảm hoạt động quản lý nhà nước còn bất cập; chưa làm hết trách nhiệm, chưa kiên quyết trong xử lý vi phạm...

Ở nhiều địa phương, chính quyền chưa quan tâm đến việc quy hoạch xây dựng, phát triển và bố trí mạng lưới các đơn vị Cảnh sát PCCC&CNCH mặc dù số cơ sở thuộc diện quản lý về PCCC liên tục tăng (trung bình 15%/năm); bán kính hoạt động của các Đội Chữa cháy và CNCH rất rộng, có nơi tới trên 50km, hạn chế hiệu quả cứu chữa các vụ cháy, nổ và tai nạn, sự cố.

Lực lượng Cảnh sát PCCC còn thiếu nhiều về biên chế và phương tiện, đặc biệt là lái xe chữa cháy và các phương tiện đặc chủng chữa cháy nhà cao tầng, chữa cháy trên sông, chữa cháy hầm lò; chế độ công dân phục vụ có thời hạn trong Công an nhân dân được tuyển chọn làm công tác PCCC rất lãng phí về thời gian và kinh phí đào tạo, sau 03 năm khi thành thạo công việc thì hết thời hạn nghĩa vụ xuất ngũ về địa phương...

Bên cạnh đó, trong công tác xây dựng lực lượng và chiến đấu, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH cũng đứng trước nhiều thử thách. Quá trình hội nhập kinh tế quốc tế đã đem đến nhiều cơ hội cho đất nước nói chung và lực lượng Cảnh sát PCCC nói riêng, trong đó là những cơ hội mở rộng quan hệ quốc tế, tận dụng nguồn ngoại lực quan trọng để bổ sung cho nội lực. Tuy nhiên, ngày càng nhiều doanh nghiệp nước ngoài hoặc liên doanh đưa dây chuyền công nghệ và thiết bị mới vào Việt Nam là thách thức đặt ra đối với lực lượng Cảnh sát PCCC phải tiếp cận, đưa ra những biện pháp PCCC phù hợp; việc trau dồi, học tập ngoại ngữ và cập nhật những thông tin mới về PCCC đòi hỏi cán bộ chiến sỹ phải nỗ lực, cố gắng rất lớn. Hơn nữa, quá trình hội nhập kinh tế quốc tế cũng sẽ làm nảy sinh những tiêu cực và thủ đoạn mới, vì mục đích khác nhau mà gây ra cháy, nổ nhằm mục đích phá hoại an ninh, trật tự và kinh tế văn hóa; xuất hiện hiện tượng đốt để lấy tiền đền bù bảo hiểm...

Quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa, tăng trưởng kinh tế, sản xuất phát triển dẫn

đến sự tồn tại của nhiều nguyên vật liệu, hàng hóa, trong đó có nhiều loại dễ cháy tích tụ nhiều. Mặt khác, quá trình đô thị hóa nhanh, tình trạng sử dụng điện, xăng dầu, khí đốt phục vụ sản xuất và đời sống ngày càng tăng cao cũng dẫn đến những nguy cơ cháy, nổ lớn. Trong khi đó, hiện nay cơ sở hạ tầng còn nhiều thiếu thốn, chưa được cải tạo, hiện đại, không đáp ứng được yêu cầu về PCCC&CNCH. Trong thời gian qua, số vụ cháy làm chết nhiều người xảy ra ở khu dân cư, cháy lớn ở các cơ sở sản xuất ở khu công nghiệp... gây ảnh hưởng xấu đến trật tự an toàn và an sinh xã hội... Theo phân tích, dự báo, tình hình cháy sẽ tiếp tục diễn biến phức tạp do các yếu tố tác động từ phát triển kinh tế, tác động tiêu cực từ biến đổi khí hậu, hạ tầng kỹ thuật và ý thức, kỹ năng của con người trong công tác PCCC&CNCH... Những khó khăn thách thức trên đã đặt ra cho lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH nhiều nhiệm vụ lớn, đòi hỏi lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH không ngừng nâng cao trách nhiệm, hoàn thiện năng lực chuyên môn, xây dựng lực lượng ngày càng chính quy, tinh nhuệ, hiện đại.

PV: *Xin đồng chí cho biết những định hướng hoạt động trong tương lai và những nhiệm vụ trọng tâm của lực lượng Cảnh sát PCCC cần thực hiện trong năm 2017 để phát huy truyền thống tốt đẹp 55 xây dựng và trưởng thành của lực lượng?*

Thiếu tướng Đoàn Việt Mạnh: Kế thừa những thành tích đã đạt được trong 55 năm xây dựng và phát triển, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH sẽ không ngừng phấn đấu thực hiện tốt lời Bác dạy. Với mục tiêu cao nhất là kiềm chế đến mức thấp nhất số vụ cháy và thiệt hại do cháy gây ra, bảo vệ sản xuất và bình yên cuộc sống của người dân, trong thời gian tới mà trước mắt là năm 2017, Cảnh sát PCCC sẽ triển khai quyết liệt các biện pháp sau:

Một là: Tiếp tục xây dựng bổ sung, kịp thời hoàn thiện hệ thống văn bản pháp luật PCCC, trong đó chú trọng các chế tài xử phạt mang tính răn đe đối với những vi phạm an toàn PCCC; tiếp tục triển khai thực hiện có hiệu quả Chỉ thị 47-CT/TW của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác PCCC và Quyết định 1635/QĐ-TTg về việc tổ chức thực hiện Chỉ thị 47 của Ban Bí thư;

Hai là: Cảnh sát PCCC cần làm tốt công tác tham mưu cho cấp ủy chính quyền các biện pháp, giải pháp PCCC; sử dụng đồng bộ các công cụ quản lý, thông qua việc thực hiện Luật PCCC và các văn bản quy phạm pháp luật về PCCC; tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, điều tra xử lý nghiêm các trường hợp vi phạm các quy định của pháp luật về PCCC, những trường hợp vi phạm nghiêm trọng, có nguy cơ trực tiếp gây ra cháy kiên quyết tạm thời đình chỉ, đình chỉ hoạt động; làm rõ trách nhiệm cá nhân đưa ra khỏi tố, truy tố trước pháp luật những trường hợp vi phạm quy định an toàn PCCC để xảy ra cháy, gây thiệt hại nghiêm trọng...

Ba là: Đẩy mạnh thực hiện công tác nghiên cứu khoa học công nghệ trong toàn lực lượng Cảnh sát PCCC; chú trọng tập trung vào những nhiệm vụ khoa học công nghệ có tính ứng dụng cao trong công tác PCCC&CNCH.

Bốn là: Chấn chỉnh, nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác của cán bộ, chiến sỹ, tổ chức tập huấn cho cán bộ, chiến sỹ để nâng cao năng lực, trình độ chuyên môn, nghiệp vụ công tác CNCH, tuyên truyền, kiểm tra an toàn PCCC, tổ chức ông tác chữa cháy, điều tra, khám nghiệm hiện trường vụ cháy và xử lý vi phạm hành chính trong lĩnh vực PCCC.

Năm là: Tập trung đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ chuyên sâu cho cán bộ làm công tác PCCC&CNCH. Tăng cường nguồn kinh phí để trang bị phương tiện, thiết bị hiện đại phục vụ công tác kiểm tra PCCC.

Sáu là: Phối hợp chặt chẽ với các cơ quan, đơn vị có liên quan trong và ngoài ngành Công an xúc tiến các hoạt động mở rộng quan hệ quốc tế trong lĩnh vực PCCC với Chính phủ các nước, các tổ chức phi Chính phủ trên thế giới, kêu gọi viện trợ về đào tạo và trang bị phương tiện có tính đến khả năng thích ứng của công tác PCCC và bảo vệ an ninh chính trị và môi trường sinh thái;

Bảy là: Đầu tư, xây dựng cơ sở, vật chất, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ của Cảnh sát PCCC trong tình hình mới ở Trung ương và địa phương như: Trung tâm ứng cứu Quốc gia về PCCC&CNCH, Trung tâm Giáo dục cộng đồng về PCCC&CNCH; Trung tâm Thông tin, chỉ huy điều hành...

Tám là: Tiếp tục thực hiện hiệu quả Chỉ thị số 05/CT-TW của Bộ Chính trị về "Đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh"; phong trào "Công an nhân dân học tập và thực hiện Sáu điều Bác Hồ dạy", phong trào thi đua "Vì An ninh Tổ quốc"; Chỉ thị số 03-CT/BCA-X11 của Bộ Công an về "Tiếp tục siết chặt kỷ luật, kỷ cương, điều lệnh; xây dựng nếp sống văn hóa vì nhân dân phục vụ trong Công an nhân dân".

PV: *Trước thềm năm mới Xuân Đinh Dậu - 2017, đồng chí chia sẻ những suy nghĩ và cảm xúc của bản thân như thế nào với các cán bộ, chiến sỹ lực lượng Cảnh sát PCCC và nhân dân?*

Thiếu tướng Đoàn Việt Mạnh: Suốt 40 năm đứng trong hàng ngũ của lực lượng Cảnh sát PCCC, giờ là người đứng đầu lực lượng Cảnh sát PCCC, nhìn lại chặng đường đã qua, tôi cảm thấy vô cùng tự hào với truyền thống vẻ vang của lực lượng. Từng được học tập, nghiên cứu ở nước ngoài, được tiếp cận nhiều phương pháp khoa học, kiến thức, kỹ năng về PCCC&CNCH... bản thân tôi cũng đã chứng kiến nhiều vụ cháy gây hậu quả rất thương tâm. Đó là một cảm giác đau xót và ám ảnh. Trong tôi, lúc nào cũng canh cánh suy nghĩ phải làm sao để có phương pháp tốt nhất, làm kiềm chế số vụ cháy, giảm thiểu đến mức thấp nhất thiệt hại do cháy gây ra. Rất may mắn cho tôi, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH có nguồn lực cán bộ giỏi về lý luận, nhanh nhạy, dũng cảm, nhất trí đồng lòng, sẵn sàng vượt mọi khó khăn hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ. Đây là nguồn lực làm cho công tác PCCC&CNCH được triển khai có hiệu quả. Trước thềm năm mới, tôi xin gửi lời cảm ơn và lời chúc sức khỏe đến toàn thể gia đình cán bộ, chiến sỹ trong lực lượng PCCC&CNCH. Mong các đồng chí tiếp tục phát huy truyền thống vẻ vang, lập những thành mới, xứng đáng với niềm tin yêu của Đảng, Nhà nước và nhân dân đã dành cho lực lượng Cảnh sát PCCC.

Năm mới sắp sang, cũng là thời điểm mùa hanh khô và là dịp đoàn tụ của mọi nhà, sử dụng nguồn điện, nguồn lửa nhiều, dễ gây cháy, nổ. Vì thế, người dân cũng cần luôn cảnh giác, chủ động phòng ngừa cháy, nổ trong gia đình và cộng đồng, bảo đảm cho mọi nhà vui Xuân, đón Tết. Mọi người cần phải luôn chú ý đến các điều kiện an toàn về PCCC để loại trừ và giảm đến mức thấp nhất nguy cơ gây ra cháy, nổ; trang bị phương tiện chữa cháy tại chỗ như bình chữa cháy xách tay, nước chữa cháy. Thời gian qua đã xảy ra một số vụ cháy ở khu dân cư gây chết nhiều người và các nạn nhân đều tử vong do ngạt khói, vì vậy tôi lưu ý các gia đình cần có phương án đối phó với tai nạn này. Mỗi gia đình nhất định phải có phương án thoát nạn và hướng dẫn cho các thành viên trong gia đình cùng biết; cẩn trọng khi sử dụng nguồn lửa, nguồn nhiệt, thắp hương thờ cúng, đốt vàng mã, sử dụng các thiết bị sinh nhiệt như bóng điện tròn, bàn là, bếp điện, thiết bị sưởi ấm... Không để các vật liệu dễ cháy gần nguồn lửa, nguồn nhiệt; ngắt nguồn điện và các thiết bị điện khi không sử dụng và khi mất điện; khi xảy ra cháy phải nhanh chóng ngắt nguồn điện, đồng thời báo cho mọi người xung quanh và Cảnh sát PCCC&CNCH biết và tích cực tổ chức chữa cháy, cứu người bị nạn...

PV: *Xin cảm ơn đồng chí!*■

"TIẾP TỤC XÂY DỰNG VÀ HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT"... *(Tiếp theo trang 8)*

Một là, tiếp tục nghiên cứu cơ sở lý luận, cơ sở thực tiễn để đề xuất giải pháp hoàn thiện pháp luật trong lĩnh vực PCCC&CNCH; theo hướng này, cần tập trung vào các công việc sau:

Nghiên cứu, rà soát các điều khoản của Luật PCCC còn vướng mắc, bất cập trong thực tiễn công tác quản lý PCCC để báo cáo cấp có thẩm quyền chuẩn bị phương án cho việc sửa đổi, bổ sung cơ bản, toàn diện.

Rà soát các văn bản quy phạm pháp luật thuộc lĩnh vực an ninh, trật tự có liên quan đến quy định về PCCC&CNCH để đề xuất cấp có thẩm quyền hoặc theo thẩm quyền sửa đổi, bổ sung, thay thế cho phù hợp với yêu cầu thực tiễn trong công tác quản lý nhà nước về lĩnh vực này, bảo đảm tính hợp hiến, hợp pháp và đồng bộ của hệ thống pháp luật.

Xây dựng, hoàn thiện các quy định của pháp luật liên quan đến bảo đảm an toàn PCCC đối với các loại hình cơ sở thuộc diện quản lý về PCCC; quy định cụ thể nội dung, thời lượng bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng về PCCC để lồng ghép vào chương trình giảng dạy, hoạt động ngoại khóa trong nhà trường và cơ sở giáo dục khác phù hợp với từng cấp học, ngành học; hướng dẫn cụ thể hơn các quy định về công tác thẩm duyệt thiết kế, kiểm tra nghiệm thu về PCCC, hoàn trả bồi thường thiệt hại phương tiện, tài sản được huy động để chữa cháy...

Bổ sung các quy định mới nhằm tăng cường và nâng cao hơn nữa hiệu quả công tác CNCH của lực lượng PCCC như các quy định về tổ chức, hoạt động, quan hệ phối hợp của lực lượng CNCH, các điều kiện bảo đảm cho hoạt động CNCH và trách nhiệm của các cơ quan, tổ chức, cá nhân liên quan tới công tác CNCH...

Hai là, đẩy mạnh công tác tuyên truyền, phổ biến các quy định của pháp luật về PCCC&CNCH nhằm nâng cao kiến thức, ý thức, trách nhiệm của cơ quan, tổ chức, cá nhân trong lĩnh vực này. Trong công tác tuyên truyền phải chú ý đến từng loại đối tượng, khu vực và địa bàn tuyên truyền để có nội dung tuyên truyền phù hợp; phải nghiên cứu, đề xuất với cơ quan có thẩm quyền ban hành các văn bản chỉ đạo, điều hành trong công tác tuyên truyền; nghiên cứu soạn thảo, phát hành các tài liệu tuyên truyền phù hợp với tình hình thực tiễn.

Ba là, đổi mới chất lượng công tác đào tạo, bồi dưỡng trình độ chuyên môn, nghiệp vụ để nâng cao trình độ, năng lực công tác của lực lượng Cảnh sát PCCC; tăng cường trang bị cơ sở vật chất, phương tiện, bảo đảm chế độ, chính sách và nâng cao năng lực hoạt động của lực lượng Cảnh sát PCCC; xây dựng mạng lưới các đơn vị Cảnh sát PCCC&CNCH đủ về số lượng, bảo đảm về chất lượng; chú trọng xây dựng, duy trì, bảo đảm chế độ, chính sách cho lực lượng PCCC chuyên ngành, cơ sở, dân phòng, đặc biệt là ở những cơ sở, địa bàn trọng điểm, có nguy cơ cháy, nổ cao.

Bốn là, quan tâm đầu tư hơn nữa về kinh phí, ngân sách, cơ sở vật chất, phương tiện, thiết bị và bố trí, huy động các nguồn lực nhằm bảo đảm các điều kiện cho công tác quản lý nhà nước về PCCC&CNCH phù hợp với tình hình phát triển kinh tế, xã hội của đất nước.

Năm là, tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra việc thi hành pháp luật về PCCC&CNCH để đánh giá kết quả thực hiện, trên cơ sở đó có giải pháp thích hợp để xây dựng, ban hành và thực hiện chính sách pháp luật về PCCC&CNCH phù hợp với yêu cầu thực tiễn.

TN: *Cảm ơn Trung tướng, GS, TS. Nguyễn Ngọc Anh! Kính chúc đồng chí cùng gia đình năm mới An khang – Hạnh phúc!*■

THIẾU TƯỚNG, PGS, TS. NGUYỄN MẠNH HÀ – BÍ THƯ ĐẢNG ỦY, HIỆU TRƯỞNG TRƯỜNG ĐẠI HỌC PCCC

PHẤN ĐẤU XÂY DỰNG TRƯỜNG ĐẠI HỌC PCCC TRỞ THÀNH TRUNG TÂM ĐÀO TẠO, HUẤN LUYỆN LỰC LƯỢNG PCCC&CNCH ĐÁP ỨNG YÊU CẦU, NHIỆM VỤ TRONG TÌNH HÌNH MỚI

VIỆT HOÀNG
(Thực hiện)

Năm 2016, trong không khí tưng bừng và sôi nổi, Trường Đại học PCCC kỷ niệm 40 năm xây dựng và phát triển. Một mùa Xuân mới lại sang, thầy và trò Trường Đại học PCCC có thêm nhiều quyết tâm và phấn đấu trong công tác giáo dục đào tạo và xây dựng nhà trường. Nhân dịp Xuân về, Tạp chí PC&CC đã có cuộc trò chuyện, với Thiếu tướng, PGS, TS. Nguyễn Mạnh Hà – Bí thư Đảng ủy, Hiệu trưởng nhà trường về những thành tựu của trường trong 40 năm qua và những mục tiêu, phương hướng phát triển nhà trường trong thời gian sắp tới.

PV: *Xin chào Thiếu tướng Nguyễn Mạnh Hà. Trước thềm Xuân mới, Tạp chí PC&CC kính chúc Thiếu tướng và gia đình An khang - thịnh vượng!*

Thiếu tướng Nguyễn Mạnh Hà: Xin cảm ơn Tạp chí PC&CC!

PV: *Thưa Thiếu tướng, năm 2016, Trường Đại học PCCC long trọng kỷ niệm tròn 40 năm xây dựng và phát triển. Thiếu tướng đánh giá thế nào về những thành tựu nổi bật nhất của nhà trường đã đạt được trong suốt 40 năm qua? Cảm xúc của Thiếu tướng trước sự thay đổi và phát triển của nhà trường như thế nào?*

Thiếu tướng Nguyễn Mạnh Hà: Trong 40 năm xây dựng và phát triển, có thể nói, các thế hệ thầy và trò Trường Đại học PCCC đã không ngừng khắc phục khó khăn, phấn đấu hoàn thành tốt nhiệm vụ, có nhiều đóng góp cho sự nghiệp giáo dục đào tạo nguồn nhân lực của lực lượng CAND và góp phần bảo vệ an ninh trật tự, phát triển kinh tế, xã hội đất nước. Ra đời trong hoàn cảnh khói lửa chiến tranh, các thế hệ cán bộ, giáo viên, học viên nhà trường vừa tích cực tổ chức công tác đào tạo, vừa kiên cường, dũng cảm tham gia cùng lực lượng Cảnh sát PCCC chiến đấu dập tắt nhiều đám cháy lớn do máy bay Mỹ ném bom, lập nên nhiều chiến công được Đảng, Nhà nước và nhân dân ghi nhận. Khi đất nước được thống nhất, bước vào thời kỳ xây dựng phát triển sự nghiệp đổi mới, công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, nhà trường đã phấn đấu, nỗ lực không ngừng để trở thành cơ sở đào tạo nguồn nhân lực về PCCC&CNCH đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế, xã hội của đất nước. Trong 40 năm, nhà trường đã đào tạo được 22.478 lượt học viên, trong đó có 5 khóa Thạc sỹ, hệ chính quy có 16 khóa Đại học; 15 khóa Cao đẳng PCCC; 40 khóa Trung cấp PCCC; 8 khóa Đại học ngoài ngành Công an và đã tổ chức nhiều lớp, nhiều khóa liên thông từ Trung cấp lên Đại học; từ Cao đẳng lên Đại học, Đại học văn bằng 2 PCCC; Đại học PCCC vừa làm vừa học; mở nhiều khóa bồi dưỡng kiến thức về PCCC cho các đối tượng, các cơ sở kinh tế, văn hóa, xã hội... Chương trình đào tạo các hệ học, bậc học thường xuyên được điều chỉnh phù hợp với thực tiễn. Công tác tuyển sinh, chiêu sinh các hệ học, bậc học hàng năm đều được thực hiện nghiêm túc, đúng quy chế. Nội dung các chương trình đào tạo ngày càng được chuẩn hóa, thường xuyên được cập nhật, đổi mới. Nhà trường đã xây dựng và tổ chức đào tạo các trình độ Đại học, Trung cấp theo 04 chuyên ngành. Công tác đào tạo Sau Đại học đã đi vào nền nếp, đảm bảo chặt chẽ và ngày càng chất lượng hơn. Phương pháp giảng dạy, thi, kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học viên không ngừng được cải tiến. Phong trào dạy giỏi của thầy nhà trường ngày càng phát triển về quy mô, nâng cao về chất lượng, đa dạng, phong phú về hình thức, trở thành một phong trào sôi nổi, hiệu quả trong toàn trường.

Trong công tác nghiên cứu khoa học, các thế hệ cán bộ, giáo viên của nhà trường đã không ngừng cố gắng, nỗ lực tham gia nghiên cứu thành công 01 đề tài cấp Nhà nước, 34 đề tài, dự án cấp Bộ, 121 đề tài cấp Cơ sở; biên soạn 116 loại giáo trình, tài liệu, sách tham khảo phục vụ công tác giảng dạy, học tập, nghiên cứu. Ngoài hệ thống giáo trình, tài liệu dạy học, nhà trường đã từng bước hoàn thiện hệ thống thư viện, thư viện điện tử, trang thông tin điện tử, Tạp chí Phòng cháy và chữa cháy để kịp thời phục vụ các hoạt động nghiên cứu, học tập của cán bộ, giáo viên và học viên.

Về quy mô đào tạo của nhà trường, từ những ngày đầu thành lập với quy mô đào tạo trong trường chỉ 300 học viên thì đến nay số lượng học viên của nhà trường đã tăng lên 4.500 học viên. Nhà trường cũng liên kết đào tạo với nhiều đơn vị, địa phương khác trên cả nước. Từ 9 đơn vị với 46 cán bộ, giáo viên ban đầu, đến thời điểm hiện tại, nhà trường đã có 26 đơn vị trực thuộc với trên 670 cán bộ, giáo viên, công nhân viên, trong đó có 07 Phó Giáo sư, 35 Tiến sỹ, 136 Thạc sỹ, 30 đồng chí đang Nghiên cứu sinh, 57 đồng chí đang học Cao học. Công tác giáo dục đào tạo được phát triển tại 03 cơ sở với diện tích trên 33ha cùng đầy đủ các phòng học, phòng thí nghiệm chuyên dùng hiện đại, khu thể thao, võ đường, khu thực hành chữa cháy, CNCH với nhiều tiện ích khác nhau phục vụ hoạt động giảng dạy, nghiên cứu, học tập, rèn luyện của cán bộ, giáo viên và học viên. Đội ngũ lãnh đạo, chỉ huy của nhà trường được củng cố, kiện toàn. Các thế hệ cán bộ, giáo viên của nhà trường thường xuyên được học tập, bồi dưỡng, đều có bản lĩnh chính trị, lập trường tư tưởng vững vàng, phẩm chất đạo đức tốt, yêu ngành, yêu nghề, cần cù lao động, thông minh, sáng tạo, có năng lực, trình độ chuyên môn nghiệp vụ đáp ứng tốt yêu cầu công tác giáo dục đào tạo của nhà trường. Nhiều đồng chí đã trưởng thành, phát triển và có những đóng góp to lớn cho sự nghiệp giáo dục đào tạo và sự nghiệp bảo vệ an ninh trật tự, trật tự an toàn xã hội của ngành Công an...

Trải qua 40 năm, nhà trường đã duy trì tốt quan hệ hợp tác trong lĩnh vực đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, nghiên cứu khoa học về PCCC&CNCH với nhiều cơ sở đào tạo trên thế giới như: Học viện PCCC, Học viện Phòng vệ dân sự của Liên bang Nga; Học viện Phòng vệ dân sự Singapore; Trường Đại học đào tạo cán bộ chỉ huy Bộ Tình trạng khẩn cấp nước Cộng hòa Belarus..., đào tạo, bồi dưỡng cho cán bộ PCCC các nước: Lào, Campuchia...

Với những cống hiến và kết quả to lớn đó, Trường Đại học PCCC đã vinh dự được Đảng, Nhà nước tặng hàng trăm Huân chương, Huy chương các loại, nhiều Cờ Thi đua Xuất sắc của Chính phủ, của Bộ Công an và các cán bộ, chiến sỹ, giáo viên của nhà trường đã nhận được nhiều danh hiệu cao quý khác.

Trước bề dày thành tích và kết quả nhà trường đã đạt được trong 40 năm qua, bản thân tôi cũng như tập thể thầy và trò nhà trường đều cảm thấy hết sức vinh dự, tự hào vì những đóng góp, phấn đấu của Trường Đại học PCCC trong sự nghiệp giáo dục đào tạo nguồn nhân lực PCCC cho lực lượng CAND và cho đất nước. Bản thân tôi từng là một giáo viên, một nhà quản lý và giờ là Hiệu trưởng nhà trường, tôi cảm thấy vui mừng và phấn khởi trước những thay đổi trong từng giai đoạn phát triển của nhà trường. Song, bên cạnh những cảm xúc tự hào đó, thầy và trò Trường Đại học PCCC cũng luôn luôn xác định rõ vai trò, trách nhiệm to lớn của mình là không ngừng phát huy những thành tích đã đạt được trong 40 năm xây dựng, phát triển đồng thời tiếp tục hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ mà Đảng, Nhà nước, ngành và nhân dân giao phó, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới.

Giảng viên Trường Đại học PCCC tập luyện trên thao trường. Ảnh: *Mạnh Cường*

PV: *Thưa Thiếu tướng, những yếu tố nào đã góp phần tạo nên những thành tựu của nhà trường trong 40 năm qua?*

Thiếu tướng Nguyễn Mạnh Hà: Trước hết, trong những năm qua, Trường Đại học PCCC đã luôn nhận được sự quan tâm, chỉ đạo sát sao của Bộ Công an, Tổng cục Chính trị CAND trong các định hướng phát triển của nhà trường nói

(Xem tiếp trang 24)

NHỮNG "CHIẾC LA BÀN" GIỮ BÌNH YÊN THÀNH PHỐ MANG TÊN BÁC

NGUYỄN QUANG

Cảnh sát PCCC được xem là "khắc tinh" của "giặc lửa", là "thần cứu mạng" của dân khi phải đối diện với các tình huống xấu, sự cố cháy, nổ, hiểm họa xảy ra. Tại TP Hồ Chí Minh, 10 năm qua, không thể kể hết biết bao tính mạng con người được Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh cứu sống, tài sản giá trị của dân trong đám cháy được giữ lại, chỉ biết rằng sau mỗi vụ cháy, nổ, người lính chữa cháy thành phố lại thêm một lần nữa khắc tên mình vào "bảng vàng" niềm tin yêu của dân. Để làm được những điều kì diệu ấy, mỗi cán bộ, chiến sỹ Cảnh sát PC&CC thành phố không chỉ giỏi chuyên môn, bản lĩnh, kiên định mà còn tỉnh táo trong mọi tình huống để đưa ra phương án chiến đấu sáng suốt nhất, trong đó Trung tâm chỉ huy, Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh luôn được biết đến là đơn vị giữ vai trò số 1, là những chiếc "la bàn" góp phần giữ bình yên Thành phố mang tên Bác.

Trưa, nhiều phòng, ban ở trụ sở Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh đóng cửa. Tại Phòng Tổng đài 114 của Trung tâm Chỉ huy, cửa vẫn mở toang, bên trong 5 cán bộ vẫn trong tư thế tập trung, sẵn sàng để tiếp nhận tin báo sự cố từ người dân và các nhiệm vụ khác khi có yêu cầu. Vừa cầm ly cà phê trên tay, chưa kịp uống, Trung úy Nguyễn Thanh Bình vội thả xuống bàn để nghe điện thoại khi chuông chưa reng hết hồi đầu tiên. "A lô, Tổng đài 114 xin nghe!" - giọng Trung úy Bình dõng dạc. "Một nhà dân trong hẻm 56 đường An Bình, quận 5 đang cháy lớn chú ơi!", đầu dây bên kia, một phụ nữ báo tin. Nghe vậy, Trung úy Bình hỏi lại: "Xin chị cho biết cụ thể số nhà".

Trong lúc người báo tin lúng túng, Trung úy Bình tinh nhạy điện thoại hỏi ngay Công an phường 6, quận 5 và nắm rõ địa chỉ nhà bị cháy là 12/28B đường Nguyễn Văn Đừng. Lúc này, các cán bộ còn lại trong phòng trực liên tục thao tác trên máy, người điện báo cho đơn vị chữa cháy gần nhất, người thống kê và định vị các trụ nước chữa cháy xung quanh căn nhà bị cháy, người điện báo Ban Giám đốc để triển khai phương án dập lửa... Tích tắc, các thông tin cần thiết được Trung tâm Chỉ huy chuyển đến các bộ phận trực tiếp chữa cháy. Trong lúc lực lượng chiến đấu đang chữa cháy tại hiện trường, Trung úy Bình và các cán bộ Trung tâm chỉ huy vẫn "dán mắt" vào máy trực để sẵn sàng hỗ trợ khi được yêu cầu. 20 phút sau, người phụ nữ báo tin ban đầu lại điện vào tổng đài 114, giọng không còn lúng túng mà hớn hở: "Cảm ơn chú Cảnh sát PCCC nhiều lắm, đám cháy vừa được dập tắt, không có người thương vong, 3 nhà bên cạnh không bị cháy lan". Nghe vậy, Trung úy Bình thở phào, quay sang cười tươi: "Hạnh phúc của tụi em chỉ có vậy thôi!".

Cán bộ, chiến sỹ nhận tin báo cháy, cứu nạn, cứu hộ từ người dân. Ảnh: PV

Theo Đại tá Lê Tấn Bửu - Giám đốc Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh, tuy không trực tiếp chiến đấu nhưng Trung tâm Chỉ huy, Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh lại giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong việc ứng phó với các sự cố, tình huống xấu, nhất là cháy, nổ, CNCH. Bởi lẽ, nếu một trong số các nhiệm vụ của trung tâm như: tiếp nhận tin, chỉ đường đi gần nhất, đưa phương án tác chiến... bị chậm, chệch, thiếu, hoặc không chính xác thì tính hiệu quả trong chiến đấu giảm đi rất nhiều, trong cháy, nổ đôi khi phải đánh đổi bằng cả tính mạng con người. Chính vì vậy, tại Trung tâm Chỉ huy, các cán bộ, chiến sỹ không cho phép mình thiếu chuẩn trong công việc dù chỉ một giây, hay một con số nhỏ nhất. Đó là trách nhiệm nghề nghiệp và còn là cái tâm của người chiến sỹ Cảnh sát PCCC đối với dân.

10 năm xây dựng, chiến đấu, trưởng thành và phục vụ nhân dân là chặng đường không dài nhưng đủ để Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh nói chung, Trung tâm Chỉ huy nói riêng khắc họa rõ nét đẹp của người lính chữa cháy: "Vì nước quên thân, vì dân phục vụ". Trong hàng trăm câu chuyện bất chấp hiểm nguy để cứu người của người lính chữa cháy thành phố, câu chuyện cứu sống 2 cụ già 70 tuổi mắc kẹt trong nhà bị cháy nằm cuối hẻm 80 Dương Quảng Hàm, quận Gò Vấp vào tối 2/6/2016 là cảm động nhất. Đã hơn 3 tháng trôi qua nhưng cảm giác hồi hộp và vỡ òa ở Thiếu tá Bùi Thị Sim - người có thâm niên lâu nhất tại Trung tâm Chỉ huy với 33 năm gắn bó với công tác PCCC vẫn hiện rõ khi nhắc lại diễn biến việc chữa cháy, cứu người hôm ấy.

Chị kể: "Tối đó, tôi vừa nhấc điện thoại nghe, đầu dây bên kia - giọng một người nữ nói như hấp hối. Chị này cho biết sống cạnh căn nhà đang cháy, trong nhà có 2 cụ già chưa thoát được ra ngoài, trong khi lửa bùng lên dữ dội. Nghe vậy tôi cũng bị cuống theo". Tuy nhiên, bằng tinh thần "thép" của người lính, Thiếu tá Sim vẫn cố giữ bình tĩnh, điện cho đơn vị chữa cháy gần nhất và trích chỉ lộ trình tiếp cận căn nhà bị cháy một cách cụ thể để lực lượng chữa cháy và CNCH di chuyển nhanh. "Trong lúc lực lượng chiến đấu đang di chuyển, tôi vẫn không ngừng gọi điện vừa thúc giục vừa động viên anh em bằng mọi cách phải cứu được 2 cụ. 15 phút sau, đang lúc lo lắng, bộ đàm của chỉ huy hiện trường báo về, đã cứu thành công hai người ra khỏi đám cháy và cho biết nếu báo cháy chậm khoảng 2 phút, tính mạng hai nạn nhân khó đảm bảo. Lúc đó, tôi như vỡ òa hạnh phúc", Thiếu tá Sim kể lại. Vụ việc đó nhắc nhở chị một lần nữa phải sống và làm việc hết mình dù trong bất cứ hoàn cảnh nào, khi mọi người sống yên bình, lúc đó cuộc sống của chị mới hạnh phúc trọn vẹn.

Không chỉ cứu người trong lửa, nạn nhân đuối nước trên sông, biển, cán bộ chiến sỹ Trung tâm Chỉ huy còn góp sức mình cứu sống cả người bị tai nạn giao thông, bị đâm chém. Đầu năm 2015, ba Tổng đài 113 (Cảnh sát phản ứng nhanh) – 114 (Cảnh sát PCCC) – 115 (cấp cứu) sáp nhập, hỗ trợ thông tin. Điều này đồng nghĩa với việc trách nhiệm công việc của cán bộ, chiến sỹ Trung tâm Chỉ huy nặng nề hơn, vất vả hơn. Tuy nhiên, điều đó không làm mất đi nụ cười tươi trong mỗi giờ làm việc, đặc biệt còn góp phần cứu sống nhiều nạn nhân khi làm tốt nhiệm vụ - báo tin sớm. Nói như Trung tá Nguyễn Mạnh Trưởng - Phó Phòng Tham mưu, phụ trách Trung tâm Chỉ huy là "việc nhiều, giúp được nhiều người bị nạn thì hạnh phúc của mình sẽ tròn đầy hơn, mà hạnh phúc tràn đầy hơn thì cuộc sống này sẽ ý nghĩa hơn và mình sẽ mãi làm việc tích cực, hết mình để công việc luôn đạt được kết quả tốt nhất". Có lẽ sống và làm việc hết mình như vậy nên gần như tất cả các tin báo đến tổng đài tổng (113-114-115) đều được các cán bộ, chiến sỹ Trung tâm Chỉ huy can thiệp, hỗ trợ kịp thời.

Một ngày tháng 5/2016, tổng đài tiếp nhận tin báo từ một phụ nữ báo tin con gái mình bị bắt cóc. Tuy nội dung tin báo không nằm trong lĩnh vực chuyên trách của đơn vị, thế nhưng sau khi chuyển thông tin đến Công an địa phương, Trung tâm Chỉ huy cũng nhanh chóng phối hợp với các lực lượng khác triển khai kế hoạch phối hợp cùng Công an quận 10, Phòng Cảnh sát Phản ứng nhanh (PC64B) – Công an TP Hồ Chí Minh tiếp cận khu vực bé gái bị bắt cóc là công viên Lê Thị Riêng, quận 10 để giải cứu. Kết quả, cuộc giải cứu thành công, bé gái được trở về với cha mẹ an toàn trước khi bị kẻ xấu mang ra nước ngoài. Đây là một trong số hàng trăm lần hỗ trợ các đơn vị y tế, cảnh sát khác tổ chức cứu người thành công ở nội dung tin báo ngoài lĩnh vực chuyên trách của cán bộ, chiến sỹ Trung tâm Chỉ huy.

Công việc tại Trung tâm Chỉ huy luôn vất vả, lịch trình làm việc xuyên suốt ngày đêm, tuy vậy cá nhân mỗi cán bộ, chiến sỹ Trung tâm Chỉ huy chưa một lần chủ quan, có thái độ ứng xử thiếu chuẩn mực với dân, hay vi phạm trong nghiệp vụ. Trung tá Nguyễn Mạnh Trưởng cho biết thêm, để tiếp tục nâng cao hiệu quả trong công việc, ngoài việc thường xuyên quán triệt tư tưởng, tác phong làm việc cho cán bộ, lãnh đạo Phòng Tham mưu còn kiến nghị Ban Giám đốc Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh trang bị, đưa vào sử dụng nhiều thiết bị, móc móc hiện đại. Trong đó, hệ thống cảnh báo cháy G-SAFE, ECHOP được kết nối rộng rãi từ trung tâm đến các cơ sở sản xuất, kinh doanh, qua đó các nguy cơ cháy được xử lý ngay khi mới phát sinh, hạn chế cháy nổ xảy ra và hậu quả để lại. Đặc biệt là thiết kế thành công hệ thống xử lý văn bản điện tử, ứng dụng điện tử phục vụ cải cách hành chính hoặc phần mềm ứng dụng định vị, gọi báo cháy, cấp cứu, cứu nạn, cứu hộ khẩn cấp trên điện thoại di động phục vụ rộng rãi và miễn phí cho người dân.

Thực tế cho thấy, trong cuộc chiến chống "giặc lửa", ứng phó với các tai nạn, sự cố của Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh và các lực lượng nghiệp vụ ở TP Hồ Chí Minh, các cán bộ, chiến sỹ Trung tâm Chỉ huy – Cảnh sát PC&CC TP luôn giữ vai trò quan trọng như những "chiếc la bàn" chỉ đường, dẫn lối cho những người lính 114 hoàn thành tốt nhiệm vụ. Họ xứng đáng được mang tên gọi "Những chiếc la bàn giữ bình yên Thành phố mang tên Bác".■

GIỮ BÌNH YÊN MÙA XUÂN TRÊN ĐẢO NGỌC

TRẦN HỒNG MINH

Chuyến bay đưa tôi đặt chân đến Đảo Ngọc, Phú Quốc một ngày mưa tầm tã. Đảo Ngọc, nơi một thời đã từng là "vùng đất chết"; nơi máu xương của biết bao thế hệ cha anh đã đổ xuống; nơi những chiến sỹ cách mạng bị bắt, tù đày, hy vọng trở về đất liền chỉ mong manh như sợi tóc; nơi được ví như "nàng công chúa ngủ quên" giờ đây đã trở thành "mỏ vàng" du lịch của đất nước. Khó có thể nói hết cảm xúc trước vẻ đẹp thơ mộng đến ngỡ ngàng của vùng đất này cũng như tấm lòng cởi mở, chân tình, nồng hậu của người dân nơi đây.

Cán bộ, chiến sỹ Đội PCCC Phú Quốc. Ảnh: Hồng Minh

Đội PCCC Phú Quốc kiểm tra phương tiện chữa cháy. Ảnh: Hồng Minh

Điểm dừng chân đầu tiên của tôi trên hòn đảo tươi đẹp ấy là mái nhà quen thuộc – Đội PCCC Phú Quốc. Một "cơ ngơi tạm bợ", mọi thứ đều toát lên vẻ "giản dị" đến khôn cùng. Bữa cơm với những người lính 114 trên huyện đảo vốn được xem là "thiên đường" là "điểm đến hấp dẫn" ấy chỉ vẻn vẹn vài con cá nhỏ nấu canh chua. "Cơm trắng và rau xanh là thứ các "chị nuôi" luôn phải cân nhắc thật cẩn thận sao chia đều cho mỗi bữa ăn. Vì có đợt mùa mưa lớn hay giông bão, tàu không cập bến được thì gạo hết, rau hết, anh em lính 114 cực vô cùng." – Thượng úy Thắng – chia sẻ. Ấy vậy mà, những người lính PCCC vẫn kiên trì bám đảo, nhiều năm chưa được trở lại thăm gia đình ở đất liền để giữ bình yên cho mảnh đất nơi đây, đặc biệt là mỗi dịp Tết đến, Xuân về.

Những ngày ở Đảo Ngọc, Phú Quốc, qua sự chia sẻ của những người lính 114 và tận mắt "mục sở thị" tôi mới cảm nhận hết được sự hồi sinh của nơi này. Nhờ được đầu tư lớn, những năm gần đây, Đảo Ngọc, Phú Quốc, Kiên Giang đã phát triển mạnh mẽ - như một viên ngọc đã được rèn giũa, nơi vùng cực Nam Tổ quốc. Được công nhận là đô thị loại II, Đảo Ngọc đang trong tiến trình phát triển trở thành một thành phố biển du lịch thân thiện, văn minh và hiện đại, hướng đến khu kinh tế - hành chính đặc biệt. Đây là thành quả, ý chí chung sức, chung lòng vượt qua muôn vàn khó khăn, gian khổ của Đảng bộ, chính quyền và nhân dân Phú Quốc trong suốt chặng đường hơn 40 năm, kể từ ngày miền Nam hoàn toàn giải phóng, thống nhất đất nước.

Tết năm 2014, người dân Phú Quốc vỡ òa niềm vui, hạnh phúc khi đón dòng điện quốc gia lần đầu tiên ra đảo mà nhiều người không tin đó là sự thật. Ba năm qua, nhờ có điện lưới quốc gia ổn định, giá rẻ, hầu hết mọi người dân Phú Quốc có điều kiện phát triển sản xuất thuận lợi. Đảo Ngọc bừng lên sức sống mới, phát triển sung túc hơn, khách du lịch đến đông hơn. Nhờ có điện lưới quốc gia, điều kiện sản xuất, đời sống sinh hoạt của người dân nơi đây được nâng lên. Phú Quốc bây giờ không thua kém gì đô thị trong đất liền mà chỉ cách đây vài năm không ai dám nghĩ đến.

Không chỉ có điện lưới quốc gia, giờ đây Phú Quốc còn có đường cao tốc Nam - Bắc đảo, thiên đường giải trí Vinpearl Phú Quốc, sân bay quốc tế, cảng biển quốc tế An Thới; các khu đô thị mới; nhà hàng, khách sạn cao cấp, sang trọng... được đầu tư xây dựng, phát triển nhanh chóng để phục vụ người dân trên đảo và khách du lịch. Một "bộ mặt mới toanh và sáng sủa" đã trở thành "điểm nhấn" của khu vực phía Nam Tổ quốc.

Sự phát triển nhanh chóng của Đảo Ngọc đã kéo theo sự phát triển kinh tế của người dân huyện đảo. Phú Quốc đang khoác trên mình chiếc áo mới tinh tươm, với hệ thống cơ sở hạ tầng kỹ thuật được đầu tư xây dựng hiện đại. Huyện tiếp tục triển khai nhiều chương trình thu hút đầu tư vào Phú Quốc đối với các nhà đầu tư trong và ngoài nước. Ngoài các tập đoàn kinh tế mạnh trong nước, một số tập đoàn lớn ở nước ngoài đã đến tìm hiểu cơ hội đầu tư và bước đầu họ hài lòng về chính sách thu hút đầu tư vào Phú Quốc. Đồng hành cùng chặng đường lịch sử đất nước, những năm gần đây, Phú Quốc chắt chiu từng đồng vốn đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng, phát triển hài hòa đô thị gắn với bảo tồn cảnh quan tự nhiên của rừng, biển, sông, suối... để trở thành điểm du lịch sinh thái biển - đảo nổi tiếng, thu hút khách du lịch trong nước và quốc tế. Ngoài vận dụng linh hoạt cơ chế đặc thù, chính sách ưu đãi của Trung ương, Phú Quốc có nhiều cách làm sáng tạo thu hút nhiều nguồn lực đầu tư lớn mạnh, tăng thêm sức mạnh nội lực trong chiến lược phát triển của mình.

Hiện nay, kinh tế, xã hội huyện đảo Phú Quốc có sự phát triển vượt bậc, diện mạo thay đổi đáng kể. Các dự án, công trình hạ tầng cơ sở quan trọng như: trục chính giao thông Nam - Bắc đảo và hệ thống đường vòng quanh đảo; Sân bay quốc tế Phú Quốc; Cảng biển quốc tế An Thới; cáp ngầm 110 KV Hà Tiên - Phú Quốc; Quần thể du lịch, nghỉ dưỡng Vinpearl Phú Quốc và nâng cấp, chỉnh trang đô thị... với tổng vốn đầu tư xây dựng hàng trăm ngàn tỷ đồng. Hòn Đảo Ngọc này đến nay đã thu hút gần 200 dự án đầu tư, trong đó đã có 136 dự án được cấp giấy chứng nhận đầu tư, tổng vốn 140.215 tỷ đồng. Có thể nói, Phú Quốc hiện nay đã hội đủ các lợi thế về địa lý, tự nhiên, kinh tế, văn hóa, xã hội để phát triển nền kinh tế mở cửa, trở thành điểm nhấn kinh tế, xã hội, tạo sự lan tỏa, góp phần thúc đẩy kinh tế, xã hội tỉnh Kiên Giang nói riêng và vùng đồng bằng sông Cửu Long nói chung phát triển.

Tốc độ phát triển kinh tế, xã hội của Đảo Ngọc ngày một tăng lên đồng nghĩa với sự gia tăng, tiềm ẩn nhiều nguy cơ cháy, nổ trên mảnh đất này. Thế nhưng, Đội PCCC Phú Quốc lại quá mỏng về lực lượng và trang bị phương tiện quá thô sơ. Đội có hơn 10 chiến sỹ trong biên chế còn lại chủ yếu là chiến sỹ nghĩa vụ, kinh nghiệm còn non trẻ. Phương tiện, trang thiết bị phục vụ công tác thường trực sẵn sàng chiến đấu còn nhiều thiếu thốn. Đồng chí Đặng Văn Việt – Đội trưởng Đội PCCC Phú Quốc, người có thâm niên bám đảo hàng chục năm trời chia sẻ. Có thể nói, Đảo Ngọc là mảnh đất sơn thủy hữu tình. Nơi đây hội tụ đầy đủ những tiềm năng du lịch thu hút số lượng lớn du khách trong và ngoài nước. Vì vậy, công tác huấn luyện, tuyên truyền về PCCC không phải ai cũng là người được tiếp cận vì lưu lượng khách đến và đi thường xuyên thay đổi. Tiềm năng du lịch rừng và diện tích rừng quá lớn, mùa khô hanh tiềm ẩn nhiều nguy cơ cháy rừng rất cao. Khó khăn nhất trong công tác chữa cháy rừng ở huyện đảo này là rừng mọc trên những sườn dốc đá chênh vênh ven biển, xe chữa cháy không thể tiếp cận và cũng khó có nguồn nước để chữa cháy trong những tình huống đó. Nếu xảy ra cháy trong những tình huống như vậy thì chủ yếu chữa cháy bằng các biện pháp thủ công của người dân địa phương là chính. Một vấn đề nan giải nữa là nguy cơ cháy nhà dân tại các khu dân cư còn ở mức cao. Gió trên huyện đảo thường lớn nên khi xảy cháy khả năng cháy lan là rất lớn. Nan giải nhất là chữa cháy những nhà dân nằm chênh vênh ven biển bên sườn núi đá, lính 114 "dở khóc dở cười"... Bên cạnh đó, Đảo Ngọc hiện đang như một công trường xây dựng khổng lồ nên những tai nạn, sự cố lao động là không tránh khỏi. Đó cũng là trách nhiệm nặng nề trên vai những người lính 114 ở nơi này.

Để khắc phục những khó khăn đó, Đội PCCC Phú Quốc đã đẩy mạnh công tác tuyên truyền, dân vận và phối hợp với các lực lượng chức năng khác trên huyện đảo để giữ bình yên mảnh đất này. Công tác tuyên truyền PCCC của lính 114 Phú Quốc cũng rất đặc thù. Từ từ mờ sáng, tiếng chuông báo cháy là điểm nhấn đầu tiên trên chương trình phát thanh công cộng của toàn huyện đảo. Thời lượng bài tuyên truyền về công tác PCCC kéo dài chừng 15 – 20 phút mỗi ngày nhắc nhở người dân ý thức về công tác PCCC. Cẩn trọng hơn, các chiến sỹ Cảnh sát PCCC Phú Quốc còn phối hợp với Phòng Văn hóa thông tin trên huyện đảo mượn một chiếc xe có dán khẩu hiệu "Chủ động phòng cháy tốt, sẵn sàng chữa cháy kịp thời và có hiệu quả" cùng loa tuyên truyền đi đến từng ngõ phố, từng nhà dân trên huyện đảo nhắc nhở người dân nâng cao ý thức về công tác PCCC. Nhờ vậy, mặc dù còn nhiều khó khăn, thiếu thốn về lực lượng và phương tiện, những bất cập về công tác PCCC trên huyện đảo nhưng nhiều năm qua, Đảo Ngọc rất ít xảy ra những sự cố cháy, nổ nghiêm trọng mà chỉ có vài vụ cháy nhỏ lẻ đã được lực lượng PCCC kịp thời dập tắt ngay...

Chia tay những người lính 114 Phú Quốc sau 3 ngày ngắn ngủi trên mảnh đất này, trên đường ra sân bay, tôi chợt nhớ trong chuyến về thăm và làm việc với huyện đảo Phú Quốc vào tháng 8/2014, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã nhấn mạnh: "Huyện đảo Phú Quốc là vùng đất giàu truyền thống cách mạng, có vị trí quan trọng trong phát triển kinh tế và chiến lược quốc phòng - an ninh không chỉ đối với Kiên Giang mà còn đối với cả nước. Phú Quốc cần phát huy thế mạnh và điều kiện thuận lợi để phát triển kinh tế biển, du lịch; phát triển kinh tế biển với bảo vệ vững chắc chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc...". Vâng! Để giữ mãi bình yên mảnh đất này, giữ bình yên cho mùa Xuân trên Đảo Ngọc, đã và đang có sự cống hiến lặng thầm của những người lính PCCC vì bình yên cuộc sống.■

Xuân Trên Thị Trấn Sương Mù

THÁI THỤY

Dù đã nhiều lần đến Tam Đảo nhưng có lẽ là lần đầu tiên chúng tôi đến nơi đây vào mùa lạnh. Nghỉ tết Dương Lịch năm nay được nhiều ngày nên lượng người đổ lên Tam Đảo có vẻ khá đông. Quả thật thiên nhiên và dấu vết thời gian đã ban tặng cho Tam Đảo một khung cảnh tuyệt vời: vừa thơ mộng u tịch vừa hùng vĩ huyền ảo trong cảnh mây gió sương khói vờn trên đỉnh núi. Tam Đảo là một dãy núi dài khoảng 80km theo hướng Tây Bắc - Đông Nam rộng từ 10 - 15km. Tam Đảo có diện tích 253ha nằm trên độ cao 900m so với mặt biển. Từ thị xã Vĩnh Yên tỉnh Vĩnh Phúc sau một giờ xe chạy là lên tới Tam Đảo. Thêm 20km đường dốc lượn qua các sườn núi thông mọc thẳng tắp nhìn lên cao vút mờ mờ ẩn hiện Tam Đảo trong sương. Đã từ lâu, Tam Đảo là sự lựa chọn quen thuộc của người dân vào mỗi dịp cuối tuần. Tam Đảo nổi tiếng với dòng thác Bạc trong vắt, nước chảy bốn mùa; tháp truyền hình Tam Đảo cao hơn 100m trên đỉnh núi với những câu chuyện thú vị về quá trình xây tháp; với Đền Bà Chúa Thượng Ngàn, đền Trần - điểm du lịch tâm linh ẩn mình trong thiên nhiên; khu Thiền viện Trúc Lâm Tây Thiên, với hệ thống các công trình kiến trúc thuộc Thiền viện Tăng, Thiền viện Ni có tượng Phật cao 69m hay nhà thờ đá Tam Đảo với lối kiến trúc độc đáo nổi trên nền rừng thông xanh ngắt trên sườn núi...

Thị trấn Tam Đảo hay còn được biết đến cái tên "Thị trấn sương mù" nằm gọn trong một thung lũng nhỏ của dãy Tam Đảo đồng thời cũng là một trong những vườn quốc gia lớn nhất miền Bắc. Khí hậu ở đây rất độc đáo bốn mùa trong một ngày. Buổi sáng se se gió Xuân, buổi trưa nóng ấm mùa Hạ, buổi chiều lãng đãng heo may mùa Thu và buổi tối lạnh giá của Đông. Tam Đảo mùa này đang tưng bừng sắc Xuân bởi những cây hoa đào, cây hoa đỗ quyên đang hé nở. Và hoa Đào Tam Đảo đã trở thành nét riêng của Tam Đảo và trở thành thứ không thể thiếu trong mỗi dịp Tết đến, Xuân về trên đỉnh núi bồng bềnh mây trắng này. Những cây đào đang nhú lộc biếc mọc dọc theo con đường uốn lượn, quanh co trên thị trấn Tam Đảo.

Vừa đưa chúng tôi đi thăm quan khu vực trung tâm thị trấn, đồng chí Trần Quang Thà, Phó Chủ tịch UBND thị trấn Tam Đảo vừa phấn khởi cho biết: "Những năm gần đây, kinh tế, xã hội trên địa bàn với cơ cấu công nghiệp - thương mại - du lịch và dịch vụ luôn giữ được nhịp độ tăng trưởng cao. Đặc biệt kinh tế du lịch của Tam Đảo có bước phát triển tương đối toàn diện. Huyện đã thu hút được nhiều dự án đầu tư, thúc đẩy ngành du lịch phát triển với số vốn nghìn tỷ đồng hàng như: Trung tâm Văn hóa lễ hội Tây Thiên, cáp treo Tây Thiên, sân golf, khu nghỉ mát Tam Đảo và nhiều dự án trùng tu, tôn tạo các di tích lịch sử, văn hóa... hiện toàn huyện có hàng trăm nhà nghỉ, khách sạn với gần 2.000 phòng, trên 1.000 cơ sở kinh doanh dịch vụ..., đáp ứng nhu cầu về ẩm thực, lưu trú, nghỉ dưỡng và tham quan vãn cảnh của khách, du lịch. Các hoạt động thương mại, dịch vụ cũng từng bước phát triển về quy mô và đổi mới đa dạng về hình thức".

Kinh tế du lịch phát triển, kèm theo đó nguy cơ về cháy, nổ cũng tăng cao. Chính vì vậy, lãnh đạo huyện cũng xác định, việc nâng cao hiệu quả công tác PCCC&CNCH là một trong những nhiệm vụ trọng tâm hàng đầu. Huyện đã thành lập Ban Chỉ đạo phòng, chống cháy, nổ và phân công trách nhiệm cho từng thành viên thường xuyên kiểm tra đôn đốc, hướng dẫn các cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp thực hiện nghiêm Luật PCCC và các văn bản quy phạm pháp luật của nhà nước về công tác PCCC. Trong năm vừa qua huyện đã ban hành nhiều văn bản để chỉ đạo công tác PCCC&CNCH năm 2016: Chỉ thị số 02-CT/HU về lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ PCCC&CNCH và xây dựng lực lượng PCCC Tam Đảo năm 2016; xây dựng Chương trình hành động số 04-CTr/HU về thực hiện Chỉ thị số 47-CT/TW ngày 25/6/2015 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác PCCC; tổ chức Hội nghị Tổng kết 5 năm thực hiện kế hoạch của UBND tỉnh về phát động phong trào thi đua Toàn dân PCCC (2011 - 2016)....

Tuy nhiên, trên địa bàn huyện hiện nay có nhiều doanh nghiệp, cơ sở sản xuất, kinh doanh, dịch vụ và một số loại hình cơ sở khác, sử dụng nhiều vật tư, thiết bị, nguyên liệu, hàng hóa là những chất dễ cháy, nhu cầu sử dụng các loại nhiên liệu, năng lượng phục vụ sản xuất, làm việc và sinh hoạt ngày càng tăng.... ý thức của tầng lớp nhân dân về công tác PCCC chưa cao làm phát sinh các điều kiện gây cháy. Bên cạnh đó, tình hình cháy rừng trong những năm tới rất khó lường do biến đổi khí hậu toàn cầu, sự nóng lên của trái đất và do sự tác động của người dân sống khu vực ven rừng" – đồng chí Trần Quang Thà cho biết thêm.

Chính vì vậy, công tác tuyên truyền PCCC&CNCH được lãnh đạo huyện đặc biệt quan tâm. Trong năm 2016, cùng với các cơ quan chức năng, huyện thường xuyên tuyên truyền PCCC trên các phương tiện thông tin đại chúng Trung ương, tỉnh: đăng 10 phóng sự; 02 tin bài trên Báo Vĩnh Phúc; xây dựng 03 bài khuyến cáo về công tác PCCC&CNCH; tuyên truyền trên Đài Phát thanh của huyện Tam Đảo và trên hệ thống loa phát thành của 09 xã, thị trấn, thôn xóm, khu dân cư trên địa bàn 2.016 lượt; tuyên truyền phổ biến kiến thức pháp luật về PCCC&CNCH 171 cơ sở với 366 người tham gia; Hướng dẫn 12 cơ sở treo băng zôn, khẩu hiệu hưởng ứng Tuần lễ Quốc gia An toàn vệ sinh lao động – phòng, chống cháy, nổ lần thứ 18 năm 2016 và hướng dẫn 08 cơ sở treo băng zon, khẩu hiệu hưởng ứng Ngày Toàn dân PCCC (04/10)...; Tổ chức 01 lớp tập huấn cho công nhân viên, Đội Dân phòng, Đội PCCC cơ sở của UBND thị trấn Tam Đảo với 100 người tham gia; tổ chức 03 lớp huấn luyện lại nghiệp vụ PCCC&CNCH cho 40 cơ sở với 120 người tham gia... Công tác tuyên truyền PCCC&CNCH được nhân dân và cơ sở đánh giá cao.

Không chỉ nâng cao công tác tuyên truyền về PCCC, huyện còn đặc biệt chú trọng vào việc tăng cường hoạt động của lượng Dân phòng và PCCC cơ sở. Đến nay, trên địa bàn huyện đã thành lập được 219 Đội Dân phòng, PCCC cơ sở với 1.863 đội viên. Bên cạnh đó, huyện khuyến khích các cơ quan, doanh nghiệp, cơ sở sản xuất kinh doanh và hộ gia đình đầu tư kinh phí phục vụ công tác PCCC&CNCH, đảm bảo xử lý kịp thời khi có cháy, nổ xảy ra. Đến nay, trên địa bàn huyện đã xây dựng được 2 mô hình điển hình tiên tiến về PCCC là xã Minh Quang và thị trấn Tam Đảo.

Ngoài ra, để công tác PCCC được thực hiện tốt, công tác kiểm tra, hướng dẫn về PCCC cũng được diễn ra thường xuyên, liên tục. Năm 2016, Phòng Cảnh sát PC&CC số 1 đã tổ chức kiểm tra 367 lượt tại 210 cơ sở và hướng dẫn 210 cơ sở tự kiểm tra về công tác PCCC. Cùng với đó đoàn kiểm tra liên ngành an toàn vệ sinh lao động – phòng, chống cháy, nổ đã kiểm tra tại 07 cơ sở, kiểm tra đột xuất, hướng dẫn công tác bảo vệ, tuần tra, canh gác, thường trực đảm bảo an toàn PCCC ngoài giờ hành chính tại 08 cơ sở và tổ chức kiểm tra về công tác đảm bảo an toàn PCCC tại 38 cơ sở phục vụ bầu cử Đại biểu Hội đồng nhân dân các cấp nhiệm kỳ 2016-2021; Chương trình Pháp hội Vạn đăng Phật A Di Đà - Cầu quốc thái dân an siêu độ chúng sinh; phục vụ chương trình bắn pháo hoa và giao lưu văn nghệ đêm Giao thừa Tết Nguyên đán Bính Thân 2016 tại UBND huyện Tam Đảo; phục vụ Lễ hội Phật giáo... Phối hợp kiểm tra chuyên đề an toàn PCCC tại 09 đình, đền, chùa và 03 cơ sở kinh doanh karaoke...

Với những giải pháp đồng bộ và tích cực trên, công tác PCCC&CNCH trên địa bàn huyện Tam Đảo đã đạt được những kết quả nhất định. Qua đó đã làm chuyển biến mạnh mẽ về nhận thức tại các đơn vị, cơ sở về việc thực hiện các quy định về PCCC, hạn chế thấp nhất số vụ cháy và thiệt hại do cháy, nổ gây ra. Trong 5 năm (2011 - 2016), toàn huyện chỉ để xảy ra 48 vụ cháy, tuy thiệt hại về một số diện tích rừng và tài sản nhưng không có thiệt hại về người. Đặc biệt, trên địa bàn huyện không để xảy ra vụ nổ nào.

Rời thị trấn Tam Đảo, chúng tôi lại tiếp tục cuộc hành trình của mình... Và một lần nữa, Tam Đảo lại để lại cho chúng tôi những ấn tượng thật khó phai, một "Thị trấn sương mù" lung linh, huyền bí. Chúng tôi tin rằng, với những tiềm năng vốn có của mình, cùng với ý thức của chính quyền và người dân trong công tác PCCC, du lịch Tam Đảo sẽ ngày càng phát triển và là sự lựa chọn hàng đầu của người dân trong dịp nghỉ Tết Nguyên đán năm nay.■

Làng sản xuất "vàng mã" những ngày giáp Tết

ÁNH HỒNG

Tục hoá vàng mã đến từ lâu là một phần trong văn hóa tín ngưỡng của người Việt Nam nhiều đời nay và cứ mỗi độ Tết đến, Xuân về, người dân hai làng Phúc Am, Duyên Trường (Duyên Thái, Thường Tín, Hà Nội) lại tất bật làm vàng mã xanh, đỏ, tím, vàng phục vụ "người âm", đâu đâu cũng thấy cảnh hối hả cảnh vót tre, làm khung, làm tiền vàng, đồ lễ...

Cách trung tâm Thủ đô 20km, dọc theo quốc lộ 1A, vào những ngày giáp Tết, chúng tôi có dịp đi thăm làng nghề làm "vàng mã" nổi tiếng của Hà Nội hiện nay là làng Phúc Am và Duyên Trường thuộc địa phận huyện Thường Tín. Không biết từ bao giờ, nghề sản xuất vàng mã đã trở thành một nghề truyền thống ở mỗi hộ gia đình nơi đây. Theo ông Lưu Văn Hùng - Trưởng thôn Phúc Am chia sẻ: "Nghề vàng mã không biết xuất hiện từ khi nào, trước đây, làng có truyền thống làm nghề đan rổ, rá tre, nhưng khi kinh tế thị trường phát triển, các gia đình dần chuyển sang nghề làm vàng mã và cứ theo hình thức cha truyền, con nối. Tính đến thời điểm này, nghề làm vàng mã cũng tồn tại được 30 - 40 năm trong làng".

Những năm gần đây, kinh tế đất nước phát triển, nghề làm vàng mã cũng nhờ đó mà đi lên. Nhìn con đường làng trải bê tông rộng rãi, những ngôi nhà hai, ba tầng san sát hai bên, chúng tôi cảm nhận được sự thay đổi rõ rệt của làng quê nơi đây. "Ở làng hiện nay, có khoảng 20 - 30 hộ lớn, còn hầu hết cả làng đều tham gia sản xuất, kinh doanh vàng mã. Nghề làm vàng, mã giúp đời sống bà con trong làng ổn định hơn" – ông Lưu Văn Hùng chia sẻ thêm.

Sở dĩ nghề làm vàng mã phát triển vượt bậc như thế này xuất phát từ nhu cầu của người tiêu dùng. Như trước đây, vào các ngày Lễ Xá tội vong nhân; Tết Nguyên đán người dân chỉ hóa vàng mã quần áo để thể hiện chữ hiếu và cầu mong bình an cho người cõi âm thì nay nhà nhà đều sắm lễ cũng vàng mã cho người cõi âm rất thịnh soạn, đầy đủ những vật dụng như người trần, dần dần việc cúng vàng mã đã trở thành một thói quen tiêu dùng không thể thiếu trong mỗi dịp lễ.

Không làm vàng mã theo mùa vụ như Đông Hồ - Bắc Ninh, làng nghề ở đây sản xuất quanh năm theo đơn của khách từ khắp mọi nơi đến đặt. Càng gần những dịp lễ lớn trong năm, các cơ sở sản xuất lại tất bật chạy đua để kịp số lượng hàng hóa bán ra, phục vụ nhu cầu tiêu thụ vàng mã vô cùng lớn. Làng nghề Phúc Am, Duyên Trường chủ yếu sản xuất đồ phục vụ cúng tế như voi, ngựa, rắn, người sơn trang, hình nhân hay các vị tướng..., vài năm nay, để bắt kịp thị hiếu tiêu dùng, những người làm nghề còn thiết kế cả nhà lầu, xe máy, xe hơi và những vật dụng khác theo yêu cầu của khách đúng theo quan niệm "trần nào âm vậy".

Vừa chia sẻ về làng nghề, ông Hùng cũng nhiệt tình đưa chúng tôi tới thăm quan một số hộ gia đình sản xuất. Khẩn trương và tất bật là những gì chúng tôi được chứng kiến tại làng nghề truyền thống vào thời điểm này. Tìm hiểu về nghề làm vàng mã, chúng tôi được người dân làm nghề ở đây cho biết: "Làm vàng mã được chia làm nhiều loại, loại kỹ, đẹp, giá cao, hàng bình dân. Nghề làm hàng mã đòi hỏi người thợ sự tỉ mỉ, khéo léo, am hiểu các tích cổ và cả sự sáng tạo, nên phải tìm đọc tài liệu về tích cổ để biết vì sao ông Tướng, bà Chúa phải mặc áo màu gì, mũ, hài ra sao, cử chỉ, điệu bộ phải phù hợp... chứ không phối màu lung tung là được". Công đoạn sản xuất hàng mã tại làng nghề Phúc Am, Duyên Trường cũng cầu kỳ, tỉ mỉ hơn các nơi khác và chủ yếu là làm hàng cao cấp. Tất cả các công đoạn từ đan lưới, cắt, dán... đều được làm thủ công, cẩn thận từng chi tiết. Một ngày, nếu làm nhanh, một người thợ có thể làm từ 5 - 6 con ngựa. Chính vì vậy, hàng mã sản xuất tại đây vẫn được người đi buôn, hay những người kĩ tính trong vấn đề tâm linh chuộng hơn cả.

Trò chuyện với chúng tôi, bà Vũ Thị Phố (70 tuổi), một hộ gia đình ở Phúc Am cũng sống với nghề sản xuất xuất vàng mã cho hay: Nguồn tiêu thụ lớn nhất là ở các chùa, nhà đền, khách lẻ chỉ thỉnh thoảng lai vãng. "Xưởng mình đặt gì làm nấy, chất lượng sản phẩm tùy theo nhu cầu của khách hàng. Một con ngựa tạ mà bình thường chỉ khoảng 50.000 đồng, nhưng nếu khách yêu cầu cao thì có thể lên tới vài trăm hay cả triệu đồng", bà Phố chia sẻ.

Theo sự chỉ dẫn, chúng tôi tiếp tục tìm đến cơ sở sản xuất vàng mã của anh Đặng Thành Công, nơi được xem là "công xưởng chế tác" lớn nhất ở làng Duyên Trường. Là thế hệ thứ 3 trong gia đình được hưởng "lộc" từ nghề, anh Đặng Thành Công cùng các anh em trong nhà duy trì, tiếp nối và phát triển bằng cách mở xưởng sản xuất cung cấp các mặt hàng phục vụ "người âm" rất đa dạng như: tượng pháp, tháp bảo đài, ngựa, voi, mũ áo...

"Mỗi mặt hàng được sản xuất để phù hợp với từng thời điểm. Ví dụ như ngày 23 thì chủ yếu mũ ông Công, ông Táo, bộ mã (túi ông Công, túi giao tiền, túi Thần Tài) là những sản phẩm được đặt nhiều nhất. Đầu Xuân năm mới thì dùng hình nhân thế mạng để giải hạn, cầu tài, cầu an... Tạ mồ mả thì dùng voi, ngựa. Mỗi người một nhu cầu nhưng đều được đáp ứng đầy đủ", anh Công cho hay.

Và cũng theo anh Công, cơ sở của anh có từ 5 - 6 "thợ" sản xuất thường xuyên, nhưng vào những dịp cao điểm như gần ngày giáp Tết như thế này, nhân công phải huy động hàng chục người, có khi phải thuê thêm các nhà xung quanh làm từ sáng sớm tới khuya mới kịp tiến độ sản xuất các mặt hàng đi khắp nơi trên cả nước.

Như một thói quen trong nghề, chúng tôi cũng không quên hỏi những người dân nơi đây về việc đảm bảo an toàn PCCC tại làng nghề. Và theo anh Đặng Thành Công, đối với tất cả các "thợ" khi tham gia sản xuất, điều đầu tiên chính là nghiêm cấm không được hút thuốc lá tại cơ sở sản xuất.

Tuy nhiên theo quan sát của chúng tôi, dù tiềm ẩn nguy cơ cháy cao với các nguyên vật liệu là các chất dễ cháy nhưng đa phần các hộ sản xuất tại đây chưa trang bị các phương tiện chữa cháy tại chỗ, chỉ số ít hộ dân ý thức được việc trang bị bình bọt để đảm bảo an toàn PCCC... Thiết nghĩ nếu xảy ra cháy, nổ, toàn bộ tài sản của người dân sẽ ra sao?

Ông Lưu Văn Hùng – Trưởng thôn Phúc Am cũng cho biết: "Hơn chục năm sản xuất hàng mã, tại thôn vẫn chưa xảy ra vụ cháy, nổ nghiêm trọng nào tuy nhiên nỗi lo về "bà hoả" không phải không có nhưng chính quyền địa phương cũng chưa biết cách xử lý thế nào vì đa phần đều là các hộ kinh doanh cá thể, chỉ có thể nhắc nhở".

Cùng đi với chúng tôi, Thiếu uý Nguyễn Ngọc Hải – cán bộ Phòng Cảnh sát PC&CC Thanh Trì, Cảnh sát PC&CC TP Hà Nội cho biết: "Ý thức của người dân về công tác PCCC tại làng Phúc Am – Xuân Trường là chưa cao, Phòng thường xuyên kết hợp với chính quyền địa phương, nhắc nhở vào mỗi dịp cao điểm sản xuất để đảm bảo công tác an toàn PCCC đồng thời quyết tâm đẩy mạnh công tác tuyên truyền nhằm nâng cao ý thức của mỗi hộ dân nơi đây".

Tiếp tục dạo quanh làng, tới thăm một vài gia đình sản xuất, sau đó chúng tôi rời hai làng Phúc Am, Duyên Trường. Cổng làng dần xa, mang theo không khí ngày tết cận kề, cả đoàn đều chung một tâm trạng vui mừng, phấn khởi vì sự chuyển mình, bắt kịp kinh tế thị trường nhanh chóng của một làng nghề truyền thống. Tuy nhiên, cùng với đó là những trăn trở, nỗi lo về công tác PCCC tại nơi đây. Hy vọng, với sự quyết tâm của cơ quan chức năng cùng với chính quyền địa phương, ý thức trong công tác PCCC người dân nơi đây sẽ ngày một nâng cao góp phần thúc đẩy làng nghề ngày càng phát triển hơn, để nét đẹp về một làng nghề truyền thống không bị phai nhạt!.■

XUÂN TRÊN MỌI MIỀN TỔ QUỐC

NGÀY XUÂN Ở NƠI ĐÀO TẠO NHỮNG NGƯỜI LÍNH CHỐNG GIẶC LỬA

TRỊNH LAN

Những cánh hoa mai, hoa đào đua nhau hé nở trong cái rét giá lạnh cùng mưa phùn lất phất bay đã báo hiệu cái Tết cổ truyền của dân tộc đang đến gần. Lúc này, sinh viên các trường dân sự nô nức trở về quê ăn Tết thì nhiều bạn học viên khối lực lượng vũ trang lại sẵn sàng tinh thần cho những ngày trực Tết, đón Xuân mới tại trường. Cũng không ngoại lệ, học viên Trường Đại học PCCC cũng hòa chung không khí đón Xuân mới tại trường.

Học viên Trường Đại học PCCC tham gia trực Tết 2017. *Ảnh Trịnh Lan*

Sau khi hoàn thành đợt thi cuối học kỳ I đầy căng thẳng, các học viên lại vui mừng đón Xuân. Do đặc thù riêng của lực lượng vũ trang phải đảm bảo quân số trực trong trường ngày Tết, cũng như nguy cơ cháy, nổ trong dịp Tết đang diễn ra khắp nơi nên những học viên Trường Đại học PCCC chờ đợi ngày Tết không phải để du Xuân mà để trực Tết. Không chỉ có các thầy cô, mà học viên năm thứ 2, mỗi lớp đều cắt cử người ở lại theo chỉ tiêu đề ra. Tại cơ sở 1, nhà trường có gần 200 học viên ở lại trực Tết chia thành 3 đợt trực, mỗi đợt trực 1 tuần. Đây cũng là dịp để các em học viên rèn luyện bản lĩnh vững vàng, vượt qua cảm giác nhớ nhà khi phút Giao thừa thiêng liêng không ở bên người thân và đón Tết ấm tình đồng đội, đảm bảo an ninh cho nhà trường. Những ngày Tết đang cận kề, hệ thống loa phát thanh trường, các bản tin chuẩn bị đón Tết gồm các chương trình ăn Tết, văn nghệ, thể thao liên tục được phát đi. Trong khuôn viên trường, các loài hoa đã bắt đầu thắm sắc. Các giảng đường, phòng ở, sân điều lệnh... đã được quét dọn sạch sẽ, băng rôn, khẩu hiệu chúc mừng năm mới, mừng Đảng, mừng Xuân được giăng lên tung bay phấp phới. Khi được hỏi về cảm nhận về Tết cổ truyền của Việt Nam thì học viên Phết Phênh Nạ Nuôn nước Cộng hòa Dân chủ nhân dân Lào đã tâm sự: Năm 2010, em được cử sang Trường Đại học PCCC học tập, đã gần 7 năm em sinh sống tại Hà Nội nên phần nào cũng hiểu được các Tết cổ truyền của Việt Nam. Tuy không phải là Tết của nhân dân Lào nên học viên Lào không phải ở lại trực Tết như học viên Việt Nam nhưng đối với du học viên Lào cũng có nhiều tình cảm đặc biệt về ngày Tết của Việt Nam. Nếu không được học ở Trường Đại học PCCC có lẽ sẽ không bao giờ các bạn Lào biết phong tục đón Tết của người Việt thú vị ra sao. Lào cũng có Tết nhưng Tết Lào không có bánh chưng, không có nem, có giò và hoa đào.

Trong khi mọi người đua nhau đi chơi Tết thì nhóm học viên trực ca 1 lại không có thời gian để vui chơi. Nhưng các em lại hòa hứng với công việc trang trí các phòng ở, phòng trực ban, bày mâm ngũ quả để đón Tết. Tết năm ngoái, học viên Nguyễn Trọng Hiếu được phân công trực ca 1 tỉ mẩn cắt dán những sợi dây kim tuyến để trang trí cho những chậu quất, hoa đào thêm lấp lánh trong ngày Tết mới thấy hết sự háo hức, vui mừng chào đón năm mới của chàng trai trẻ nơi miền quê Ninh Bình. Em cho biết: Đây là lần đầu tiên em đón Tết tại trường. Trước khi thi đỗ vào Trường Đại học PCCC, mỗi dịp Tết đến Xuân về, những công việc chính trong gia đình thường do bố mẹ làm, em chỉ tham gia dọn dẹp nhà cửa. Thế nhưng mùa Xuân này, em và đồng đội đã tự mình trang trí cành đào, cây quất, dọn dẹp vệ sinh để đón Tết. Khi nghe hỏi về lần đầu ăn Tết xa gia đình, Hiếu tâm sự: Em rất nhớ nhà! Như mọi năm em và cậu em trai đang hý hoáy canh nồi luộc bánh chưng. Mẻ bánh đầu tiên được vớt ra, sẽ chọn cái đẹp nhất đặt lên ban thờ thắp hương, sau đó chúng em sẽ được ăn những chiếc bánh chưng con nóng hổi. Tuy Tết năm nay không được ở bên gia đình nhưng em thực sự cảm thấy ấm cúng cùng với bạn bè, đồng đội.

Không giống như người anh em cùng Tiểu đội, với học viên Tạ Ngọc Đôn thì việc đón Tết xa nhà của em cũng thật đặc biệt. Gia đình Đôn sống trong Bình Dương nên em là một trong số những đối tượng được ưu tiên không phải trực Tết. Tuy Đôn rất muốn về bên gia đình đón Tết nhưng cũng lại rất thích được biết cảm giác trực Tết xa nhà nên Đôn nghĩ được ở trường trực Tết là nhiệm vụ mà trước tiên bản thân phải gương mẫu, hơn nữa đó cũng là cơ hội để bản thân trải nghiệm và làm giàu kỷ niệm về thời sinh viên.

Tuy nhiên, không phải trực Tết là điều ai cũng mong chờ, khi nhận được quyết định ở lại trực Tết Nguyên đán, Nguyễn Công Kiên - Học viên khóa D30A chia sẻ: Năm ngoái, em bị phân công ở lại trực Tết nên em có nhiều cảm xúc buồn vui đan xen. Cũng như các bạn học viên khác, đây cũng là lần đầu tiên đón Tết xa nhà, vì vậy, em không thể tránh khỏi cảm giác nhớ nhà, nhớ khoảnh khắc cả gia đình đoàn tụ bên mâm cơm, quây quần bên nồi bánh chưng xanh,... tuy nhiên, các hoạt động do trường tổ chức cho các học viên trực Tết cũng đã phần nào vơi đi nỗi nhớ nhà của em. Năm nay, Kiên lại nằm trong quân số ở lại trực Tết với Đội Chữa cháy và CNCH học tập nên em đã quen với việc trực Tết.

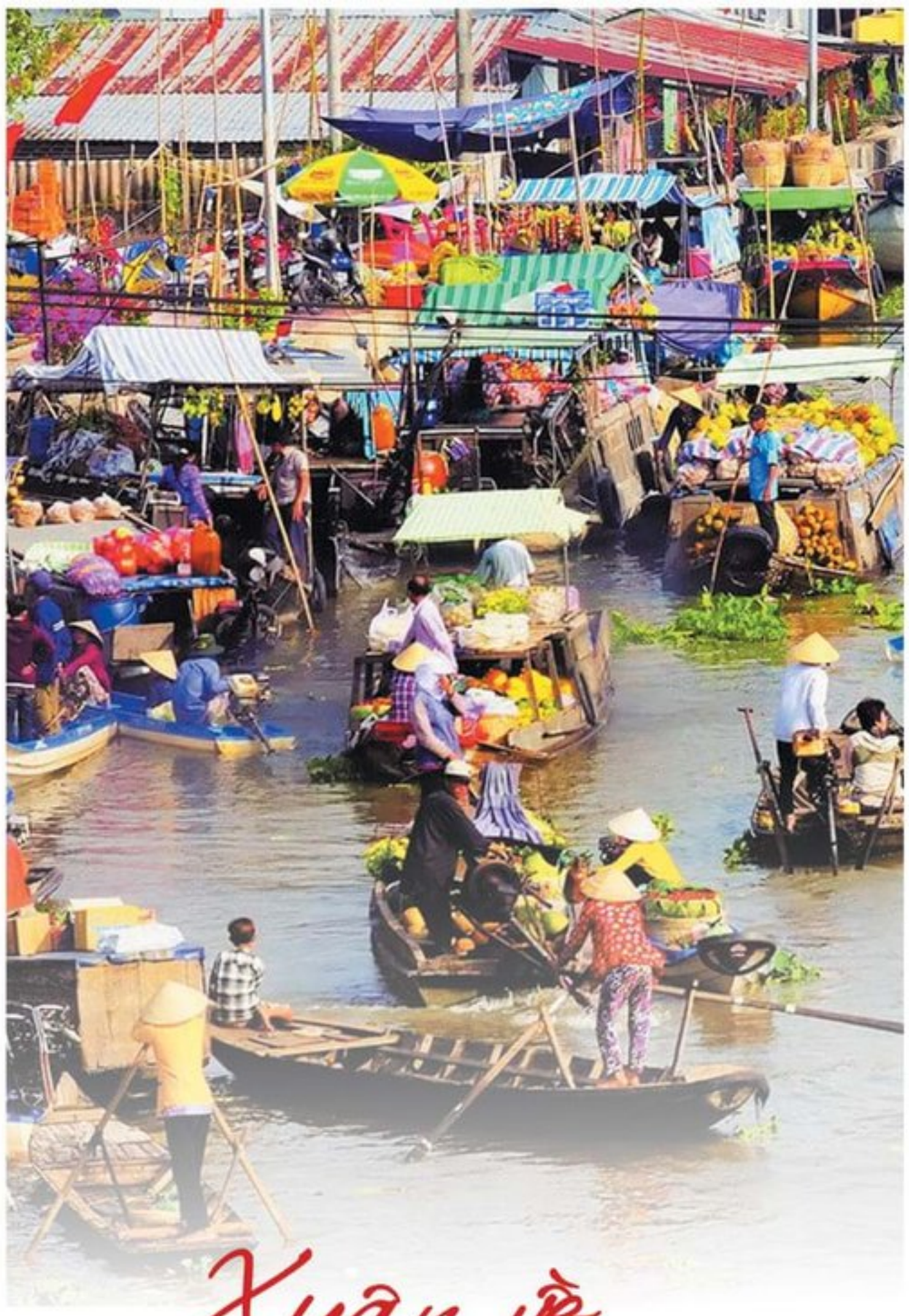
Ngày Tết, không chỉ có học viên mà những thầy cô giáo cũng cùng chung một niềm khắc khoải, mong giây phút đoàn tụ gia đình. Thầy giáo Tạ Văn Bằng - Trưởng Phòng Quản lý học viên là người công tác lâu năm tại trường, hầu như Tết nào thầy cũng đón Giao thừa tại trường. Dù quãng đường từ nhà tới trường chưa đầy cây số nhưng vì nhiệm vụ chung phải tạm gác lại niềm vui, hạnh phúc riêng. Cũng tương tự như thầy Bằng, thầy giáo trẻ Vũ Xuân Du thường xuyên phải trực đúng đêm Giao thừa. Tuy không được về ăn Tết với gia đình nhưng ở lại trường ăn Tết với các em học viên cũng có niềm vui lớn, các thầy chủ nhiệm được các học viên chia sẻ về những tâm tư, nguyện vọng của mình để từ đó có những gợi ý những định hướng đúng đắn cho các em.

Những ngày nghỉ Tết, học viên đã về, quân số ở lại trực tuy ít ỏi những các hoạt động trong ngày Tết vẫn được diễn ra như những ngày thường. Buổi sáng bắt đầu từ 5 giờ 30 phút, các học viên đã thức dậy và làm các công việc cá nhân, điểm danh quân số, tiếp đó là thời gian nhận ca, giao ca... Mỗi tiểu đội có 10 - 12 học viên, mỗi ca trực là 24 tiếng. Một kíp có hai học viên, được phân công gác tại các chốt ra, vào, số còn lại sẽ trực nội vụ, vệ sinh và đi tuần xung quanh trường và khu ký túc xá. Khung giờ từ 0 – 3 giờ sáng là khoảng thời gian đáng ngại, nhất là trong thời tiết buốt lạnh và mưa phùn. Tết năm nay, Đôn nhận trực đúng dịp Tết, nên em có dịp được đón đêm Giao thừa tại trường. Là một người sôi nổi, tích tham gia các hoạt động ngoại khóa nên em cùng thầy cô lên kế hoạch và tổ chức các hoạt động văn hóa văn nghệ, thể thao, trò chơi cho các bạn nhằm tạo ra không khí trực Tết vui tươi. Các hoạt động văn hóa, văn nghệ thường xuyên được diễn ra rất sôi nổi như: thi đấu giao hữu bóng đá, bóng chuyền, văn nghệ, bảo vệ an toàn tại các điểm bắn pháo hoa... Đặc biệt là hoạt động đón Giao thừa tại trường, vào tối đêm Giao thừa, Ban Giám hiệu, lãnh đạo nhà trường, thầy cô giáo và học viên tụ hội tại trước sảnh nhà hiệu bộ để làm lễ đón Giao thừa, xem táo quân và cùng nhau ngắm nhìn pháo hoa được bắn tung trên bầu trời khi khoảnh khắc Giao thừa tới. Các học viên nhận được những phong bao lì xì và lời chúc một năm mới may mắn của các thầy trong Ban Giám hiệu, lãnh đạo các đơn vị và các thầy giáo, tiếp đó, còn có hoạt động múa lân, xông đất các gia đình quanh khu vực trường đóng quân.

Trong hương Tết với những nụ cười, lời động viên chân tình của các thầy giáo, của đồng chí, đồng đội khiến cho các em xích lại gần nhau hơn. Những giọt nước mắt, lời sẻ chia đó đã mang theo hơi ấm của mùa Xuân làm xua tan đi cái giá lạnh của mùa Đông. Một mùa Xuân mới đang tràn về trên ngôi trường đào tạo "những người lính chống giặc lửa". Cán bộ, giáo viên và học viên nhà trường lại hăng say trong sự nghiệp trồng người, tạo ra những chiến sỹ quả cảm, vì nhân dân, xả thân quên mình. Xin chúc cho một năm mới tràn đầy hi vọng đến với ngôi trường đã và đang đào tạo ra những người lính chống chống giặc lửa.■

Xuân về sông nước Tây Đô

HƯƠNG MAI

Những ngày đầu Xuân, chuyến bay đưa chúng tôi tạm biệt cái lạnh Hà Nội, về với vùng sông nước miền Tây ấm áp. Sau chặng hành trình dài, miền Tây đón chúng tôi bằng một bầu trời tràn ngập nắng vàng rực rỡ. Những cán bộ, chiến sỹ PCCC địa phương đã ra tận nơi đón chúng tôi đầy thân thiện và gần gũi, với giọng nói và phong cách rất riêng của người dân miền Tây. Vừa theo chân các anh đi thăm và thực tế công tác PCCC ở nơi đây, chúng tôi vừa được nghe, được biết và trải nghiệm thêm về những phong tục đón Tết rất đặc trưng của vùng sông nước này, cũng như được hiểu thêm về cái Tết rất đặc thù của những người lính PCCC&CNCH vùng miền Tây Nam Bộ.

Sinh ra và lớn lên ở vùng đất Bắc ngàn năm văn hiến, đã từng được đón rất nhiều cái Tết giá lạnh của mùa Đông đặc trưng, nên khi được những chiến sỹ PCCC Long An giới thiệu về phong tục đón Tết miền Tây, tất cả các phóng viên trong đoàn công tác chúng tôi đều không khỏi thích thú. Qua lời giới thiệu của các anh, những phong tục và nét văn hóa khác nhau của mỗi vùng miền càng hiện lên rõ nét, thu hút sự tò mò, thú vị của chúng tôi. Cũng như các vùng miền khác, lễ cúng Tết ở miền Tây mở đầu bằng cúng ông Công ông Táo. Nghi thức cúng Táo quân chầu trời như là một phong tục không thể thiếu ở bất cứ đâu trên mảnh đất Việt Nam, với ý nghĩa tiễn đưa các Táo quân về họp cung đình để báo cáo kết quả trần gian sau một năm làm ăn sinh sống. Nhưng điều làm chúng tôi ngạc nhiên hơn cả là nếu như người miền Bắc đã quá quen thuộc với việc chuẩn bị những chú cá chép khỏe mạnh để cúng theo Táo quân thì ở miền Nam lẫn miền Tây không hề có phong tục này. Người dân chỉ thành kính làm mâm cơm cúng các ông rồi đốt tiền vàng chứ không hề có màn thả cá chép như vùng Bắc Bộ.

Mâm ngũ quả miền Bắc bao giờ cũng có chuối, bưởi, như mặt đất ôm lấy bầu trời, thì theo lời những người chiến sỹ Cảnh sát PCCC ở miền Tây lại không bao giờ có chuối. Bởi theo người dân nơi đây, trong phát âm, từ "chuối" dễ liên tưởng đến sự nguy khó nên người dân kiêng bày. Vì vậy, người dân bày mâm ngũ quả theo cách phát âm mang ý nghĩa sung túc, ấm no gồm các loại quả như: dừa, đu đủ, xoài, mãng cầu, dứa, dưa hấu...

Khác nữa là, người dân miền Bắc đón Tết với bánh chưng, dưa hành, thì ở các tỉnh miền Tây và miền Nam, người dân đều gói bánh Tét đón Xuân sang. Nếu như đặc sản Tết của người miền Bắc là bánh chưng lá dong xanh vuông vức như bầu trời ôm đủ vạn vật bên trong thì thức bánh Tết của người miền Tây lại phong phú hơn nhiều. Nào bánh ít, bánh phồng, bánh tráng, bánh cúng... nhưng tiêu biểu nhất, đặc sắc nhất phải nói đến là bánh tét lá cẩm với màu tím đẹp đẽ. Những đòn bánh tét nếp cẩm gói trong lá xanh thơm ngon đã trở thành thứ không thể thiếu mỗi độ Xuân về ở miền Tây. Nhiều người khéo tay và cầu kỳ, còn có thể sắp xếp nhân bánh để khi bánh chín cắt ra thành con chữ ý nghĩa. Trong dịp ngày Xuân, những đòn bánh tét tặng nhau là món quà bình dị mà mang lời chúc tốt đẹp với triết lý nhân sinh cao cả, tượng trưng cho sự yêu thương, đùm bọc lẫn nhau.

Vừa đưa chúng tôi đi thực tế tại các cơ sở, Trung tá Võ Văn Văn – Đội trưởng Đội kiểm tra Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Long An vừa chia sẻ với chúng tôi về cái Tết của các anh em lính chữa cháy miền Tây: mỗi năm, từ 24 Tháng Chạp trở đi, không khí Tết lại bao trùm cả đơn vị. Các cán bộ, chiến sỹ trẻ tập trung gói bánh Tét rồi cùng luộc bánh rất vui. Những ngày Xuân về, trong đơn vị vẫn giữ chế độ trực luân phiên để đảm bảo an toàn PCCC cho nhân dân vui Tết và sẵn sàng ứng trực khi cần. Đêm Giao thừa, các anh em trẻ ngồi bên nhau ăn bánh kẹo, ăn mứt. Người miền Tây khéo tay lắm, dịp Tết đến phụ nữ miền Tây thường trổ tài làm biết bao loại mứt từ cây trái quanh nhà như: mứt dừa, mứt xoài, mứt đu đủ, mứt bí, mứt mãng cầu, mứt chùm ruột... Anh em cùng nhâm nhi mứt bánh, uống một ly rượu vang, xem những chương trình đón Xuân sang và cùng nhận lời chúc mừng năm mới của lãnh đạo đơn vị. Đó là một cái Tết truyền thống của lực lượng PCCC nói chung và cũng đã trở thành thói quen của lính PCCC Long An nói riêng từ bao năm nay.

Chuyến xe công tác trở tôi đi qua nhiều nơi khác nhau. Dù mới chuẩn bị bắt đầu vào tháng 12, nhưng rất nhiều hàng rong đã bày bán bánh Tét như một dấu hiệu Xuân về ở miền Tây Nam Bộ. Quan sát chúng tôi đã thấy thấp thoáng đây đó một vài nơi bán mai. Những chậu mai vàng – thứ hoa đặc trưng mùa Xuân của địa phương được người dân chăm chút khoe sắc rực rỡ hơn cả màu nắng khiến chúng tôi không khỏi có những phút liên tưởng trộm nhớ về những cành đào chúm chím trong gió lạnh phương Bắc.

Những người lính chữa cháy miền Tây Nam Bộ cũng giới thiệu với chúng tôi về chợ nổi trên sông. Đây quả là một thứ văn hóa đặc trưng mà không vùng miền nào có được. Xưa nay vùng Đồng bằng Sông Cửu Long vốn được khắp nơi biết đến với mạng lưới sông ngòi kênh rạch dày đặc. Vì vậy, việc buôn bán bằng các phương tiện vận tải thủy vô cùng tấp nập, nhộn nhịp. Những cái tên như: Chợ nổi Cái Bè (Tiền Giang), Long Xuyên (An Giang), Cái Răng, Phong Điền (TP Cần Thơ), Ngã Bảy Phụng Hiệp (Hậu Giang), Ngã Năm (Sóc Trăng), Măng Thít, Trà Ôn (Vĩnh Long)... là những chợ nổi nức tiếng xa gần khiến chúng tôi như "hoa" lên sau khi được giới thiệu vì sự đa dạng, phong phú ở nơi đây. Người buôn, kẻ bán lẫn người mua đều sử dụng ghe, thuyền hoặc xuồng để đi lại. Nghe người dân nơi đây kể, ngày xưa, người ta sử dụng xuồng ba lá, năm lá hoặc ghe tam bản để thông thương. Giờ thì có thêm tắc ráng, có ghe máy để thuận tiện đi lại. Kể cũng thú vị khi hàng trăm chiếc ghe, xuồng, thuyền trên sông len lỏi qua lại, vậy mà chẳng bao giờ va quệt phải nhau.

Dù được tổ chức trên sông, nhưng chợ nổi hầu như không thiếu một mặt hàng nào, từ cây kim, sợi chỉ cho đến các loại thực phẩm, đồ gia dụng. Nhưng có lẽ, điều làm chợ nổi thu hút du khách nhất đó là bởi đủ loại nông sản, thủy sản, hoa quả, bánh trái miệt vườn, những sản vật địa phương chất chứa trong mỗi chuyến ghe, thuyền đầy ắp của thương lái. Tìm hiểu, chúng tôi được biết mỗi chợ nổi lại có những đặc điểm riêng. Chợ nổi Cái Răng ngày Xuân là những ghe thuyền lủng lẳng cây trái đủ loại màu sắc đong đưa mời gọi khách. Chợ nổi Long Xuyên thu hút với biết bao nông sản, hoa trái nhiều không đếm xuể giao dịch suốt cả ngày. Chợ nổi Cái Bè lại mang một vẻ đẹp thấm đẫm chất miệt vườn. Trong khi đó, chợ nổi Phụng Hiệp lại cuốn hút du khách bởi những món ăn nổi tiếng được chế biến từ rắn, các loại rượu rắn và các loại rùa, ba ba, tắc kè, kì đà... Tới chợ nổi, sẽ không thể cưỡng được sự hấp dẫn của rất nhiều món ăn dân dã mang đậm chất Nam Bộ như: bánh tét, bánh nếp lá dừa, bánh cam, đậu hũ, bánh phồng, bánh canh ngọt, bánh bột lọc, hủ tiếu vườn... Gần Tết, ở chợ nổi, người dân còn bán rất nhiều chậu kiểng, cây hoa làm cảnh. Điều đó làm cho vùng sông nước càng thêm "vui mắt" bởi rất những màu hoa rực rỡ. Khách đã một lần được trải nghiệm chợ nổi miền Tây sẽ chẳng thể quên được cảm giác ngồi trên chiếc ghe, thuyền chòng chành, bồng bềnh trên sông, len lỏi vào phiên chợ, nghe những âm thanh ồn ào đặc trưng: tiếng tành tạch của ghe xuồng đang rẽ sóng, tiếng mặc cả, tiếng mời chào, í ới gọi nhau... Nhận thấy những giá trị văn hóa đặc sắc của chợ nổi, nên trong những năm gần đây, chợ nổi đã được địa phương khai thác trở thành một điểm đến không thể thiếu được khi tới thăm miền Tây dành cho du khách trong và ngoài nước. Do đó, trong những năm qua, công tác đảm bảo an ninh trật tự và chính trị xã hội, trong đó có an toàn PCCC luôn là một trong những vấn đề được địa phương dành sự quan tâm nhằm nâng cao hiệu lực quản lý và bảo tồn nét văn hóa đặc sắc này.

Tới miền Tây dịp cuối năm, chúng tôi cũng được những người lính chữa cháy nơi đây kể về vùng miệt vườn trĩu đầy cây trái. Tiếc là chuyến đi giới hạn nên chúng tôi không thể trực tiếp trải nghiệm cảm giác này và nghe đờn ca tài tử cùng những làn điệu cải lương mượt mà, thiết tha nổi tiếng bây lâu nay. Sau những giờ làm việc mệt nhoài, những người lính chữa cháy miền Tây mời chúng tôi thưởng thức bữa cơm quê. Những thứ thịt cá ruộng đồng đều được chế biến giản dị nhất có thể, bày biện không cầu kỳ mà đặt trực tiếp trên mẹt lá chuối đem đến cho chúng tôi cảm giác gần gũi, thân quen như trở về với tuổi thơ, về với mẹ thiên nhiên hiền hòa. Mỗi một món ăn lại có một thức chấm riêng rất phù hợp, cuốn với bánh tráng và ăn kèm rau ghém - các loại rau gia vị tổng hợp chỉ vùng miền Tây mới có. Chúng tôi vừa ăn vừa tấm tắc khen ngon, lại vừa trộm nghĩ: quả là thiên nhiên đã ưu ái ban tặng cho mảnh đất này, và bàn tay tài hoa của con người nơi đây đã biến những thứ nông sản trở thành hồn cốt ẩm thực của miền Tây Nam Bộ.

Chỉ nán lại ít hôm, nhưng linh hồn văn hóa đặc trưng miền Tây Nam Bộ đã khiến chúng tôi dành không ít thiện cảm và vương vấn hơn bao giờ hết. Tạm biệt những chiến sỹ PCCC vùng sông nước miền Tây, chúng tôi trở về với cái Tết Bắc Kỳ và cuốn Tạp chí số Xuân đang đợi chờ. Những lời giới thiệu và trải nghiệm ở miền Tây đã cho chúng tôi hiểu thêm về sự những phong tục đón Tết phong phú ở mỗi vùng miền. Những nét khác biệt ấy đã làm nên nỗi nhớ khôn nguôi cho những người con dù xa xôi cách trở đến mấy cũng sẽ cố gắng trở về bên gia đình mỗi độ Xuân về...■

ĐẠI TÁ PHÍ VĂN MINH – GIÁM ĐỐC CẢNH SÁT PC&CC TỈNH QUẢNG NINH:

"XÂY DỰNG LỰC LƯỢNG, PHÁT HUY THẾ TRẬN TOÀN DÂN PCCC, SẴN SÀNG ĐƯƠNG ĐẦU VỚI GIẶC LỬA"

VIỆT HƯƠNG
(Thực hiện)

27/8/2014, Bộ Công an công bố quyết định thành lập lực lượng Cảnh sát PC&CC tỉnh Quảng Ninh. Đến nay, sau hơn 2 năm đi vào hoạt động, lực lượng Cảnh sát PC&CC tỉnh Quảng Ninh đã đi vào ổn định tổ chức lực lượng, trở thành một trong những đơn vị đi đầu trong các hoạt động PCCC&CNCH trên cả nước, hoàn thành xuất sắc những nhiệm vụ chính trị được giao, đạt được những kết quả khả quan góp phần gìn giữ an ninh trật tự của Tổ quốc. Nhân dịp Xuân về, Tạp chí PC&CC đã có cuộc trò chuyện, phỏng vấn Đại tá Phí Văn Minh – Giám đốc Cảnh sát PC&CC tỉnh Quảng Ninh về công tác PCCC&CNCH trên địa bàn tỉnh trong năm qua.

PV: *Thưa Đại tá Phí Văn Minh, mặc dù là một trong những đơn vị mới được thành lập, nhưng trong năm qua, đặc biệt là năm 2016, lực lượng Cảnh sát PC&CC tỉnh Quảng Ninh đã hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ, đạt được nhiều thành tích lớn trong công tác PCCC&CNCH. Xin đồng chí cho biết một số kết quả nổi bật trong công tác PCCC&CNCH của đơn vị trong năm vừa qua?*

Đại tá Phí Văn Minh: Năm 2016, trong điều kiện còn nhiều khó khăn song Cảnh sát PC&CC tỉnh đã bám sát chỉ đạo Bộ Công an, C66, tỉnh Quảng Ninh, tập trung triển khai quyết liệt, đồng bộ, toàn diện, có trọng tâm, trọng điểm tất cả các mặt công tác và đạt những kết quả nổi bật như: đã tham mưu cấp uỷ, chính quyền 02 văn bản có tính chiến lược, lâu dài, quan trọng là Chỉ thị số 04/CT-UBND ngày 03/3/2016 và Quyết định số 1692/2016/QĐ-UBND chỉ đạo nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước về công tác PCCC ở địa phương; tham mưu chỉ đạo các ngành, địa phương, cơ sở tổ chức các hoạt động thiết thực, hiệu quả hưởng ứng kỷ niệm 55 năm Ngày Truyền thống lực lượng Cảnh sát PCCC và 15 năm Ngày Toàn dân PCCC.

Trong công tác xây dựng Phong trào Toàn dân PCCC, xác định đây là một nhiệm vụ có tính đột phá, đơn vị đã thực hiện nhiều hoạt động để phong trào phát triển và thực sự có hiệu quả, cụ thể: đã tham mưu, thành lập 793 Đội Dân phòng với 11.076 đội viên tại 100% phường, xã; tổ chức 23 lớp huấn luyện nghiệp vụ PCCC&CNCH cho 1971 đội viên, dành kinh phí mua sắm trang thiết bị PCCC&CNCH thiết yếu và ban hành mới quy chế hoạt động phù hợp với từng địa bàn, đảm bảo thiết thực, hiệu quả, tiết kiệm; đề xuất UBND tỉnh ban hành chính sách hỗ trợ thường xuyên cho lực lượng Dân phòng; xây dựng, củng cố 4328 Đội PCCC cơ sở, 24238 đội viên; 12 Đội Chữa cháy chuyên ngành với 220 đội viên. Xây dựng mới các mô hình điểm về PCCC tại 18 cơ sở là chợ, phường, xã, doanh nghiệp, tàu du lịch theo tiêu chí cơ sở đạt chuẩn về PCCC của UBND tỉnh; tổ chức thành công Hội thao kỹ thuật nghiệp vụ chữa cháy toàn tỉnh.

Công tác tuyên truyền, phổ biến kiến thức pháp luật về PCCC&CNCH được tăng cường, đổi mới, đa dạng hóa nội dung, hình thức như: phối hợp mở chuyên trang PCCC; phối hợp phát định kỳ clip PCCC; xây dựng và phát phim phóng sự tuyên truyền về phong trào Toàn dân PCCC nhân kỷ niệm 15 năm Ngày Toàn dân PCCC (04/10). Triển khai các mô hình dân vận khéo như: tuyên truyền, hướng dẫn PCCC cho nhân dân và phật tử các chùa, cho lãnh đạo, giáo viên và học sinh tại các trường học.

Đơn vị đã phối hợp với các đơn vị chức năng của tỉnh quản lý chặt chẽ các công trình, dự án, kiên quyết kiến nghị khắc phục những tồn tại, thiếu sót không đảm bảo an toàn PCCC. Đã tham mưu UBND tỉnh tổ chức 04 Đoàn liên ngành, 14 địa phương tổ chức 35 Đoàn liên ngành; Cảnh sát PCCC tỉnh tổ chức kiểm tra, phúc tra an toàn PCCC chuyên sâu 15 lượt chuyên đề tại các cơ sở có nhiều nguy cơ cháy, nổ trên địa bàn tỉnh.

Duy trì tốt công tác đào tạo, huấn luyện nghiệp vụ chữa cháy định kỳ cho cán bộ, chiến sỹ và lực lượng chữa cháy của các cơ sở có xe chữa trên địa bàn tỉnh đáp ứng tốt yêu cầu công tác. Tăng cường công tác xây dựng và thực tập phương án chữa cháy, khảo sát xây dựng 168 phương án chữa cháy trong đó 20 phương án chữa cháy lớn, tổ chức thực tập 115 phương án chữa cháy, chủ yếu tại các cơ sở trọng điểm có nguy cơ cháy nổ cao. Đã chỉ đạo triển khai chữa cháy, CNCH kịp thời, hiệu quả 55 vụ cháy, nổ xảy ra, xử lý an toàn các sự cố liên quan đến cháy, nổ, không để cháy lan cháy lớn nghiêm trọng, cứu được nhiều người và tài sản trị giá hàng trăm tỉ đồng...

Cùng với tập trung thực hiện hiệu quả nhiệm vụ chính trị; Đảng ủy, Ban Giám đốc Cảnh sát PC&CC Quảng Ninh củng cố mô hình tổ chức, xây dựng cải tạo điều kiện làm việc, sinh hoạt của cán bộ, chiến sỹ đáp ứng yêu cầu công tác. Tăng cường tập huấn, đào tạo nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, nhất là đào tạo, hướng dẫn thực tiễn. Duy trì thực hiện tốt các cuộc vận động, phong trào thi đua, đặc biệt đã tổ chức các hoạt động thi đua chào mừng kỷ niệm 55 năm Ngày Truyền thống lực lượng Cảnh sát PCCC và 15 năm Ngày Toàn dân PCCC, tiếp tục duy trì thực hiện phong trào thi đua "3 giỏi, 4 tốt"; tạo không khí thi đua sôi nổi trong toàn lực lượng Cảnh sát PC&CC tỉnh ...

PV: *Xin đồng chí cho biết những khó khăn và thuận lợi trong quá trình triển khai các mặt công tác từ khi thành lập đến nay?*

Đại tá Phí Văn Minh: Trong những năm qua, lực lượng Cảnh sát PC&CC tỉnh Quảng Ninh đã nhận được sự quan tâm lãnhđạo, chỉ đạo sát sao, ủng hộ và tạo điều kiện thuận lợi của Bộ, C66, Tỉnh, các địa phương trong tỉnh, các ngành, cơ quan đối với công tác PCCC. Các cán bộ, chiến sỹ của lực lượng Cảnh sát PCCC tỉnh luôn đồng lòng nhất trí, đoàn kết trách nhiệm, có ý thức kỷ luật cao, không ngại khó khăn gian khổ. Chính những điều này đã tạo nên động lực thúc đẩy sự phát triển, góp phần giúp đơn vị hoàn thành xuất sắc các nhiệm vụ chính trị được giao.

Tuy nhiên, bên cạnh đó, vẫn còn đó những bất cập và vướng mắc trong thực hiện nhiệm vụ công tác PCCC&CNCH. Mạng lưới Cảnh sát PCCC tỉnh còn mỏng, cơ sở vật chất, phương tiện chữa cháy và CNCH thiếu thốn, xuống cấp, chưa đáp ứng yêu cầu trong tình hình mới, 04 phòng Cảnh sát PCCC khu vực, trung bình mỗi phòng phụ trách từ 3 - 5 địa phương, 01 phòng Cảnh sát PCCC khu vực trên biển (đóng quân tại TP Hạ Long) phụ trách công tác PCCC&CNCH trên toàn tuyến biển rộng 6000km^2 với chỉ 01 tàu chữa cháy, 04 xuồng. Địa bàn rộng, cách trở nên khi xảy ra cháy, nổ, CNCH tại các địa bàn xa, lực lượng Cảnh sát PCCC không thể chữa cháy, CNCH kịp thời. Cơ sở vật chất, trang thiết bị phương tiện PCCC chưa đáp ứng được yêu cầu công tác và chiến đấu, hiện tại nhà ở, làm việc, sinh hoạt rất chật hẹp, nhiều bộ phận chưa bố trí được phòng làm việc (như bộ phận thư viện, hồ sơ nghiệp vụ...) chưa có sân, tháp tập luyện nghiệp vụ chữa cháy và CNCH... Nhu cầu xây dựng, cải tạo, sửa chữa, mở rộng mạng lưới, mua sắm dụng cụ, phương tiện phục vụ công tác chữa cháy, CNCH của Cảnh sát PC&CC tỉnh là rất lớn trong khi nguồn kinh phí của Bộ cấp, UBND tỉnh, địa phương hỗ trợ còn hạn hẹp.

Ý thức, trách nhiệm của người đứng đầu một số ngành, địa phương, cơ sở trong công tác PCCC còn chưa tương xứng với yêu cầu phát triển kinh tế, xã hội hiện tại, còn xem nhẹ công tác PCCC, thực hiện còn mang tính hình thức, chống đối; công tác tự kiểm tra xử lý các vi phạm quy định an toàn PCCC chưa thường xuyên, còn ỷ lại vào lực lượng PCCC chuyên nghiệp...

PV: *Để vượt qua những khó khăn trên, đồng thời nâng cao chất lượng công tác PCCC&CNCH, Cảnh sát PC&CC Quảng Ninh đã có những biện pháp, sáng kiến như thế nào, thưa đồng chí?*

Đại tá Phí Văn Minh: Để tháo gỡ những khó khăn trên, đồng thời nâng cao chất lượng công tácPCCC&CNCH, Đảng ủy, Ban Giám đốc Cảnh sát PC&CC tỉnh Quảng Ninh quan tâm chỉ đạo thực hiện phong trào thi đua "Vì An ninh Tổ quốc" trong lực lượng Cảnh sát PCCC tỉnh với nhiều nội dung, hình thức đa dạng, bám sát nhiệm vụ chính trị được giao, góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác quản lý nhà nước về PCCC trên địa bàn, phục vụ đắc lực công cuộc phát triển kinh tế, xã hội của tỉnh Quảng Ninh. Đặc biệt, để thực hiện phong trào thi đua đạt hiệu quả thiết thực, Đảng ủy, Giám đốc Cảnh sát PCCC tỉnh đã phát động phong trào thi đua "3 giỏi, 4 tốt" gồm "Tham mưu giỏi, phòng cháy giỏi, chữa cháy giỏi; đoàn kết tốt, kỷ luật tốt, cải cách hành chính tốt, dân vận tốt" – một phong trào riêng có của Cảnh sát PC&CC tỉnh Quảng Ninh. Qua 02 năm triển khai thực hiện phong trào thi đua "3 giỏi, 4 tốt" đã đạt được nhiều kết quả tích cực, thực sự phát huy tốt hiệu quả tạo được không khí thi đua lành mạnh, sôi nổi giữa các đơn vị và cán bộ, chiến sỹ trong lực lượng Cảnh sát PCCC tỉnh; góp phần tích cực, quan trọng động viên cán bộ, chiến sỹ đoàn kết, khắc phục khó khăn, hoàn thành thắng lợi các nhiệm vụ chính trị được giao. Các tiêu chí của phong trào phù hợp với các hoạt động công tác, chiến đấu của các đơn vị, gắn kết chặt chẽ với phong trào thi đua yêu nước, thi đua "Vì An ninh Tổ quốc".

Công tác xây dựng phong trào Toàn dân PCCC được quan tâm, xác định là nhiệm vụ trọng tâm "đột phá" tập trung thực hiện trong những năm qua. Chú trọng công tác tuyên truyền nhằm nâng cao nhận thức của các tầng lớp nhân dân trong việc chung tay PCCC&CNCH cũng như tham gia xây dựng các phong trào hiệu quả thực chất.

Quan tâm củng cố và xây dựng lực lượng PCCC cơ sở, nhằm từng bước khẳng định rõ vai trò quan trọng trong thường trực chữa cháy tại cơ sở, nâng cao hiệu quả phòng ngừa, ngăn chặn, xử lý sớm các sự cố cháy, nổ ngay từ khi mới phát sinh của lực lượng Dân phòng và PCCC cơ sở.

PV: *Để đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong công tác PCCC&CNCH thời gian tới, Cảnh sát PC&CC tỉnh Quảng Ninh sẽ có phương hướng, và tập trung thực hiện các biện pháp, nhiệm vụ trọng tâm gì thưa đồng chí?*

Đại tá Phí Văn Minh: Năm 2017, Cảnh sát PC&CC tỉnh Quảng Ninh sẽ tiếp tục phát huy những kết quả đã đạt được, tập trung xây dựng lực lượng, phát huy sức mạnh Toàn dân PCCC, sẵn sàng đương đầu với giặc lửa. Bên cạnh đó, sẽ tập trung thực hiện các nhiệm vụ quan trọng như: Tham mưu cấp ủy, chính quyền các cấp triển khai hiệu quả Chỉ thị 47 của Ban Bí thư Trung ương Đảng; các văn bản, quyết định của Chính phủ, UBND tỉnh về công tác PCCC; tổ chức tốt các hoạt động hưởng ứng Tuần lễ Quốc gia An toàn vệ sinh lao động – phòng, chống cháy, nổ, Ngày Toàn dân PCCC; đảm bảo an toàn PCCC mùa hanh khô, Tết Dương lịch, Tết Nguyên đán, lễ hội đầu năm và các sự kiện văn hóa, chính trị, đối ngoại, nhất là các hoạt động năm APEC 2017 diễn ra trên địa ban tỉnh. Thường xuyên củng cố, kiện toàn Ban Chỉ đạo PCCC&CNCH các cấp; ban hành quy chế hoạt động, phân công nhiệm vụ cụ thể cho các thành viên và đẩy mạnh hoạt động của Ban Chỉ đạo PCCC&CNCH các cấp đảm bảo hiệu quả thực chất, nề nếp. Xây dựng phong trào Toàn dân PCCC đạt kết quả rõ nét: đẩy mạnh hiệu quả hoạt động chương trình phối hợp giữa Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức thành viên các cấp với Cảnh sát PCCC tỉnh, làm cho mô hình điểm về PCCC thật sự hiệu quả, nổi bật; tiếp tục củng cố, huấn luyện nghiệp vụ, trang bị phương tiện PCCC lực lượng Dân phòng, cơ sở, chuyên ngành đủ khả năng đáp ứng yêu cầu PCCC tại chỗ; Đổi mới nội dung, biện pháp tuyên truyền; Quan tâm xây dựng, nhân rộng, biểu dương, khen thưởng các điển hình tiên tiến trong phong trào Toàn dân PCCC. Nâng cao hiệu lực quản lý của nhà nước đối với công tác PCCC. Phối hợp tốt với các cấp chính quyền, các ngành, cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp cần tăng cường nâng cao hiệu lực quản lý nhà nước về PCCC&CNCH. Kiên quyết xử lý mọi trường hợp vi phạm các quy định về phòng cháy, chữa cháy theo đúng pháp luật. Tiếp tục thực hiện có hiệu quả công tác CNCH của lực lượng PCCC theo quy định của Chính phủ...

Một mùa Xuân mới đang đến, Cảnh sát PC&CC tỉnh Quảng Ninh sẽ tích cực thực hiện các biện pháp đẩy mạnh an toàn PCCC&CNCH bảo vệ cho nhân dân vui Xuân đón Tết. Nhân dịp Xuân mới Đinh Dậu 2017, tôi xin gửi những lời chúc tốt đẹp nhất đến các đồng nghiệp và mọi người vui Tết an toàn, hạnh phúc và thành công.

PV: *Xin trân trọng cảm ơn đồng chí!*■

ĐẠI TÁ VĂN QUYẾT THẮNG – GIÁM ĐỐC CẢNH SÁT PC&CC TỈNH ĐỒNG NAI:

"TÍCH CỰC TẠO MÔI TRƯỜNG THUẬN LỢI CHO PHÁT TRIỂN KINH TẾ, XÃ HỘI TỈNH ĐỒNG NAI"

LỆ HOA
(Thực hiện)

Năm 2016 là một năm đặc biệt đối với lực lượng PC&CC tỉnh Đồng Nai. Đó là cột mốc quan trọng, đánh dấu bước ngoặt 5 năm xây dựng và trưởng thành của cán bộ, chiến sỹ PC&CC tỉnh. Với ý nghĩa đó, những người lính trên mặt trận chống giặc lửa tỉnh Đồng Nai đã có một năm rèn luyện, chiến đấu với những chiến công ghi dấu ấn trong lòng nhân dân, những phong trào, những mô hình điểm, tạo nên một khí thế thi đua sôi nổi toàn lực lượng. Nhân dịp đầu Xuân 2017, Tạp chí PC&CC đã có cuộc trò chuyện với Đại tá Văn Quyết Thắng – Giám đốc Cảnh sát PC&CC tỉnh Đồng Nai.

PV: *Thưa Đại tá Văn Quyết Thắng, Đại tá đánh giá như thế nào về công tác PCCC&CNCH trên địa bàn tỉnh Đồng Nai trong thời gian qua?*

Đại tá Văn Quyết Thắng: Năm 2011, Cảnh sát PC&CC tỉnh Đồng Nai được thành lập, đánh dấu bước ngoặt lớn có tầm quan trọng và ý nghĩa cho toàn lực lượng Cảnh sát PC&CC tỉnh Đồng Nai. 5 năm đã qua, được sự quan tâm, chỉ đạo sát sao của Đảng ủy Công an Trung ương, lãnh đạo Bộ Công an, Tỉnh ủy, UBND tỉnh, cùng với sự phối hợp của các ban, ngành, đoàn thể, và sự nỗ lực vươn lên của toàn thể cán bộ, chiến sỹ, Cảnh sát PC&CC tỉnh Đồng Nai đã phấn đấu hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ và đạt được những kết quả đáng khích lệ.

Cảnh sát PC&CC tỉnh Đồng Nai đã làm tốt công tác nắm chắc tình hình, tham mưu kịp thời cho cấp ủy, chính quyền, Ban Chỉ đạo PCCC ban hành hàng trăm văn bản, kế hoạch chỉ đạo các ngành và các cấp, cơ quan, doanh nghiệp tổ chức triển khai đồng bộ các giải pháp, biện pháp về công tác PCCC, CNCH; tăng cường tuyên truyền, xây dựng phong trào Toàn dân PCCC, lấy phòng ngừa là mục tiêu ưu tiên với sự tham gia của các tầng lớp nhân dân.

Đơn vị cũng đã thực hiện nghiêm túc công tác kiểm tra, thanh tra an toàn PCCC đối với các cơ sở trọng điểm có nguy cơ cháy, nổ cao, tiến hành kiểm tra an toàn PCCC theo các chuyên đề đảm bảo số lần, số lượt theo quy định của Bộ Công an; công tác kiểm tra an toàn PCCC được nâng cao thể hiện qua sự trực tiếp tham gia kiểm tra của đồng chí Phó Chủ tịch UBND tỉnh - Trưởng Ban Chỉ đạo PCCC&CNCH tỉnh. Đồng thời tổ chức trên 12 cuộc thanh tra, kiểm tra hành chính, hơn 11 cuộc thanh tra, kiểm tra chuyên ngành về PCCC, lập biên bản phạt vi phạm hành chính 123.850.000 đồng, kiến nghị Bộ Công an một số nội dung quan trọng trong công tác PCCC và xây dựng lực lượng. Bên cạnh đó, công tác tiếp công dân, công tác giải quyết khiếu nại tố cáo và các kiến nghị phản ánh của công dân được thực hiện đúng quy định của pháp luật.

Bên cạnh đó, đơn vị duy trì thường trực sẵn sàng chiến đấu, chủ động xây dựng phương án chữa cháy phối hợp nhiều lực lượng, phương án chữa cháy trong các khu dân cư, các phương án đảm bảo an toàn, phòng chống cháy, nổ trên địa bàn, nhất là trong dịp Tết Nguyên đán, lễ hội, các sự kiện chính trị quan trọng của tỉnh...; kịp thời chữa cháy, CNCH các vụ cháy, nổ, hạn chế thiệt hại về người, tài sản; quyết tâm tạo môi trường an toàn, thuận lợi cho phát triển kinh tế, xã hội của tỉnh nhà.

Nhờ thực hiện đồng bộ các giải pháp, biện pháp nghiệp vụ nên tình hình cháy, nổ trong những năm qua giảm trên cả 3 tiêu chí: số vụ, thiệt hại về người và về tài sản; số vụ cháy, nổ và thiệt hại do cháy, nổ năm sau đều giảm hơn năm trước. Cụ thể, 5 năm qua, Cảnh sát PC&CC tỉnh Đồng Nai đã cứu chữa gần 120 vụ cháy, làm giảm thiệt hại hàng trăm tỷ đồng cho các cơ quan, doanh nghiệp và nhân dân. Với tinh thần chủ động, mưu trí, dũng cảm, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH đã cứu được nhiều người bị nạn ra khỏi hiện trường an toàn, chữa cháy thành công được hàng trăm ngàn mét vuông nhà xưởng, hàng trăm ngôi nhà, góp phần hạn chế những thiệt hại về người và tài sản do cháy, nổ gây ra, bảo vệ tính mạng, tài sản của nhà nước và nhân dân.

Có thể khẳng định, mặc dù trong điều kiện còn nhiều khó khăn, thiếu thốn cả về cơ sở vật chất lẫn biên chế nhưng Cảnh sát PC&CC tỉnh Đồng Nai đã phát huy tinh thần đoàn kết thống nhất, giữ vững kỷ cương, coi trọng dân chủ nội bộ, phát huy sức mạnh nội lực, tập trung vượt qua khó khăn để phấn đấu thực hiện hoàn thành tốt các mục tiêu, nhiệm vụ đề ra.

PV: *Thưa Đại tá, có được những thành tựu trên, theo đồng chí, công tác nào là yếu tố quyết định?*

Đại tá Văn Quyết Thắng: Theo tôi, công tác xây dựng lực lượng là một trong những yếu tố quyết định sự thành công của đơn vị. Trong đó bao gồm: xây dựng lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH chuyên nghiệp vững vàng về bản lĩnh chính trị, chuyên môn nghiệp vụ và lực lượng PCCC cơ sở đảm bảo quân số, chất lượng.

Khi thành lập, tổng số quân ban đầu của đơn vị rất mỏng, trong đó nhiều đồng chí từ Công an tỉnh chuyển sang còn bỡ ngỡ trong môi trường mới. Với phương châm xây dựng lực lượng Cảnh sát PC&CC Đồng Nai chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, Đảng ủy - Ban Giám đốc luôn quan tâm đến công tác phát triển nguồn nhân lực, từng bước kiện toàn bộ máy tổ chức phù hợp. Từ hơn 300 đồng chí, sau 05 năm thành lập, quân số đơn vị đã tăng hơn 2 lần với 13 Phòng – Trung tâm. Bên cạnh đó, chúng tôi đã cử hàng trăm lượt lãnh đạo, chỉ huy, cán bộ, chiến sỹ đi học các lớp đào tạo, bồi dưỡng nâng cao nghiệp vụ chuyên môn cũng như lý luận chính trị. Tính đến thời điểm hiện tại chúng tôi có 1,63% cán bộ, chiến sỹ trình độ Thạc sỹ, 38,65% cán bộ, chiến sỹ trình độ Đại học, 32,31% cán bộ, chiến sỹ trình độ Cao đẳng, Trung cấp... góp phần nâng cao số lượng đội ngũ cán bộ có chuyên môn, nghiệp vụ vững vàng, bổ sung kịp thời lực lượng lãnh đạo, chỉ huy, đồng thời đảm bảo thực hiện tốt các yêu cầu công tác PCCC&CNCH trên địa bàn toàn tỉnh.

Lực lượng Cảnh sát PC&CC tỉnh đã được đầu tư, phát triển về cơ sở vật chất, trang thiết bị, phương tiện, đảm bảo công tác PCCC&CNCH, đưa phong trào Toàn dân tham gia PCCC phát triển, lớn mạnh về cả chiều rộng và chiều sâu. Đến nay, toàn tỉnh đã có 4.305 Đội PCCC cơ sở với trên 142.061 đội viên; có 202 điển hình tiên tiến trong phong trào Toàn dân tham gia PCCC; 171 phường, xã, thị trấn trong tỉnh đã thành lập được 435 Đội Dân phòng, với trên 4.325 đội viên. Phong trào Toàn dân tham gia PCCC đã được đông đảo các cấp, các ngành và nhân dân hưởng ứng thực hiện. Đã triển khai thành lập 21 Đội PCCC Khu công nghiệp; xây dựng 11 cụm, khu công nghiệp an toàn PCCC, 13 cụm dân cư an toàn PCCC và 100% xóm, ấp, khu phố đã ký cam kết... góp phần kiềm chế tình hình cháy, nổ, giảm đến mức thấp nhất thiệt hại do cháy, nổ gây ra, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới.

PV: *Trong thời gian tới, lực lượng Cảnh sát PC&CC tỉnh Đồng Nai cần phấn đấu như thế nào để tương xứng với tầm vóc của một tỉnh trọng điểm về kinh tế, xã hội của cả nước, thưa Đại tá?*

Đại tá Văn Quyết Thắng: Với mục tiêu làm kiềm chế sự gia tăng cả về số vụ và thiệt hại do cháy, nổ gây ra; bảo vệ an toàn tài sản của nhà nước, tính mạng và tài sản của nhân dân, trong thời gian tới, lực lượng Cảnh sát PC&CC tỉnh sẽ đẩy mạnh thực hiện một số nhiệm vụ trọng tâm sau:

Thứ nhất: Nghiêm túc triển khai thực hiện Luật PCCC; quán triệt, cụ thể hóa và triển khai có hiệu quả các chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng, Nhà nước; các Nghị quyết, Chỉ thị, chương trình, kế hoạch công tác của Đảng ủy Công an Trung ương và lãnh đạo Bộ Công an; của Tỉnh uỷ, UBND tỉnh về nhiệm vụ bảo vệ an ninh quốc gia, giữ gìn trật tự, an toàn xã hội và nhiệm vụ đảm bảo an toàn PCCC&CNCH trên địa bàn; hoàn thiện hệ thống hành lang pháp lý về PCCC&CNCH. Đẩy mạnh công tác tuyên truyền về PCCC cả bề rộng và chiều sâu tới mọi tầng lớp nhân dân.

Thứ hai: Nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước, chủ động nắm chắc và dự báo tình hình, tham mưu kịp thời và triển khai thực hiện đồng bộ các giải pháp PCCC&CNCH. Đảm bảo công tác thường trực sẵn sàng chiến đấu, xử lý kịp thời, hiệu quả các vụ cháy, nổ và CNCH, hạn chế đến mức thấp nhất thiệt hại về người và tài sản, trên địa bàn tỉnh.

Thứ ba: Nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của các tổ chức Đảng, xây dựng, củng cố lực lượng Cảnh sát PC&CC Đồng Nai cách mạng, chính quy, tinh nhuệ và từng bước hiện đại, tập trung nâng cao tính kỷ luật, thống nhất trong mọi hành động, tăng cường sức mạnh chiến đấu để đủ sức hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao.

Thứ tư: Phối hợp với các cơ quan, đơn vị, địa phương triển khai quyết liệt và đồng bộ các giải pháp, biện pháp nghiệp vụ nhằm đấu tranh ngăn chặn cháy lớn, kiềm chế được sự gia tăng về số vụ và thiệt hại do cháy, nổ gây ra, góp phần giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế, xã hội của tỉnh nhà.

Thứ năm: Chú trọng phát triển, mở rộng cơ sở đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực của lực lượng Cảnh sát PC&CC; xây dựng mạng lưới các trung tâm huấn luyện nghiệp vụ PCCC&CNCH tại các huyện, thị, thành trên toàn tỉnh. Tiếp tục đổi mới nội dung, phương pháp để nâng cao chất lượng đào tạo nhằm đáp ứng yêu cầu phát triển của lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH và nhu cầu của xã hội. Phối hợp với các Bộ, các cấp, các ngành lồng ghép việc phổ biến kiến thức và kỹ năng về PCCC&CNCH vào chương trình học tập, lao động ngoại khóa trong nhà trường và cơ sở giáo dục phù hợp với từng ngành học, cấp học...

Thứ sáu: Tiếp tục tập trung xây dựng quy hoạch về tổ chức, biên chế quân số, trang bị phương tiện và các điều kiện đảm bảo hoạt động PCCC&CNCH theo Quyết định số 1110/QĐ-TTg của Chính phủ. Trong đó, chú trọng việc thành lập thêm các Phòng Cảnh sát PC&CC cũng như Phân đội Chữa cháy, CNCH tại các địa phương, hình thành mạng lưới các Đội Chữa cháy, CNCH trên toàn tỉnh. Không ngừng nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, vững vàng về chính trị, tinh thông nghiệp vụ, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm, dũng cảm trong công tác cũng như trong chiến đấu.

Trong dịp Tết Nguyên đán 2017, lực lượng Cảnh sát PC&CC tỉnh Đồng Nai đã xây dựng kế hoạch về tăng cường các biện pháp PCCC&CNCH, góp phần đảm bảo an ninh trật tự trước, trong và sau Tết Nguyên đán 2017. Trong đó, đơn vị đang tập trung triển khai công tác thường trực sẵn sàng chiến đấu, thực hiện tuyên truyền, kiểm tra tất cả các cơ sở có nguy cơ cháy, nổ cao như: cơ sở sản xuất kinh doanh, các chợ, trung tâm thương mại, nhà cao tầng, khu công nghiệp... Đặc biệt, tại các cơ sở tôn giáo, các Phòng Cảnh sát PC&CC khu vực có trách nhiệm nâng cao ý thức tự chấp hành các quy định của pháp luật PCCC của của người đứng đầu và trang bị phương tiện, huấn luyện nghiệp vụ PCCC, giúp ngăn ngừa nguy cơ phát sinh cháy, nổ góp phần đảm bảo an ninh trật tự, an toàn cháy, nổ trên địa bàn tỉnh.

PV: *Xin cảm ơn Đại tá đã dành thời gian trò chuyện với Tạp chí PC&CC. Kính chúc đồng chí và Cảnh sát PC&CC tỉnh Đồng Nai một năm mới với nhiều thắng lợi mới trong công tác PCCC&CNCH!*■

Giao thừa nghe lính 114 kể chuyện nghề

HOÀNG VIỆT

Mỗi năm, khi những chồi non thức giấc sau một giấc ngủ đài, những cuốn lịch bước sang một trang mới, người người nhà nhà lại hối hả chuẩn bị cùng đón Xuân sang. Bên mâm cỗ Giao thừa, khi những bông pháo hoa đầu tiên rực nở trên bầu trời đêm cũng là lúc những khoảnh khắc thiêng liêng nhất của một năm ùa đến. Đối với mỗi người, có biết bao câu chuyện trong một năm dài sẽ được ôn lại trong những phút giây giao mùa này. Còn đối với những chiến sỹ PCCC&CNCH, đó sẽ là lúc ứng trực chiến đấu ngồi bên đồng đội, nhiều người lại bồi hồi nhớ đến những câu chuyện nghề đầy xúc động trong phút đón Xuân sang...

Tôi đã từng được nghe nhiều câu chuyện nghề của lính 114 khác nhau, nhưng điểm chung ở họ, đều là sự hy sinh và lòng dũng cảm. Đã là lính 114, đơn vị là nhà, thời gian chiến đấu chẳng bao giờ có giới hạn. Trung sỹ Phan Minh Hiếu – Chiến sỹ Phòng CNCH trên sông, Cảnh sát PC&CC tỉnh Đồng Nai kể: "Đối với nghề CNCH, người chiến sỹ phải sẵn sàng chiến đấu bất cứ khi nào. Nhiều hôm sự việc xảy ra vào lúc 1, 2 giờ sáng, đang ngủ nhưng nhận được tin báo là chúng tôi cũng phải lên đường ngay. Cũng có những vụ việc, không phải chỉ diễn ra một, hai buổi, mà kéo dài đến vài ngày, thậm chí cả tuần trời như vụ CNCH sập cầu Ghềnh tại Đồng Nai đầu năm 2016. Anh em chúng tôi phải túc trực thâu đêm, suốt sáng, ăn uống, sinh hoạt, thậm chí ngủ luôn trên cano để đảm bảo thực hiện nhiệm vụ của mình."

Trong không khí Tết đến, Xuân sang, khi người người, nhà nhà được quây quần đoàn tụ bên nhau, thì đối với những người lính 114, họ vẫn luôn thực hiện chế độ ứng trực 24/24 tại đơn vị. Những người lính ấy luôn luôn trong tâm thế sẵn sàng làm nhiệm vụ bất cứ khi nào. Trong quá trình công tác, một kỷ niệm khó quên nhất đối với Thiếu tá Trịnh Văn Minh – Phó Đội trưởng Đội Chữa cháy và CNCH Phan Thiết, Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Bình Thuận đó là việc "xông đất" ngay những ngày đầu năm bằng một vụ CNCH đầy gian nan. Thiếu tá Trịnh Văn Minh chia sẻ: "Đúng mùng 5 Tết Âm lịch năm đó, chúng tôi nhận được tin báo cần sự giúp đỡ của lực lượng CNCH để tìm xác một thanh niên đi chơi bị rơi xuống Thác Bà (Tánh Linh). Trời đông, 5 rưỡi sáng chúng tôi đã có mặt ở khu vực thác. Chỉ đứng trên bờ thôi đã thấy rất rét lạnh rồi. Vậy mà các anh em chiến sỹ phải lặn xuống nước hàng giờ liền tìm kiếm nạn nhân. Ai nấy chân tay đều cứng đờ buốt cóng. Khu vực thác như một chiếc cổ chai, nước đổ xuống xối xả vô cùng nguy hiểm. Chính nạn nhân sau khi bị rơi xuống, cũng bị mắc kẹt vào hố đá và do áp lực nước, không thể ra nổi. Sau khi tìm thấy nạn nhân, các chiến sỹ CNCH cũng phải mất hàng giờ liền "chiến đấu với dòng thác" mới đưa được nạn nhân ra bởi áp lực nước quá mạnh. Nạn nhân vốn đã to cao, lại do bị trương nước nên càng nặng. Trong khi đó, đường thác thì vừa cao lại vừa trơn, vô cùng khó đi. Người bình thường, chỉ đi người không đã khó khăn rồi, vì thế, công tác đưa xác nạn nhân trở về gia đình càng vất vả hơn gấp nhiều lần. 8 cán bộ, chiến sỹ phải buộc dây, cùng nhau hiệp lực để đưa từ từ nạn nhân xuống dưới. Rét, lạnh, lại thêm nhiều giờ ngụp lặn dưới thác khiến tất cả các chiến sỹ vừa đói vừa mệt. Đã có một chiến sỹ CNCH chẳng may bị trượt chân, suýt nữa thì rơi xuống thác, nhưng may sao lại bám trụ được. Ròng rã mãi cuối cùng chúng tôi cũng đưa được nạn nhân xuống về với gia đình, bà con xúc động, thán phục lắm".

Trải lòng về những câu chuyện nghề, Thiếu tá Khúc Nguyên Khánh - Đội trưởng Đội chữa cháy và CNCH, Phòng Cảnh sát PC&CC số 8 (Hà Nội), người có thâm niên gần 20 năm ăn cơm lính 114 chia sẻ: "Ai làm nghề CNCH dưới nước cũng đều đã quá quen thuộc với việc dầm mình nhiều giờ đồng hồ trong nước để làm nhiệm vụ rồi. Có những vụ CNCH dưới nước như vụ vớt xác một nạn nhân tự tử ở Hồ Đắc Di năm 2014, đội chúng tôi phải mò tìm xác nạn nhân từ 6 giờ tối đến 2 giờ sáng." Hàng tiếng đồng hồ ngụp lặn dưới nước – đó quả là công việc khó có thể đong đếm hết những gian lao! "Bạn hãy thử ngâm bàn tay vào nước 15 phút đồng hồ thì sẽ biết bàn tay bị ngấm nước lâu, làn da sẽ bị nhăn nheo, hủy hoại đến cỡ nào. Còn chúng tôi, mỗi lần CNCH dưới nước lâu như vậy, đến ngày hôm sau về là da không còn màu da nữa. Phần vì nước hồ rất bẩn, lại ngâm mình lâu, da chúng tôi như được để trong tủ lạnh lâu ngày hoàn toàn mất sắc tố màu da. Anh em lính cởi quần áo ra, chỗ hồng, chỗ trắng, chỗ thâm đen xì, đến chính chúng tôi cũng không nhận ra đó là cơ thể mình." - Thiếu tá Khánh bộc bạch.

Nếu như công tác CNCH dưới nước khó khăn bao nhiêu, thì công tác CNCH mặt đất cũng vất vả, hiểm nguy bấy nhiêu. Trong đám cháy, khi ngọn lửa lớn nhất, dữ dội nhất cũng là lúc những chiến sỹ 114 tích cực thực hiện nhiệm vụ của mình. Xông vào lửa lớn để cứu người, lính 114 chẳng hề chùn bước trước hiểm nguy. Thậm chí nhiều chiến sỹ CNCH sẵn sàng nhường cả sự sống của mình để cứu nhân dân. Vụ chữa cháy Chung cư CT4 Xa La, Hà Đông, Hà Nội vào tháng 10/2015, Trung sỹ Phạm Hải Nam - cán bộ Phòng Cảnh sát PC&CC số 9, Hà Nội đã không ngần ngại nhường mặt nạ thở cho một cháu bé mắc kẹt trong tòa nhà. Sau khi đưa được cháu bé xuống với gia đình an toàn, Nam đã ngất xỉu do kiệt sức và hít phải khói độc. Cũng giống như Nam, nhiều chiến sỹ trẻ khác như: Hạ sỹ Nguyễn Văn Công, Trung sỹ Nguyễn Tuấn Vũ, Trung sỹ Lê Quang Đạo (Phòng Cảnh sát PC&CC số 9, Hà Nội), Hạ sỹ Trương Duy Tùng (Phòng Cảnh sát PC&CC số 7, Hà Nội)... cũng đã chẳng màng hiểm nguy leo hàng chục tầng thang, cứu hàng trăm người ra khỏi tòa nhà. Đó chỉ là một trong những vụ CNCH nhà cao tầng tiêu biểu gần đây nhất của lính 114. Trong nhiều vụ CNCH ở các đám cháy khác, không ít các chiến sỹ CNCH đã bị trọng thương trong lúc chiến đấu và không ít người khi hoàn thành nhiệm vụ cũng là lúc ngất đi trong tay đồng đội vì đã cố sức tìm kiếm nạn nhân mà hít phải quá nhiều khói độc.

Tại các trường hợp CNCH khác, như những vụ sập hầm, đổ nhà, những người lính CNCH cũng luôn phải đối mặt với rất nhiều khó khăn, thử thách. Việc đào bới, tìm kiếm có thể khiến bê tông, tường lở, đất đá tiếp tục sụp xuống, vùi lấp những chiến sỹ CNCH bất cứ khi nào. Nhưng với nhiệm vụ, trách nhiệm của mình, họ đã vượt qua tất cả những lo lắng, sợ hãi của người thường, vượt qua những thách thức, gian nan trong công việc, để hoàn thành nhiệm vụ khẩn trương, hiệu quả. Đặc biệt là, "trong CNCH do sập đổ công trình, việc đào bới, dỡ đất đá giai đoạn cuối thường được thực hiện bằng tay vì chúng tôi sợ các dụng cụ có thể ảnh hưởng đến sức khỏe nạn nhân cũng như bảo toàn nguyên vẹn cho các thi thể." - Trung tá Trương Văn Đông - Cảnh sát PC&CC tỉnh Quảng Ninh chia sẻ.

Diễn tập cứu nạn hàng không. *Ảnh: Nguyên Đông*

Đến với nghề là một cái duyên, nhưng để theo nghề và gắn bó với nó thì cần phải có tình yêu và niềm say mê nghề nghiệp. Điều này hoàn toàn đúng với những người lính 114. Nhưng đối với những chiến sỹ 114, để gắn bó với nghề thì không chỉ cần tình yêu mà còn cần cả sự hy sinh. Không yêu nghề, không hy sinh, thì sao có thể dũng cảm đối mặt với những hiểm nguy, vất vả và quên mình với nghề được?! Thiếu tá Khúc Nguyên Khánh cho biết: "Lính CNCH dưới nước thường làm việc ở độ sâu 18 - 20m. Các ao, hồ, hiện nay phần nhiều bị ô nhiễm nên nước rất bẩn. Ngoài ra, khi lặn ở độ sâu như vậy, lính CNCH sẽ phải hít rất nhiều khí mê tan và những loại khí độc khác tụ ở dưới lòng hồ nên rất mệt. Do đó, phải lặn sâu ở thời gian lâu, khi lên bờ lính 114 thường bị nước mắt nước mũi chảy giàn giụa như nước muối đổ vào mắt vậy." Không chỉ thế, do làm việc trong các môi trường như: dưới nước sâu hoặc trong các đám cháy, ngoài các yếu tố bị thương hoặc ảnh hưởng đến tính mạng do tai nạn, lính 114 cũng có thể bị mắc các bệnh như: bị điếc, bị viêm xoang, hít phải nhiều khói, khí độc hại trong đám cháy...

Mặc dù thường xuyên phải đối mặt với những khó khăn, vất vả và nhưng những chế độ, chính sách và việc đầu tư trang thiết bị, phương tiện cho lính CNCH vẫn còn chưa được thỏa đáng. Khi viết bài này, tôi đã có dịp gặp gỡ và cùng ăn cơm với một số Đội CNCH ở các địa phương. Vì ngân sách hạn hẹp nên bữa ăn chỉ dừng lại ở mức đủ chất chứ không thể đáp ứng yêu cầu bồi bổ sức khỏe cho anh em sau những giờ làm việc đầy vất vả và nguy hiểm. Sân bãi luyện tập ở nhiều nơi còn chưa có. Tại Phòng Cảnh sát PC&CC số 8, Hà Nội, anh em CNCH phải mượn tạm các khu nhà chờ xây bỏ hoang khu Vĩnh Hoàng để tập luyện. Anh em vừa tập mà vừa lo lắng vì xung quanh chỗ tập, kim tiêm của các đối tượng tệ nạn xã hội vứt ngổn ngang.

Bên cạnh đó, quần áo, phương tiện trang thiết bị PCCC của lính 114 được trang cấp nhưng cũng thường bị không đầy đủ và đồng bộ.Chẳng hạn mặc dù được trang bị loại mái chèo có động cơ để thực hiện CNCH dưới nước, nhưng thực tế chỉ có mái chèo không mà không có động cơ. Một bài luyện tập thường xuyên của lính 114 là tập luyện với dây. Khi tập, họ thường bị dây miết làm hỏng giày. Mỗi đôi giày mới chỉ có thể sử dụng được vài lần là rách, sờn, hỏng. Ngân sách có hạn, không thể xin cấp tiếp, họ nghĩ ra cách lót bìa, hoặc quần áo trẻ em vào chỗ tiếp xúc với dây để đỡ bị xây xước cơ thể trong tập luyện. Để công tác CNCH đạt được hiệu quả cao, trong quá trình triển khai thao tác, đôi khi lính CNCH cũng còn phải huy động cả các dụng cụ phương tiện của người dân như: lưới đánh cá, sào, xuồng... để thực hiện nhiệm vụ được giao.

Tích cực tập luyện để tác chiến khi có cháy, nổ xảy ra. *Ảnh: Phan Duyên*

Tuy phải làm việc với điều kiện vất vả và cực nhọc, nhưng những người lính 114 lại rất yêu nghề. Phần lớn, các chiến sỹ CNCH khi được hỏi đều muốn gắn bó lâu dài với nghề nghiệp. Chiến sỹ Nguyễn Thanh Nam (1994) – Gia Lâm cho biết: những ngày đầu làm lính CNCH, có những vụ việc đau lòng Nam ấn tượng mạnh đến mức đêm không ngủ được. Nhìn những cảnh thương tâm trong các vụ CNCH, Nam càng muốn được gắn bó lâu dài với nghề, vì em biết, nghề nghiệp của mình quan trọng đối với xã hội như thế nào. Những vụ cháy lớn, những vụ đuối nước, tai nạn, sập nhà... nhân dân lại gọi đến sự giúp đỡ của lính 114. Cũng giống như Nam, nhiều chiến sỹ trẻ khác khi mới vào nghề bị ám ảnh, sợ đến mất ăn, mất ngủ... nhưng khi đã quen nghề thì lại say mê và yêu nghề vô cùng. Nghề CNCH chủ yếu trưởng thành do kinh nghiệm. Những người như Thiếu tá Minh, Thiếu tá Khánh... vẫn đang ngày ngày dìu dắt, hướng dẫn những chiến sỹ CNCH trẻ trong công tác chiến đấu, thành thạo nghề. Những cán bộ chiến sỹ 114 vẫn đang chẳng quản gian lao ngày đêm ra sức tập luyện và lao vào hiểm nguy để bảo vệ và gìn giữ bình yên của Thủ đô. Với họ, phần thưởng cao quý nhất, không phải là tiền thưởng hay những chiếc huy chương vinh danh lấp lánh, mà động lực để sống với nghề của lính 114 chính là niềm hạnh phúc hay sự xúc động thiêng liêng của người dân khi họ tìm thấy người thân của mình. Với họ, đó mới chính là những chiếc huy chương lấp lánh nhất, cao quý nhất mà họ có được – những chiếc huy chương trong lòng dân.■

Chiến thắng của "NHỮNG TRÁI TIM DŨNG CẢM"

MỘC MIÊN

Vượt qua hơn 8.000 tác phẩm của 500 tác giả từ khắp mọi miền Tổ quốc, "Những trái tim dũng cảm" của tác giả Nguyễn Tiến Anh Tuấn ghi lại hình ảnh những chiến sỹ chữa cháy cứu em bé thoát vụ cháy Khu đô thị Xa La đã tỏa sáng "Vì bình yên cuộc sống".

Tôi gặp Nguyễn Tiến Anh Tuấn sau nhiều lần hẹn. Gương mặt điển trai pha chút "bụi" khiến người ta khó đoán tuổi của anh. Chỉ sau cuộc nói chuyện tôi mới biết Tiến mới có thâm niên 5 năm trong nghề báo, đặc biệt là báo ảnh nhưng "Những trái tim dũng cảm" không phải là bức ảnh đầu tiên của anh về hình ảnh người chiến sỹ Công an nhân dân. Tuấn chia sẻ, anh dành nhiều tình cảm cho lực lượng CAND bởi tuổi thơ gắn liền với biết bao câu chuyện về những chiến công, nỗi nhọc nhằn vất vả và cả những tấm gương hy sinh thầm lặng của người chiến sỹ CAND thời bình cũng như thời chiến qua lời kể của bố, một chiến sỹ CAND, một Đại tá, một Nhà giáo ưu tú lâu năm trong lực lượng. Có lẽ vì thế, Nguyễn Tiến Anh Tuấn có rất nhiều những tác phẩm ghi lại hình ảnh của các chiến sỹ CAND, từ lực lượng PCCC, CNCH đến các anh em Cảnh sát Giao thông, Cảnh sát Hình sự, Cảnh sát Cơ động, Đặc nhiệm... ở nhiều góc độ khác nhau. Có khi đó là khoảnh khắc người chiến sỹ CAND xả thân trên mặt trận chiến đấu với "giặc lửa", cứu người vùng thiên tai lũ lụt... nhưng cũng có lúc là hình ảnh dung dị đời thường khi người lính áo xanh tham gia các công tác xã hội, hiến máu cứu người, trao quà từ thiện, làm công tác dân vận... Bằng ngôn ngữ của nhiếp ảnh, những bức ảnh của Nguyễn Tiến Anh Tuấn đã mang đến cho người xem hình ảnh chân thực về người chiến sỹ Công an gồng mình trong thiên tai, hỏa hoạn để giành giật sự sống từ trong cái chết. Đó là bản lĩnh người lính cụ Hồ thời nay - dũng cảm, mưu trí, tận tụy vì cuộc sống bình yên, hạnh phúc của nhân dân.

Tác phẩm "Những trái tim dũng cảm". Ảnh: Nguyễn Tiến Anh Tuấn

Biết đến với cuộc thi "Vì Bình yên cuộc sống" do Báo Công an nhân dân tổ chức một cách tình cờ, Nguyễn Tiến Anh Tuấn quyết định gửi ảnh dự thi chỉ với mong muốn hình ảnh của những chiến sỹ CAND "vì nước quên thân, vì dân phục vụ" sẽ đến được với bạn đọc, để họ cảm nhận một cách gần gũi nhất, trực quan nhất những khó khăn vất vả, sự hy sinh thầm lặng của các anh dù "chưa một lần tham dự bất kỳ cuộc thi nhiếp ảnh nào".

Khi được hỏi lý do lựa chọn bức ảnh "Những trái tim dũng cảm" để dự thi, anh chia sẻ: "Đây là một trong nhiều khoảnh khắc tôi đã chụp được khi các chiến sỹ chữa cháy đưa được người bị nạn ra khỏi chung cư cao tầng trong vụ cháy tòa nhà CT4A Khu đô thị Xa La (quận Hà Đông, Hà Nội) vào tháng 10/2015. Trong số những nạn nhân được giải cứu không chỉ có trẻ em mà còn có nhiều phụ nữ, người già, phụ nữ mang thai... Hành động lăn xả cứu người của các chiến sỹ Công an tối hôm đó khiến tôi ấn tượng mãi. Bức ảnh cho thấy ánh mắt các anh ánh lên một niềm tin, sự cương nghị, quyết tâm, hy sinh vì bình yên cuộc sống của nhân dân, rất phù hợp với chủ đề, tiêu chí của cuộc thi. Đó là lý do tôi chọn tác phẩm này."

Chia sẻ về hoàn cảnh tác nghiệp, Nguyễn Tiến Anh Tuấn cho biết: Vào đúng tròn một năm trước, khi đang đưa vợ con từ bên ngoại chơi về nhà thì anh nhận được tin có vụ cháy tại chung cư Xa La, Hà Đông. Trực giác nghề nghiệp cho anh cảm nhận đây là vụ việc nghiêm trọng nên đã tức tốc về nhà lấy máy ảnh, máy tính chạy nhanh nhất tới hiện trường vụ cháy. Khi tới nơi, khoảng 22 giờ kém, đám cháy dưới hầm của toà chung cư đang được khắc phục khá tích cực, tuy nhiên còn nhiều nạn nhân bị mắc kẹt trên các tầng cao và được lực lượng PCCC&CNCH đưa người lên giải cứu theo đường thang bộ, thang xe. "Tôi khi đó cũng chỉ biết làm theo kinh nghiệm quen thuộc của một phóng viên ảnh, ghi lại những khoảng khắc lực lượng PCCC chữa cháy, dập lửa dưới hầm, đưa người dân từ trên tầng cao xuống, lực lượng y tế hỗ trợ hồi sức cứu thương... Thực sự, tôi đã tác nghiệp rất nhiều vụ cháy lớn nhưng những khoảng khắc cứu người của các chiến sỹ PCCC tối hôm đó đã khiến tôi không thể quên. Những khuôn mặt đen xạm vì khói lửa nhưng đôi mắt vẫn ánh lên niềm tin, sự cương nghị, quyết tâm... Đó là những gì súc tích nhất, cô đọng nhất ở một người chiến sỹ CAND mà không lời văn câu chữ nào diễn tả được. Nhưng nhiếp ảnh lại làm được điều đó."

Và khi được đại diện Báo CAND báo tin mình nhận giải Nhất, Nguyễn Tiến Anh Tuấn khá bất ngờ bởi đây là lần đầu tiên anh gửi ảnh tham dự một cuộc thi. "Khi biết được mình giành giải Nhất, xen lẫn niềm tự hào của bản thân, tôi cũng cảm thấy tự hào về những chiến sỹ Cảnh sát PCCC trong ảnh. Kết quả trên là sự ghi nhận cho những gì mà các anh đã cống hiến, phục vụ nhân dân hết mình. Và tôi đã dành tặng giải thưởng này cho cha tôi, người thầy, người chiến sỹ đã dành cả cuộc đời vì sự nghiệp xây dựng lực lượng CAND."

"Vì bình yên cuộc sống" là cuộc thi ảnh do Báo Công an nhân dân tổ chức hướng tới kỷ niệm 70 năm Ngày báo Công an nhân dân phát hành số đầu tiên (1/11/1946 – 1/11/2016). Đây cũng là lần đầu tiên cuộc thi ảnh trên Báo Điện tử CAND được tổ chức. Đúng như cái tên - "Vì bình yên cuộc sống", tiêu chí của cuộc thi là "mang đến cái nhìn toàn diện về lực lượng Công an và quần chúng nhân dân trong mặt trận giữ gìn an ninh trật tự xã hội, đảm bảo cuộc sống bình yên và xây dựng phong trào quần chúng bảo vệ an ninh Tổ quốc" - Thiếu tướng, TS. Phạm Văn Miên, Tổng Biên tập Báo CAND, Trưởng Ban tổ chức cuộc thi cho biết. Trước đó, để chuẩn bị lực lượng tham gia cuộc thi, từ cuối năm 2015, Báo Điện tử CAND đã có trao đổi, đề nghị với các phóng viên ảnh của nhiều cơ quan báo chí trên toàn quốc trong khi tác nghiệp tập trung khai thác vào chủ đề này. Cùng với đó, Báo CAND đã gửi công văn tới Công an các tỉnh, thành phố thông báo và đề nghị Công an các địa phương phối hợp vận động các nghệ sỹ nhiếp ảnh, phóng viên, cộng tác viên tham gia cuộc thi. Qua 4 tháng phát động, Ban Tổ chức đã nhận được 8.376 tác phẩm của gần 500 tác giả là các nghệ sỹ nhiếp ảnh, phóng viên, cán bộ chiến sỹ đang công tác trong lực lượng CAND và các tay máy chuyên và không chuyên trong toàn quốc tham gia. Những bức ảnh đạt giả đã mang lại hiệu ứng xã hội cao vì chất lượng rất tốt và khiến Ban Tổ chức hết sức xúc động bởi những câu chuyện sau nó như: "Những trái tim dũng cảm" của tác giả Nguyễn Tiến Anh Tuấn (Phóng viên (PV) của Báo Điện tử Zing.vn); "Niềm vui của hai "Cảnh sát bà đỡ"" của tác giả Phạm Thuận Thư (Hà Nội); "Mang nụ cười đến với các em nhỏ mắc bệnh hiểm nghèo" của tác giả Trịnh Đình Thắng (Hà Nội); tác phẩm "Gồng mình chống lũ" của tác giả Tiến Tầm (An Giang); "Giải cứu "thiên thần" từ lòng đất" của tác giả Đoàn Như Phú (Bình Dương); "Đã có chúng con ở bên mẹ" của tác giả Danh Quốc (Thái Nguyên); "Cọc tiêu sống" của Lan Hương (Vĩnh Phúc)... Đó là hình ảnh những chiến sỹ Cảnh sát PCCC lao mình vào biển lửa cứu người, tài sản của nhân dân; những chiến sỹ Cảnh sát Giao thông dầm mình trong bão lũ, nắng lửa đảm bảo an toàn giao thông trên các cung đường; những chiến sỹ Cảnh sát Hình sự sẵn sàng đối mặt hiểm nguy trấn áp tội phạm; những cán bộ, những chiến sỹ Công an "3 cùng" với nhân dân, ngày đêm cắm bản giúp nhân dân phát triển kinh tế, xóa đói giảm nghèo, bảo vệ bình yên cho bản làng, lực lượng bảo vệ dân phố, Dân phòng, những "hiệp sĩ" đường phố ở khắp các vùng miền của Tổ quốc... Thiếu tướng, TS. Phạm Văn Miên cho biết: Hàng nghìn tác phẩm dự thi đã cho thấy sức lan tỏa cuộc cuộc thi, cũng như tình cảm của những người cầm máy dành cho lực lượng CAND. Cuộc thi đã hoàn thành mục đích yêu cầu Ban Tổ chức đề ra, đó không chỉ đơn thuần chọn những tác phẩm tốt để trao giải mà quan trọng hơn là tạo ra một diễn đàn nhằm giúp người dân hiểu hơn nữa những khó khăn vất vả của lực lượng CAND, những hy sinh thầm lặng của chiến sỹ CAND trong thời bình, trong công cuộc đảm bảo an ninh trật tự và giữ gìn bình yên cuộc sống.

Với riêng tác giả Nguyễn Tiến Anh Tuấn, "Vì bình yên cuộc sống" là một trải nghiệm tuyệt vời. Và dù không ít lần gặp phải những tai nạn khi tác nghiệp như sập mái tôn khi đứng trên mái nhà tại vụ cháy gần Keangnam, ngạt khói khi vào quá gần hiện trường toà nhà EVN, hỏng máy móc thiết bị khi cùng các chiến sỹ đi tác nghiệp mưa bão Quảng Ninh..., Nguyễn Tiến Anh Tuấn vẫn đam mê cầm máy, đam mê thâm nhập vào thực tế để đem lại những hình ảnh chân thực nhất, sinh động nhất, gần gũi nhất và cũng nhân văn nhất về người chiến sỹ CAND vì nước quên thân, vì dân phục vụ..■

Chân dung tác giả Nguyễn Tiến Anh Tuấn.

NGƯỜI MANG ĐIỀU KỲ DIỆU CỨU CẢ ĐOÀN TÀU

THU PHƯỢNG

Vào lúc 11 giờ 35 phút trưa ngày 20/03/2016, con tàu kéo sà lan biển số SG 5984 từ hạ nguồn lên thượng nguồn sông Đồng Nai đã đâm vào trụ cầu Ghềnh làm sập cầu. Cùng thời điểm đó, tàu 2542 lưu thông từ ga Sóng Thần vào TP Biên Hòa tỉnh Đồng Nai cũng chạy tới mà không hề hay biết cầu Ghềnh đã sập. Có một người đàn ông đã nhận ra sự nguy hiểm cận kề này, và đã không màng sức khỏe, tính mạng của mình, chạy hết sức để báo hiệu dừng tàu. Sức mạnh vô hình đã khiến anh từ một người bị thoát vị đĩa đệm gần 20 năm, luôn phải kiêng vận động mạnh bỗng chốc trở thành một vận động viên điền kinh với vận tốc chạy kỷ lục đã báo tin dừng tàu kịp thời, ngăn chặn thảm họa tàu đổ. Người mang điều kỳ diệu cứu cả đoàn tàu ấy đó là anh Huỳnh Ngọc Hoàng (1970) ngụ tại ấp Tân Mỹ, phường Bửu Hòa, TP Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai.

Sau sự kiện ngày 20/3/2016, anh Hoàng trở nên nổi tiếng với câu chuyện "Người hùng cứu tàu". Nhớ lại giây phút định mệnh đó, anh Hoàng cho biết: Trưa hôm đó, anh Hoàng đang ăn cơm với gia đình thì nghe thấy tiếng động lớn rung chuyển cả căn nhà. Anh vội vàng bảo vợ con chạy đi và đích thân đi xem thực hư sự việc. Tới nơi thì anh biết tin cầu Ghềnh bị đâm sập.

"Bỗng nhiên, như trực giác mách bảo, tôi quay đầu lại nhìn và thấy nhân viên tổ gác chắn tàu hỏa chợ Đồn đang kéo barie. Là người đã sống lâu năm cạnh đường tàu, tôi nắm rõ lịch trình tàu chạy: chỉ cần barie kéo xuống là tàu sẽ tới rất nhanh. Trong tích tắc, chỉ kịp nghĩ rằng đoàn tàu sẽ đi qua cây cầu sập và gặp nạn, mang theo tài sản và tính mạng của biết bao nhiêu người, tôi bèn chạy hết tốc lực có thể để báo tin cho nhân viên trạm gác xe lửa Chợ Đồn ra hiệu tàu dừng. Tôi vừa chạy vừa giơ hai tay ra dấu và la lớn: Cầu Ghềnh sập rồi! Cầu Ghềnh sập rồi! Chặn tàu lại đi!" - Anh Hoàng chia sẻ.

Quãng đường từ chỗ hiện trường đến trạm gác dài hơn 200m. Với tình thế nguy cấp lúc đó, anh Hoàng đã chạy tới nơi báo hiệu tàu chỉ trong vòng chưa đầy 1 phút. Nhìn thấy dấu hiệu của anh, phán đoán có việc chẳng lành xảy ra, các nhân viên gác chắn đã xác nhận thông tin và sau đó báo hiệu dừng tàu kịp thời. Cả chuyến tàu 2542 đã được đảm bảo an toàn như một kỳ tích.

Anh Hoàng kể lại sự việc sập Cầu Ghềnh. Ảnh: PV

Anh Hoàng nhận bằng khen do UBND tỉnh Đồng Nai tặng. Ảnh: TL

Sau khi câu chuyện của anh Hoàng được lan truyền, mọi người đều thấy bất ngờ và cảm phục trước hành động nhanh nhẹn, kịp thời, không màng tính mạng của anh Hoàng. Bởi khi cầu Ghềnh bị sập, đường ray tàu hỏa cũng bị mất gần 2m. Đoạn đường ray bị mất này đi qua hàng chục hộ dân. Thời điểm tàu chạy qua là buổi trưa Chủ nhật, người dân hầu hết ở nhà ăn cơm nghỉ trưa. Nếu chỉ chậm một vài phút, không được báo tin, tàu không kịp dừng sẽ đi tới đoạn ray bị mất thì hậu quả sẽ bị trật bánh, lật tàu đổ xuống nhà dân gây thiệt hại vô cùng. Lúc đó, thảm họa quả là khôn lường. Càng cảm phục hơn nữa vì anh Hoàng là người bị thoát vị đĩa đệm đã gần 20 năm nay, hàng ngày phải chữa trị Đông y, Tây y đủ cả. Có giai đoạn anh Hoàng phải nằm viện nửa năm trời vì bệnh nặng. Trong cuộc sống, anh Hoàng cũng không thể lao động mưu sinh như người bình thường vì mọi hoạt động đều phải thực hiện nhẹ nhàng. Nhưng vì khẩn cấp dừng tàu, anh đã không màng sức khỏe, thậm chí cả mạng sống của mình, chạy báo cho trạm gác tàu với tốc độ và thời gian khó tin.

Hành động của anh Hoàng đã cứu giúp hàng chục hộ dân ven đường sắt khỏi cảnh tang tóc và giúp Nhà nước đỡ được thiệt hại hàng trăm tỉ đồng. Với hành động đáng biểu dương này, anh Hoàng đã nhận được nhiều Bằng khen các cấp của UBND tỉnh, Bộ trưởng Bộ Giao thông Vận tải, Công ty Đường sắt Sài Gòn, lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH, UBND phường...

Anh Hoàng chia sẻ: Chạy báo tin xong là anh phải nằm liệt tại chỗ hơn 1 tuần trời. Vì cố sức vận động quá mạnh, cột sống của anh bị nhói đau dữ dội, anh phải nằm tại chỗ tĩnh dưỡng điều trị. Trước tình cảnh của anh, một bệnh viện ở TP Hồ Chí Minh đã tặng anh một chiếc máy chạy vật lý trị liệu bệnh thoát vị đĩa đệm, nhờ vậy, bệnh của anh mới đỡ hơn.

Viết về câu chuyện của anh Hoàng, chúng tôi đã theo chân cán bộ PCCC địa phương tới nhà anh. Căn nhà cấp 4 sát cạnh đường tàu, diện tích rất nhỏ hẹp, chỉ có những đồ đạc tuyềnh toàng nhưng trên tường treo rất nhiều Bằng khen anh đã được nhận do hành động đáng biểu dương vừa qua. "Người hùng cứu tàu" đón chúng tôi rất nồng nhiệt và cởi mở. Căn bệnh thoát vị đĩa đệm lâu năm khiến anh trông rất gầy yếu. Kể lại câu chuyện, anh Hoàng nói: "Nhiều người cũng hỏi tôi, động cơ nào mà anh chạy nhanh như vậy. Tôi cũng không biết nữa. Lúc ấy quá gấp, tôi chỉ kịp nghĩ, nếu không báo kịp thì lật tàu sẽ không chỉ thiệt hại biết bao nhiêu mạng người và của cải trên tàu mà tàu đổ xuống nhà dân thì bà con lối xóm và cả nhà tôi nữa sẽ thiệt mạng không biết thêm bao nhiêu người nữa. Nhà nước đã chịu nhiều thiệt hại do cầu Ghềnh sập, giờ lại thêm thiệt hại do lật tàu, hậu quả này quá lớn. Nghĩ thế nên tôi chỉ biết chạy hết sức, hết khả năng của mình, làm sao để nhanh hơn tàu."

Tôi hỏi anh: "Lúc đó anh không nghĩ tới tình trạng bệnh của mình hay sao? Tại sao anh không nhờ người khác chạy đi?" Anh Hoàng chia sẻ: "Lúc đó quá gấp, nhờ người khác không thể kịp. Nếu tôi sợ chết thì tôi không làm được. Tôi quyết định chạy báo cứu đoàn tàu, cứu người dân là tôi không sợ tới cái mạng của mình. Việc chạy đi cứu tàu là trách nhiệm của một công dân. Tôi nghĩ ai trong hoàn cảnh đó cũng sẽ làm như tôi. Nếu né tránh là người không có tâm đức."

Anh Hoàng cho biết, sau này anh mới hay, tàu 2542 là tàu hàng không phải tàu chở người, nhưng anh vẫn cảm thấy rất hài lòng và nhẹ nhõm vì đã kịp thời báo tin, bảo đảm an toàn cho hàng hóa trên tàu, ngăn chặn thảm họa tàu đổ, không để xảy ra thiệt hại về người và của cho Nhà nước.

Trò chuyện tìm hiểu thêm về cuộc sống của "người hùng cứu tàu", chúng tôi được biết anh có hoàn cảnh khá khó khăn. Anh Hoàng sinh ra trong một gia đình nghèo, từ nhỏ đã đi giăng câu kiếm sống giúp đỡ gia đình nên không được học chữ. Sau khi lập gia đình riêng không lâu, anh Hoàng lại mắc phải căn bệnh thoát vị đĩa đệm nên không thể lao động kiếm sống như người bình thường, thu nhập gia đình chủ yếu phụ thuộc vào người vợ làm công nhân xưởng giày. Sức khỏe không có nên anh Hoàng hàng ngày chỉ ở nhà phụ vợ cơm nước, đưa đón con đi học và làm thêm thính cho dân câu cá. Vất vả, khó khăn như vậy, nên đến tận hơn 40 tuổi anh cũng vẫn chưa được đi học chữ. Sau vụ việc cứu tàu được truyền thông và mọi người biết đến, một cô giáo đã nhận anh vào lớp học tình thương của mình và dạy chữ miễn phí cho anh. Anh Hoàng rất phấn khởi và chăm chỉ đi học.

Tuy cuộc sống khó khăn, khắc nghiệt, nhưng anh Hoàng là người luôn giúp đỡ và chia sẻ với người khác. Khi còn chưa bị bệnh, làm nghề câu giăng trên sông, anh Hoàng đã từng cứu sống một em nhỏ bị đuối nước. Em bé cùng các bạn đi học về tắm sông thì bị gặp nạn. Nghe thấy tiếng kêu cứu, đang câu giăng gần đó, anh Hoàng đã lao xuống sông và vớt được em nhỏ. Nhờ có các động tác sơ cấp cứu của anh Hoàng, em nhỏ đã may mắn sống sót. Là người ăn chay đạo Phật, anh Hoàng luôn tâm niệm, phải luôn giúp đỡ người khác. Ra đường gặp người nghèo khó, anh đều cho tiền, giúp đỡ. Anh và gia đình cũng hay soạn quần áo cũ giúp các em nhỏ nghèo. Anh tâm sự: "Tôi rất mong được làm ở Hội Chữ Thập Đỏ để giúp đỡ mọi người nhưng sức khỏe không có nên đành chịu. Nếu có một điều ước, tôi chỉ ước mình khá giả hơn để có thể giúp đỡ người cơ nhỡ, trẻ em nghèo và trẻ nhỏ ở vùng sâu, vùng xa. Nhìn tụi nhỏ bé xíu phải đi kiếm ăn, không có quần áo ấm thương lắm."

Tạm biệt anh, chúng tôi trở về với công việc và những bài viết của mình nhưng những ấn tượng về "người hùng cứu tàu" thì vẫn cứ còn đọng mãi: một con người bình dị nhưng luôn mang nhiều triết lý sống đẹp và trách nhiệm với xã hội, cuộc đời.■

CHUYỆN VỀ
NHỮNG NGƯỜI LÍNH PCCC&CNCH TRÊN SÔNG ĐỒNG NAI

Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH Trên sông, Cảnh sát PC&CC tỉnh Đồng Nai tham gia CNCH vụ sập Cầu Ghềnh. Ảnh TL

MINH ANH

Vừa trở về đơn vị sau đợt tập huấn CNCH tại Trung tâm huấn luyện, Đoàn Tiến Quang - chiến sỹ thuộc Tổ CNCH, Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH Trên Sông, Cảnh sát PC&CC tỉnh Đồng Nai thường trực tại khu vực Cầu Cảng phát hiện một thanh niên đang leo lên thành cầu Đồng Nai. "Chả hiểu sao cây cầu Đồng Nai này lại là địa điểm được nhiều người lựa chọn để quyên sinh đến thế", ý nghĩ thoáng qua và như một phản xạ, Quang lao mình lên cầu, cố bắt kịp người thanh niên trước khi quá muộn nhưng anh ta đã gieo mình xuống dòng nước xiết. Tất cả diễn biến quá nhanh... Với kinh nghiệm của người đã nhiều lần tham gia công tác CNCH, Đoàn Tiến Quang cùng với Nguyễn Văn Hiền trưng dụng chiếc ghe của gia đình ông Dũng, một hộ dân sống tại khu vực nhanh chóng tiếp cận vị trí của người nhảy cầu. Sự sốt ruột hiện lên trên gương mặt người lính trẻ, ánh mắt sáng đăm đăm nhìn vào dòng nước đang đỏ ngầu giận dữ. Đối với lính CNCH, thời gian còn quý hơn vàng, bởi mỗi giây qua đi là sự giành giật giữa cái chết và sự sống. Rất may, chỉ ít phút sau tìm kiếm, Tổ CNCH đã vớt được người thanh niên và đưa vào bờ an toàn. Đây cũng là vụ thứ hai trong tháng 11, Quang cùng đồng đội của mình ở Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH Trên sông tổ chức cứu người thành công. Và đó cũng là nhiệm vụ, công việc thường nhật của những người lính PCCC&CNCH Trên sông Đồng Nai...

Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH Trên sông, Cảnh sát PC&CC tỉnh Đồng Nai thành lập chưa lâu nhưng những người lính chữa cháy trên mặt trận sông nước đã tỏ rõ sự dày dặn kinh nghiệm trong chiến đấu với "giặc lửa", giành giật sự sống với "thủy thần". 2 năm kể từ khi đi vào hoạt động, đơn vị đã tham gia chữa cháy 5 vụ, CNCH 38 vụ tự tử, đuối nước, cứu sống 7 người và lặn vớt, tìm kiếm được 29 thi thể. Một trong những lần thực hiện nhiệm vụ đáng nhớ nhất chính là tham gia CNCH sập Cầu Ghềnh – cây cầu huyết mạnh của tuyến đường sắt Bắc Nam. Ngày 20/3/2016, Cầu Ghềnh cây cầu trăm tuổi của TP Biên Hòa bị sập 2 nhịp sau vụ va chạm mạnh với chiếc xà lan chở cát. Nhận thức được tính chất cấp thiết của sự việc, Ban Giám đốc Cảnh sát PC&CC tỉnh Đồng Nai đã điều động 02 xe chỉ huy, 01 xe CNCH, 01 xe chuyên dụng, 03 cano cùng với 60 cán bộ, chiến sỹ các đơn vị trực thuộc trong đó Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH Trên sông là lực lượng chủ lực ngay lập tức đến hiện trường để triển khai lực lượng cứu nạn. Vào thời điểm đó, toàn bộ 33 cán bộ, chiến sỹ của Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH Trên sông đều được huy động, trở thành mũi chủ công trong công tác tìm kiếm cứu nạn. Thượng úy Phùng Văn Hạnh – người có hơn 10 năm công tác trong lực lượng PCCC và đã gắn bó với Phòng Trên sông từ ngày đầu thành lập nhớ lại: Đoạn sông nơi xảy ra tai nạn nước chảy siết, lòng sông rộng, sâu có nhiều đá ngầm tạo ra các luồng nước xoáy và mực nước sông do ảnh hưởng của thủy triều thay đổi liên tục theo các khung giờ khiến cho việc lặn xuống lòng sông trở thành là một thách thức, thử thách lòng can đảm của anh em chiến sỹ. Gần 5 tiếng đồng hồ, anh Hạnh cùng đồng đội giờ ngâm mình dưới dòng nước xiết, lặn xuống lòng sông nhiều lần để tìm kiếm nạn nhân đồng thời định vị vị trí tàu kéo bị chìm sâu dưới khoảng 14m nước nhịp cầu sập. Từ sáng đến đêm khuya, lịch làm việc căng thẳng, khép kín thời gian, anh em căng mình trên sông dưới cái nắng gay gắt lên đến 40°C vào ban ngày, rồi lại chịu cái lạnh cắt da của nước sông vào đêm để thực hiện nhiệm vụ. Rất may là sau đó, Công an tỉnh xác nhận không có người bị nạn trong sự cố trên, các chiến sỹ CNCH mới "thở phào nhẹ nhõm". Vậy mà, những khó khăn vất vả đó đối với các anh là chuyện "bình thường", là nhiệm vụ do cấp trên giao phó và là trách nhiệm của người lính CNCH, người chiến sỹ CAND không có gì đáng phải kể. "Trong những lần tham gia chữa cháy và cứu người bị nạn trên sông, nhiều cá nhân, đơn vị gửi thư đến cảm ơn chúng tôi đã mang thân nhân của họ trở về với gia đình. Có người nhà nạn nhân còn tìm tới tận đơn vị để cảm ơn các chiến sỹ. Đây là một nguồn động viên rất lớn để chúng tôi tiếp tục yên tâm công tác và hoàn thành những nhiệm vụ được giao phó" - Thượng tá Nguyễn Xuân Cường, Phó Trưởng phòng Cảnh sát PCCC&CNCH Trên sông chia sẻ.

Đồng Nai hiện nay có khoảng 220km đường sông chảy qua địa bàn tỉnh, trong đó tập trung tới 21 bến cảng, 51 bến thủy nội địa và hàng trăm phương tiện thủy nội địa có trọng tải lớn như: các tàu chở container, tàu chở xăng dầu, tàu trung chuyển hàng hóa, tàu khách du lịch... lưu thông hàng ngày. Chính vì vậy, nguy cơ tai nạn trên các luồng giao thông, hiểm họa cháy, nổ và sự cố tràn dầu trên các tuyến sông này là thách thức không nhỏ đối với một đơn vị mới đi vào hoạt động như Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH Trên sông Đồng Nai. Như vụ chữa cháy tàu chở xăng dầu Sông Tiền 26 năm 2014, là một trong những trận ra quân thực địa đầu tiên của đơn vị. Tối ngày 4/5/2014, đơn vị nhận được tin báo có một chiếc tàu chở dầu đang bùng cháy dữ dội trên sông Đồng Nai đoạn gần phà An Hảo (TP Biên Hòa). Khi đó, Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH Trên sông vừa mới nhận phương tiện còn chưa chính thức ra mắt nhưng chỉ sau ít phút nhận tin, đội quân trực chiến đã có mặt ở vị trí sẵn sàng xuất phát, mở hết tốc lực độ rẽ nước phóng về phía hiện trường. "Khi chúng tôi tới nơi thì đám cháy trên con tàu đã bốc lên ngùn ngụt làm rực sáng cả bầu trời đêm. Con tàu lại nằm giữa dòng sông nên công tác chữa cháy gặp rất nhiều khó khăn." – Anh Hạnh kể lại. Lực lượng PCCC Trên sông nhanh chóng áp sát vây quanh con tàu cháy và cùng đồng loạt xông tới. Từ tàu chữa cháy đến đám cháy duy trì khoảng cách 15 đến 20m mà sức nóng bỏng rát của ngọn lửa vẫn hầm hập phả vào mặt. Đáng sợ hơn cả là con tàu bốc cháy đang trở thành một quả bom khổng lồ, có thể nổ bất cứ lúc nào. Các mũi tấn công triển khai dùng bọt phun lên boong tàu để cách ly ngọn lửa, vừa phun nước làm mát con tàu từ nhiều phía. Quần thảo với "giặc lửa" gần 3 giờ, đám cháy mới dập tắt được hoàn toàn, kịp thời ngăn chặn con tàu không bị nổ hoặc chìm xuống sông, triệt tiêu nguy cơ xăng tràn ra sông gây ô nhiễm môi trường. "Nhưng chữa cháy thành công mà chúng tôi chẳng ai vui nổi, vì khi lên tàu anh em phát hiện ra 2 xác nạn nhân đã hoàn toàn bị ngọn lửa thiêu rụi. Nghề chữa cháy này vui ít, buồn nhiều, bởi chữa cháy thành công nhưng dù ít dù nhiều vẫn có thiệt hại, nên quả thực chúng tôi chỉ mong thất nghiệp dài dài." – anh Hạnh tâm sự.

Để có thể tham chiến ngay từ những ngày đầu vừa mới đi vào hoạt động như thế, Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH Trên sông là kết quả của một quá trình dài Cảnh sát PC&CC tỉnh Đồng Nai chuẩn bị, đầu tư xây dựng lực lượng và trang bị cơ sở vật chất. Đặc thù của PCCC trên sông rất khác so với lực lượng chữa cháy trên mặt đất, chính vì vậy, cán bộ, chiến sỹ tại đơn vị đều được tuyển chọn gắt gao từ những chiến sỹ có kinh nghiệm chữa cháy, CNCH ở khu vực sông nước, những người đã qua đào tạo từ các trường hàng hải chuyên nghiệp. Ngay sau đó, các đồng chí này được trải qua khóa huấn luyện đặc biệt tại Trung tâm huấn luyện của Cảnh sát PC&CC tỉnh. 100% các chiến sỹ của đơn vị phải vượt qua được những bài kiểm tra về thể lực, kỹ thuật bơi, lặn, cứu người... để trở thành những "người cá", sẵn sàng tham gia chiến đấu thực tế.

Một ngày của các cán bộ, chiến sỹ Cảnh sát PCCC&CNCH Trên sông Đồng Nai bắt đầu bằng việc lên cano chữa cháy đi đến tập luyện tại nhiều đoạn sông khác nhau để làm quen với dòng chảy, địa hình. Những chuyến khảo sát luồng nước, tổ chức tập luyện tại các cảng lớn, nhỏ cũng được tiến hành liên tục ở nhiều nhánh sông Đồng Nai và các tỉnh giáp ranh. Bên cạnh việc tập luyện chuyên sâu về bơi, lặn, lái cano, sử dụng trang thiết bị phục vụ CNCH, xử lý những tình huống nguy hiểm trong điều kiện đêm tối, thời tiết mưa, bão, nước chảy xiết, đá ngầm, tràn dầu... đơn vị vẫn duy trì thường xuyên công tác huấn luyện nghiệp vụ PCCC&CNCH. Với phương châm "thao trường đổ mồ hôi, chiến trường bớt đổ máy", chưa một ngày cán bộ, chiến sỹ nơi đây ngừng những giờ luyện tập. Bởi họ hiểu tính chất của công việc ngụp lặn dưới làn nước, cứu người, cứu tài sản, có khi là vớt... thi thể nạn nhân trong môi trường nước tối tăm, chứa đầy rủi ro như: bung ống thở, bước hụt chân, bị cá tấn công..., mà tự bản thân chiến sỹ khi đó phải bình tĩnh độc lập tác chiến. Đó là chưa kể họ phải rèn luyện cả bản lĩnh vững vàng trước các tình huống như khi tìm thấy các thi thể nạn nhân đang trong giai đoạn phân hủy. Nguyễn Tiến Quang, chiến sỹ của Tổ CNCH chia sẻ: "Nhiều người nghĩ việc cứu người bị đuối nước là đơn giản nhưng thật ra rất khó và nguy hiểm, nếu không biết cách giữ bình tĩnh cho nạn nhân thì họ có thể kéo cả mình xuống nước. Sợ nhất là những đối tượng nhảy cầu, có khi mình ra cứu họ nhưng họ còn "bất chấp tất cả", cố tình dìm mình xuống". Có lẽ, do tính chất nguy hiểm như vậy, không phải ai cũng có tinh thần tự nguyện và đủ tố chất để phục vụ tại đơn vị.

Chiếc canô chữa cháy chuyên dụng rẽ sóng chở chúng tôi lướt như bay trên mặt sông Lòng Tàu. Gió phần phật thổi trên bong, trái ngược hẳn với cái nắng nóng gay gắt như khi chúng tôi còn trên bờ. Qua ống kính máy ảnh, cuộc sống đường thủy hiện lên trước mắt sôi động với rất nhiều tàu lớn chở đầy conterno liên tục ngược xuôi trên sông. Đồng chí Hạnh, tay vừa điều khiển vô lăng, mắt đăm đăm nhìn về phía trước lên tiếng: "Lính trên sông là phải biết lái ca nô. Khó nhất là điều khiển ca nô vững vàng trong lúc chữa cháy, lặn CNCH... vì khi đó sẽ có nhiều ca nô của các đơn vị khác cùng phối hợp, chưa kể tình hình sóng, gió trên mặt sông và tác động từ vòi phun chữa cháy khiến ca nô sẽ bị lắc mạnh. Nếu người lái mà kỹ năng không tốt là người điều khiển vòi sẽ không phun trúng mục tiêu, thậm chí té xuống sông luôn". Mặt trời chiều đỏ ối, xuyên qua mặt nước Lòng Tàu lóng lánh trong một sắc vàng rực rỡ, mênh mang và bình yên đến thế. Ít ai biết rằng dưới dòng Lòng Tàu này là bãi tha ma của tàu chiến giặc Mỹ, là nơi ghi dấu biết bao chiến công của lực lượng "xuất quỷ nhập thần" – những đặc công rừng Sác. Và giờ đây cũng có một đơn vị đang thầm lặng viết tiếp những chiến công, đem lại sự bình yên cho nhân dân bên dòng Lòng Tàu – Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH Trên sông.■

GẶP GỠ NGÀY XUÂN

GẶP NGƯỜI CHẾ TẠO XE CHỮA CHÁY

BẢO ANH

Thị trấn Chợ Lầu, Bắc Bình, Bình Thuận những ngày tháng 12, trời vàng ươm như rải mật. Những ngọn gió khô khiến không khí nơi đây khá ngột ngạt và bỏng rát. Theo lời hẹn với Đội Cảnh sát PCCC&CNCH Phan Rí, Phòng Cảnh sát PCCC&CNCH – Công an tỉnh Bình Thuận, chúng tôi đi gặp ông thợ sửa máy Nguyễn Hoàng Quang – người mà trong nhiều năm nay đã trở thành cái tên quen thuộc đối với người dân Chợ Lầu mỗi khi có cháy.

Ông Hoàng Quang năm nay bước sang tuổi 66 nhưng vẫn còn rất tráng kiện, làn da rám nắng cho thấy một con người đã từng trải qua nhiều sương gió. Biết có phóng viên từ Hà Nội vào để xem chiếc xe chữa cháy tự chế của mình, ông nhiệt tình ra tận đường lớn đón vào cửa. Khi cốc cà phê vơi đi nửa và những câu chuyện xoay quanh cuộc sống mưu sinh tạm lắng xuống, ông Quang kể: Năm 2014, nhà người anh ở khu phố Xuân An 1 cùng thị trấn, bị "bà hỏa" viếng, thiệt hại khoảng 50 triệu đồng. Thấy anh trai bỗng chốc mất đi nhiều thứ, ông cũng lo lắng. Thời điểm đó, nghe trên đài báo nhiều vụ cháy quá, mà vụ nào cũng thiệt hại nghiêm trọng về người và tài sản. "Các vụ cháy phần lớn đều do sự bất cẩn của người dân nhưng cũng có nhiều vụ do khâu chữa cháy ban đầu còn chưa thời, để đến khi mấy anh Cảnh sát PCCC đến thì tài sản đã thành tro bụi." Nghĩ xa nghĩ gần rồi liên hệ với thị trấn Chợ Lầu, ông Quang nhận thấy: Chợ Lầu dân cư đông đúc, nhà cửa san sát nhau, đường hẻm rất nhiều, nếu xảy ra hỏa hoạn, xe chữa cháy chuyên nghiệp sẽ khó tiếp cận hiện trường. Những yếu tố đó đã khiến người thợ máy trăn trở tìm cách cứu bà con trước trận "hỏa công" của thần lửa.

Với vốn hiểu biết về cơ khí, ông tìm cách chế tạo một loại phương tiện nhỏ gọn, cơ động có thể mang được nhiều nước, di chuyển dễ dàng để tiếp cận đám cháy nhanh hơn. Chiếc xe này sẽ xử lý kịp thời sự cố ban đầu trước khi lực lượng chữa cháy chuyên nghiệp đến, mang lại hiệu quả sử dụng cao, hạn chế thấp nhất thiệt hại do cháy gây ra. Từ ý nghĩ đó, ông dành toàn bộ thời gian mày mò nghiên cứu chế tạo xe chữa cháy. Việc "ăn cơm nhà vác tù và hàng tổng" của ông được vợ con và nhiều người ở thị trấn đều ủng hộ hết mình.

Để chế tạo được chiếc xe chữa cháy, ông bỏ tiền mua một chiếc xe máy Spacy cũ, động cơ diesel D24 rồi đem sửa chữa lại, sau đó mua thêm hệ thống dẫn nước... mất khoảng 20 triệu đồng. Ông Quang cho biết: Có hôm giữa đêm nghĩ ra cách lắp ráp là thức dậy làm luôn. Phải mất một tháng ròng mới chế tạo thành công xe chữa cháy, nhưng trước đó phải 5 lần 7 lượt mới thành công. Có lần khi tưởng chừng đến đích vì máy chạy êm, nước lên theo ống dẫn, nhưng thấy áp lực nước chưa xa, chỉ khoảng 10m nên phải mày mò làm tiếp. Đến nay, qua nhiều lần "nâng cấp", dòng nước đã phun xa khoảng 30m. Sự tiện dụng của loại xe này là nhanh, gọn, chỉ cần một người vận hành và bất cứ nơi nào có nước đều có thể đặt ống rút nước lên để chữa cháy.

Ông Quang dắt chiếc xe chữa cháy tự chế của mình ra cho chúng tôi xem và say sưa giới thiệu về công năng của chiếc xe đồng thời triển khai thực hành luôn. Tất cả mọi bộ phận của xe đều cần thiết và có công dụng riêng. Theo ông Quang, từ bộ phận chuyển động của chiếc xe ông gắn thêm các bộ phận làm tăng thêm sức mạnh để kéo máy bơm hút nước và phóng nước. Ông Quang gắn ống lấy nước vào máy bơm rồi cho vào bồn chứa nước, tiếp theo ông xả cuộn dây chuyên dụng chữa cháy dài 20m, gắn vào đầu ra của máy bơm và để xe. Tiếng máy xe lạch bạch nổ, sau đó nổ giòn rã và khi đó một luồng nước trắng xóa bắn ra xa. Với công suất hiện tại, nước phóng xa từ 30m trở lên, phục vụ rất tốt cho công tác chữa cháy, nhất là các đám cháy mới bùng phát.

Được biết, từ năm 2014 đến nay, ông Quang đã 4 lần trực tiếp chữa cháy miễn phí cho người dân ở Bắc Bình bằng bình chữa cháy xách tay được ông gắn trên xe mỗi khi có người báo cháy. Lý do ông Quang chưa sử dụng xe chữa cháy tự chế của mình vì 4 vụ cháy trên đều ở mức độ nhỏ. Ngoài một chiếc chế tạo từ năm 2014, đến nay, ông còn đầu tư chế tạo được thêm một chiếc xe nữa. Hiện tại, ông cũng đã đăng ký số điện thoại của mình tại Đội Cảnh sát PCCC&CNCH Phan Rí. Ông chỉ mong sản phẩm tự chế của mình sẽ phát huy tác dụng, để bà con tránh được những thiệt hại không đáng có do cháy, nổ gây ra. Đồng chí Lê Huy Bình - Trưởng phòng Cảnh sát PCCC&CNCH Công an tỉnh Bình Thuận cho biết: Khi chế tạo xe chữa cháy, ông Quang mong giúp được nhiều người, bởi vậy, chúng tôi sẽ tạo mọi điều kiện để ông vận hành, cũng như thử máy chữa cháy khi cần. Ông cũng là một điển hình trong công tác Toàn dân tham gia PCCC cần được nhân rộng ở khắp các thôn, xóm, khu dân cư, góp phần vào công tác PCCC tại cơ sở.■

PHẤN ĐẤU XÂY DỰNG TRƯỜNG ĐẠI HỌC PCCC...

(Tiếp theo trang 11)

chung cũng như trong công tác phát triển đội ngũ cán bộ, giáo viên; xây dựng cấp học, hệ học, xây dựng nội dung mục tiêu chương trình đào tạo; đầu tư xây dựng cơ sở vật chất nhà trường... Trong từng giai đoạn phát triển, từng thời kỳ, đội ngũ lãnh đạo Ban Giám hiệu nhà trường đã kịp thời nắm bắt yêu cầu xây dựng lực lượng PCCC, yêu cầu tình hình nhiệm vụ của đất nước để trên cơ sở đó định hướng cho sự phát triển của trường. Những quyết định, chủ trương phát triển của nhà trường luôn được tập thể lãnh đạo bàn bạc và nhận được sự thống nhất, đồng thuận cao. Bên cạnh đó, không thể không kể đến sự đoàn kết, "nhất trí một lòng" của tập thể thầy và trò Trường Đại học PCCC đã luôn "kề vai sát cánh" trong từng giai đoạn phát triển của nhà trường, sẵn sàng vượt qua những khó khăn, thử thách, hoàn thành tốt các nhiệm vụ được giao. Nhiều thầy giáo, cô giáo luôn là tấm gương sáng đi đầu trong công tác giảng dạy và nghiên cứu khoa học, nghiêm túc trong lao động, sáng tạo, hết mình trong cống hiến... Chính những điều đó, đã góp phần tạo nên những thành tựu của nhà trường trong suốt 40 năm qua.

PV: *Bên cạnh những thành quả đạt được thì những bất cập, hạn chế trong việc xây dựng, phát triển Trường Đại học PCCC cũng như trong công tác đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực PCCC hiện nay là gì, thưa Thiếu tướng?*

Thiếu tướng Nguyễn Mạnh Hà: Bên cạnh những thành tích đã đạt được, hiện nay, nhà trường còn gặp một số khó khăn, hạn chế nhất định, đó là: Nhu cầu đào tạo bồi dưỡng cán bộ PCCC cho các đơn vị địa phương trong và ngoài ngành Công an vẫn là rất cao; qua khảo sát ở các đơn vị địa phương trong CAND, nhiều đơn vị Cảnh sát PCCC có nhiều cán bộ, chiến sỹ chưa được qua đào tạo về PCCC. Số lượng học viên của Trường Đại học PCCC hiện nay khá lớn. Trong khi đó, số lượng cán bộ, giáo viên, công nhân viên của nhà trường, đặc biệt là đội ngũ giáo viên, cán bộ quản lý giáo dục vẫn còn thiếu. Nhiều giáo viên phải dạy thêm giờ, đi học tập nâng cao trình độ. Tỷ lệ cán bộ, giáo viên đạt chuẩn về trình độ Thạc sỹ, Tiến sỹ, học hàm Phó Giáo sư, Giáo sư và trình độ, kinh nghiệm thực hiện nhiệm vụ được giao còn thấp so với yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới. Chương trình đào tạo, giáo trình, tài liệu, sách tham khảo thường xuyên bổ sung, đổi mới nhưng vẫn còn một số hạn chế, chưa đáp ứng được yêu cầu. Công tác hậu cần, trang bị cơ sở vật chất đã được quan tâm và đầu tư trong thời gian qua, nhưng địa điểm đào tạo của nhà trường vẫn chưa ổn định; cơ sở vật chất của nhà trường còn chật chội so với quy mô đào tạo, trụ sở nơi làm việc, giảng đường, ký túc xá, phương tiện dạy học chưa đáp ứng kịp nhu cầu phát triển hiện nay...

PV: *Thưa Thiếu tướng, trong thời gian sắp tới, để đáp ứng những yêu cầu, nhiệm vụ đào tạo nguồn nhân lực PCCC&CNCH trong tình hình mới, trong công tác giáo dục đào tạo, nhà trường cần đề ra phương hướng và mục tiêu hoạt động như thế nào?*

Thiếu tướng Nguyễn Mạnh Hà: Những năm gần đây, cùng với sự phát triển kinh tế - xã hội, tình hình cháy, nổ trên cả nước có nhiều diễn biến phức tạp. Sự gia tăng của các công trình, nhà cao tầng, các khu công nghiệp, trung tâm thương mại, khu vui chơi giải trí... đã tiềm ẩn nguy cơ cháy, nổ khó lường. Lực lượng Cảnh sát PCCC&CNCH cũng đã không ngừng được phát triển, mở rộng, tăng cường cả về số lượng và chất lượng. Nhu cầu đào tạo, huấn luyện PCCC&CNCH để đáp ứng tình hình mới ngày một trở nên bức thiết. Trước tình hình trên, vai trò đào tạo nguồn nhân lực PCCC&CNCH của nhà trường càng trở nên quan trọng và cấp bách nhằm đáp ứng yêu cầu đảm bảo an toàn PCCC góp phần bảo vệ an ninh quốc gia, giữ gìn trật tự an toàn xã hội, đảm bảo cho sự phát triển kinh tế, xã hội của đất nước, bảo vệ tính mạng, tài sản của nhân dân. Để đạt được yêu cầu trên, nhà trường cần đề ra phương hướng và mục tiêu sau:

Một là: Tiếp tục chủ trương mở rộng các đối tượng đào tạo, đa dạng hóa các loại hình đào tạo về PCCC cho các đối tượng cả trong ngành Công an và cho các ngành kinh tế, văn hóa, xã hội. Đào tạo theo hết khả năng của trường, đào tạo theo nhu cầu của các đơn vị, địa phương và cho xã hội. Đặc biệt là những người hoạt động trong lĩnh vực PCCC phải được học nghiệp vụ PCCC. Báo cáo Bộ mở thêm các lớp bồi dưỡng nghiệp vụ PCCC cho cán bộ chiến sỹ chưa qua đào tạo về PCCC.

Hai là: Tập trung nâng cao chất lượng đào tạo cho tất cả các bậc học, hệ học các loại hình đào tạo. Đặc biệt quan tâm đến công tác đào tạo nguồn nhân lực PCCC&CNCH chất lượng cao. Do vậy, cần phân định rõ khối lượng kiến thức giữa các bậc học, đặc biệt ở bậc Đại học và Sau Đại học.

Ba là: Bổ sung nội dung, chương trình đào tạo cho phù hợp; điều chỉnh một số môn học, xây dựng một số chương trình đào tạo mới về tham mưu công tác PCCC&CNCH, về thanh tra an toàn PCCC; Bổ sung những vấn đề mới nảy sinh từ thực tế công tác PCCC&CNCH vào giảng dạy; gắn lý luận với thực tiễn...

Bốn là: Tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ, giáo viên đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ được giao. Tiếp tục thực hiện Đề án phát triển, nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên trong các trường CAND. Phấn đấu giáo viên, cán bộ quản lý giáo dục phải đảm bảo chức danh theo quy định của Bộ Công an và Bộ Giáo dục và Đào tạo.

Năm là: Tăng cường xây dựng cơ sở vật chất, đặc biệt là phòng học, phòng thí nghiệm, phương tiện dạy học... giáo trình, tài liệu đáp ứng đủ điều kiện để phục vụ giảng dạy của giáo viên, học tập của học viên.

PV: *Xin trân trọng cám ơn đồng chí!*

CHỈ THỊ SỐ 11-CT/TW CỦA BAN BÍ THƯ

DƯỚI GÓC NHÌN AN TOÀN PCCC

TRẦN HỒNG MINH

Ngày 20/12/2016, Ủy viên Bộ Chính trị, Thường trực Ban Bí thư Đinh Thế Huynh vừa ký ban hành Chỉ thị số 11-CT/TW của Ban Bí thư về việc tổ chức Tết năm 2017. Theo đó, các địa phương được yêu cầu không bắn pháo hoa trong dịp Tết để dành thời gian và kinh phí chăm lo Tết cho người nghèo, gia đình chính sách. Ngay sau khi Chỉ thị ban hành đã nhận được nhiều ý kiến đồng tình ủng hộ của nhân dân trong cả nước. Dưới góc nhìn an toàn PCCC, đây là một quyết định kịp thời, đúng đắn của Ban Bí thư trong tình hình diễn biến cháy, nổ ngày một phức tạp, khó lường.

Ít ai biết rằng, phong tục đốt pháo mừng Xuân có lịch sử trên 2000 năm và có nguồn gốc từ Trung Quốc. Tương truyền rằng, hợp chất thuốc nổ được các nhà luyện đan Trung Quốc tình cờ tìm ra từ đời Đường, sau đó ứng dụng để chế tạo ra pháo. Ý nghĩa ban đầu của việc đốt pháo là để xua đuổi tà khí. Bởi vậy mà vào lúc giao thừa, nhà nhà đều vang lên tiếng pháo giòn giã báo hiệu thời khắc thiêng liêng của đất trời. Đối với người Việt Nam, pháo mang ý nghĩa vui mừng đón chào năm mới - "tống cựu nghinh tân", mong ước những điều tốt đẹp và may mắn. Đốt pháo trong dịp Tết là hình ảnh văn hóa đẹp nhưng đốt và sản xuất pháo đã gây ra hàng loạt vụ tai nạn, cháy nhà, chết người hoặc thương tật suốt đời, ảnh hưởng đến an ninh trật tự, tổn thất về kinh tế, ô nhiễm môi trường nhiều không thể thống kê hết được.

Điểm lại trên thế giới, hàng loạt những con số cảnh báo đến mức "giật mình" từ thảm họa pháo hoa. Ngày 13/5/2000, kho chứa pháo hoa SE ở Thành phố Eschede, Hà Lan phát nổ đã khiến 23 người chết, 947 người bị thương, 400 ngôi nhà và 1.500 tòa cao ốc bị phá hủy. Tổng thiệt hại ước tính lên tới trên 450 triệu Euro. Cũng trong năm 2000, tại Trung Quốc, một nhà máy sản xuất pháo hoa chưa được cấp chứng chỉ ở phía Nam Trung Quốc đã phát nổ, làm chết 33 người. Ngày 3/11/2004 tại Seest, ngoại ô Thành phố Kolding, khi một nhà máy chứa 1.200 tấn pháo hoa đã phát nổ, làm một lính chữa cháy thiệt mạng, 34 người ngộ độc thuốc pháo, 17 người khác quanh khu vực này bị thương. Tổng thiệt hại của vụ nổ lên tới 140 triệu USD... Năm 2006, vào ngày Tết đầu tiên của Trung Quốc, một kho pháo hoa đã bị nổ trong một lễ hội đền chùa ở Henan, làm chết 36 người và làm bị thương hàng chục người khác. Đêm 5/12/2009 ở Nga, một vụ hỏa hoạn khủng khiếp đã bùng lên ở hộp đêm "Lame Horse", Perm. 146 người thiệt mạng, gần 100 người khác bị thương do hộp đêm này đã không tuân thủ các quy định về an toàn phòng cháy và pháo hoa là thủ phạm. Năm 2012, vụ nổ lớn trong một nhà máy pháo hoa đã khiến 40 người chết và hơn 70 người khác bị thương nặng. Sau đó, Chính phủ Ấn Độ phải đóng cửa hơn 150 cơ sở sản xuất không có giấy phép hoạt động khác...

Ở Việt Nam, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Chỉ thị số 406-TTg ngày 08/8/1994 về việc cấm sản xuất, buôn bán và đốt pháo. Tuy nhiên, những thảm họa từ pháo vẫn cứ diễn ra ở mức báo động do một số đối tượng vẫn lén lút sản xuất, buôn bán, tàng trữ, vận chuyển và sử dụng. Ngay cả ở những cơ sở được phép sản xuất, vận chuyển và sử dụng với một quy trình nghiêm ngặt đảm bảo an toàn cũng không thể nói trước được những ẩn họa khó lường từ pháo. Vụ nổ xe vận chuyển pháo hoa tại Sân vận động Mỹ Đình vào tháng 10/2010 khiến 3 người chết là bài học đắt giá để nâng cao công tác phòng ngừa cháy nổ đối với loại vật liệu này. Tuy nhiên, dù phòng ngừa cẩn thận, dù quy trình nghiêm ngặt tới cỡ nào thì cũng không ai có thể biết trước được những hiểm họa khôn lường từ pháo. Thảm họa ngày 12/10/2013 tại nhà máy Z121 thuộc Tổng cục Công nghiệp Quốc phòng (Bộ Quốc phòng) đóng trên địa bàn xã Khải Xuân và Võ Lao, huyện Thanh Ba, tỉnh Phú Thọ, khiến cả một vùng rộng lớn quanh khu vực rung chuyển mạnh. Gần 30 người chết, gần 100 người khác bị thương, hàng ngàn ngôi nhà, cơ sở vật chất trên diện tích rộng xung quanh nhà máy Z121 bị hư hỏng nặng... Những thống kê về số người thương vong trong vụ nổ nhà máy sản xuất pháo hoa tại Phú Thọ khiến ai nấy đều bàng hoàng. Sự kiện gây chấn động này thêm một lần cảnh báo về những hiểm họa khó lường từ cháy, nổ pháo hoa.

Sự hiện diện của pháo hoa trong rất nhiều dịp Lễ, Tết đã mang đến cho người dân niềm vui, hân hoan và cả niềm hạnh phúc. Nhưng có một câu hỏi đặt ra là, tại sao những "chùm" ánh sáng rực rỡ đó lại có thể diễn ra ở xa tít trên kia của bầu trời? Những chất nào kết hợp lại để tạo ra thứ ánh sáng nhiều màu sắc đến thế? Trong thành phần pháo hoa bao gồm: thuốc nổ và hạt cháy. Các hạt cháy được bao bọc bởi nhiều lớp "quần áo" khác nhau, bố trí bởi những lớp bìa các tông ngăn cách thành các tầng khác nhau trong lớp vỏ pháo. Để làm cho những chiếc "áo" kia bật tung trên bầu trời cần thiết phải có một áp lực rất lớn có thể làm phân tán ánh sáng trong một khoảng không gian rộng. Chính vì vậy, trong mỗi lớp ngăn cách giữa các lớp vỏ đều phải có thuốc pháo nằm xem kẽ nhau. Áp lực đẩy từ phía ngòi pháo càng lớn thì phạm vi nổ của pháo hoa càng rộng và ngược lại. Các lớp bìa kể trên ngăn cách thành tầng tầng lớp lớp khác nhau và có thể chịu được một sức nổ cực lớn, trong một khoảng thời gian nhất định sẽ cản được lượng nhiệt lượng cao và khí mà thuốc nổ sinh ra. Chất làm nên thứ ánh sáng lấp lánh của pháo hoa có bao gồm cả thuốc nổ. Điều này lý giải vì sao khi pháo hoa phát sáng đều kèm theo tiếng nổ vang rền...

Đi tìm lời giải đáp về những ẩn họa khôn lường từ pháo, các chuyên gia phân tích rằng: So với thuốc nổ dân dụng và quân dụng, đại bộ phận thuốc pháo đều có độ nhạy cảm tác động tương đối thấp, nhưng độ nhạy cảm ma sát lại khá cao. Theo một kết quả điều tra đối với 316 loại thuốc pháo được sử dụng ở Trung Quốc, có tới 137 loại có độ nhạy cảm ma sát đạt tới 80%, 98 loại có độ nhạy cảm ma sát 100%, 211 loại có độ nhạy cảm ma sát cao hơn độ nhạy cảm tác động một cách rõ rệt. Đây chính là nguyên nhân đầu tiên dẫn đến tai nạn, vì sự ma sát thường xuyên diễn ra ở bất cứ đâu, bất cứ lúc nào trong quá trình sản xuất: tiếp xúc giữa đế giày với mặt đất, quét sàn, đổ thuốc pháo từ thùng ra, nghiền thuốc, khoan lỗ đặt ngòi... Có nhiều trường hợp, vì bề mặt tiếp xúc thô ráp hoặc nhỏ nên lực ma sát gây ra rất lớn, dẫn đến cháy, nổ. Mặt khác, tĩnh điện trong quá trình sản xuất cũng là nguyên nhân dẫn đến sự cố này. Bên cạnh đó, đa số xưởng sản xuất pháo lậu đều là xưởng tạm, hoạt động mang tính thời vụ nên chủ xưởng ngoài việc sử dụng nhân công trái phép, còn không tuân thủ các quy định an toàn sản xuất, điều kiện làm việc, môi trường không đảm bảo nên tai nạn rất dễ xảy ra. Mặt khác, vì mối lợi lớn nên nhiều người cũng không nhận ra rằng, bên cạnh nguy cơ cháy nổ, việc sản xuất pháo còn mang lại những nguy cơ rất lớn với sức khỏe. Ngoài KClO3 là một chất rất nguy hiểm, họ còn sử dụng một số chất có độc tính rất cao để làm pháo hoa, đó là đồng axetoasenit, thủy ngân clorua, asen sunfua. Các chất này có khả năng gây ra các kiểu ngộ độc khác nhau và tỷ lệ tử vong khi ngộ độc rất cao.

Không ai có thể phủ nhận những giá trị văn hóa tinh thần của việc đốt pháo trong ngày Tết. Nhưng khi đô thị ngày càng đông đúc, cuộc sống con người ngày càng hiện đại, không gian ngày càng thu hẹp thì tục đốt pháo nảy sinh nhiều hiểm họa, đặc biệt là nguy cơ cháy, nổ. Khi những màn pháo hoa bừng sáng trên bầu trời, người xem được chiêm ngưỡng vẻ đẹp rực rỡ với sự háo hức, ngạc nhiên thú vị. Nhưng ít ai biết được rằng, để có được những giây phút bình yên ấy, các chiến sỹ Cảnh sát PCCC đã và đang ngày đêm lặng thầm "giữ lửa", giữ bình yên cho những phút giao thừa... Năm nào cũng vậy, khi hàng tấn pháo đã được tập kết chuẩn bị cho đêm giao thừa, hứa hẹn hội tụ của sắc màu, của ánh sáng và âm nhạc thì các chiến sỹ Cảnh sát PCCC lại âm thầm đối mặt với hiểm nguy đảm bảo an toàn tuyệt đối cho những phút giao thừa thiêng liêng ấy.

Mặc dù từ khâu chuẩn bị đến khâu tiễn trạm, hay bảo vệ an toàn cho pháo trong các xe chở đều được kiểm tra chặt chẽ và kỹ lưỡng nhưng khó khăn và nguy hiểm nhất là việc vận chuyển pháo vào thành phố. Đây là nơi giao thông "quá tải" thường xuyên ùn tắc. Chỉ một sự sơ suất nhỏ có thể gây hậu quả khó lường...

Pháo hoa là loại vật liệu nổ dễ bắt cháy, lại thường xảy ra nổ cộng hưởng nếu xảy ra sự cố và mức độ sát thương cao. Bởi vậy, xe chở pháo phải tuân thủ nghiêm ngặt về khối lượng vận chuyển và trang bị đầy đủ các phương tiện PCCC, lái xe phải là người dũng cảm, bình tĩnh và mưu trí trong xử lý các tình huống cũng như chuyên nghiệp về kỹ năng điều khiển phương tiện vận chuyển. Lực lượng PCCC tham gia áp tải phải tinh nhuệ, có bản lĩnh và ứng phó nhanh khi xảy ra các tình huống. Mỗi lần đi áp tải pháo hoa về vị trí tập kết, các chiến sỹ Cảnh sát PCCC vừa giám sát trên thùng xe, vừa đôn đốc chỉ đạo cách khuân vác, cách xếp đặt làm sao cho an toàn nhất.

Trên đường xe chở pháo trở về thành phố phải đi chặng đường rất dài, xe lại không được dừng đỗ mà chạy suốt đêm. Các chiến sỹ Cảnh sát PCCC phải thay phiên nhau luôn ở tư thế "sẵn sàng ứng phó nếu có tình huống xảy ra". Vừa áp tải, vừa phải làm công việc kiểm tra mức độ an toàn, nhiệt lượng trên xe hoặc trong các thùng đựng pháo đã được niêm phong...

Để giữ an toàn về PCCC đối với các điểm bắn pháo hoa đêm giao thừa, lực lượng Cảnh sát PCCC cũng rất căng thẳng và áp lực. Pháo hoa thường được quy định bắn ở cả tầm thấp và tầm cao, nhưng không ai có thể khẳng định về sự an toàn tuyệt đối trước những hiểm họa cháy, nổ. Bởi đây thường là tụ điểm đông người, với nhiều thành phần, nhiều tầng lớp khác nhau. Nếu xảy ra sự cố, thì "tâm lý đám đông" sẽ ảnh hưởng không nhỏ tới việc thoát nạn, thoát hiểm. Chính vì vậy, ngay sau khi áp tải, vận chuyển pháo về thành phố, lực lượng Cảnh sát PC&CC phải bố trí xe chữa cháy, phân công cán bộ, chiến sỹ bảo vệ và khảo sát lập phương án xử lý các tình huống cháy, nổ...

Đốt pháo trong ngày Tết nói chung và bắn pháo hoa trong ngày Tết nói riêng - một phong tục tốt đẹp của dân tộc Việt Nam mang theo bao ước vọng về một ngày mai tươi sáng. Tuy nhiên, vì chính sách tiết kiệm cho nhân dân đón Tết, vì sự giảm tải áp lực đè nặng lên vai những chiến sỹ Cảnh sát PC&CC trong mỗi đêm Giao thừa, vì sự an toàn cho tính mạng của người dân, tài sản của nhà nước và nhân dân, Chỉ thị số 11- CT/TW của Ban Bí thư ra đời trước thềm Xuân 2017 là một Chỉ thị đúng đắn, kịp thời để mọi người dân an tâm vui Tết.■

Gìn giữ nét văn hóa phố cổ Trong lòng Hà Nội

THÁI THỤY

BÙI KHẮC KHUYÊN

Nghị quyết Đảng đi vào cuộc sống nâng cao chất lượng sống của Dân ngọt ngào hương vị Tết

Nguyện vọng Dân trở thành hiện thực củng cố niềm tin yêu với Đảng tươi thắm sắc màu Xuân

Khu phố cổ Hà Nội từ lâu đã là một cái gì đó rất riêng của mỗi người dân Thủ đô. Vào dịp cuối tuần, người Hà Nội lại nô nức kéo nhau lên phố cổ để thưởng thức nét văn hoá đặc sắc đã từ bao đời nay. Tuy nhiên, nguy cơ mất an toàn PCCC tại các công trình trong khu phố cổ đang trở nên "báo động đỏ".

Nét văn hoá riêng của Hà Nội

"Một tình yêu cho những phố cổ rêu phong
Nhỏ nhỏ nghiêng nghiêng thành ra Hà Nội... phố"

Đây cũng chính là hai câu thơ thể hiện tình yêu của những người Hà Nội. Nhắc đến Hà Nội, không thể không nhắc đến những khu phố cổ với tên gọi nguyên gốc "Hà Nội 36 phố phường". Ở đây, phố này, nối với phố kia, tạo nên một nét rất riêng của Hà Nội. Ngay từ thế kỷ XV, những dòng người đổ về kinh kỳ Thăng Long làm ăn buôn bán đã tạo ra những phường nghề, phố nghề, mà mỗi tên phố đều bắt đầu từ chữ "Hàng" gắn với một ngành nghề thủ công truyền thống. Trải qua hàng trăm năm, phố cổ Hà Nội vẫn giữ trong mình những giá trị rất riêng không giống bất cứ nơi đâu.

Ngày xưa, những nhóm thợ thủ công từ các địa phương về kinh đô dần lập nên các phường nghề, chính là Hà Nội 36 phố phường ngày nay. Lên kinh thành lập nghiệp, nhưng những phường thợ thủ công vẫn giữ mối liên hệ chặt chẽ với quê hương nghề Tổ. Họ sản xuất, bán hàng, tổ chức cuộc sống, xây dựng nhà cửa... nhưng vẫn duy trì nhiều tập tục, sinh hoạt tâm linh, lễ hội... mang đậm dấu ấn từ các làng quê. Thời kỳ Thực dân Pháp đô hộ Việt Nam, quy hoạch Hà Nội bắt đầu thay đổi. Đặc biệt là khu phố cổ, các đường phố được nắn lại, có hệ thống thoát nước, có hè phố, đường được trải nhựa và có hệ thống chiếu sáng. Nhà cửa hai bên đường phố được xây bằng gạch, lợp ngói. Bên cạnh những ngôi nhà cổ truyền thống đã xuất hiện những ngôi nhà ống có mặt tiền được xây dựng, trang trí theo kiểu châu Âu. Sau khi thủ đô Hà Nội được giải phóng năm 1954, phần nhiều nhà trong khu phố cổ chủ yếu dùng làm nơi để ở.

Đi trên những phố cổ Hà Nội, chỉ cần đọc tên phố có chữ "Hàng" là có thể biết phố đó có nghề gì. Dạo bước trên những con phố nhỏ, đâu đó là những công trình kiến trúc cổ với những ngôi đình, chùa, đền, miếu, những di tích làng nghề. Tại đây thường xuyên diễn ra những hoạt động tâm linh như: Lễ giỗ tổ nghề, các lễ hội đặc trưng của người dân phố nghề. Trong khu phố cổ hiện còn lưu giữ nhiều hình thức sinh hoạt tín ngưỡng, văn hoá, văn nghệ dân gian như: hầu đồng, hầu bóng, hát chèo, chầu văn...

Đặc biệt, vừa qua, Uỷ ban nhân dân TP Hà Nội đã ban hành quyết định tổ chức không gian đi bộ trên các tuyến phố cổ vào mỗi dịp cuối tuần. Qua 2 tháng đi vào thực hiện, đã được người dân Thủ đô hết sức đồng tình, ủng hộ. Tuy nhiên tiềm ẩn sau nó là không ít nguy cơ mất an toàn và đặc biệt là những nguy cơ về cháy, nổ tại các công trình nằm trên khu phố cổ hiện nay.

Những nguy cơ cháy, nổ

Thực tế phố cổ Hà Nội lại đang tồn tại rất nhiều ngôi nhà, ngõ "khổ" đang trong tình trạng xuống cấp, xập xệ, không đảm bảo về an toàn PCCC. Tuy được các cơ quan chức năng hết sức quan tâm nhưng tính riêng từ đầu năm 2016, tại khu phố cổ Hà Nội đã xảy ra 3 vụ cháy nhà: ngày 16/5, ngôi nhà số 86 phố Cầu Gỗ phát hỏa, đám cháy được xác định là ở tầng 4 - phần diện tích được cơi nới thêm của căn nhà nên rất khó tiếp cận; ngày 19/6, một vụ cháy cũng đã diễn ra tại căn nhà hai tầng số 88 đường Hàng Khoai thuộc khu phố cổ; vào ngày 29/6, người dân sống quanh khu phố cổ lại được phen hoảng hốt khi căn nhà số 48 phố Hàng Than bốc cháy. Điểm chung của những căn nhà này là được xây dựng từ nhiều năm về trước, chủ nhà khá chủ quan trong việc PCCC và ở vị trí phức tạp, nhiều khó khăn khi lực lượng chữa cháy tiếp cận.

Có thể dễ dàng nhận thấy, phố cổ là nơi có nguy cơ cháy cao do tiềm ẩn nguồn điện và nguồn nhiệt có thể xảy ra chập, cháy bất cứ lúc nào. Nhiều căn nhà có diện tích rất nhỏ, ở trong những ngõ ngách sâu và đang trong tình trạng xuống cấp. Các tuyến phố cổ thường là phố cũ nên phần lớn các công trình, nhà ở xây dựng theo hình ống, nhiều hộ gia đình sống chung một số nhà. Nhiều căn phòng chỉ có diện tích khoảng 10 - 25m^2 cũng là nơi sinh hoạt của 4, 5 người trong một hộ dân, bao gồm cả việc đun nấu nên nguy cơ xảy ra cháy cao. Không chỉ vậy, các nhà sử dụng chung hành lang với nhiều hệ thống dây điện, dây cáp được đấu nối lòng lèo, dễ xảy ra chập cháy nếu không để ý.

Tiềm ẩn nguồn nhiệt, nguồn điện nhưng tại phố cổ lại là nơi tập trung buôn bán với nhiều chủng loại, mặt hàng đều là các chất dễ cháy như vải vóc, đồ gỗ, bánh kẹo, quần áo...

Ngoài ra, công tác chữa cháy tại khu phố cổ cũng là điều hết sức đáng lưu tâm. Mật độ tham gia lưu thông tại các khu phố cổ rất lớn. Đặc biệt là các vụ cháy diễn ra vào ban ngày và những giờ cao điểm ảnh hưởng rất nhiều đến công tác tiếp chữa cháy. Ngoài ra phố cổ với đặc điểm là các ngõ nhỏ, sâu, đường cây xanh, đường dây điện vắt ngang qua đường, thấp, nhằng nhịt gây cản trở cho xe chữa cháy tiếp cận. Đồng thời, do đặc trưng của phố cổ, nhà dân đa phần đều liền vách, san sát nhau nên khi xảy ra cháy, khả năng cháy lan là rất cao.

Nguồn nước chữa cháy cũng là một trong những vấn đề rất đang lưu tâm. Mặc dù được thiết kế các trụ nước tại các phố nhưng nguồn nước chữa cháy liên tục còn hạn chế vì số lượng trụ mỏng, chưa đáp ứng được yêu cầu.

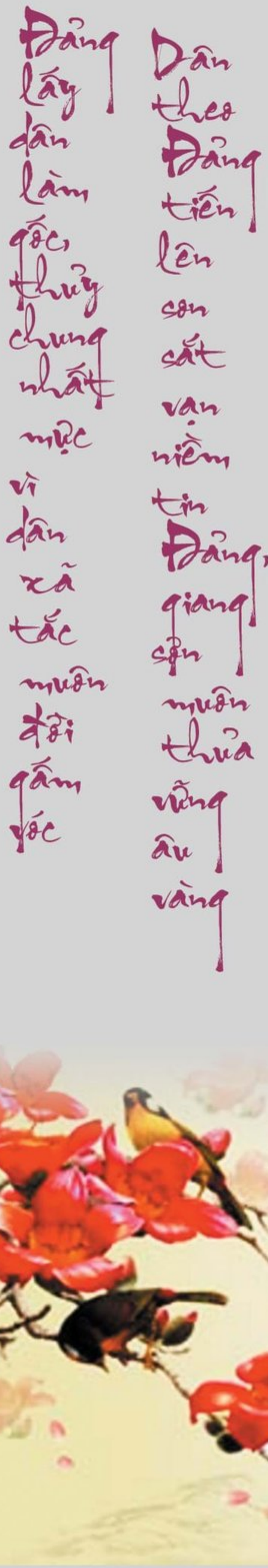
Đặc biệt, do phố cổ chủ yếu là nơi hoạt động buôn bán do đó tập trung rất đông người vì vậy, khi có xảy ra sự cố cháy, nổ sẽ dễ dẫn đến tình trạng chen lấn, xô đẩy tìm lối thoát nạn, đồng thời gây khó khăn cho công tác chữa cháy.

Cần có những giải pháp đồng bộ

Theo Cảnh sát PC&CC TP Hà Nội: "Luôn tiềm ẩn nhiều nguy cơ cháy, nổ ở khu vực phố cổ, đặc biệt là tuyến phố đi bộ nằm trong phố cổ vào những ngày cuối tuần. Ở những khu vực này nếu không may xảy ra hỏa hoạn vào giờ cao điểm đông người qua lại thì xe chữa cháy rất khó tiếp cận và hậu quả sẽ khôn lường. Bởi vậy tại khu phố cổ trong thời gian vừa qua, nhiều kế hoạch tuyên truyền an toàn PCCC đã được triển khai và tập trung cảnh báo hệ thống điện quá tải tại các nhà hàng, quán xá trên địa bàn".

Đã từ lâu, phố cổ đã trở thành một cái gì đó không thể thiếu trong suy nghĩ của mỗi người dân Hà Nội, nơi lưu giữ những đường nét cổ kính mang nhiều giá trị văn hoá của Thủ đô văn hiến. Người Hà Nội cũng rất mong chờ vào các hoạt động như tổ chức phố đi bộ gần đây, tuy nhiên, thiết nghĩ cần có những giải pháp đồng bộ của các cơ quan chức năng nhằm hạn chế tối đa nguy cơ mất an toàn về cháy, nổ để phố cổ Hà Nội thực sự là một nét đẹp văn hoá, là điểm đến vui chơi của mỗi người dân Thủ đô.■

LƯƠNG SƠN

ĐẢM BẢO AN TOÀN PCCC TẠI HỘI SÁCH XUÂN

THỤY AN

Đón Xuân Đinh Ngọ 2017, người dân Hà Nội và TP Hồ Chí Minh có thêm nhiều điểm đến văn hóa với tên gọi "Phố sách", "Đường sách", "Hội sách Xuân"... Tôn vinh sách trong ngày đầu năm mới cũng là tôn vinh tri thức, thể hiện truyền thống hiếu học của dân tộc Việt Nam. Tuy nhiên, tại các Hội sách cũng tiềm ẩn không ít những nguy cơ mất an toàn cháy, nổ. Để Hội sách Xuân thực sự trở thành điểm đến tin cậy, ý nghĩa của mỗi gia đình ngày xuân, cần hơn nữa ý thức và trách nhiệm không chỉ đơn vị tổ chức mà cả mỗi người khách tham quan trong công tác đảm bảo an toàn PCCC!

Nhiều đầu sách hay tại Hội sách Xuân năm nay. *Ảnh: PV*

Trong vài năm trở lại đây, những "Hội Sách xuân", "Đường sách xuân" được tổ chức vào mỗi dịp giáp Tết đã thu hút được đông đảo độc giả yêu sách tham gia và trở thành món ăn tinh thần không thể thiếu của người dân Thủ đô. Hội chợ sách đã trở thành một điểm hẹn văn hóa ý nghĩa thể hiện sinh động truyền thống hiếu học, yêu nước, và niềm tự hào dân tộc của người Việt Nam. Đây cũng là dịp để các các doanh nghiệp, nhà xuất bản trong và ngoài nước giới thiệu các đầu sách hay, đặc sắc, đa dạng về chủng loại đến bạn đọc. Hội sách Xuân với quy mô hàng trăm gian hàng được trưng bày ấn tượng cùng số đầu sách phong phú thuộc nhiều thể loại như: sách thiếu nhi, văn học, chính trị, kinh tế, khoa học kỹ thuật, sách điện tử và thiết bị số... Theo quan sát của nhóm phóng viên tại Hội sách Xuân diễn ra tại Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam, chỉ mới ngày đầu khai mạc, lượng độc giả đến tham dự lên đến hàng nghìn người, chỉ 2 giờ đồng hồ sau lễ khai mạc, đã có tới 6.000 lượt người tới tham dự, hàng nghìn đầu sách của các nhà xuất bản được bán rất chạy. Ông Nguyễn Huy Đạt, 75 tuổi cho biết: Bây giờ tuổi già, có nhiều thời gian nên có thể dành đọc sách, chiêm nghiệm nhiều hơn. Vì thế, một năm có bốn hội sách thì tôi tham gia cả bốn. Ngoài ra cũng rất nhiều các cháu thiếu nhi vô cùng hào hứng tham gia. Bé Phương Anh (học sinh lớp 5 Tiểu học Kim Liên) tới hội sách cùng mẹ, Phương Anh ôm một chồng sách gần 30 cuốn trên tay cho biết: "Tham gia hội sách thực sự rất ý nghĩa, con rất vui vì mua được nhiều sách". Ngoài ra tại Hội sách cũng có những hoạt động ngoài lề rất ý nghĩa như: giới thiệu nghệ thuật thư pháp, câu đối Tết, văn hóa trà của người Việt, tô mầu sách lịch sử, lì xì bằng sách...

Người Hà Nội hào hứng trong Hội sách Xuân. *Ảnh: PV*

Tuy nhiên để Hội sách Xuân là điểm đến tin cậy của mỗi độc giả vào những ngày Tết, công tác đảm bảo an toàn phòng cháy chữa cháy (PCCC) luôn phải được Ban Tổ chức đặt lên hàng đầu. Thực tế, tại các Hội chợ sách luôn tiềm ẩn nhiều nguy cơ cháy, nổ. Qua quan sát, có thể dễ dàng nhận thấy, tại Hội sách luôn tập trung lượng lớn các chất dễ cháy như vật liệu dựng gian hàng như giấy, gỗ, phông bạt, biển quảng cáo... và đặc biệt là lượng lớn sách tại đây.

Ngoài ra, nguồn nhiệt và việc sử dụng ngọn lửa trần cũng là điều đáng lưu ý tại các Hội sách. Tại đây ngoài các gian hàng trưng bầy sách, còn có các khu vực để phục vụ độc giả ăn uống, giải khát khi đi thăm quan. Các chủ cửa hàng chủ yếu sử dụng bếp gas mini để đun nấu phục vụ thực khách tại chỗ. Một số đơn vị kinh doanh còn tích trử xăng dầu dùng cho máy phát điện dự phòng. Chỉ cần một sơ sảy trong khi đun nấu như: vô tình làm bắt lửa trong lúc nấu ăn... cũng có thể là nguy cơ gây ra một đám cháy lớn gây hậu quả nghiêm trọng. Không những thế, vì lý do tâm linh, nhiều cá nhân, chủ gian hàng còn thắp hương, đốt vía ngay trước gian hàng, những tàn giấy, tàn hương này có thể bắt lửa và bùng phát thành ngọn lửa lớn. Theo quan sát phóng viên, không ít khách tham quan vẫn ngang nhiên hút thuốc trong không gian Hội sách, bất chấp các quy định, càng khiến nguy cơ cháy, nổ tại Hội sách tăng cao.

Không chỉ có việc sử dụng ngọn lửa trần, việc sử dụng nguồn điện tại các Hội sách cũng là vấn đề cần được lưu tâm. Khi tham gia Hội sách, các gian hàng hàng đều cần sử dụng các thiết bị chiếu sáng để trang trí, trưng áp phích, pano... vô hình chung, với cả trăm gian hàng, việc sử dụng dụng một lượng lớn điện năng, hệ thống phức tạp nhưng chỉ được đấu nối tạm thời, dễ xảy ra tình trạng quá tải, gây cháy, nổ.

Ở bên ngoài tại các Hội sách, bãi gửi xe cũng thường trở nên quá tải bởi hàng nghìn chiếc xe máy, xe ôtô. Đây cũng là nơi tiềm ẩn nhiều nguy cơ gây cháy, nổ. Để tiết kiệm diện tích, xe thường được xếp sát nhau. Đã vậy, thiếu sự nhắc nhở, sắp xếp của nhân viên, nhiều khách gửi xe "bạ đâu để đấy", làm ngáng trở đường đi. Nếu để xảy ra cháy, việc tiếp cận chữa cháy đối với lực lượng PCCC là điều vô cùng khó khăn và việc di chuyển các phương tiện còn lại có lẽ là điều không thể.

Đặc biệt vào thời điểm khai mạc Hội sách một lượng lớn khách tham quan tập trung tại đây, dễ dẫn đến tình trạng lộn xộn, mất an ninh trật tự và đặc biệt là việc khó khăn thoát nạn, thoát hiểm khi xảy ra cháy, nổ. Ngoài ra, lực lượng PCCC cũng rất khó để tiếp cận để chữa cháy và cứu người.

Trao đổi với ông Trần Việt Anh - Phó Giám đốc Nhà Xuất bản Phụ Nữ, đơn vị tổ chức Hội sách Xuân hàng năm về công tác đảm bảo an toàn PCCC, ông cho biết: "Để đảm bảo cho việc tổ chức Hội sách thành công, là điểm đến tin cậy của bạn đọc, yếu tố đảm bảo an toàn PCCC và an ninh trật tự luôn được Ban Tổ chức xác định là yếu tố hàng đầu. Đối với các đơn vị tham gia Hội sách, Ban Tổ chức đều yêu cầu các đơn vị ký đảm bảo an toàn về PCCC và kiểm soát chặt chẽ ngay từ khi lắp đặt và trưng bày gian hàng. Ngoài ra, cũng đưa ra các nội quy, quy định đối với những người đến tham gia Hội sách như việc cấm hút thuốc, uống bia rượu... khi tham quan. Gần các gian hàng đều được Ban Tổ chức bố trí các phương tiện chữa cháy tại chỗ và có bảo vệ 24/24 h túc trực..."

Một cán bộ Cảnh sát PC&CC TP Hà Nội về công tác PCCC hiện nay tại các Hội sách cho biết: "Hội sách là nơi tập trung đông người vì vậy nếu xảy ra sự cố cháy, nổ thì không chỉ thiệt hại lớn về tài sản mà tỷ lệ thương vong cũng rất cao. Do đó, việc đảm bảo an toàn PCCC tại đây là điều cần quan tâm đặc biệt. Ban Tổ chức cần đẩy mạnh công tác tuyên truyền PCCC và đảm bảo nghiêm ngặt các quy định về PCCC. Người dân khi tham quan tại những địa điểm trên cũng cần hết sức chú ý, chấp hành nghiêm chỉnh quy định, nội quy về an toàn PCCC. Đồng thời nếu xảy ra sự cố cần giữ bình tĩnh để phán đoán và xác định lối thoát nạn, thoát hiểm tránh nguy cơ tử vong do hỗn loạn, chen lấn nhau".

Để góp phần vào thành công hơn nữa tại các Hội sách Xuân, để cháy, nổ không còn là nỗi lo, ngoài sự tham gia của đơn vị tổ chức, cần sự góp sức không nhỏ của chính người dân đến tham quan. Để Hội sách Xuân thực sự trở thành ngày hội lớn của những người yêu sách và là món ăn tinh thần không thể thiếu của mỗi người dân Thủ đô vào dịp Tết.■

Giữ mãi màu xanh núi Chứa Chan rừng Xuân Lộc

LỆ HOA

5 giờ sáng, trời mới tờ mờ tỏ, xe của Cảnh sát PC&CC tỉnh Đồng Nai đã chờ chúng tôi ở cổng nhà khách để xuất phát đi Xuân Lộc. Con đường đến với rừng, hai bên là những cánh đồng bắp trải dài, những vườn cà phê, hồ tiêu rộng bát ngát, rừng keo lai hút tầm mắt đã thể hiện rõ sự ấm no của một huyện nông thôn mới đầu tiên của Đồng Nai cũng như cả nước. Cả cảnh vật, con người êm ả, dịu dàng chìm trong một màu xanh phẳng lặng. Qua thị trấn Xuân Lộc, bỗng một ngọn núi hình bát úp ngược hiện lên rực rỡ xanh dưới ánh nắng nhẹ của mặt trời – "Núi Chứa Chan đấy" – anh lái xe reo lên. Ở khu vực Nam bộ này có 3 ngọn núi tạo lên nóc nhà Nam Bộ thì núi Chứa Chan được xếp ở vị trí thứ hai chỉ sau núi Bà Đen (Tây Ninh). Nhìn màu xanh ấy khó có thể tưởng tượng được cách chưa lâu, núi Chứa Chan lại chìm trong "biển lửa".

Đoàn phóng viên Tạp chí PC&CC làm việc với BQL RPH Xuân Lộc.
Ảnh: Trang Huyền

Anh Đặng Khánh Tài - Phó Giám đốc thay mặt BQL(Ban Quản lý) tiếp đoàn chúng tôi. Hỏi về đám cháy vào thời điểm đầu năm vừa qua, anh Tài nhẹ giọng: "Tuy đám cháy xảy ra trên diện tích lớn nhưng do có công tác chuẩn bị tốt, đã làm đường băng cản lửa lại chủ yếu cháy ở nơi bụi cỏ thấp nên thiệt hại không đáng kể". Anh Dương Văn Tài – Hạt trưởng Hạt Kiểm lâm liên huyện Xuân Lộc – Thị xã Long Khánh tiếp lời anh Khánh Tài: "Năm nay mùa khô kéo dài, thời tiết thì ngày càng khắc nghiệt, rồi dân tình đi phượt vô ý lắm các anh chị ạ nên liên tiếp xảy ra 3 vụ cháy ở khu vực núi Chứa Chan thuộc địa bàn thị trấn Gia Ray, huyện Xuân Lộc vào tháng 2 và tháng 3. Đặc biệt là vụ cháy vào cuối tháng 2 đầu tháng 3 khiến cho anh em Kiểm lâm, BQL rừng và anh em PCCC "lao tâm khổ tứ" mà nỗi lo vẫn canh cánh thường trực, được ít ngày lại cháy, ai cũng bơ phờ."

Kể lại sự việc, đồng chí Trần Đình Thanh – Phó trưởng Phòng PC&CC số 2 – Xuân Lộc cho biết: vào khoảng quá 14 giờ ngày 28/2, trạm thông tin của bộ đội đóng trên núi báo về tin dữ: "Khu vực đỉnh núi Chứa Chan phát hiện ra có khói, lửa bốc lên". Thông tin khiến anh em BQL rừng, lực lượng Kiểm lâm, PCCC và hơn 2000 hộ dân "mất ăn mất ngủ", chuẩn bị tinh thần "đánh giặc lửa" cả ngày lẫn đêm vì lúc đó là thời gian cao điểm, nắng rát da rát thịt, hanh khô đến mức lá rừng vò nhẹ là nát vụn. Ngay lập tức, BQL(Rừng phòng hộ) Xuân Lộc cùng với Hạt Kiểm lâm, Cảnh sát PCCC&CNCH tỉnh Đồng Nai đã cơ động đến hiện trường triển khai phương tiện, thực hiện các biện pháp chữa cháy. Lực lượng PCCC xuất 4 xe chữa cháy và CNCH cùng với 3 xe chỉ huy trong đó đồng chí Phó Giám đốc Lê Quang Nhân trực tiếp đến chỉ đạo. Cùng lúc đó, các lực lượng tại chỗ ở BQL rừng Xuân Lộc, khu vực núi Chứa Chan đã nhanh chóng tiếp cận hiện trường, mang theo các thiết bị chuyên dụng để dập lửa. "Xác định được vị trí cháy, chúng tôi chia nhau dọn chướng ngại vật để vận chuyển phương tiện chữa cháy lên núi, nhưng địa hình núi đá phức tạp, hiểm trở, các phương tiện chữa cháy chuyên dụng ở dưới đồng bằng hầu như không phát huy được tác dụng. Chúng tôi huy động cả hệ thống cáp treo vận hành hết công suất vận chuyển người, phương tiện, hậu cần và nước lên núi, thiết lập hệ thống chỉ huy thống nhất ngay tại nhà ga cáp treo số 2 nhưng từ đây cũng phải mất hàng giờ đồng hồ leo bộ mới lên đến địa điểm cháy để dập lửa. Trên núi không có hồ chứa nước, hàng trăm con người phải thay phiên nhau gùi từng can nhựa 20 lít leo núi đá 2 giờ đồng hồ để cõng nước lên tưới vào lửa rừng đang hừng hực trên đỉnh núi. Đường núi quá dài, quá hiểm trở, có chỗ phải sử dụng dây cứu hộ cột vào đá để giữ thăng bằng, leo kiệt sức mới đến được nơi." – Anh Thanh ngậm ngùi thuật lại. Thời điểm đó, trên đỉnh Chứa Chan, gió thổi bay người, lửa lan sang các điểm cháy tại xã Xuân Trường, Xuân Thọ, Xuân Hiệp, Suối Cát. Những người lính chữa cháy trong tay chỉ có cái can nhựa, bình xịt chữa cháy được cải biến từ bình... "phun thuốc trừ sâu" với con dao phát và vài cành cây tươi..., tất cả chỉ chữa cháy bằng lòng nhiệt huyết và trách nhiệm với rừng. "Không ít cán bộ, chiến sỹ dũng cảm xông pha cứu rừng bị đá đè, cây đổ, cháy quần áo, cháy tóc tai, ngất xỉu vì thiếu oxy và khói độc" – Anh Thanh chầm chậm nói. Hai đêm trắng, mọi điều kiện, phương tiện có thể đều được huy động và sử dụng để ngăn chặn cơn giận dữ của bà hỏa. Hàng trăm cán bộ Kiểm lâm, Công an, Quân đội và lực lượng liên ngành, bà con quên ăn, quên ngủ lo giữ rừng đến "bạc mặt". Nhưng cũng phải sang đến trưa ngày thứ ba, đám cháy mới được khống chế hoàn toàn. Đến lúc này thì tất cả anh em tham gia chữa cháy ai cũng đã kiệt sức, con mắt thâm quầng, gương mặt thì đen nhẻm.

Câu chuyện chữa cháy rừng của chúng tôi đột ngột dừng lại bởi có tiếng chân người bước vào. Anh Hoàng Đình Long – Giám đốc BQL RPH Xuân Lộc trở về sau cuộc họp trên tỉnh. Gương mặt thư sinh, với đôi mắt sáng khiến tôi nghĩ tới lời giới thiệu về vị Giám đốc BQL RPH Xuân Lộc của anh Thanh lúc trên đường tới đây: "Anh Long thường xuyên tự mình cưỡi xe máy đến tận từng phân trường mà không hề báo trước để kiểm tra, nhắc nhở cán bộ, nhân viên và các hộ dân được giao khoán rừng nhằm nâng cao cảnh giác trước cái mối nguy hại cháy rừng, đồng thời động viên tinh thần tự giác của anh em. Mức độ cảnh báo nguy cơ cháy rừng càng cao, những chuyến tuần tra rừng bằng xe máy của Giám đốc BQL RPH Xuân Lộc trong tuần, trong tháng càng nhiều..."

Hầu hết diện tích rừng do BQL RPH Xuân Lộc quản lý là rừng phòng hộ đầu nguồn sông La Ngà, nên rừng ở đây giữ vai trò rất quan trọng trong việc chống xói mòn, ổn định mạch nước ngầm và đảm bảo nước tưới phục vụ sản xuất nông nghiệp, nuôi sống hơn 2.000 hộ dân. Nhưng đây cũng là địa bàn vô cùng phức tạp về công tác quản lý, bảo vệ rừng, đặc biệt PCCC rừng bởi khí hậu khô hanh khắc nghiệt kéo dài 6 - 7 tháng, dân cư và khu du lịch xen kẽ trong đất rừng. Thấu hiểu điều đó, đồng chí Giám đốc BQL RPH Xuân Lộc cho hay: BQL rừng Xuân Lộc có 6 phân trường, gồm: Gia Huynh, Trảng Táo, Núi Le, Đầm Voi, Lán Cát và Gia Phu, với diện tích hơn 10.391,19ha; tổng diện tích PCCCR là 9.859,64ha thì cả 6 phân trường hiện nay đều đã thành lập Tổ Chỉ huy PCCCR do Phân trường trưởng làm Tổ trưởng. Ngoài ra, tại các khu vực xung yếu, có nguy cơ xảy ra cháy cao, các phân trường còn thành lập các "Tổ Xung kích chữa cháy", "Tổ Lâm nghiệp cộng đồng" là tổ chức tự nguyện của những người dân có đất trong lâm phần được duy trì dưới hình thức tự quản, tự trang trải. Họ được coi là cầu nối giữa người dân và BQL rừng trong việc thực hiện công tác quản bảo vệ, xây dựng vốn rừng cũng như công tác đảm bảo an toàn PCCC và an ninh trật tự trong lâm phần. Còn riêng BQL RPH Xuân Lộc đã thành lập Ban Chỉ huy PCCC - PCCR, do Giám đốc đơn vị làm Trưởng ban. Từ cách tổ chức lực lượng chặt chẽ nên các thành viên trong Đội PCCC (phòng chống cháy rừng). được trải đều ở các phân trường theo từng tổ hoặc phân tổ, tham gia trực gác tại các chòi canh 24/24 giờ và cùng phối hợp với người dân thực hiện công tác bảo vệ rừng theo phương châm 4 tại chỗ. Hàng ngày được cọ xát với thực tế lại được thường xuyên huấn luyện nghiệp vụ chữa cháy nên bản lĩnh, tay nghề, sự phản ứng của lực lượng PCCC - PCCR trong đơn vị nhanh nhạy và chính xác. "Tại Hội thi nghiệp vụ PCCC nhân Ngày Toàn dân phòng cháy 4/10 vừa qua, Đội PCCC thuộc BQL RPH Xuân Lộc đã vượt qua 40 đội tham dự để giành giải Nhất với nội dung thi Đội hình Chạy 300m chữa cháy cứu người, cứu tài sản" – đồng chí Thanh giới thiệu cho chúng tôi biết.

Nhiều năm có kinh nghiệm PCCR nên các khu rừng có lượng thực bì cao, BQL RPH Xuân Lộc và các hộ dân canh tác nông nghiệp trong lâm phận đã tiến hành phát quang, cày xới để dập thực bì, làm hàng trăm cây số đường băng cản lửa và chia nhỏ những lô rừng nhằm tạo thuận lợi cho công tác tuần tra, vừa có thể cơ động đưa phương tiện máy móc, cơ giới ứng phó kịp thời nếu xảy ra cháy. Biết rõ mùa khô năm 2016 sẽ kéo dài hơn những năm trước do năm ngoái ở mưa dứt sớm nên BQL rừng tăng cường thêm một số máy bơm, can đựng nước 20 lít, gia cố, bảo dưỡng, nâng chiều cao các chòi canh. Ngoài ra, các Tổ Chỉ huy thường xuyên trực gác, chỉ đạo các tổ lâm nghiệp cộng đồng và tổ chữa cháy túc trực 24/24 giờ, đồng thời tăng cường công tác tuần tra, kiểm soát và thay phiên trực gác trên 8 chòi canh nhằm phát hiện, ứng phó kịp thời khi có tình huống cháy xảy ra... "Mỗi lần bước vào mùa khô là BQL rừng cùng các anh Kiểm lâm, Cảnh sát PCCC "như ngồi trên đống lửa". Đặc biệt mùa khô năm nay nắng nóng kéo dài và phức tạp nhất trong 10 năm trở lại đây, diện tích rừng do chúng tôi quản lý nhiều tháng không mưa, luôn nằm trong cấp V– cấp cực kỳ nguy hiểm về cháy rừng. Hơn nữa mùa khô cũng là mùa bà con thu hoạch nông sản, đốt nương dọn rẫy, rồi trùng với thời điểm hành hương về khu vực núi Chứa Chan nên chỉ cần lơ là một chút là màu xanh rừng sẽ được thay bằng một mảng tối ngay." - anh Long tâm sự. Hiện nay, các phương tiện, thiết bị chữa cháy như: máy bơm cao áp, bình xịt tay, máy định vị, thùng đựng nước, cuốc, xẻng... đều được trang bị đầy đủ tại 6 phân trường và các chốt canh trọng yếu. Nhờ đó, BQL rừng đã kịp thời dập tắt các điểm phát lửa do người dân bất cẩn trong xử lý thực bì và người dân đi bắt ong rừng gây ra.

Tuy nhiên, cũng phải nhìn vào thực tế từ những vụ cháy tại núi Chứa Chan vừa qua không phải vụ nào cũng do lỗi của thời tiết... Đây cũng là vấn đề khiến vị Giám đốc BQL RPH Xuân Lộc không khỏi đau đầu. Anh Long tâm sự: "Rừng Xuân Lộc, núi Chứa Chan hiện nay đang đứng trước sức ép từ hàng nghìn người dân sống dựa vào rừng phòng hộ, từ các đoàn khách du lịch, những nhóm "phượt". Bà con và du khách đều có thể bất cẩn trong sử dụng lửa, xả rác... Có du khách còn hút thuốc lá trên cabin cáp treo rồi vứt tàn thuốc xuống rừng; nổi lửa nấu nướng, sưởi ấm qua đêm ở trong rừng thì dĩ nhiên rừng phải cháy. Những việc làm đó vẫn đang hàng ngày diễn ra dù các đơn vị Kiểm lâm, BQL rừng kết hợp với BQL di tích, Cảnh sát PC&CC tỉnh đã tăng cường công tác tuyên truyền, nhắc nhở đồng thời thường xuyên tuần tra, kiểm soát nhưng dường như là chưa đủ...". Bên cạnh đó, bài toán về phương tiện chữa cháy và nguồn nước chữa cháy rừng vẫn đang là vấn đề "khó" không chỉ đối với riêng rừng Xuân Lộc khi mà các thiết bị hỗ trợ PCCR của chúng ta còn quá thô sơ. "Không lẽ chúng ta cứ mãi dùng dao phát, các cành cây tươi, vài cái can nhựa 5 lít, 20 lít nước, rồi leo bộ đi dập lửa trên đỉnh núi cao cả nghìn mét?" - câu hỏi mà đồng chí Giám đốc BQL RPH Xuân Lộc đặt ra khiến cho chúng tôi thực sự băn khoăn. Từ cabin cáp treo nhìn xuống, một màu xanh trải dài hút tầm mắt, cây đa ba gốc – một địa điểm tín ngưỡng quan trọng cao vượt lên khỏi vạt rừng mang một vẻ đẹp huyền bí bởi những sự tích mà con người gắn vào nó. Tất cả sao mà thanh bình đến thế... Nhưng có lẽ ẩn sau sự bình yên đó là một mặt trận căng thẳng bảo vệ rừng trước "giặc lửa" của những con người coi rừng là nhà, cây rừng là con trẻ, thầm lặng bảo vệ màu xanh cho rừng.■

ĐẠO TÚ
"Chuyển mình"

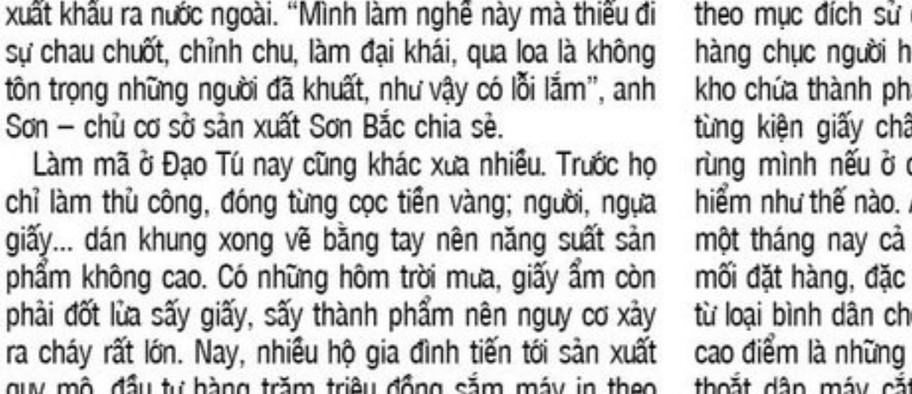
MỘC MIÊN

Chỉ còn cách ngày tiễn "ông Công, ông Táo" lên chầu trời hơn chục hôm, chúng tôi tìm về nơi được mệnh danh là "thủ phủ", "đại công xưởng" của hàng mã - thôn Đạo Tú, xã Song Hồ, huyện Thuận Thành, tỉnh Bắc Ninh. Thời điểm này, cả làng vàng mã đang tất bật "chạy Tết", khắp đường làng, ngõ xóm đều rực lên muôn hồng, ngàn tía của vàng mã, trên những chiếc ôtô tải, xe máy nườm nượp đường làng chất đầy mũ áo, ngựa xe, tivi, tủ lạnh...

"*Áp Tết làm tranh, rảnh làm vàng mã*", câu nói của các cụ bô lão thôn Đạo Tú đã nói lên sự tồn tại lâu đời của nghề làm mã nơi đây, song hành cùng với nghề làm tranh truyền thống. Ở Đạo Tú, nhà nào cũng làm nghề vàng mã. Trăm nhà, trăm cửa hàng. Người trong làng lớn lên đã học làm mã... trước khi học chữ. Bất cứ nơi nào trong làng chúng tôi cũng bắt gặp hình ảnh từ cụ già cho đến em nhỏ ngồi cần mẫn cắt, dán, ghép, tỉ mỉ từng mẩu giấy, sơn sơn quét quét, xung quanh la liệt hàng thếp giấy chất cao đến nóc, màu, nan tre, hồ dán với các mô hình từ máy bay, ô tô đến ngựa, voi, cung điện được bày biện khắp nơi... Đến đây bạn không khỏi ngạc nhiên khi các hộ kinh doanh hầu như đều để biển: "Bán quần áo", "Đồ dùng sinh hoạt, đồ chơi trẻ em", "Bán giấy dép đẹp"... nghe qua cứ tưởng hàng bán bình thường. Rồi những nguyên liệu như giấy dán gọi là "vải", trang phục của người âm cũng gọi là ngai vàng, là mũ, là đồ dùng cá nhân... Đó là cách rất riêng của người làng Đạo Tú khi gọi các sản phẩm mã do mình làm ra, thể hiện tình yêu, sự gắn bó với nghề của họ. Đồng chí Nguyễn Như Điều – Bí thư Đảng ủy xã Song Hồ giới thiệu với chúng tôi về nghề truyền thống của làng với giọng nói đầy tự hào: Làm mã có hai loại đó là hàng gõ – tức là làm từ giấy báo loại, phết dung dịch đất cộng hồ rồi gõ vào cốt (khuôn) để ra các sản phẩm như: mũ ông công, mặt hình nhân, phỗng... và hàng dán gồm các loại được sản xuất, định hình bằng cách dùng hồ dán lại. So với nhiều làng nghề truyền thống khác thì nghề làm mã nhìn qua có vẻ nhẹ nhàng song cũng đòi hỏi lắm công phu, tỉ mỉ, cần sự khéo léo của đôi bàn tay, và cần có cả sự sáng tạo khi ghép khối, làm nên những mẫu mã mới. Ấy là chưa kể làm mã phải tiếp xúc với bụi giấy hóa chất mực in thì ít nhiều cũng bị ảnh hưởng độc hại, mà sơ ý một chút là "thần hỏa" nổi dậy, vậy là "mất cả chì lẫn chài".

Mỗi hộ gia đình Đạo Tú chỉ sản xuất chuyên biệt từ một đến hai mặt hàng tùy theo nhu cầu của khách hàng, từ hàng đơn giản như: quần áo, mũ mã tiền vàng cho đến các hàng cao cấp, đồ gia dụng, xe máy, ô tô, máy bay... Nói như đồng chí Nguyễn Vũ Tuấn – cán bộ địa bàn Cảnh sát PCCC số 4, Cảnh sát PC&CC tỉnh Bắc Ninh và cũng là một người con của Đạo Tú thì đây là cách làm thể hiện tính... chuyên môn hóa cao. Anh Tuấn còn nói vui: "Cả làng Đạo Tú ai cũng là kỹ sư cơ khí, kỹ sư xây dựng và là nhà thiết kế thời trang". Chả thế mà người trần có gì là ở đây có thể "thiết kế" ra cái đó, với sự đầu tư kỹ lưỡng về "kiểu dáng", "chất liệu", bắt kịp... xu hướng thời đại nên rất được các địa phương ưa chuộng, thậm chí còn xuất khẩu ra nước ngoài. "Mình làm nghề này mà thiếu đi sự chau chuốt, chỉnh chu, làm đại khái, qua loa là không tôn trọng những người đã khuất, như vậy có lỗi lắm", anh Sơn – chủ cơ sở sản xuất Sơn Bắc chia sẻ.

Làm mã ở Đạo Tú nay cũng khác xưa nhiều. Trước họ chỉ làm thủ công, đóng từng cọc tiền vàng; người, ngựa giấy... dán khung xong vẽ bằng tay nên năng suất sản phẩm không cao. Có những hôm trời mưa, giấy ẩm còn phải đốt lửa sấy giấy, sấy thành phẩm nên nguy cơ xảy ra cháy rất lớn. Nay, nhiều hộ gia đình tiến tới sản xuất quy mô, đầu tư hàng trăm triệu đồng sắm máy in theo kiểu công nghiệp, máy cắt, khuôn mẫu, xây nhà xưởng, nên sản phẩm làm ra vừa nhanh lại vừa đẹp. Tuy nhiên, từ sản xuất thủ công chuyển sang đầu tư máy móc, lắp đặt dây chuyền sản xuất, mở rộng nhà xưởng, cửa hàng kinh doanh, thì đồng nghĩa với việc trữ lượng nguyên liệu cũng như khối lượng thành phẩm gia tăng gấp nhiều lần so với trước. Có gia đình ở Đạo Tú có kho giấy diện tích từ 300m² đến 700m², mỗi ngày làm ra hàng nghìn sản phẩm. Cũng chính từ đây, tư duy của người Đạo Tú về công tác PCCC cũng bắt đầu có sự "chuyển mình". Họ hiểu rằng: muốn phát triển, giữ gìn, bảo vệ nghề truyền thống, thì trước hết sản xuất phải an toàn, đặc biệt là đối với nghề làm mã, bởi nếu không cẩn thận bị cháy là trắng tay.

Người dân Đạo Tú gia công sản phẩm. Ảnh: Lệ Hoa

Theo chân cán bộ "đường lối" Tuấn, chúng tôi dừng chân tại nhà chị Toan, cả căn nhà khoảng 50m² chất đồ mã đã hoàn thiện lên đến tận nóc. Chị Toan cho biết, đây chỉ là nơi kinh doanh, giao dịch với khách hàng, còn cơ sở sản xuất của chị nằm sâu trong làng. Biết chúng tôi là đoàn cán bộ Cảnh sát PCCC đến kiểm tra, chị giới thiệu ngay số bình chữa cháy xách tay vừa trang bị cho cửa hàng. "Ngày Tết chúng tôi bận lắm nhưng các anh Công an xã, với mấy anh Cảnh sát PCCC đi nhắc nhở thường xuyên nên tôi cũng trang bị cho yên tâm."

Trên trục đường chính ở Đạo Tú không chỉ có những hộ kinh doanh mà có cả những cơ sở vừa sản xuất, vừa kinh doanh, vừa là kho chứa hàng trên cùng một mặt bằng. Chúng tôi vào cơ sở của nhà anh Tuyến Huệ được coi là khá lớn trong thôn. Khu nhà cao 5 tầng được chia theo mục đích sử dụng, ở tầng 1 là xưởng sản xuất với hàng chục người hối hả cắt, dán..., các tầng trên vừa là kho chứa thành phẩm vừa là kho chứa nguyên liệu. Nhìn từng kiện giấy chất cao như núi, chúng tôi không khỏi rùng mình nếu ở đây xảy ra cháy thì mức độ sẽ nguy hiểm như thế nào. Anh Tuyến - chủ cơ sở cho biết đã hơn một tháng nay cả nhà làm ngày làm đêm cho kịp các mối đặt hàng, đặc biệt là các loại mũ ông Công ông Táo từ loại bình dân cho đến cao cấp. Cả năm chỉ được mùa cao điểm là những ngày này nên cũng cố làm. Tay thoăn thoắt dập máy cắt, anh vừa chỉ cho chúng tôi chỗ để bình chữa cháy. "Ngày nào loa phát thanh của thôn cũng phát cảnh báo, rồi cán bộ PCCC, UBND vận động đến nghe tuyên truyền, tập huấn thực địa về cháy, nổ nên sau đó, tôi sắm ngay 5 bình chữa cháy để tại mỗi tầng."

"Ở làng này, mỗi nhà sản xuất một mặt hàng khác nhau. Nhà làm mũ thì chuyên làm mũ, làm quần áo thì chuyên quần áo, làm xe, máy tính, vàng bạc, trang sức... Mỗi chuyến hàng xuất ra cũng phải trăm triệu chứ không ít, nên chúng tôi chủ động trang bị bình chữa cháy ngay từ đầu" - chị Thực - chủ cơ sở Triển Thực cho biết. Theo chị, phòng chống cháy, nổ là bảo vệ chính tài sản của mình, nên khi cán bộ PCCC đến tuyên truyền, nhắc nhở, chị đã sắm ngay các phương tiện chữa cháy tại chỗ cho cửa hàng kinh doanh cũng như cơ sở sản xuất.

Người dân Đạo Tú gia công sản phẩm. Ảnh: Lệ Hoa

Ông Nguyễn Như Điều – Bí thư Đảng ủy xã Song Hồ cho hay: "Thôn Đạo Tú có 601 hộ thì 100% các hộ đều làm giấy màu và vàng mã. Có thể nói cả thôn là nguồn nguyên liệu cháy "khổng lồ", tiềm ẩn nguy cơ cao về cháy, nổ, đe dọa tính mạng, tài sản của người dân và ảnh hưởng xấu đến tình hình an ninh trật tự địa phương. Vì vậy, chính quyền các cấp và nhân dân trong thôn ý thức rất rõ công tác đảm bảo phòng cháy có ý nghĩa sống còn đối với Đạo Tú. PCCC&CNCH đã trở thành ý nghĩ thường trực trong mỗi cán bộ, đảng viên và quần chúng nhân dân thôn Đạo Tú nói riêng và xã Song Hồ nói chung. Cẩn trọng không bao giờ là thừa!"

Song Hồ là nơi đầu tiên tại Bắc Ninh ra mắt Ban Chỉ đạo PCCC&CNCH và cũng là nơi đầu tiên thí điểm xây dựng mô hình "Ngõ xóm an toàn PCCC", "Gia đình an toàn PCCC". UBND xã phối hợp với lực lượng Cảnh sát PC&CC tỉnh Bắc Ninh, mà trực tiếp là Phòng Cảnh sát PCCC số 4 – Thuận Thành mở các lớp tuyên truyền giáo dục, phổ biến kiến thức về pháp luật, kỹ năng PCCC để nhân dân cảnh giác, phòng ngừa và có kỹ năng xử lý khi có cháy, nổ xảy ra. Bên cạnh đó, Song Hồ cũng thành lập các Đội, Tổ Dân phòng tại mỗi thôn, cụm, tổ dân cư đảm bảo biên chế và tổ chức huấn luyện nghiệp vụ theo phương châm 4 tại chỗ. Chính vì thế, nhận thức của nhân dân, chủ cơ sở sản xuất kinh doanh về công tác PCCC đã có sự chuyển biến rõ rệt. Thời gian gần đây, các hộ dân đều tự nguyện mua bình chữa cháy, lắp đặt lại hệ thống điện để đảm bảo an toàn... Đặc biệt là vào dịp cuối năm, với mục tiêu đảm bảo cho nhân dân yên tâm đón một cái Tết an toàn, tích kiệm, UBND xã Song Hồ đã đẩy mạnh công tác tuyên truyền phòng cháy, tăng mật độ phát sóng các tin bài liên quan đến công tác PCCC, kẻ vẽ pano, áo phích, tổ chức cho các hộ gia đình ký cam kết đảm bảo an toàn về PCCC... đồng thời tăng cường kiểm tra, giám sát đảm bảo không có hộ nào trong xã kinh doanh, sử dụng các mặt hàng cấm như: pháo, đèn trời...

Người dân Đạo Tú gia công sản phẩm. Ảnh: Lệ Hoa

Theo Đại tá Phạm Văn Lương – Phó Giám đốc Cảnh sát PC&CC tỉnh Bắc Ninh: "Xảy ra cháy, nổ ở các làng nghề chủ yếu do nhận thức của người dân và chủ các cơ sở sản xuất còn hạn chế, không quan tâm đến các biện pháp phòng, chống cháy, nổ. Để không chỉ Đạo Tú mà các làng nghề phát triển bền vững, bảo đảm an toàn phòng chống cháy, nổ, việc đầu tiên là chính quyền địa phương cũng như nhân dân cần thay đổi tư duy trong chấp hành những quy định về PCCC. Bên cạnh đó, Cảnh sát PC&CC tỉnh Bắc Ninh phối hợp chặt chẽ với cấp ủy, chính quyền địa phương nghiêm túc đẩy mạnh công tác tuyên truyền về công tác PCCC và những tác hại do cháy, nổ gây ra để làm thay đổi nhận thức của các tổ chức, doanh nghiệp, người dân".

Rời thôn Đạo Tú, chúng tôi cảm nhận nơi đây đã và đang có sự chuyển biến đáng ghi nhận trong cả nhận thức và tư duy về công tác PCCC của những người quanh năm chuyên phục vụ đồ cho "người cõi âm". Hy vọng với sự vào cuộc quyết liệt, đồng bộ của chính quyền địa phương, Cảnh sát PC&CC tỉnh cùng sự tích cực của các hộ sản xuất, công tác đảm bảo an toàn PCCC ở Đạo Tú sẽ phát huy được hiệu quả, góp phần thúc đẩy kinh tế địa phương phát triển mạnh mẽ, bền vững, đem lại đời sống ổn định, ấm no cho nhân dân.■

TỤC THỜ CÚNG TỔ TIÊN NGÀY TẾT:

"Cẩn tắc vô ưu"

HỒNG VÂN

Đối với mỗi người dân Việt Nam, Tết Nguyên đán mang ý nghĩa đặc biệt thiêng liêng, là dịp để mọi người nhớ về cội nguồn. Trong đó, phong tục thờ cúng tổ tiên ngày Tết là một nghi thức tâm linh thể hiện quan niệm về nhân sinh, thấm đượm tính nhân văn và đạo lý "uống nước nhớ nguồn" của dân tộc.

Trải qua nhiều thăng trầm, biến cố của lịch sử, tín ngưỡng thờ cúng tổ tiên luôn giữ vị trí quan trọng trong đời sống tinh thần của người Việt. Nó đã trở thành một tập tục truyền thống và là một trong các thành tố tạo nên bản sắc văn hóa Việt Nam. Thông qua việc thờ cúng, con cháu thể hiện lòng thành kính, biết ơn của mình đối với tổ tiên. Xuất phát từ niềm tin rằng sau khi người thân trong gia đình mất đi thì linh hồn họ vẫn còn tồn tại ở bên cạnh con cháu, giúp đỡ, che chở và phù hộ cho con cháu gặp may mắn. Khi ngày Tết đến, con cháu khấn mời tổ tiên, ông bà, cha mẹ, những người thân đã mất về cùng chung vui với gia đình và tiến hành dâng lễ, thờ cúng chu đáo tạo nên không khí thiêng liêng, đầm ấm. Trên bàn thờ những ngày Tết không thể thiếu đèn dầu (hoặc nến), nén hương, hoa tươi, trầu cau, chén nước trắng, mâm ngũ quả, rượu, đồ vàng mã và mâm cỗ cúng cổ truyền được nấu nướng, bày biện công phu. Sau khi cúng lễ xong xuôi, mọi người trong gia đình, dòng họ sẽ quây quần bên nhau thụ lộc của tiên tổ và chúc nhau một năm mới vạn sự tốt lành. Đến khi hết Tết, con cháu hóa đốt vàng mã, tiền âm phủ tượng trưng để biếu cho thần linh, tổ tiên và tiễn đưa tổ tiên trở về cõi vĩnh hằng.

Có thể thấy rằng, tục thờ cúng tổ tiên ngày Tết là một nét đẹp văn hóa truyền thống giúp con người hướng tới cái thiện và sống tốt hơn. Vì vậy phong tục này cần được gìn giữ, duy trì trong đời sống xã hội hiện đại. Tuy nhiên, dưới góc độ đảm bảo an toàn trong công tác PCCC, thì mỗi người dân phải tự ý thức, cảnh giác để phòng cháy, nổ xảy ra khi thực hiện việc cúng lễ, thắp hương, hóa vàng dịp Tết. Vì theo tập tục, trên bàn thờ của mỗi gia đình trong những ngày này hầu như lúc nào cũng đỏ lửa vì thắp đèn, nhang; thậm chí có nhiều gia đình chủ quan, trong nhà vẫn để đèn thờ cháy và thắp hương ngay cả khi không có người ở nhà, cả nhà đóng cửa đi chơi, chúc Tết, về quê... nên tiềm ẩn nhiều nguy cơ hỏa hoạn. Bên cạnh đó, tục lệ đốt vàng mã ngày càng phổ biến. Nhiều người cho rằng, càng cúng nhiều, đốt nhiều vàng mã thì sẽ càng được thần linh và tổ tiên phù hộ độ trì, làm ăn phát đạt. Vì vậy, trong những ngày áp Tết và sau Tết, hầu như ở đâu chúng ta cũng bắt gặp hình ảnh những đống đồ vàng mã được các gia đình sửa biện rồi mang ra đốt để cầu niệm cho một năm cũ với bao chuyện muộn phiền qua đi và cầu một năm tốt lành sắp đến. Việc đốt vàng mã quá nhiều không chỉ gây ô nhiễm không khí, ảnh hưởng đến sức khỏe con người mà còn tiềm ẩn nguy cơ cháy, nổ khi không có biện pháp che chắn khiến tàn lửa có thể bị gió cuốn ra xung quanh, bắt lửa vào các vật dụng và gây cháy.

Trên thực tế, đã xảy ra không ít vụ hỏa hoạn nghiêm trọng mà nguyên nhân được xác định là do việc thắp hương, đốt vàng mã của người dân. Chẳng hạn như vụ cháy 8 căn nhà tại hẻm 81 đường Lương Thế Vinh, quận Tân Phú, TP Hồ Chí Minh, ban đầu chỉ một nhà dân đốt vàng mã cúng ông Táo, sau đó tàn lửa bay vào mút xốp gần đó rồi lửa nhanh chóng lan rộng và bén sang 7 căn nhà liên tiếp. Hay như vụ cháy vào lúc nửa đêm ngày 31/10/2016, tại tầng 8 tòa CT2 chung cư Rainbow, phường Hoàng Liệt, quận Hoàng Mai, TP Hà Nội, lực lượng chức năng cho biết, kết quả điều tra bước đầu xác định nguyên nhân cháy là do một chủ một căn hộ trên tầng 8 thắp hương. Lúc đó ngoài trời gió thổi mạnh nên tàn hương đã bay xuống bén lửa vào bộ bàn ghế bằng da phía dưới và ngọn lửa nhanh chóng bùng lên. Rồi 2 vụ cháy liên tiếp trong 2 ngày, 28 và 29/11/2016 tại Hà Nội ở chung cư Vimeco, đường Nguyễn Chánh và bể bơi nằm trên nóc của một tòa nhà 4 tầng, sát tòa nhà CT1 Khu đô thị Xa La – Hà Đông. Nguyên nhân cháy bước đầu được xác định là do người dân chung cư hóa vàng sau khi thắp hương ngày mồng Một Âm lịch, tàn lửa rơi xuống mái bể bơi bằng nhựa gây cháy...

Rõ ràng, phần lớn những vụ hỏa hoạn trên xảy ra đều do sự chủ quan của người dân trong việc tiến hành các nghi lễ thờ cúng, đặc biệt khi các gia đình có xu hướng thắp hương liên tục và đốt nhiều tiền vàng. Để đảm bảo an toàn về PCCC trong việc thờ cúng tổ tiên ngày Tết và hạn chế thấp nhất các vụ cháy trong dịp này, lực lượng chức năng đã khuyến cáo người dân cần trọng khi tiến hành cúng lễ. Bàn thờ phải làm bằng vật liệu khó cháy hoặc không cháy và có vách ngăn chống cháy lan sang khu vực xung quanh. Trước khi ra khỏi nhà hoặc đi ngủ cần kiểm tra kỹ nơi đun nấu, bàn thờ gia tiên, quản lý các vật liệu dễ cháy trong nhà, không thắp hương khi không có người ở nhà, không đốt hương vòng qua đêm. Nên dùng thùng, lư hương làm bằng vật liệu chịu nhiệt để đốt vàng mã và đặt tại nơi thoáng mát, không có các vật liệu dễ cháy xung quanh. Các gia đình cũng nên chuẩn bị sẵn xô nước, cát hoặc thiết bị PCCC khác khi đốt vàng mã để kịp thời xử lý các tình huống khi xảy ra hỏa hoạn. Luôn đảm bảo có lối, cửa thoát hiểm, bình chữa cháy hoặc thiết bị chữa cháy luôn có sẵn trong nhà. Đặc biệt luôn có phương án ứng phó và sơ tán trong trường hợp khẩn cấp. Trang bị phương tiện chữa cháy tại chỗ như bình chữa cháy, nước chữa cháy và hướng dẫn các thành viên trong gia đình cách sử dụng; chuẩn bị phương án thoát nạn cho người và tài sản khi xảy ra cháy.

Tóm lại, để phong tục thờ cúng tổ tiên thực sự phát huy được giá trị tích cực của nó trong đời sống tinh thần xã hội đòi hỏi mỗi người dân phải có trách nhiệm gìn giữ, duy trì thông qua từng hành động nhỏ, từng việc làm cẩn trọng – *"cẩn tắc vô ưu"*, qua đó góp phần giúp bảo tồn nét đẹp văn hóa không thể thiếu mỗi dịp Tết đến Xuân về này.■

Trang thơ

THẢO NGUYÊN

Trở về bếp lửa tuổi thơ

Tôi trở về bếp lửa tuổi thơ
Bập bùng mỗi sớm mai ngày Tết
Gương mặt mẹ hằn nhiều thêm nếp
Tóc pha sương trĩu nặng vai gầy

Nao nao mùi khói thoảng đâu đây
Mùi bánh chưng nồng say 30 Tết
Cái rét vùng cao dường như xua tan hết
Bên ấm nồng bếp lửa tuổi thơ tôi

Bếp lửa nồng những chuyện buồn, vui
Nặng tâm tư, ấm áp tình người
Có ngọn lửa từ vòng tay mẹ
Sưởi ấm tôi suốt chặng đường đời

Tôi trở về bếp lửa tuổi thơ tôi
Năm tháng chênh vênh thức giữa lưng đồi
Tan giá băng và xua đi mệt mỏi
Bếp lửa tuổi thơ ấm mãi hương đời.

DUY HIẾU

Xuân về

Xuân về đẹp quá em ơi !
Nắng Xuân đơm nụ lưng trời nhớ nhung
Sắc hương ngày cũ bâng khuâng
Chờ em hong áo lụa hồng sớm mai
Nghe buồn nhỏ giọt đôi vai
Mưa Xuân đã ướt một vài cánh hoa
Bây giờ em đã đi xa
Hoa đào héo hắt trước nhà em tôi
Mưa Xuân giăng phủ chân đồi
Ngả nghiêng chén rượu một thời đam mê
Hương Xuân theo gió ùa về
Mắt cười lúng liếng tình quê đậm đà
Trong cơn mưa vội chiều qua
Nhớ em đôi má đường xa mưa phùn
Đưa tay níu lại mưa Xuân
Chừng như nước mắt mặn dần bờ môi
Bao nhiêu kỷ niệm đâu rồi
Đêm Xuân trở gió tôi ngồi ngắm mưa
Hanh hao màu nắng thuở xưa
Anh đem thương nhớ đợi chờ tặng em
Trao nhau một chút dịu êm
Nắng vàng gõ cửa qua thềm khẽ rơi
Xuân về chưa gặp em ơi !
Nhớ em tôi nhớ những lời chúc Xuân.

BÙI NHẬT TÂN QUANG

Anh nghe qua bến Đò Quan

Bến Đò Quan lòng da diết nhớ
Nửa đời người dừng bước tư lương
Bỗng dâng trào nỗi nhớ cố hương
Bao kỷ niệm không phai trong ký ức

Vai mẹ gánh một đời cơ cực
Xao xác chợ phiên, góc phố nghèo
Bầy trẻ thơ mỏi mắt trông theo
Gió chiều đông ướt mềm vạt cỏ

Đêm thao thức đèn giăng mắt phố
Không mất đi ấm áp, dịu hiền
Không mất đi mộc mạc, thần tiên
Không mất đi tình người nồng hậu...

Ai xa quê hỏi lòng có thấu
Tóc mẹ ta mây trắng phủ trên đầu
Con vô tình chẳng hiểu được đâu
Những thao thức đêm dài mất ngủ

Người nhớ quê và quê thao thức nhớ
Thổn thức vai trinh nữ bạc màu
Tôi xa quê đi giữa hư và thực
Chông chênh bờ hạnh phúc, niềm đau...

PHẠM VĂN TÌNH

Tháng Giêng

Tháng Giêng ấm áp cỏ gà
Nhú mầm tấp tểnh đòi ra hội làng
Mưa rào sạch lối đường ngang
Cho em đi chợ mở hàng sớm mai.

Tháng Giêng tim tím hoa khoai
Mật từ ruột đất rủ vài chú ong
Nghé con ngơ ngác trên đồng
Ngọt ngào xanh cỏ, mênh mông xanh trời.

Tháng Giêng chưa tỏ mặt người
Trường em ngói đỏ tiếng cười trong sương
Cá rô rí rách bờ mương
Nón ai thấp thoáng trên đường chao nghiêng.

Tháng Giêng... má lúm đồng tiền
Xao lòng anh với một miền chưa xa
Bao năm về với quê nhà
Thời gian dội hết sóng xa, sóng gần.

Anh đi xa biết bao lần
Hoa cau rụng giữa tần ngần tháng Giêng ...

PHAN VĂN THỊNH

Xuân - Ba mươi

Chiều ba mươi em có về thăm mẹ
Nhớ cho ta gởi nắng theo cùng
Ở ngoài nớ chắt chiu mùa rơm rạ
Chắc sương chiều hòa khói bếp lâng lâng

Em có về nhớ cho ta gởi nhé
Mấy nhành xuân gói ghém ở mắt người
Như mắt mẹ đã trao em từ bé
Vẫn tia nhìn ấm áp ấy em ơi

Xuân ngày ấy cứ mê mùi khói bếp
Tiếng mẹ vang len lỏi tận tâm hồn
Nào hương hoa phải đơm lên trước hết
Mâm cỗ đầy con phải nhớ nghe không...

Xuân năm nay chúa xuân dường rực rỡ
Bao mùa qua ăm ắp cứ dâng trào
Xuân ba mươi - em có về với mẹ
Xin xuân đừng phai tóc mẹ nghe em.

Ranh giới Mong manh

Truyện ngắn của **DƯƠNG THIÊN HƯƠNG**

Gió ào lồng lộng níu rạp những rặng dừa nước ven bến sông tựa hồ như muốn xoáy lốc tất cả những khóm dừa thả trôi theo dòng con nước. Bóng đêm bủa vây kín đặc, xa xa chỉ le lói một vài ánh đèn yếu ớt. Những âm thanh rờn rợn theo tiếng gió rít trong không trung trở nên ma quái. Cô bất chợt rùng mình ớn lạnh ôm chặt lấy anh. Ở bến sông này, họ đã bao lần hò hẹn. Bao nhiêu kỷ niệm ngọt ngào và cả những dỗi hờn, xót xa mỗi khi anh bỏ mặc cô một mình để vội vã lên đường làm nhiệm vụ đột xuất khi điện thoại báo về. Yêu đó, thương đó mà xót xa nhiều lắm. Đã 5 năm rồi, tình cảm của cô và anh không thể tiến xa hơn. Những âu lo về tương lai vẫn còn xa vời vợi...

Anh bất chợt ôm cô vào lòng và xiết chặt. Những nụ hôn nồng nàn, vội vã, hối hả nơi anh khiến cô tan chảy... Cô mềm đi trong vòng tay khỏe khoắn, cơ thể rắn chắc và ấm nóng của anh. Cô nghe từ nơi anh cái vị nồng của khói, của nước, của lửa... hoà quyện vào nhau thành một thứ hương vị rất riêng mà mỗi lần gặp anh, cô hít hà rồi lại cười khúc khích "ngửi mùi là biết nay anh mò mẫm ở đâu về"...

- Đồng ý làm vợ anh nhé! Lần đầu tiên sau 5 năm yêu nhau anh nói với cô.

- Em yêu anh nhưng em không thể chịu đựng nổi những lo lắng khi anh lên đường làm nhiệm vụ. Đã bao lần anh đối mặt với hiểm nguy, cận kề sinh tử rồi. Em lo lắm... Hay là... anh chuyển nghề đi!... Cô thì thào trong hơi thở hổn hển.

Anh im lặng. Bóng tối bao trùm kín đặc nhưng cô có thể nhìn thấy nét trầm tư trên khuôn mặt và đôi mắt anh. Anh lặng lẽ châm điếu thuốc...

***

Lửa bùng lên nơi trung tâm thương mại lớn nhất thành phố. Một tiếng chuông dài. Anh và đồng đội tức tốc lên xe phóng như bay tới hiện trường. Những cột khói cao ngất trời kín đặc một màu đen. Lẫn trong mùi khói là mùi hoá chất và cả mùi tanh nồng của chết chóc tang thương. Với người lính trẻ mới "chân ướt chân ráo" vào nghề như anh, đây là sự thử thách quá lớn.

Lửa bủa vây tứ phía toà nhà. Lưỡi lửa như những cơn sóng thần của biển cuộn dâng ngày một cao hơn và ôm trọn toà nhà. Cả trung tâm thương mại chìm trong biển lửa. Gió ào ạt xối về như cổ vũ, tiếp thêm cho lửa sức mạnh của tử thần gây chết chóc. Hàng trăm người mắc kẹt phía trên cao. Những cánh tay chới với trong biển lửa. Tiếng la hét, cầu cứu của nạn nhân như xé toang trời chiều. Giọng chỉ huy khản đặc, ông như một thiên sứ đang điều khiển hàng trăm đồng đội của anh lao vào biển lửa.

Anh cùng đồng đội không một phút đắn đo lao vào nơi ấy. Thi thể người chết nằm la liệt. 10, 20, 30, 40, 50... Làm sao có thể di chuyển hết họ ra ngoài trước khi lửa nung chảy tất cả. Anh và đồng đội mò mẫm, gói ghém, bọc từng người xấu số băng qua biển lửa thoát ra ngoài...

Phía ngoài kia, đồng đội của anh đang tiếp ứng. Những dòng nước phun xối xả, những con thoi tiếp nước... khẩn trương, vội vã hết công suất cũng chỉ có thể làm dịu vơi đôi chút sức nóng lên tới hàng nghìn độ của biển lửa khổng lồ. Một cuộc hội ý chớp nhoáng của những người chỉ huy. Nhiều ý kiến đề xuất dùng bộc phá đánh sập trung tâm thương mại.

Mặt chỉ huy đanh lại. Sinh tử với nghề đã mấy chục năm trời, với ông đây là một quyết định khó chấp nhận. Nếu dùng bộc phá, những người đang chới với trên tầng cao sẽ vĩnh viễn không còn cơ hội sống. Những thi thể đã còn trong biển lửa kia sẽ chẳng được vẹn nguyên. Ông không đành lòng. Một quyết định nhanh chóng được đưa ra. Ông điện thoại báo cáo tình hình và xin chỉ đạo của công an thành phố cho ông được trực tiếp chỉ huy duy nhất tại hiện trường.

Những người lính tiếp tục lao vào biển lửa, vừa đưa những người còn mắc kẹt thoát ra, vừa tiếp tục đưa thi thể nạn nhân ra ngoài. Nhiều người đã không đủ bình tĩnh chờ cứu nạn, họ nhảy từ tầng cao xuống và chết ngay trước mắt anh. Mùi tanh của tử khí lẫn trong mùi khói lửa loang lổ cả trời chiều. Còn nhiều! Nhiều lắm những thi thể phía trong kia. Những người lính bò, trườn, lết đi trong cái nóng hàng nghìn độ, nhiều giờ đồng hồ để gói ghém từng mảnh vụn của thi thể trong đống đổ nát ấy....

Một cấu kiện xây dựng rung lắc và đổ sụp xuống đầu anh. Một mảnh kính vỡ bất chợt lao xuống xé rách nơi cánh tay trái. May mà có chiếc mũ bảo hiểm trên đầu nên anh thoát chết trong gang tấc và phần tay chỉ bị thương nhẹ.... Anh được đồng đội đưa ra ngoài, cô nhào tới ôm lấy anh nức nở...

Cuộc chiến tay không với giặc lửa sau nhiều giờ đồng hồ đã khép lại. Theo thống kê của các cơ quan chức năng tại hiện trường, có 68 người thiệt mạng và nhiều người khác bị thương. Nhưng anh và một vài đồng đội biết, số người thiệt mạng là con số 70 vì có hai trường hợp, thi thể người lớn ôm chặt lấy trẻ thơ mà anh và đồng đội đã gói chung họ vào một vì không nỡ tách rời...

***

Những tiếng nổ rung chuyển thành phố đang chìm trong giấc ngủ êm đềm. Những đoàn xe cứu hoả nối đuôi nhau xé toạc màn đêm lao vun vút về phía hiện trường bị nạn. Có ít nhất 5 căn nhà bị sập hoàn toàn trước mắt anh và đồng đội. Lửa bùng lên dữ dội. Nhiều nạn nhân bị mắc kẹt trong vụ tai nạn thương tâm ấy.

Không ai biết nguyên nhân vụ nổ vì lý do gì. Chỉ khi anh và đồng đội lao vào đống đổ nát, dùng tay không bới tìm nạn nhân, gom từng mảnh vụn của thi thể người xấu số, mới thấy ngổn ngang những vật dụng chứa toàn hoá chất. Theo nhận định ban đầu của các anh, có thể do khi dùng hoá chất chế thuốc nổ, thủ phạm đồng thời là nạn nhân đã gây ra thảm hoạ.

Lần mò trong đống đổ nát ấy, các anh phát hiện ra kho vũ khí khổng lồ với đủ loại vũ khí khác nhau. Xung quanh kho vũ khí ấy là biển lửa bủa vây.

- Làm sao để đưa kho vũ khí ra ngoài an toàn?

- Coi chừng! Chỉ cần một sơ suất nhỏ có thể nguy hiểm vì "kho vũ khí" phát nổ đấy.... Tiếng chỉ huy khản đặc.

Lưỡi lửa đang dần liếm vào kho vũ khí. Phía bên dưới kho là một biển lửa đang rừng rực cháy. Những người lính cẩn trọng nhích từng bước vận chuyển kho vũ khí ra khoảng cách an toàn, đưa về nơi tập kết.

- Nằm xuống! Chỉ huy thét lên.

Theo phản xạ, anh và đồng đội vừa rạp xuống mặt đất thì nghe tiếng nổ kinh hoàng phát ra. Một trái lựu đạn từ "kho vũ khí" vừa tập kết về bất ngờ phát nổ hất văng anh cùng một đồng đội xa vài mét. May thay chỉ bị chấn thương nhẹ!...

Đận ấy, anh trở về xây xước, bầm tím. Cô lặng lẽ chườm vết đau cho anh mà không nói lời nào. Anh nhận thấy những lo lắng, xót xa hằn sâu trong đôi mắt thâm quầng vì mất ngủ của cô...

***

Trời chiều, con nước dâng cao. Dòng sông trở chứng đổi dòng liên tục khó lường trước tính cách quái gở bất thường của nó. Mặt sông như giận giữ điều gì khiến nó trở nên bẩm đi đục ngầu màu đất. Hai chiếc tàu va nhau giữa dòng nước xiết. Một chiếc chìm xuống đáy sông.

Tiếng còi báo động vang lên hối hả. Anh và đồng đội vội vã đến hiện trường. Choàng nhanh bộ đồ người nhái và mang theo bình dưỡng khí, họ lao nhanh xuống dòng nước xiết.

Dưới độ sâu 30m, áp lực đè nặng lên người lính cả nghìn cân. Họ lần mò trong bóng đêm của dòng nước xác định vị trí chiếc tàu chìm. 15 phút, 20 phút trôi qua, thời gian căng như dây đàn, đồng đội trên bờ thấp thỏm, lo âu chờ đợi. Đây rồi, anh đã xác định được con tàu. Cẩn trọng cột dây vào thân tàu, anh tính nhoi lên mặt nước báo cho chỉ huy biết. Đúng lúc ấy, anh nhận được bấm tay của đồng đội bên cạnh. Người đồng đội làm dấu tay trên mũi anh. Anh nhận ra ám hiệu của đồng đội về bình khí thở. Không một chút do dự, anh chụp van thở của mình cho đồng đội và nhoi lên mặt nước. Được nửa chừng thì sức anh đuối do không có bình lặn. Người đồng đội bên cạnh lại nhường bình thở sang anh và cứ thế, họ nhường hơi thở cho nhau cùng nhoi lên mặt nước. Đúng lúc ấy, một chiếc xà lan chạy với tốc độ cao vút qua, cả hai chỉ kịp ngụp nhanh xuống nước tránh xà lan cắt qua đầu...

Lần ấy, anh giấu kín không cho cô biết chuyện nhưng chẳng hiểu sao cô vẫn biết được tất cả. Cô hờn dỗi nói anh chuyển nghề. Và lần ấy, cô đã giận anh tới nửa năm trời...

***

- Chào anh! Em ở Công ty TAT. Sếp em nói em tới gửi anh chút quà mừng ngày Tết. Và mong anh chiếu cố cho công trình bên em nghiệm thu sớm ạ. Còn thiếu xót gì mong anh châm chước cho.

- Cô cầm về đi. Chúng tôi sẽ nghiệm thu công trình cho bên cô theo đúng thời gian và thủ tục khi bên cô hoàn tất các yêu cầu đảm bảo an toàn PCCC.

- Anh khó quá! Anh cho em được phép mời anh ăn tối cùng em chứ! Cô thư ký Công ty TAT lúng liếng.

- Cảm ơn cô! Tôi có lịch trực tối nay rồi. Cô về nói công ty cứ thực hiện đầy đủ các yêu cầu về PCCC đi chúng tôi sẽ nghiệm thu ngay cho công ty.

Một thoáng bực bội pha chút thất vọng, cô gái ra về. Một mình anh trầm ngâm bên chén trà nguội ngắt, cái đồng lương eo hẹp của nghề "cứu cái còn trong cái mất", "người ta chạy ra mình chạy vào" ấy những năm qua đối với anh chỉ đủ sống chật vật riêng mình. Bao nhiêu cám dỗ quà cáp người ta đưa tới, anh vẫn không thể nào nhận và làm trái luật. Hơn ai hết anh hiểu sự an toàn đối với mỗi con người. Chỉ một chút sơ suất thôi có thể gây ra thảm hoạ không chỉ cho mọi người dân mà cho cả chính anh và đồng đội. Ranh giới giữa sự sống và cái chết, giữa cám dỗ và tội lỗi, sự ngay thẳng, lương tâm và trách nhiệm quá mong manh... Anh mong cô hiểu và chia sẻ được cùng anh những điều suy nghĩ ấy...■

Hà Nội, 27/11/2016

NẾU MỘT NGÀY VẮNG ANH

Truyện ngắn của HỒNG VÂN

Chiều 28 Tết, trong ánh đèn đường leo lét, mặc cho những cơn gió cuối đông khô hanh, lạnh lẽo đang ra sức thổi hắt vào người đi đường, trên vỉa hè vẫn ồn ào, tấp nập bởi người mua, kẻ bán. Người ta đang thi nhau mua sắm đủ thứ loại hàng hóa cho cái Tết Nguyên đán đang cận kề.

Dường như không quan tâm đến khung cảnh náo nhiệt của đường phố, nàng vội vã thu gọn nốt đống hàng hóa tồn kho vào trong quầy, khóa cửa và tất tưởi lấy xe đi về. Đã muộn lắm rồi, nàng chắc mẩm giờ này cậu con trai nhỏ 4 tuổi đang đỏ mắt ngóng chờ mẹ đến đón. Bỗng có tiếng chị bán hàng quầy bên cạnh gọi với:

- Linh ơi, về đấy à? có sang bên kia mua cây đào với chị không? Người ta bán rẻ lắm!

- Em chả còn tâm trạng đâu mà mua với bán, chị ạ! Muộn giờ đón cu An quá rồi! Em cố nán lại, bán thanh lý cho hết chỗ hàng tồn để thu hồi vốn. Từ mai cu An được nghỉ học, em sẽ nghỉ không bán hàng nữa, còn ở nhà trông nó.

- Rõ tội nghiệp thằng bé! Ngày nào bố mẹ cũng đến đón muộn! Thôi nhanh về đi không nó mong...

Nàng phóng xe như bay trên đường. Sáng nay khi đưa cu An đi học, cậu bé còn dặn mẹ nhớ đón sớm và nàng đã ậm ừ qua loa, thế mà giờ nàng lại lỡ hẹn với con. Nghĩ thương con mà nàng tự trách mình ghê gớm. Trách mình bao nhiêu thì nàng lại càng thấy trách chồng bấy nhiêu. Vì ai mà nàng phải bỏ con để lao ra ngoài cuộc đời buôn chải, bon chen kiếm tiền như thế này? Há chẳng phải tại anh chồng với cái lý tưởng sống "hâm hấp", chuyên "ăn cơm nhà vác tù và hàng tổng", chỉ biết đi lo chuyện thiên hạ mà không lo nổi cho chính cái gia đình nhỏ của mình đó sao? Nàng không chịu nổi nữa, dù anh ta có tốt đến mấy thì nàng cũng chịu thôi! Phen này nàng nhất định sẽ đưa con đi, từ bỏ cái cuộc sống chật vật, tằn tiện luôn khiến nàng phải gồng mình bấy lâu nay.

...

Ngày ấy, nàng gặp anh khi đang còn là cô nữ sinh cuối cấp hồn nhiên mơ mộng, còn anh là chiến sỹ Cảnh sát trẻ mới được nhận nhiệm vụ công tác tại một đơn vị Cảnh sát PCCC ở ngoại ô thành phố. Nàng bị ấn tượng bởi gương mặt kiên nghị trông có vẻ già dặn hơn so với lứa tuổi đôi mươi, làn da ngăm đen rắn rỏi và dáng người cao lớn của anh. Và điều mà nàng bị thu hút nhất ở anh, khiến nàng cảm thấy anh khác biệt so với bọn con trai vẫn thường hay tán tỉnh nàng, đó là lý tưởng sống cao đẹp "Vì nước quên thân, vì dân phục vụ" của người chiến sỹ Cảnh sát Nhân dân. Nàng rất thích nghe anh kể chuyện về nghề "chữa cháy", những câu chuyện bình dị về cuộc sống trong đơn vị của anh và đồng nghiệp, về những bữa cơm dang dở khi có chuông báo cháy, hay những giây phút xông pha vào sinh ra tử cùng đồng đội chiến đấu với "giặc lửa" để cứu tính mạng, tài sản của nhân dân. Trong mắt nàng lúc đó, anh quả là một "hiệp sỹ" giữa đời thực... và thế là nàng yêu anh, yêu luôn cả những cuộc điện thoại, những dòng tin nhắn vội của anh khi đang trực chiến.

Những tưởng đám cưới sẽ là cái kết có hậu cho chuyện tình đẹp của hai người. Nhưng cuộc đời đâu như là mơ, thời gian cứ trôi đi và con người ta thay đổi, đó vẫn là quy luật của cuộc sống. Bước chân vào xây dựng gia đình ở cái tuổi đôi mươi, phải hứng chịu áp lực từ nỗi lo cơm áo gạo tiền mỗi ngày, nhất là sau khi cậu con trai nhỏ ra đời, nàng dần thay đổi suy nghĩ. Nhiệm vụ công tác khiến anh thường xuyên phải trực chiến, thời gian ở đơn vị có khi còn nhiều hơn ở nhà. Thậm chí có những hôm cuối tuần, đang ăn dở bữa cơm với vợ con, anh lại vội vã rong xe đi vì nhận được điện của cấp trên gọi đến nhận nhiệm vụ đột xuất. Cứ thế, gia đình nhỏ của 2 vợ chồng gần như do một tay nàng chăm sóc. Với đồng lương cấp úy ít ỏi, vừa thuê nhà lại nuôi con ăn học, bố mẹ ở quê nghèo không hỗ trợ được gì nên vợ chồng nàng chẳng lấy đâu mà dư dả. Nàng bắt đầu phải lăn lộn chốn thương trường, buôn bán cò con, kiếm thêm thu nhập để phụ chồng trang trải cho cuộc sống và tích lũy chút vốn liếng cho gia đình. Nàng đổi khác nhiều từ ngày đó... Áp lực đồng tiền đã biến nàng từ một người con gái xinh đẹp, dịu dàng trở thành người phụ nữ thực dụng và hay cáu gắt, từ chỗ thần tượng lý tưởng sống của chồng đã chuyển sang chì chiết, trách móc:

- Đời người con gái hơn nhau ở tấm chồng. Cứ nhìn chồng mấy đứa bạn em mà xem, người ta nhanh nhạy với thời cuộc như thế chứ! Đi buôn đi bán, đi Tây đi Tàu, kiếm tiền như nước, sắm nhà lầu xe hơi cho vợ con. Đâu có ai hão huyền, ảo mộng như anh!

Những lúc ấy, chồng nàng chỉ cười trừ, động viên vợ:

- Thì em cũng phải bình tĩnh chứ, mỗi người đều có một cách khác nhau để xây dựng cuộc sống, xây dựng xã hội. Mình còn trẻ phải phấn đấu cống hiến cho đất nước phát triển! Ai cũng lo đòi hỏi quyền lợi thì đất nước mình sẽ đi đến đâu...

- Cống với chả hiến! Anh có mài cái đống lý tưởng ấy ra để mà ăn được không? Đến bao giờ thì mới đủ tiền để mua được một cái nhà, mới hết cái cảnh chui rúc khổ sở như này? Đúng là em dại dột mới đi lấy một anh lính nghèo mà...

...

Một ngày, người họ hàng của nàng sống ở nước ngoài cần tuyển thêm lao động làm tại cửa hàng kinh doanh của họ, hứa sẽ giúp đỡ bảo lãnh cho hai mẹ con nàng sang Châu Âu sinh sống. Nghe đâu sang đó kiếm tiền dễ lắm! Có phải đây chính là cơ hội để mẹ con nàng được đổi đời? Nàng muốn làm giàu thật nhanh. Nàng không kiên trì được nữa! Chưa bao giờ nàng thấy chán chồng đến vậy. Thế là lòng nàng đã quyết... Khi năm mới đến, nàng sẽ dẫn con đi, để mặc anh với cái lý tưởng vĩ đại "vì nước quên thân, vì dân phục vụ" của mình. Nàng chả vì ai hết, nàng chỉ biết rằng nàng cần có tiền, cần một cuộc sống khác vì cậu con trai nhỏ và chính bản thân nàng.

...

Rít liền một lúc ba điếu thuốc, anh thả những suy tư của mình vào làn khói mờ ảo. Có lẽ nào anh đành chấp nhận buông bỏ cuộc hôn nhân này? Rồi mai đây, anh sẽ không còn được gặp con trai bé bỏng mỗi ngày, không còn có một mái ấm nhỏ của riêng mình để trở về, với tiếng cười trẻ thơ và khuôn mặt xinh đẹp của vợ mong chờ anh sau mỗi đêm trực chiến? Anh sẽ quay trở lại với cuộc sống độc thân trước kia và tiếp tục cống hiến quãng thời gian còn lại của đời mình với công việc mà anh vẫn luôn tự hào về nó, như đã ngấm vào máu thịt của anh, nghề lính cứu hỏa – "cứu cái còn trong cái mất". Vậy mà anh chẳng thể cứu được cái gia đình bé nhỏ của mình hay sao? Anh thật sự cảm thấy bế tắc! Giữa anh và vợ giờ là những khoảng trống vô hình không thể vượt qua nổi... Những mâu thuẫn ngày càng gay gắt khi hai người không cùng chung quan điểm sống.

- Anh biết em đã vì anh mà phải chịu nhiều vất vả, anh sẽ cố gắng hết sức để em và con không quá khổ. Trước mắt mình sẽ phấn đấu mua một căn nhà nhỏ, nhưng cần phải có thêm thời gian, vì xuất phát điểm của anh đâu có được may mắn như người ta. Em đừng quá áp lực về vấn đề kinh tế! Anh tin rằng dần dần gia đình mình rồi sẽ khá lên!

- Đến bao giờ hả anh? Cuộc sống mà không có tiền thì biết đến bao giờ mới khá lên được! Sao anh không thể sống thực tế hơn được à? Sao anh cứ huyễn hoặc mãi thế? Tôi thấy thật bất hạnh khi là vợ anh!

- Em...!

Anh thấy cay đắng khi là đàn ông mà không thể cho vợ con một cuộc sống sung túc. Nhìn ánh mắt ngơ ngác, sợ hãi của cậu con trai bé bỏng khi chứng kiến cảnh người lớn nạt nộ nhau, những lúc ấy anh thấy lòng mình nhói đau... có khi nào anh đã sai khi chọn nghề cứu hỏa? lẽ nào anh chỉ mang lại bất hạnh cho vợ như lời cô ấy nói?...

Trong cuộc họp giao ban toàn đơn vị, bộ phận chế độ chính sách thông báo: anh được lãnh đạo Bộ Công an phê duyệt cho mua nhà ở xã hội với mức giá ưu tiên, bởi những thành tích công tác xuất sắc. Anh mừng lắm, trong những năm tháng qua, anh và đồng đội luôn trăn trở, cống hiến hết sức mình vì sự bình yên cho Tổ quốc, cho nhân dân. Và giờ đây, như để đáp lại tấm chân tình của các anh, Đảng, Nhà nước và nhân dân cũng đang chăm lo cho chính tổ ấm riêng của mỗi người cán bộ, chiến sỹ. Anh muốn về nhà thật nhanh để báo tin cho vợ. Chắc cô ấy sẽ vui lắm! Vậy là anh sắp có thể cho vợ con một căn nhà riêng của chính mình rồi. Từ nay vợ anh sẽ bớt đi được phần nào gánh nặng về kinh tế...

Vừa về đến nhà, nhìn tấm thẻ visa của hai mẹ con và lá đơn ly hôn trên bàn, lòng anh tê tái.

- Anh không phải nói thêm gì nữa! Tôi đã suy nghĩ kỹ rồi! Anh hãy ký vào đơn để giải thoát cho 2 mẹ con tôi!

Trên gương mặt xinh đẹp của vợ anh toát lên vẻ dứt khoát và lạnh lùng đến xa lạ. Anh phải làm gì đây? Lẽ nào mọi cố gắng của anh chẳng có ý nghĩa gì? Anh đã không còn là chỗ dựa cho vợ từ bao giờ? Từ bao giờ cô ấy đã không còn cần đến anh? Anh bối rối quay bước đi, hai bàn tay nắm chặt.

- Chúng ta cần thêm thời gian để bình tĩnh suy nghĩ em ạ. Mọi chuyện đều có cách giải quyết. Không nên vội vàng mà sai lầm! Anh phải đến đơn vị trực chiến bây giờ. Chiều em nhớ đón con sớm kẻo nó mong nhé! Hôm nay đã là buổi học cuối của con rồi..!

...

Bỗng nhiên, tiếng chuông báo cháy kêu inh ỏi. Tết gõ cửa rồi, mà giặc lửa vẫn hoành hành. Gạt qua mọi suy tư đang rối bời trong trí óc, nhanh như cắt, anh và đồng đội mặc quần áo bảo hộ, vội vã leo lên chiếc xe cứu hỏa thẳng tiến đến đám cháy.

...

Vừa đi xe đến ngã ba, cách trường mầm non nơi con trai học khoảng 50m, nàng thấy người dân tập trung đông nghẹt bên đường, chỉ trỏ... Màu vàng của những chiếc đèn trên xe cứu hỏa hắt ra loang loáng, tiếng người nhốn nhác gọi nhau. Tiếng khóc lóc sợ hãi của trẻ con và người lớn. Xa xa văng vẳng tiếng còi hú của những chiếc xe cứu hỏa khác cũng đang trên đường tới. Một cột khói đen, to lớn bốc lên nghi ngút từ tòa nhà trước mắt. Nàng run rẩy không còn tin vào những gì mình vừa nhìn thấy. Buông vội chiếc xe, nàng chạy như điên về phía trước. Đó là đám cháy tại 1 tòa nhà 7 tầng – chính là Trường Mầm non Tư thục Hoa Hồng mà nàng vẫn gửi con trai. Những chiếc xe chữa cháy liên tục phun nước vào ngọn lửa đang bốc cháy cuồn cuộn nuốt trọn tầng 1 và tầng 2 của tòa nhà. Khói đen mù mịt bốc thẳng lên các tầng trên khiến cho việc thoát nạn trở nên khó khăn. Giờ này các cháu nhỏ đã được bố mẹ đón về gần hết, chỉ còn vài cháu do bố mẹ đến đón muộn nên đang bị kẹt cùng các cô trên các tầng cao của tòa nhà. Các chiến sỹ Cảnh sát PCCC phải triển khai dùng thang cứu hộ tiếp cận qua những ô cửa sổ và các ban công của tòa nhà để vào cứu người. Nhanh thoăn thoắt, những người lính cứu hỏa giống như những siêu nhân leo lên tường, vào từng phòng tìm kiếm và nhanh chóng đưa các nạn nhân xuống mặt đất. Nàng gào lên, chạy lại gần từng em bé đang hoảng sợ tột độ vừa được các chú lính cứu hỏa dìu ra, nhốn nhác tìm con:

- An ơi! con đâu rồi? có ai thấy con tôi đâu không?...

Nàng nhận ra những khuôn mặt quen thuộc là đồng nghiệp của chồng. Một anh lính trẻ tiến đến kéo nàng cách xa đám cháy.

- Chị Linh, để nghị chị bình tĩnh! Tránh xa khu vực nguy hiểm để chúng tôi còn làm nhiệm vụ. Đồng chí Bình đang vào giải cứu các nạn nhân còn mắc kẹt trên tầng cao rồi!

Ngay lúc đó, từ trên tầng 7 của tòa nhà, một người lính bế một đứa trẻ đu dây xuống mặt đất.

- Ôi! Con trai của mẹ đây rồi! Vạn lần đội ơn các anh đã cứu con em!

Nàng chạy ào tới ôm ghì lấy cậu con trai, khóc nức nở, vỡ òa trong hạnh phúc. Cậu bé sợ hãi, vừa khóc vừa ho sặc sụa.

- Mẹ ơi! Cứu con với!

- Không sao rồi con yêu! Mẹ xin lỗi đã đến đón con muộn! Mẹ xin lỗi con!

Bỗng một tiếng "rầm" thật lớn từ trên cao dội xuống, mọi người sững sờ nín thở nhìn lên trên tòa nhà. Trong vài giây, không khí im lặng bất ngờ bao phủ lấy cả đám đông. Lòng nàng nóng như lửa đốt, sao mãi vẫn không thấy anh đâu?... Đám cháy to quá, khói đen nhiều quá... Ngay sau đó, sát cạnh chỗ hai mẹ con nàng đang đứng, vang lên tiếng gào khóc thảm thiết của một đôi vợ chồng gọi con trong vô vọng...

Từ ban công tầng 5, một người lính đang bế thốc một

(Xem tiếp trang 45)

Phố không mùa

Truyện ngắn của **PHƯƠNG NHUNG**

Tháng 12, gió rét về từng cơn hanh hao. Trời mây một màu xám trắng. Khu tập thể cũ này dường như càng giống hơn những con phố trong Bùi Xuân Phái, xiêu vẹo và nhuốm màu thời gian, chằng chịt những dây điện. Trên là nhà tập thể, dưới là khu chợ chuyên bán quần áo cũ, thứ quần áo người ta hay gọi là "quần áo si đa, hàng thùng".

Khu chợ này ai cũng quen mặt với Đăng. Đăng mảnh khảnh, da trắng trẻo và hiền lành. Ai gọi gì cũng chỉ dạ, vâng, ánh mắt hiền từ và trong sáng. Ngày nào cậu cũng ra chợ từ sáng, bê vác, khuân hàng. Họ trả cho Đăng vài chục ngàn, lúc thì hộp cơm, tùy theo công việc.

Mùa này thành phố nhiều vụ cháy, công tác an toàn PCCC được phổ biến trên loa phát thanh tới các tổ dân phố, Đội Chữa cháy khu vực thường xuyên xuống địa bàn hướng dẫn kỹ năng khi có hỏa hoạn. Bữa nào cán bộ PCCC về tuyên truyền, Đăng đều hăng hái và luôn có mặt. Hôm thì kê ghế ngay sát hàng đầu ngồi nghe chăm chú, hôm thì xung phong lên thực hành thao tác dùng bình bọt chữa cháy,... Đám thanh niên trẻ thì suýt soạt bảo nhau:

- Ôi giời, cháy có mà kịp. Chạy cho nhanh!

Một anh dân buôn khu này thì chắc nịch:

- Đồng chí cứ yên tâm! Cháy đâu chứ cháy đây sao nổi. Toàn quần áo, sáng treo ra tối cất vào. Chúng tôi cũng phải phòng cẩn thận chứ không sạt nghiệp...

Anh tuyên truyền viên vẫn miệt mài giảng giải... Giữa cái đám ồn ào bàn tán đó duy chỉ có Đăng vẫn chăm chú nghe, hào hứng và say mê sinh động kỳ lạ.

Hai bà cháu Đăng chuyển về khu tập thể này cũng phải hơn chục năm nay. Hiếm khi thấy nhà có khách. Bà cụ xưa làm giáo viên, giờ trông chờ vào đồng lương hưu ít ỏi và tiền thân nhân gửi về từ nước ngoài. Hai bà cháu hiền lành, hòa nhã, chả ai chê trách bao giờ. Bà cụ ít khi nói về gia cảnh nhà mình. Có lần cụ ốm, Tổ Dân phố lên thăm thấy căn nhà rất đơn sơ, nhưng gọn gàng ngăn nắp. Trên tường thấy đầy những tranh, hỏi bà cụ thì bà nói tranh của Đăng ngày bé. Đăng vẽ khá đẹp, toàn những xe chữa cháy, người đu dây, leo thang, có bức thì là anh lính cõng em bé bay qua lửa...

***

Có một ngày...

Thành phố lâu không một giọt mưa.

Ngọn lửa âm ỉ bốc lên từ một nơi nào đó trong khu chợ quần áo. Ban đầu có thể là từ một nén hương ngày rằm, họ thắp lễ xin buôn may bán đắt, hóa vàng mà gió cứ cuốn mãi lên cao. Rồi hạ cánh xuống một kho hàng, chuyên chứa những kiện quần áo. Lửa âm ỉ cháy...Người bán, kẻ mua, vẫn rộn ràng. Không một ai hay biết gì.

Một ngày bình yên tưởng như sắp qua đi. Nắng mùa Đông yếu ớt âm thầm xuống những mảng tường vàng đã lâu không được hong khô những ẩm mốc, những góc tối lâu ngày không một giọt nắng hắt tới rồi dần dần khuất sau dãy nhà cao tầng dọc đường phố. Hoàng hôn bắt đầu buông xuống. Đèn hai bên đường và trong các tiệm buôn bán, nhà dân đã sáng tự bao giờ. Dòng người và xe cộ vẫn xuôi ngược trên đường, tất cả đều gò lưng tăng tốc để kịp chuẩn bị bữa cơm chiều cho gia đình.

Sáng nay, sau khi đưa bà ra ban công ngồi sưởi nắng, Đăng mang theo xấp giấy và bắt đầu vẽ, một sở thích Đăng vẫn hay duy trì mỗi sáng. Cả khu chợ vẫn chưa thức giấc. Bà ân cần hỏi Đăng:

- Con vẽ gì đó?

- Con vẽ xe chữa cháy bà ạ. Hôm qua con xem ti vi vừa có một vụ cháy trường mầm non vào giờ tan tầm. Thật may không có ai bị thương vì các cháu bé đã được đón về hết.

Rồi cậu giảng giải với bà, đây, bà này... Chỗ này là đám cháy, mọi người đang nhốn nháo và xe chữa cháy sẽ đưa xe thang nối vào đây. Họ sẽ cõng người bị thương và leo dây xuống bà nhé! Con sẽ vẽ thêm ở đây cảnh phố xá tấp nập. Thật khó để xe thang tiếp cận trường mầm non. Bà cụ cười hiền hậu với cháu trai, nhâm nhi bát nước chè xanh sóng sánh vàng rồi nhìn ra một khoảng mênh mông vô định... Mỗi sớm mai, họ đều bắt đầu một ngày mới như thế...

***

Lửa tại kho hàng âm ỉ cháy. Ngọn lửa bắt đầu bốc

lên, dữ dội và mạnh mẽ. Như đám bùi nhùi người ta nhóm lò. Lén lút, âm ỉ rồi nhanh chóng thâu tóm và mặc sức hoành hành. Sức nóng và thời gian đủ để nó mang trong mình sức mạnh phá hủy. Cả một khu chợ với cơ man những quần áo, rất nhiều người đang thong dong mua sắm và không hay biết... Lửa táp nhanh và mạnh. Lửa khét. Cho đến khi có ai đó phát hiện ra hỏa hoạn...

Ở phòng trực 114, chuông điện thoại réo liên hồi. Đội Chữa cháy của thành phố mau chóng xuất phát. Đường phố đông nghịt người, khu chợ quần áo lại nằm ở nơi giao nhau của những tuyến phố hẹp, không hề có nước dự phòng. Mỗi xe chỉ chở được một lượng nước hạn chế, mỗi ống bơm nước chỉ kéo xa được hơn trăm mét là hết công lực.

Đội Chữa cháy nhanh chóng tiếp cận hiện trường để lên phương án triển khai. Tiếng lửa cháy ngùn ngụt và có cả tiếng nổ. Cả một khu chợ đen kịt màu lửa cháy và khói. Một Tiểu đội đậu phía trước khu nhà tập thể. Một tiểu đội đậu cạnh bể nước. Chỉ huy cho triển khai hút nước và kiến thiết đường vòi để tiếp nước vào họng chờ của khu tập thể. Triển khai xong đường vòi, các chiến sỹ phun nước làm mát chống cháy lan cho các tầng kế cận. Anh lính trinh sát tiếp cận hiện trường là một thanh niên trẻ, có đôi mắt kiên nghị. Lửa đang bốc lên ngùn ngụt nhưng anh vẫn ném móc và trèo qua ban công lên hành lang khu tập thể mở đường cho cả Đội Chữa cháy tiến lên và lần lượt đưa người xuống để tiến hành sơ, cấp cứu.

Lửa vẫn cháy rực cả góc chợ, đặc biệt kho hàng tầng trệt. Ở sau một khung cửa sổ, tiếng khóc thét khản đặc vang ra từ đó. Các chiến sỹ đu người giật tung cánh cửa sổ đang bị khói lửa cuốn chặt lại. Một cậu bé đang gào khóc thảm thiết. Có thể mẹ hay bà cậu đã khóa cửa trong lúc cậu ngủ để tranh thủ chạy đi chợ. Thức dậy giữa tiếng cháy nổ, đứa bé hoảng loạn và sợ hãi. Một chiến sỹ đã dùng kìm phá khóa, giật tung cửa sắt, bò vào giữa đám lửa đang cuồn cuộn. Lao nhanh về phía cậu bé, ôm chặt nó vào lòng để trấn an. Sau đó, ôm cậu bé lên tay, anh cố gắng che mình bảo vệ cậu khỏi lửa và trao cho đồng đội đang chờ phía dưới. Các Tiểu đội nhanh chóng tỏa vào các gian phòng và các tầng thông nhau, tìm kiếm trong các góc khuất những người bị mắc kẹt.

Hình như vẫn còn tiếng người kêu cứu ở tầng trên cùng, nơi lửa bắt đầu bốc lên như điên cuồng trong gió. Anh trèo lên. Lên cao tận cùng. Có một thanh niên. Cậu ấy nhất định không chạy ra ngoài, dù cho mọi người réo gọi và quăng dây cho cậu. Một tay bịt khăn ướt ở mặt, tay kia đang trườn bò sát mặt sàn và cố nhoài vào gian phòng trong, nơi bà cậu đang ngã nhoài và bị chiếc xe lăn đổ vào chân.

- Bà ơi, bà ơi!

Anh Thiếu úy trẻ lao vào và kéo chàng thanh niên ra. Mấy chiến sỹ bám theo thang dây đã được móc chặt cùng leo lên, buộc chàng thanh niên tut dây xuống. Tiếng nổ phát ra dữ dội. Trong mù mịt khói đen vây bủa, người ta thấy chàng Thiếu úy trẻ được đồng đội tung cho 1 chiếc chăn thấm đẫm nước, anh choàng lên mình và lao vào trong... Thoáng chốc, anh đã thoát ra được. Anh dùng tấm chăn ướt che cho bà cụ, cả mảng tay và lưng anh lửa đã cháy sém cả bộ quân phục chữa cháy. Chỉ khi vừa kịp bám thang dây thì cả gian phòng phía sau đó sụt xuống ...

***

Vụ cháy may mắn không có ai thiệt mạng. Ở một căn phòng trong khoa hồi sức vẫn còn một bà cụ và hai chàng trai bị thương nặng nhất. Các đồng đội của anh mấy ngày nay ra vào túc trực, chăm sóc cả 3 người. Bị thương và bỏng nhiều nên chàng thiếu úy là người bình phục chậm nhất. Trong lúc mê man, nghe tiếng người gọi cứu, anh đang tìm kiếm giữa bốn bề là lửa một tiếng gọi:

- Cháu à, cháu đã thấy trong người đỡ đau chưa?

Anh lờ mờ hé mắt ra nhìn, Không có cháy, anh đang mơ... Ai đây nhỉ? Một gương mặt phúc hậu... sao nghe quen quá... Lần tìm trong ký ức, Phan mấp máy môi:

- Bà ơi, con nhìn bà quen lắm! Bà... Bà có ở phố Vĩnh Tường không?

- Bà cụ khẽ gật đầu, phải rồi con. Con thấy trong người sao rồi? Con có người quen ở phố đấy à?

- Con là Phan đây bà à! Phan nhà bố Nguyên, ngày nào bố mẹ cũng gửi con sang bà chơi chung với Đăng bà à. Bà ơi, bà còn nhớ con không?

- Ôi! Phan của bà đây à? Thật không con? Sau bao nhiêu năm giờ bà cũng đợi được đến lúc gặp con. Con đi đâu mà lâu thế? Đăng nó nhớ con lắm...Giờ nó vẫn mê vẽ và chữa cháy... Con khác quá, bà không thể nhận ra...

***

Ngày đó, nhà Phan cạnh nhà Đăng, bố mẹ thường xuyên phải đi công tác nên sáng nào cũng gửi Phan sang nhà bà. Nhà bà có bạn Đăng vừa chạc tuổi Phan. Có khi bố mẹ công tác đột xuất, bố mẹ gửi Phan ngủ lại nhà bà, sáng ra bà sẽ dẫn cả hai đi học. Riết rồi quen, cậu coi bà và Đăng như gia đình thứ 2 của mình. Bố mẹ Đăng đi buôn bán xa, thi thoảng mới về nên nhà lúc nào cũng chỉ có ba bà cháu.

Đăng hiền lành, hay nhường nhịn và cậu ấy vẽ rất đẹp. Nhà hai đứa cạnh trung tâm huấn luyện của "các chú chữa cháy". Chúng thường leo lên ô cửa sổ và thả đôi chân buông xuống qua mấy song cửa, nhòm sang bên kia thấy nào xe chữa cháy, nào thang, vòi nước... Có những buổi thấy các chú thi chạy, bay qua những vòng lửa đỏ rực mà không hề bị thương. Chúng ríu rít trầm trồ, "ngoạn mục, hay hơn cả đi xem xiếc", có hôm chúng lại thấy các chú đu dây và đi thẳng tưng trên tường, buộc trên lưng một chú nữa nhé! Dưới đôi mắt trẻ thơ, các chú lính chữa cháy đúng là những người hùng. Những bức tranh của cậu bé Đăng cũng từ đấy ra đời, lúc xe thang, lúc là đội hình chữa cháy... trong sáng và đáng yêu, lấp lánh sự ngưỡng mộ và ước mơ con trẻ.

Còn Phan, cậu bé có đôi mắt đen láy và tinh nghịch thì rất hiếu động. Luôn là đầu trò tập hợp 6 - 7 đứa trẻ ở xóm đóng một đội chữa cháy. Phan sẽ nhận vai là đội trưởng đi cứu các em nhỏ trong một trường học hỏa hoạn... Cậu dũng cảm xông vào đám cháy ngùn ngụt, chỉ huy cả đội dũng cảm xông lên. Nào cuộn vòi, nào súng bắn nước,chúng hò reo phun nước vào đám cháy và khiêng người bị thương đi cấp cứu. Hệt như cảnh diễn tập lũ trẻ xem mỗi ngày. Gương mặt còn lấm lem thì tiếng bà gọi "- Đăng ơi! Phan ơi! Về ăn cơm nghe con! Mỗi lần như thế là lũ trẻ lóc nhóc kéo nhau về.

Mùa hè năm đó, Phan và Đăng 13 tuổi, sân sau của khu nhà có một cây ổi chín, lũ trẻ hò nhau ra hái. "Đăng ơi, quả kia to kìa, hái đi!" Đăng băng băng trèo qua, nhanh nhẹn như con sóc mà không hay cành cây đang kêu rắc rắc. Cậu rơi xuống nền gạch phía dưới, khuôn mặt trắng bệch nằm bất động. Đăng được đưa đi bệnh viện cấp cứu. Do bị chấn thương quá nặng khi ngã từ trên cao. Cậu bị ngưng trí nhớ từ đó, mãi chỉ là một cậu bé 13 tuổi... Không ai cho Đăng biết, mọi người đều cố gắng che dấu nỗi đau đó. Phan chỉ cầu mong một điều kỳ diệu xảy ra...

Một năm sau, theo nhiệm vụ công tác bố mẹ Phan chuyển nhà đến một thành phố khác. Ngày sang chào Bà và Đăng, hai đứa trẻ ôm nhau khóc mãi, người lớn cũng không cầm

(Xem tiếp trang 45)

PHÍA CUỐI CON ĐƯỜNG

Truyện ngắn của
TRỊNH LAN

Cả thành phố đang oằn mình trườn qua một ngày lạnh lẽo. Những tia nắng mong manh của chiều cuối Đông đã lụi tắt từ lâu. Mới 5 giờ 30 phút mà khu chung cư 34 tầng đã có vài nhà đã lên đèn. Ánh sáng yếu ớt của ngọn đèn đường phả xuống vẫn không đủ để làm ấm thêm cái gió buốt lạnh thấu sương. Ba ngày nữa đã là 23 Tết Ông Công Ông Táo rồi. Mẹ nó chưa về. Chắc hẳn giờ này mẹ nó vẫn đang mải mê bán hàng ngoài chợ. Mẹ nó đang cố tháo nốt hàng để năm nay có cái Tết tử tế. Đã 5 năm trôi qua kể từ ngày ba nó mất.

Tiếng xe chữa cháy hú còi inh ỏi, từng đợt từng đợt vang xa lại vọng gần khiến cho nó nhớ lại cảnh tượng năm ấy. Nó ngột thở, chui vào góc phòng tối, hai tay ôm đầu, bầu trời xung quanh nó như muốn sụp xuống.

Ngày ấy, nó - một cậu bé 13 tuổi, dáng người mảnh khảnh, da trắng như trứng gà bóc. Cả khu phố ai cũng thích nó bởi nó hoạt bát, thông minh, lanh lợi và rất dí dỏm. Ở cái tuổi dở dở ương ương chỉ có ăn với chơi nên nó cũng giống như những đứa trẻ khác ưa khám phá và hiếu động. Ngôi nhà 5 tầng khá khang trang tọa lạc ở mặt phố Nguyễn Du sầm uất, là nơi gia đình nó vừa ở vừa kinh doanh mặt hàng vàng mã. Phòng nó ở trên tầng ba, ba mẹ ở tầng hai còn lại để chứa hàng. Trưa hôm đấy, ba mẹ nó mải đi nhập thêm hàng về để cuối tuần kịp bán Tết Ông Công Ông Táo, tất nhiên nó phải trông nhà. Điều này làm nó khó chịu. Đọc truyện "Thám tử Conan" đến phát chán, mà giờ này muốn rủ mấy thằng bạn trong khu phố cũng chẳng được, đứa nào cũng bị nhốt rồi, nó đành lần mò vào gầm cầu thang, đây là căn cứ của nó. Nhưng hôm nay đã bị mẹ nó chiếm dụng để hàng. Toàn vàng mã, hương, nến, cũng chẳng có gì hay ho. Nó tức tối, ngao ngán. Nó đẩy đống hàng của mẹ vào trong một xó, cuối cùng nó cũng có một góc con con. Nó liền chui vào đợi mẹ nó về. Gió bên ngoài cửa sổ rít từng cơn, chực đạp tung cánh cửa sổ nhôm kính đang khép hờ. Cơn gió Đông lạnh lẽo sượt qua mặt nó khiến nó thấy cái lạnh thật là tê tái. Nó xoa xoa hai bàn tay cho ấm nhưng cũng chẳng ăn thua. Nó muốn thắp vài cốc nến cho ấm hơn. Chắc mẹ nó cũng chẳng biết đâu. Nó liếm kiếm cái bật lửa rồi bắt đầu xếp những cốc nến thành cái vòng tròn. Nó cảm thấy khoái chí và thích thú. Chẳng mấy chốc cơn buồn ngủ kéo đến và nó lăn ra ngủ ngon lành. Gió vẫn rít từng hồi liên tục, ùa vào như muốn liếm láp cái gì đó. Cốc nến nóng bỏng bám vào đống vàng mã gần đấy. Lửa bắt đầu bén. Mùi khói xộc vào mũi nó khiến nó cay cay, cái nóng bắt đầu lan tỏa làm nó muốn hắt hì. Choàng tỉnh dậy, mặt xanh lét, nó sợ hãi, thét lên: "Mẹ ơi! Mẹ! Cứu con!". Không ai trả lời. Nó hoảng loạn, vừa khóc vừa kêu cứu. Vừa lúc đó ba mẹ nó về. Thấy hàng xóm xúm lại trước nhà mình. Khói đen bốc lên từ gian tầng 4, ngọn lửa đã bén vào rèm cửa sổ. Ba nó cắt không còn giọt máu hét lên: "Thằng Hiếu đâu? Con tôi đâu? Hiếu ơi! Hiếu ơi!...". Ba nó lao như điên vào trong nhà tìm con. Mẹ nó bị người ta giữ lại đang gào thét. Ba nó lao vào nhà thấy cậu con trai đang khóc dưới chân cầu thang. Ông vội vàng lao đến nhặt được cái chăn chiên ông vẫn đắp trong lúc nghỉ trưa. Ba nó trùm lên người thằng con và tìm lối thoát. Gần ra đến cửa, cả chồng hàng bán Tết người ta mới đưa đến hôm qua xếp cao gần đến nóc đã bắt đầu bén lửa bỗng

nhiên đổ ụp xuống. Ông chỉ kịp đẩy thằng con ra khỏi cửa.

Đúng lúc đấy xe chữa cháy của thành phố tới. Ba nó bị ngạt khói và bỏng nặng, xe cấp cứu đưa ông vào Bệnh viện Bỏng Quốc gia. Nhưng đã quá muộn. Nó tự trách mình về cái chết của ba nó. Nó tự trách mình rồi từ đấy nó trở thành thành một người xa lạ, ít nói, cáu gắt và cô độc.

Kể từ ngày, hai mẹ con nó chuyển về tòa chung cư X. Nó chẳng tiếp xúc với hàng xóm bao giờ. Nhà nó ở tầng bốn. Hàng ngày, mẹ nó đi bán hàng ngoài chợ Kim Liên, còn nó cứ đi học về lại nhốt mình trong bóng tối. Nó gắng gượng, quẫn quại để cho qua mùa Đông lạnh giá này. Nó sợ gặp người lạ, sợ ai nhắc đến ba nó hay chỗ nào đó vừa bị cháy. Ấy vậy mà cái loa phường sáng nào cũng chĩa thẳng vào trước của tòa chung cư nhà nó tuyên truyền người dân cách phòng cháy chữa cháy, những nguy cơ xảy ra cháy, nổ, rồi đảm bảo an toàn phòng chống cháy, nổ, vân vân... chẳng khác gì như đang gặm nhấm bộ óc nó. Chỉ có mỗi bé My, năm nay 6 tuổi ngay sát vách nhà nó hay chuyện trò với nó. Được cái bé My rất bạo dạn, không sợ người lạ. Đôi mắt to tròn đen lay láy trông rõ ngây thơ, đi học về là lại chạy sang bắt chuyện với nó.

- Anh Hiếu ơi! Lớn lên anh Hiếu mơ ước làm gì?

Nó không trả lời. Nó đâu có suy tư về tương lai, cao hơn mét bảy, khuôn mặt thanh tú không ăn khớp với đôi mắt đen u buồn. Nó chẳng khác nào như mấy con rô bốt tự động chưa được cài chương trình.

- Còn em? Em ước được làm bác sỹ. Em muốn chữa bệnh cho thật nhiều người. Bé nhoẻn miệng cười rồi đút cái kẹo mút Hiếu vừa cho vào miệng.

Mơ ước ư? Ước mơ của nó là gì? Bấy lâu nay nó gắn mình sống cho qua ngày đoạn tháng. Nó làm gì có mơ ước. Một màu xám xịt đang vây trùm nó. Đôi khi nó chẳng hiểu mình sống để làm gì? Mỗi khi có ai đó hỏi nó về tương lai, ánh mắt nó lại vô định nhìn vào khoảng không trước mặt. Bóng nó liêu xiêu in lên tường như mấy lão ăn mày trong xóm lao động. Có lẽ bé My là niềm vui duy nhất mà nó cảm thấy xung quanh nó còn có người thân. Mặc dù, nó kiệm lời với My nhưng ánh mắt nó lại sáng lên mỗi khi bé My chạy sang kể chuyện cho nó nghe, khiến mẹ nó phần nào yên tâm hơn.

Chiều muộn những ngày giáp Tết, mọi người đang hối hả ngược xuôi chuẩn bị cho cái Tết được tươm tất. Mẹ nó giờ này chắc đang mải bán hàng nên quá giờ cơm chiều. Mà nó cũng chẳng đói. Nó lại nhốt mình trong góc nhà bởi ngày này 5 năm trước, ba nó đã mãi mãi ra đi. Sáng nay, nó đã tới thăm ba nó. Trong cơn mê ngủ, nó lại thấy ba nó đứng trước cửa phòng nở nụ cười trìu mến vẫy tay chào tạm biệt nó. "Ba ơi! Ba ơi!". Nó nấc lên gọi lớn, giọt nước mắt lăn dài trên má. Nó choàng tỉnh giấc, ngồi thu lu một góc và nó khóc.

Có tiếng chuông cửa. Là chú Hòa hàng xóm - bố bé My nhờ nó trông hộ bé My một lúc. Bé My ngoan ngoãn ngồi trên ghế xa lon chơi búp bê. Tiếng đồng hồ tích tắc điểm giờ nhắc nhở nó thời gian vẫn đang chầm chậm trôi qua. Gần 19 giờ, thành phố đã lên đèn. Khói đen kèm mùi khét từ tầng hầm bắt đầu bốc lên, liền đó nhiều tiếng nổ nhỏ vang lên. Điện đột ngột ngắt, cả tòa nhà 34 tầng chìm trong bóng tối. Bên ngoài có tiếng hô hoán "Cháy rồi! Cháy rồi!". Tiếng bước chân chạy, tiếng kêu gọi í ới. Trời tối đen như mực, đoàn người dồn dập, xô nhau ngã dúi dụi, ai cũng muốn len xuống trước. Khói đen dày đặc càng ngày càng bốc lên, xộc thẳng vào cầu thang bộ khiến một số người ho xặc xụa. Hít phải khói lên ai cũng khó thở, gắng gượng bò xuống, khiến nhiều người từ tầng năm trở lên không chạy kịp bị kẹt lại.

Tai nó ù ù khi nghe thấy người ta hô cháy. Là khu chung cư nhà nó bị cháy. Nó sợ, ôm đầu, xua tay "Không! Không! Đừng lại đây!". Nó đẩy bé My ra. Bé My khóc lớn kêu nó đi tìm bố cho bé. Trong đầu nó lại hiện lên hình ảnh của bố nó và lời dặn dò trước lúc ra đi. "Phải trở thành người tốt, sống có ích con nhé!" nhưng làm sao mà tốt được khi tại nó kia chứ. Nó đã dằn vặt bản thân mình bao lâu nay. Nó như người mù đang quờ quạng cây gậy trên đường lớn. Nó biết đi như thế nào đây. Nó không thoát ra khỏi bóng tối của chính mình.

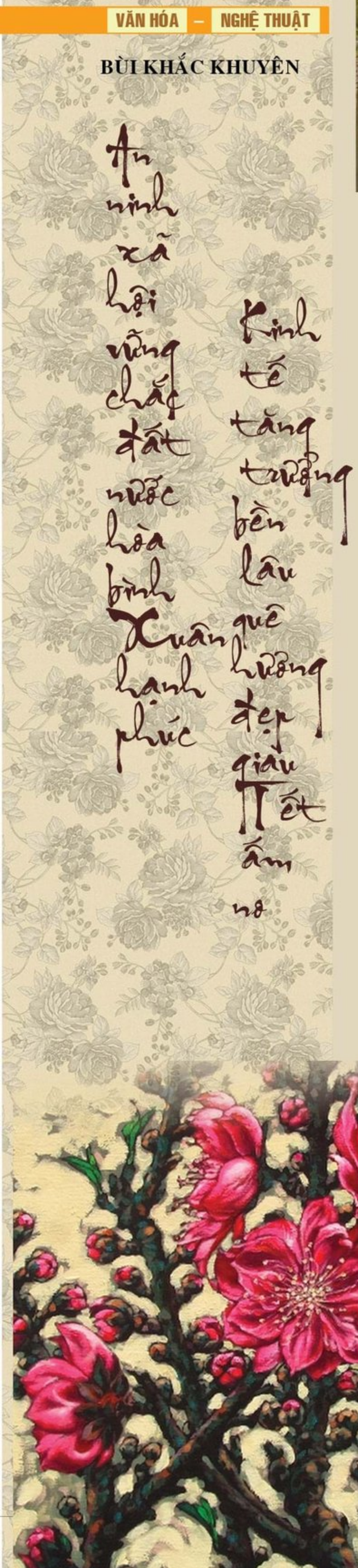
Bên ngoài tiếng còi xe chữa cháy vang xa. Tiếng loa của chỉ huy chữa cháy đang trấn an tinh thần của bà con nhân dân, hướng dẫn mọi người cách thoát hiểm và đang điều hành phương án chữa cháy.

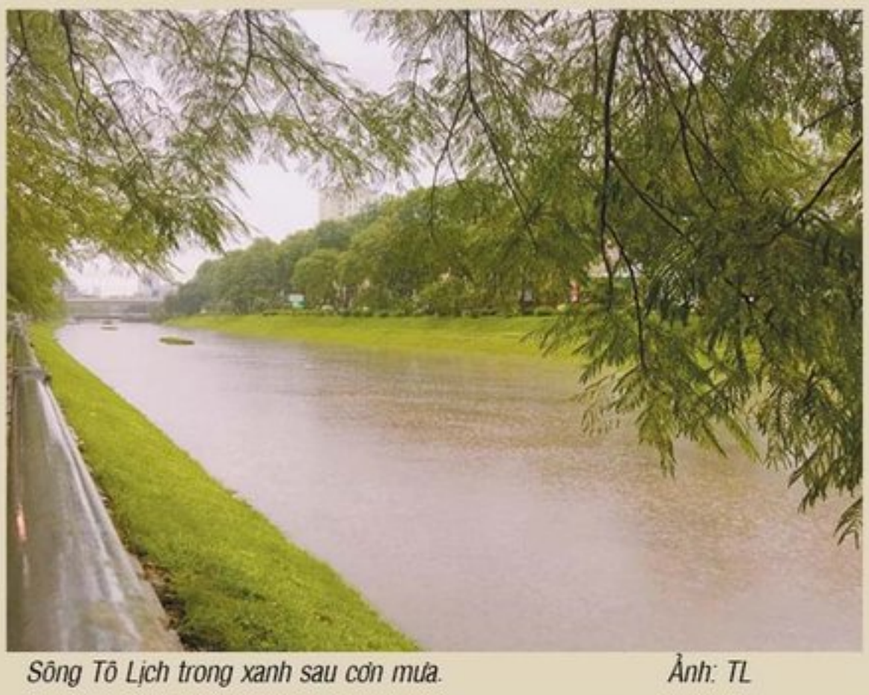
Đúng là một đám cháy lớn. Khói đen ngùn ngụt bốc lên cao. Tiếng nổ tạch tạch phía dưới tầng hầm. Hơn 19 giờ, chín xe chữa cháy tiếp cận hiện trường khống chế đám cháy. Đội Chữa cháy tiến hành lập phương án chữa cháy. Đường phố đông nghịt người, làm cản chở việc triển khai đội hình. Ngọn lửa được xác định khởi phát từ trạm biến áp sát cửa hầm để xe phía đường lớn của khu chung cư. Một đồng chí Cảnh sát Phòng cháy chữa cháy đang tìm phương án đưa xe thang lên các tầng cao để cứu người. Khá nhiều người đang hoảng loạn, dùng đèn phin phát tín hiệu kêu cứu, có người lấy quần áo, vẫy tay từ nhiều ô cửa sổ. Tiếng la hét vang rộn. Lửa cháy ngùn ngụt và tiếng nổ. Một màu đen kịt đang bao trùm. Anh Cảnh sát ném thang dây lần lượt đưa người xuống. Lửa đã tắt nhưng khói đen vẫn bao trùm. Những người ở tầng thấp được lực lượng cứu hộ dìu thang bộ ra ngoài. Một đồng chí Cảnh sát đã nhường mặt nạ chống khói độc cho bà cụ. Tiếng người cứu hộ vang trên loa kêu gọi người dân chạy ngược lên các tầng cao để lấy dưỡng khí.

Nó vẫn đóng chặt cửa phòng, chân tay run rẩy, răng va vào nhau lập cập. Bé My chẳng hiểu chuyện gì bên ngoài, chạy tới ôm cổ anh tỏ ra người lớn. "Anh Hiếu đừng sợ! Có em ở với anh rồi mà!". Con bé xòe tay ra xoa xoa vào mu bàn tay nó. Chưa bao giờ nó lại cảm thấy như được ai đang che chở. Một tia nóng ấm áp xoẹt qua lòng bàn tay nó. Nó dần tỉnh giấc. Bé My thật đáng yêu. Nó muốn đứng dậy để đưa My ra khỏi đây nhưng chân nó không thể nào cất lên được. Nó co ro trong góc phòng. Bé My sợ hãi khóc lên. "Anh Hiếu! Em khó thở. Cứu em!". Các đồng chí cứu hộ vẫn đang tìm kiếm khắp nơi. Một anh Cảnh sát nghe thấy tiếng khóc liền đập cửa gọi lớn. Không được, anh bèn gọi bộ đàm xuống cho chỉ huy. Loa vang lên yêu cầu phòng 408 mở cửa. Tiếng mẹ nó và chú Hòa khuyên nhủ để cho người cứu hộ đưa xuống nó xuống. Một đồng chí cứu hộ đang tiếp cận ban công và phá song sắt. Khuôn mặt đen nhẻm cùng giọng nói cương nghị an ủi, động viên nó. Thang dây được thả xuống, đồng chí cảnh sát buộc qua người nó và bé My đưa xuống đất an toàn. Vài giờ sau, đám cháy được dập tắt.

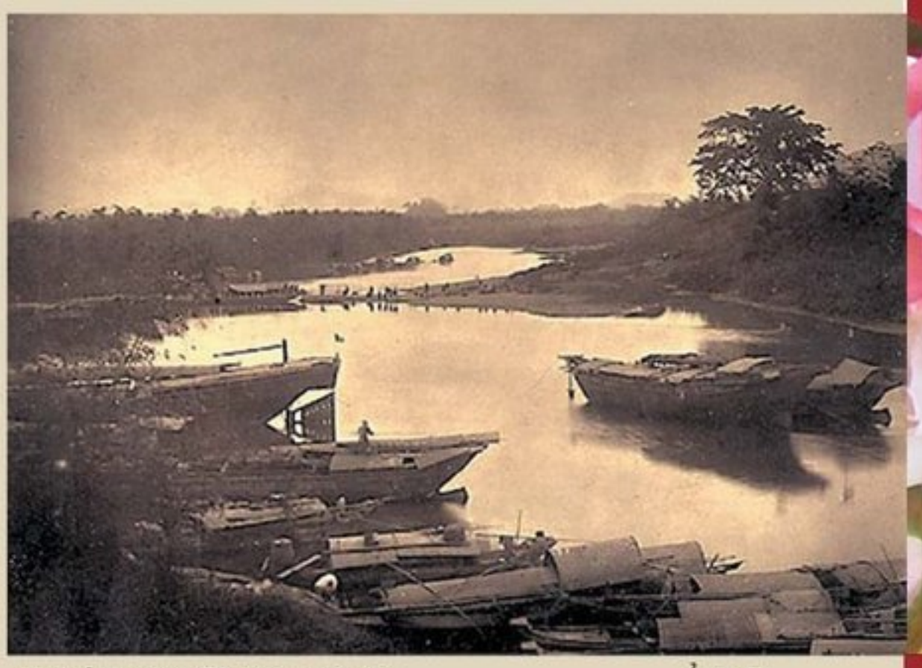
Mọi người vỗ tay cảm ơn các đồng chí Cảnh sát Chữa cháy. Mấy anh cứu hộ quệt tay lau những giọt mồ hôi trên trán. Nó thầm cảm ơn người chiến sỹ đó. Nó thấy các anh thật dũng cảm. Nó tự hỏi nếu nó trở thành người lính chữa cháy liệu ba nó có vui không? Năm nay, nó 18 tuổi và nó phải chọn cho mình một con đường để đi tới tương lai. Sương đêm rơi xuống ướt đẫm mấy sợi tóc đang bay bay trong gió. Nó mỉm cười. Dường như nó đã tìm ra ánh sáng nơi phía cuối con đường.■

BÙI KHẮC KHUYÊN

Sông Tô Lịch trong xanh sau cơn mưa. Ảnh: TL

Hình ảnh sông Tô Lịch trước kia. Ảnh: TL

SÔNG TÔ LỊCH - NHỮNG GIÁ TRỊ MANG TÍNH LỊCH SỬ

THÁI THỤY

"Sông Tô nước chảy quanh co/ Cầu Đông sương sớm, quán Giò trăng khuya/ Nước sông Tô vừa trong vừa mát/ Em nghé thuyền đỗ sát thuyền anh... "Sông Tô Lịch đã đi vào ca dao xưa như bản thân sự tồn tại của nó trong tiềm thức của người Hà Nội. Nhưng đã có lúc, dòng sông trở thành nỗi ám ảnh của người dân về mức độ ô nhiễm. Tuy nhiên, với sự vào cuộc quyết liệt của chính quyền, hy vọng một ngày không xa, sông Tô Lịch sẽ sớm trở lại với giá trị vốn có của nó!

Sông Tô Lịch vốn là một phân lưu của sông Hồng, đưa nước từ sông Hồng sang sông Nhuệ. Sách Đại Nam nhất thống chí (soạn giữa thế kỷ 19) có viết: "Sông Tô ở phía Đông tỉnh thành (Hà Nội) là phân lưu của sông Nhị, chảy theo phía Bắc tỉnh thành vào cửa cống thôn Hương Bài, tổng Đông Xuân, huyện Thọ Xương (cửa sông xưa nằm ở vị trí phố Cầu Gỗ quận Hoàn Kiếm) chuyển sang phía Tây huyện Vĩnh Thuận đến xã Nghĩa Đô ở phía Đông huyện Từ Liêm và các tổng thuộc huyện Thanh Trì, quanh co gần 60 dặm, tới xã Hà Liễu chảy vào sông Nhuệ."

Đoạn sông từ phố Cầu Gỗ đến đường Bưởi, nay đã bị lấp, không còn dấu tích gì. Và do đó, Tô Lịch không còn thông với sông Hồng nữa. Dòng chảy của đoạn sông đã bị lấp này theo lộ trình sau: từ Cầu Gỗ ngược lên (cống chéo) Hàng Lược, men theo đường Phan Đình Phùng (phía ngoài mặt Bắc thành Hà Nội), rồi chảy dọc theo hai phố Thụy Khuê và Hoàng Hoa Thám ngày nay ra đến đường Bưởi (gặp đoạn sông Tô Lịch ngày nay).

Sông Tô Lịch ngày nay bắt đầu từ Cầu Giấy, chảy cùng hướng với đường Láng và đường Kim Giang về phía Nam tới sông Nhuệ. Theo sách "Việt Điện u linh" thì Tô Lịch là tên một vị thủ lĩnh làng Hà Nội gốc (cách gọi của Giáo sư Trần Quốc Vượng). Tô Lịch có nhiều công với dân làng nên khi ông mất, làng Hà Nội gốc được mang tên ông, rồi được phong là Long Đỗ Thần hay Tô Lịch Giang Thần. Về mùa mưa lũ, nước trong đồng đổ dồn vào sông Tô và thường cao hơn nước sông Hồng nên dòng nước sông Tô chảy vào sông Hồng. Bọn đô hộ phương Bắc không biết nên gọi là sông "nghịch thuỷ". Chúng đã tổ chức lễ tế Tô Lịch Giang Thần ở đền Bạch Mã và phong ông là "Đô Phủ Thành hoàng Thần Quân".

Địa danh quan trọng nhất bên bờ sông Tô, đó là ngã ba sông Thiên Phù Tô Lịch có bến Hồng Tân (vùng chợ Bưởi bây giờ), trên đường từ Hoa Lư về thăm quê ở Cổ Pháp, vua Lý Công Uẩn đã dừng thuyền ngự tại đây và nhận ra thế đất "dựng nghiệp để vương cho muôn đời". Và cũng chính tại đây, sau Chiếu Dời đô, vào mùa thu, tháng bảy năm Canh Tuất (1010), thuyền ngự với chiến thuyền và văn võ bá quan hộ tống, từ Hoa Lư, vua Lý Thái Tổ đã ngược dòng cặp bến Đại La, tức bến Hồng Tân. Dân vùng Bưởi đón nhà vua với lụa là, gấm vóc và nhiều sản vật quý, sau được nhà vua ban tặng tên làng Nghĩa Đô và Bái Ân. Từ ngày Lý Thái Tổ định đô Thăng Long và trải qua các triều Lý - Trần - Lê, sông Tô Lịch có một sức sống mạnh mẽ, phong phú.

Hai bên sông xuất hiện nhiều làng dân cư đông đúc, kinh tế phát triển, nhiều công trình kiến trúc, chủ yếu là chùa, quán và cũng tại hai triền sông Tô này, xuất hiện nhiều danh nhân văn hóa đất nước - bên tả ngạn gồm phần đất của 2 huyện Thọ Xương, Vĩnh Thuận, ngoài thành nội, còn có 61 phường thợ thủ công, dân thập tạm trại, từ Lệ Mật sang khai khẩn, trồng lúa, rau, hoa; dân Kẻ Láng có sản vật húng Láng nổi tiếng suốt mấy đời nay.

Ngoài các sản phẩm nông nghiệp, dân cư ven sông Tô còn có các nghề thủ công nổi tiếng như: Nghĩa Đô, An Thái, Hồ Khẩu, Kẻ Cót có nghề làm làm giấy, trong đó giấy dó Nghĩa Đô, An Thái được triều đình dùng để viết chiếu chỉ, sắc phong. Các làng Trích Sài, Bái Ân, Nghĩa Đô có nghề dệt lụa lĩnh nổi tiếng từ ngàn xưa. Dân huyện Long Đàm xưa có nhiều làng xã nằm ven sông Tô, có các nghề nổi tiếng như dưa cà làng Gừng, kim hoàn ở Định Công Thượng, nghề làm quạt và kẹo bột bỏng gạo ở Kim Lũ, làng Ngâu có nghề nấu rượu, Tứ Kỳ làm bún đã mấy trăm năm...

Dọc hai bờ sông Tô xưa từ Bưởi đến chợ Gạo và từ Bưởi đến Thanh Trì, Thường Tín có nhiều làng cổ, mỗi làng đều có đầy đủ thiết chế đình đền, chùa, tính sơ bộ có tới cả trăm đình, đền chùa, miếu. Nhưng nổi tiếng nhất có đền Bạch Mã thờ Tô Lịch Giang thần, đền Quán Thánh thờ thần Trấn Võ; đến Đồng Cổ ở thôn Đông Xã, thờ thần Đồng Cổ và là nơi từ thời Lý Thái Tông, hàng năm mở hội thề. Ở vùng Bưởi còn có đình An Thái thờ ông Dầu, bà Dầu, tương truyền là người hy sinh thân mình cứu thành và cứu vua Lý khỏi bệnh đau mắt; đến Voi Phục thờ Linh Lãng Đại Vương. Làng An Lãng có chùa "Chiêu Thiền Tự" (tức chùa Láng), gắn liền với tên tuổi thiền sư Từ Đạo Hạnh, một nhà sư, một nghệ sỹ chèo.

Trên đất trang Cung Hoàng xưa bên bờ sông Tô, Chu Văn An đã từng mở trường học dạy học; nơi đây nay là văn chỉ Chu Văn An cùng với bia trên 30 vị khoa bảng của huyện Thanh Trì. Đối diện với văn chỉ Chu Văn An, bên này sông Tô, trên đất Bằng Liệt xưa là miếu Xạ Can (Miếu trừ nạn hạn hán), gọi nôm là miếu Gàn, thờ người học trò thuỷ thần của Chu Văn An - nghe lời thầy, người học trò này đã dùng bút mực cầu đảo trời làm mưa chống hạn cứu lúa cho cả vùng.

Sông Tô Lịch trước đây nước đầy ắp, nhiều bến cảng, thuyền mành chen vai sát cánh. Đời sống sông Tô vô cùng phong phú, đa dạng. Sông Tô không chỉ có giá trị về mặt văn hoá mà còn có giá trị về kinh tế. Đây cũng con đường giao thương của các nhà buôn xưa kia. Nhắc đến sông Tô Lịch cũng như nhắc đến "Hà Nội 36 phố phường". Và sông Tô Lịch đã trở thành một cái gì đó vô cùng quen thuộc với người dân Thủ đô qua năm tháng.

Theo thời gian, thành phố phát triển, quá trình đô thị hoá đã khiến sông Tô Lịch giờ đây lòng hẹp, nông, ít nước, ô nhiễm... đã có lúc, người ta cảm tưởng sông Tô giờ đây đã tàn lụi, lùi dần vào quá khứ, chỉ là nơi để xả thải. Có lúc người ta định cống hóa sông Tô ở những đoạn đẹp nhất để làm dịch vụ và làm bãi trông giữ ô tô.

Tuy nhiên, sông Tô Lịch chưa bao giờ hết giá trị. Ngoài những giá trị về lịch sự, trong quá trình đô thị hoá, sông Tô Lịch còn có giá trị đặc biệt đối với công tác chữa cháy hiện nay của Thủ đô. Điển hình một số vụ cháy vừa qua, như: vụ hoả hoạn sáng 11/2/2016, cháy kiôt trên phố Nguyễn Khang, xe tiếp hết nước, Cảnh sát đã bơm nước sông Tô Lịch chữa cháy. Hơn một giờ sau, vụ hỏa hoạn được khống chế hoàn toàn; hay ngày 17/6/2016, một vụ cháy lớn đã xảy ra tại kho hàng xưởng chế xuất gỗ trong Công ty TNHH xuất nhập khẩu Hồng Hà trên đường Trường Chinh, Thanh Xuân, Hà Nội, để kịp thời chữa cháy, lực lượng PCCC đã phải hút nước từ sông Tô Lịch lên để chữa cháy... Theo thống kê của Cảnh sát PC&CC TP Hà Nội, hiện Hà Nội có 2.300 trụ chữa cháy thì khoảng 300 trụ trục trặc, và theo quy định thì còn thiếu khoảng 6.000 trụ cấp nước chữa cháy. Mà thực tế cho thấy, hiện nay ở Hà Nội các ao hồ đã bị san lấp nhiều nên nguồn nước chữa cháy rất khó khăn. Chưa kể, xét theo yếu tố địa lý, sông Tô Lịch trải dài qua 6 quận, huyện trên địa bàn TP Hà Nội, sẽ là nơi cung cấp nước chữa cháy không nhỏ cho công tác chữa cháy trong điều kiện quy hoạch PCCC chưa đáp ứng được nhu cầu hiện nay.

Và vừa qua, Hà Nội công bố dự án xây dựng nhà máy xử lý nước thải 800 triệu USD với mục tiêu làm sạch nước sông Tô Lịch là tin vui không chỉ với người dân Thủ đô về mặt giá trị văn hoá mà cũng là điều hết sức có ý nghĩa với công tác PCCC hiện nay! Hy vọng rằng, với sự vào cuộc của các cấp chính quyền, sông Tô Lịch sớm trở lại vẻ đẹp vốn có của nó, và thế hệ ngày nay sẽ một lần nữa được thấy hình ảnh thuyền nan xuôi ngược trên sông, chứ không chỉ còn trên sách vở.■

Thư gửi lính 114

KHÁNH LY

Anh thương yêu...!

Trời đã về khuya, không gian im ắng quá. Dường như chỉ nghe thấy tiếng gió lùa qua khung cửa, và tiếng thở nhẹ nhàng của bé con. Lại một đêm nữa em mất ngủ, lại một đêm nữa em xa anh.

Giờ này ở đơn vị, không biết anh có được ngủ ngon, hay một tiếng kẻng hoảng hốt giữa đêm, là anh và đồng đội lại vội vã lên đường...

Dạo gần đây, hay cháy quá anh nhỉ. Không biết tự bao giờ, cứ mỗi lần lướt tin tức trên báo mạng, là em lại không tránh được cảm giác bồn chồn hồi hộp. Em sợ mỗi khi nhìn thấy một cái title "Cháy lớn..." ở đâu đó, sợ nhìn thấy những bức ảnh hoang tàn sau đám cháy, sợ nhìn những con số thương vong, và hơn hết, anh biết không, em sợ, sợ nỗi vất vả nguy hiểm luôn cận kề anh và đồng đội mỗi lần đi làm nhiệm vụ.

Em còn nhớ như in lần đầu chúng mình hẹn hò nhau, là khi đêm hôm trước anh vừa cùng đồng đội tham gia chữa cháy một vụ cháy kho xưởng rất lớn. Anh đến gặp em với đôi mắt còn chưa tan hết những quầng thâm mệt mỏi sau một đêm gần như thức trắng, và bộ quần áo dường như vẫn còn phảng phất mùi khói. Chỉ duy có nụ cười trên môi anh là rạng rỡ hơn hết thảy. Nụ cười đó như một tia nắng sớm không ngại ngần chiếu thẳng vào tim em. Và anh nhớ không, buổi hẹn ngày hôm đó, em chỉ say sưa ngồi nghe anh nói về công việc mà anh gắn bó, về đồng đội, về những lần anh cùng đồng đội chữa cháy thành công, cứu được bao nhiêu con người và tài sản. Ngày hôm đó, anh đã đưa em đến một thế giới thật khác, với những người thanh niên thật khác. Những con người tuổi mới đôi mươi, mà niềm vui và hạnh phúc lớn nhất của họ không phải là hưởng thụ, mà là thầm lặng đối diện với hiểm nguy để bảo vệ con người và tài sản. Viết đến đây em lại bật cười, chắc nhiều người sẽ nghĩ chúng mình "lý tưởng" quá. Nhưng sự thật đúng là thế mà, phải không anh?

Yêu anh, rồi về làm vợ anh, là bao nhiêu niềm vui và, cũng là bao nhiêu đêm nước mắt rơi lặng lẽ. Niềm vui em được chia sẻ mỗi lần anh cùng đồng đội lập chiến công. Niềm vui giản dị những buổi tối hiếm hoi cả gia đình quây quần bên mâm cơm tối. Đôi khi là những cuối tuần rảnh rỗi anh đưa hai mẹ con đi dạo phố, đi chơi công viên. Và cũng không thể đo đếm được, đã bao lần nước mắt em rơi trong nỗi tủi thân ấm ức. Ngày em "lâm bồn", cũng là ngày anh vội vã lên xe đi chữa cháy một đám cháy quán karaoke rất lớn. Em một mình bắt taxi vào viện, vừa đi mà vừa khóc tấm tức trên xe. Bất chấp lúc đó giọng anh trong điện thoại áy náy và hối lỗi như thế nào. Biết là nhiệm vụ không thể nào chọn lựa được, nhưng tính ích kỉ cũng khiến em giận anh mất gần một tuần sau đó, anh nhớ không? Rồi những tháng ngày nuôi con vất vả, chúng mình lại không có ông bà nội ngoại ở gần để tiện giúp đỡ chăm nom. Biết bao lần con ốm sốt, anh phải trực chiến đấu, một mình em xoay xở, đêm thức trắng chăm con, sáng lại vội vã đi làm. Có những lúc mệt mỏi quá, không kìm được em lại trốn vào một góc rồi oà lên khóc. Làm vợ một người lính, thật sự vất vả đến thế sao?

Nhưng rồi, mỗi lần đọc một bài báo, xem một phóng sự về công việc của anh, đồng đội của anh - những người lính PCCC trẻ trung mà nhiệt huyết, đối diện mọi hiểm nguy để cứu tính mạng, tài sản của bao nhiêu con người, lòng em lại tràn ngập một cảm giác tự hào khó tả. Anh của em, không phải của riêng em, mà còn là một người chiến sỹ của nhân dân, của Tổ quốc, là niềm tin yêu của biết bao nhiêu người! Và anh biết không, khuôn mặt rạng ngời của anh khi chỉ cho em bức ảnh đồng đội anh trên báo - một cậu lính rất trẻ vừa hoàn thành nhiệm vụ, ngồi bệt ngay cạnh xe chữa cháy, khuôn mặt và quần áo còn lem đầy những vệt khói than, hồn nhiên ăn miếng mì tôm sống mà miệng cười vui vẻ, em đã không giấu nổi những giọt nước mắt yêu thương và tự hào. Chồng em và những người đồng đội của anh - đã sống và cống hiến hết mình, nhiệt huyết đến thế, mà cũng bình dị, hồn nhiên đến thế! Bỗng nhiên em cảm thấy em thật nhỏ bé và ích kỉ.

Anh, đêm đã khuya lắm rồi...

Đêm bình yên quá. Sự bình yên được gìn giữ bởi biết bao con người thầm lặng. Như anh, như biết bao người lính trên Tổ quốc này! Gửi đến anh tất cả sự tin yêu nơi em, nơi hậu phương vững chắc. Anh yên tâm làm nhiệm vụ anh nhé! Mẹ con em đợi anh về!■

"Nét chữ nết người"

TRẦN DƯƠNG ANH

"Nét chữ nết người" là câu thành ngữ mà ắt hẳn người dân Việt Nam nào cũng biết, cũng thuộc và cũng được nghe ngay từ những ngày đầu tiên làm quen với con chữ, từ lời răn của bà, từ lời khuyên của mẹ, từ lời dạy của cô. Cũng từ những ngày bé xíu ấy, chúng ta luôn được nhắc nhở rằng phải viết thật đẹp, thật sạch mới thành người giỏi giang và tư tưởng này đã luôn được mặc định trong tâm trí mỗi chúng ta ngay từ khi biết cắp sách tới trường. Chúng ta đều dễ dàng đồng ý với nhau rằng, những người viết chữ đẹp luôn mang lại thiện cảm rất tốt cho mọi người xung quanh ngay từ giây phút tiếp xúc đầu tiên với những con chữ ấy. Người ta thường đi theo lối mòn suy nghĩ rằng, chữ viết đẹp đồng nghĩa với người viết chữ cũng "đẹp". Mà đẹp ở đây là đẹp cả về hình thức lẫn tính cách và tâm hồn của người viết.

Cha ông ta thường nói *"Nét chữ nết người"*, chính là những kinh nghiệm được đúc kết qua hàng trăm năm khi nhìn vào nét chữ mà đoán định được tâm tính của con người. Tùy vào từng nét thanh, nét đậm của chữ viết mà ta có thể hình dung được tính cách và tâm hồn của người viết. Ngoài việc truyền tải ý nghĩa câu chữ, cách các ký tự được viết ra, từ độ nghiêng, độ sắc nét, đậm nhạt, cũng như khoảng cách mỗi ký tự cũng đều biểu đạt được phần nào tính cách của người đó. Tương truyền rằng, ở thời kỳ phong kiến, rất nhiều vị vua đã dựa vào cách viết chữ để lựa chọn quần thần. Các bậc quân vương tin rằng, những người có nét chữ đậm là những con người của hành động, luôn có ý chí mạnh mẽ, tự tin, có khả năng ảnh hưởng đến người khác, thích hợp nơi chiến trường khốc liệt. Ngược lại, những người viết chữ quá nhạt thường thiếu tự tin, nhạy cảm, thiếu sinh lực bền bỉ, không thích hợp với chốn quan trường.

Trong tư tưởng của người Việt, người có nét chữ đẹp là những người giỏi giang, có trí thức, tính cách thanh cao và chỉn chu trong cuộc sống. Gặp người có nét chữ đẹp, người ta thường trầm trồ ngắm nhìn và buông những câu ngợi khen không tiếc lời. Mỗi người trong chúng ta đều luôn mong muốn có được sự kính trọng của những người trong xã hội, cho dù sự kính trọng đó bắt nguồn từ những điều nhỏ nhặt trong cuộc sống. Bởi thế nên, chắc hẳn ai trong mỗi chúng ta cũng mong muốn mình sở hữu một nét chữ thật đẹp. Phong tục khai chữ đầu năm, xin chữ thầy đồ cũng từ đó mà hình thành.

Thời kỳ phong kiến, phàm những người có chữ thường là người có gia cảnh khá giả hoặc là người hiếu học, ham mê con chữ mà lấy đó làm nghiệp tiến thân. Xưa muốn xin chữ, người ta chuẩn bị một lễ nhỏ (cau trầu, chè rượu) đến nhà thầy đồ xin chữ. Thầy đồ dựa trên sự thông hiểu của mình, dựa trên nguyện vọng của người cầu chữ mà ban chữ. Một chữ đó thôi cũng gắn với ước vọng cả năm của người được nhận. Nói thì không khó nhưng việc cầu được con chữ là điều rất gian nan. Người viết phải dùng cả Thần - Trí - Lực của mình để họa ra chữ nên yêu và giữ chữ mình vô cùng. Người xin chữ cũng vì mến mộ, trọng chữ mà đến xin. Được hay không đều do duyên phận cả. Bởi thế cho nên nhà nào có chữ của thầy đồ nổi tiếng treo trong nhà, câu đối treo hai bên bàn thờ dịp tết đến xuân về là nở mày nở mặt với mọi người, là vận may cả năm coi như ùn ùn tới.

Thời bây giờ, xin chữ đầu năm không còn là phong tục phổ biến đối với nhiều gia đình hiện đại nữa. Ngay cả tục lệ khai bút cũng dần bị mai một. Việc xin chữ cũng trở nên dễ dãi hơn. Hay nói chính xác hơn, là ngày nay người ta đi "mua chữ". Trải qua một thời kỳ bát nháo, khi số lượng thầy đồ biến tướng, chuyện cho chữ đầu năm trở thành kinh doanh. Người cho chữ có những thời điểm còn không hiểu hết ý nghĩa của con chữ, người mua chữ về cũng chỉ vì a dua mong may mắn đến bản thân mà không coi trọng con chữ được cho. Người ta kháo nhau rằng, có một cậu bé học sinh năm lớp 12 rủ bạn bè đi xin chữ lấy may để thi Đại Học. Sau bao nỗ lực chen lấn, cậu cũng xin được chữ Đậu viết trên giấy đỏ lồng trong khung kính treo trước bàn học làm động lực và bùa may cho kỳ khoa cử sắp tới. Cho đến tận vài năm sau cậu mới nhận ra chữ Đậu cậu treo là chữ Đậu từ thực vật chứ phải Đậu - Đỗ Đạt như cậu mong muốn. Câu chuyện vui về sự cảnh giác này là thực trạng của những năm người người đổ xô làm thầy và bán chữ ngoài văn miếu. Người bán chữ đã không đủ khả năng cho chữ, người mua chữ cũng không hiểu chữ mình nhận được. Phần nhiều các bạn trẻ đi xin chữ đầu năm để lấy "lộc chữ" mà không hiểu nhiều về con chữ. Cũng có một phần khác là vì yêu kính một nét chữ cổ mà hòa vào dòng người.

Thời gian gần đây, khi xã hội phát triển văn minh và hiện đại hơn, những tưởng các phong tục tập quán cũ của dân tộc cũng sẽ bị mai một theo thời gian nhưng nhờ tinh thần hiếu lễ, tôn sư trọng đạo, ham học hỏi mà tục lệ khai bút đầu Xuân, và xin chữ cầu may năm mới lại được nở rộ và phát triển mạnh mẽ trở lại. Phong tục này đã quay trở lại và được định hình một cách tốt đẹp trong lòng người dân. Thế hệ trẻ sau khi trải qua giai đoạn quá độ cũng bắt đầu hưởng ứng và chú trọng hơn đến nét đẹp này. Việc xin chữ không còn chỉ là nhu cầu thể hiện mà còn là sự gìn giữ, bảo tồn và duy trì một truyền thống tốt đẹp của dân tộc. Các hình ảnh ông Đồ ngày Tết lại được hiện hữu rộn ràng chứ không chỉ còn trong sách vở và những trang báo cũ.■

GIỮ "HỒN ĐẤT" BÌNH YÊN

TRUNG ANH

Từ trung tâm Thành phố Hà Nội ồn ã, men theo con đê sông Hồng khoảng hơn 10km là đến Bát Tràng – nơi nổi danh với nghề làm gốm đã tồn tại hàng trăm năm nay. Dù giờ đây, đứng trước thách thức của thời cuộc, Bát Tràng cũng như bao làng nghề truyền thống khác trên dải đất hình chữ S này, chấp nhận cải tiến để bắt nhịp thời đại, nhưng ngọn lửa nghề đam mê, và đôi bàn tay tài hoa của người nghệ nhân với cái tâm muốn giữ lấy những tinh túy cổ xưa của cha ông vẫn bùng cháy mạnh mẽ...

Các nghệ nhân sáng tạo sản phẩm bên bàn xoay. Ảnh: TL

Theo gia phả của nhiều dòng họ ở Bát Tràng như: họ Trịnh, Lê, Vương, Phạm, Nguyễn..., tổ tiên của họ vốn là cư dân Bồ Bát, tức Bồ Xuyên và Bạch Bát thuộc phủ Trường Yên khi xưa. Ngày nay, Bồ Xuyên và Bạch Bát là hai thôn của xã Yên Thành, huyện Tam Điệp, tỉnh Ninh Bình. Cư dân Bồ Bát có nghề gốm từ lâu đời. Từ khi vua Lý Thái Tổ dời đô về Thăng Long (năm 1010), một số thợ gốm Bồ Bát cũng di cư ra đây lập nghiệp, mở lò gốm, gọi là Bạch Thổ phường (phường Đất Trắng). Những đợt di cư tiếp theo đã biến Bát Tràng từ một làng gốm bình thường trở thành một trung tâm gốm, được triều đình chọn là nơi cung cấp đồ cống phẩm cho nhà Minh lúc bấy giờ. Tuy nhiên sản phẩm nổi tiếng của Bát Tràng thời đó là gạch chứ không phải là gốm. Chẳng vậy mà các cụ vẫn truyền nhau câu ca dao xưa:

"Chiếu Nga Sơn, gạch Bát Tràng
Vải tơ Nam Định, lụa hàng Hà Đông"

Hay:

"Ước gì anh lấy được nàng
Để anh mua gạch Bát Tràng về xây"

Cho đến thời điểm hiện nay, 99% người làng Bát Tràng không còn làm gạch nhưng gốm sứ Bát Tràng thì đã trở nên nổi tiếng. Bước chân qua khỏi cổng chào đi vào làng Bát Tràng, bạn đã có thể nhìn thấy hàng trăm cửa hàng, xưởng sản xuất, công ty san sát, bày biện vô số những món đồ gốm khác nhau. Đó là lúc bạn đã lọt vào thế giới của "ăn gốm, thờ gốm, ngủ gốm...". Từ những sản phẩm phục vụ thờ cúng, cho đến những đồ gia dụng như bát đĩa, bình vại, ấm chén... hoặc đồ trang trí sân vườn như: lão nông, con trâu, chú mục đồng, Thị Nở - Chí Phèo hay những chiếc vòng tay, vòng cổ, khuyên tai xinh xắn... tất cả đều tinh tế và sống động. Hầu như các sản phẩm gốm của Bát Tràng đều làm thủ công. Đó là sự kết hợp nhuần nhuyễn giữa cốt đất được phối tạo từ cát và đất phù sa của dòng sông Hồng, lớp men gio trấu cổ truyền cùng bàn tay tài hoa, óc sáng tạo của những nghệ nhân, đem nung qua hàng nghìn độ để biến những hòn đất vô tri trở thành một tác phẩm nghệ thuật, để tạo nên lớp men có độ sâu, độ đằm, làm nên đặc thù riêng của dòng gốm Bát Tràng và chỉ Bát Tràng mới có. Cái tinh tế của gốm Bát Tràng nằm ở chỗ ấy. Chẳng thế mà, giữa trăm ngàn loại gốm sứ Trung Quốc, nhập ngoại, gốm sứ Bát Tràng vẫn đứng vững, chinh phục khách hàng khắp đất nước và có một lượng không nhỏ xuất sang Nhật, Pháp, Mỹ, Thái Lan...

Bát Tràng phát triển được mạnh mẽ như bây giờ không thể không nhắc đến những cải tiến vượt bậc về lò nung. Ban đầu là lò đàn, lò bầu, rồi phát triển tới dạng lò hộp, lò gai bởi nhiệt độ của lò nung là yếu tố quyết định màu men và bảo đảm sự an toàn của sản phẩm trong quá trình phân phối tiêu dùng. Vào khoảng thế kỷ XIX, gốm được nung trong lò bầu bằng rơm rạ, tre nứa, sau thay bằng "củi phác", "củi bửa", thứ củi sau khi được bổ ra, xếp thành từng đống ngoài trời, phơi sương nắng cho ải rồi mới đem sử dụng. Khi chuyển sang dùng loại lò đứng từ năm 1975 trở lại đây, nguyên liệu chính là than cám, còn củi chỉ dùng để mồi lò. Than cám trộn kỹ với bùn đất theo tỷ lệ nhất định rồi nặn thành từng bánh nhỏ, đập lên mặt tường nhà, tường ngõ phơi khô. Có một thời, những con ngõ nhỏ ngoằn nghèo với bức tường than trở thành nét đặc trưng của Bát Tràng, bối cảnh không thể thiếu trong những bức ảnh của bất cứ du khách nào đã một lần ghé qua nơi đây.

Nhưng rồi, đứng trước thách thức của nguy cơ ô nhiễm môi trường làng nghề, sự cạnh tranh của gốm sứ nước ngoài, những lò gốm truyền thống đốt than được thay bằng các lò đốt gas được đầu tư hàng tỷ đồng. Sự biến chuyển đó đã làm thay đổi cả một làng nghề. Gốm Bát Tràng mang một diện mạo mới, sản phẩm không chỉ độc đáo mà còn đẹp hơn, chịu lực tốt hơn và có giá thành hợp lý hơn. Cũng từ đây, môi trường Bát Tràng được cải thiện, Bát Tràng không còn là một làng nghề đơn thuần mà trở thành một điểm du lịch lý thú, thu hút hàng nghìn lượt khách thăm quan mỗi năm. Nhưng có một nguy cơ mà ngay cả chính quyền địa phương và các hộ sản xuất, người dân không ý thức được khi sử dụng các lò đốt gas này - đó là những tiềm ẩn về cháy, nổ.

Con người Bát Tràng có hơn 7 thế kỷ phiêu lưu trong thế giới của đất và lửa, dùng lửa để hòa trộn mồ hôi, tâm huyết và sự sáng tạo của mình vào việc bảo tồn và phát triển nghề gốm truyền thống. Nhưng hiện nay, với hơn 700 hộ dân sử dụng khí dầu mỏ hóa lỏng gas trong sản xuất, nung gốm, người dân Bát Tràng dường như đang... "giỡn mặt với hỏa thần".

Ngay từ những ngày đầu tháng 1/2016, tại Bát Tràng đã xảy ra cháy tại xưởng gốm sứ Trung Hạnh ở thôn Đa Tốn thiêu rụi hơn 2.000m^2 nhà xưởng chứa thùng bìa, nguyên vật liệu sản xuất cùng sản phẩm gốm sứ. Theo thống kê của Cảnh sát PC&CC TP Hà Nội, từ năm 2010 đến nay, làng nghề Bát Tràng đã xảy ra hàng chục vụ cháy, nổ liên quan tới khí gas công nghiệp gây thiệt hại hàng trăm tỷ đồng. Ông Nguyễn Trung Kiên, Phó Chủ tịch UBND xã Bát Tràng thừa nhận: "Các hộ dân hầu như chỉ tập trung sản xuất kinh doanh, còn chưa chú trọng đến công tác PCCC. Có nhiều hộ còn... nung bình gas trên bếp than tổ ong để tận dụng tối đa lượng gas trong bình dẫn đến cháy lớn." Thiếu tá Nguyễn Văn Đoàn - cán bộ quản lý địa bàn thuộc Phòng Cảnh sát PC&CC số 11, Cảnh sát PC&CC TP Hà Nội cho biết: sử dụng gas công nghiệp để nung gốm rất phổ biến ở Bát Tràng, nhà nào cũng thường xuyên tích trữ hàng chục bình gas trong nhà. Bên cạnh việc liên kết với các công ty gas xây dựng đường ống dẫn gas lên lò nung, một số hộ dân tự trang bị đường ống dẫn đến nguy cơ cháy, nổ có thể xảy ra bất cứ lúc nào. Ngoài ra, hệ thống điện tại khu vực có gas không phải là hệ thống điện phòng nổ; trang thiết bị PCCC rất ít, không đủ tiêu chuẩn, cá biệt còn có cơ sở sản xuất còn không trang bị..., nhất là những cơ sở có quy mô nhỏ, kiểu hộ gia đình.

Chúng tôi được anh Đoàn dẫn đi vào kiểm tra cơ sở sản xuất gốm sứ của gia đình anh Dũng nằm tại con ngõ nhỏ hun hút sâu trong làng. Cơ sở của anh Dũng có 2 lò nung với chục thợ gốm đang miệt mài cho sản phẩm vào lò. Anh Dũng cho biết, hàng ngày, một lò nung của anh thiêu thụ khoảng 3 bình gas 45kg. Còn vào dịp giáp Tết như hiện nay, sản lượng tiêu thụ gas gấp 3 lần ngày thường. Khi chúng tôi hỏi về việc xảy ra cháy, nổ khi sử dụng đường ống dẫn gas, anh trả lời "hồn nhiên": "Gốm nung đến hàng nghìn độ còn chẳng cháy thì tự nhiên cháy làm sao được". Số công nhân làm việc tại xưởng của anh cũng chưa từng đi nghe tuyên truyền, tập huấn PCCC bao giờ dù cơ sở đã đi vào hoạt động được gần chục năm. Và cơ sở nhà anh Dũng không phải là cơ sở duy nhất diễn ra tình trạng như thế.

Nguy cơ cháy, nổ tại làng nghề Bát Tràng thì luôn hiện hữu, nhưng công tác xử lý cũng gặp rất nhiều khó khăn. Thực tế, cơ quan chức năng đã có rất nhiều đợt tuyên truyền cũng như tập huấn kỹ năng thoát nạn để người dân Bát Tràng hiểu được mối nguy hiểm tiềm ẩn, nhưng không mấy ai quan tâm. Hầu hết đường làng, ngõ xóm đều khá nhỏ, xe chữa cháy không vào được, hệ thống cấp nước chữa cháy cũng không có... "Ngay như đợt tháng 5 vừa qua, Phòng Cảnh sát PCCC số 11, Cảnh sát PC&CC TP Hà Nội TP Hà Nội kết hợp với UBND xã Bát Tràng đã tổ chức lớp tập huấn cho các công ty, hộ sản xuất, kinh doanh đồ gốm sứ tại làng nghề, số giấy mời phát ra là 150 nhưng chỉ có khoảng 80 người tham dự" - Thiếu tá Đoàn cho biết.

Trước những nguy cơ tiềm ẩn về cháy, nổ, trong vài năm trở lại đây, chính quyền xã Bát Tràng đã bắt đầu chú trọng đến công tác PCCC, đưa công tác PCCC vào Nghị quyết của cấp Ủy Đảng, xây dựng kế hoạch, tổ chức tuyên truyền phổ biến kiến thức PCCC theo nội dung kế hoạch. Theo ông Trần Trung Kiên, Phó Chủ tịch UBND xã Bát Tràng: "Chính quyền xã Bát Tràng luôn đánh giá xã là địa bàn trọng điểm của huyện Gia Lâm về nguy cơ cháy, nổ. Vì vậy, địa phương đã xây dựng Đội PCCC gắn với địa bàn dân cư, thường xuyên mở có những lớp tập huấn, hướng dẫn và tuyên truyền pháp luật PCCC đến các hộ dân. Trong năm 2016, Bát Tràng đã tổ chức được 2 buổi tuyên truyền và diễn tập phương án chữa cháy để trang bị cho các cơ sở, hộ gia đình những kỹ năng cơ bản về PCCC&CNCH ban đầu. Thời gian tới, UBND xã sẽ phối hợp Phòng Cảnh sát PC&CC số 11 tăng cường kiểm tra, nhắc nhở các hộ kinh doanh. Tuy nhiên, để có thể khắc phục được những tồn tại và đặc biệt là nâng cao ý thức của người dân, Bát Tràng cần thời gian để tiến hành đồng bộ nhiều giải pháp".

Theo lãnh đạo Phòng Cảnh sát PC&CC số 11, Cảnh sát PC&CC TP Hà Nội: "Với địa bàn Bát Tràng, mục đích cuối cùng đơn vị là làm sao thay đổi nhận thức đã "thâm căn có đế" của từng hộ gia đình, từng hộ kinh doanh về công tác PCCC. Trên thực tế, Phòng Cảnh sát PCCC số 11 đã chỉ đạo tăng cường công tác tuyên truyền, hàng năm tổ chức các buổi tuyên truyền thực tế, gửi băng đĩa để chính quyền địa phương phát trên hệ thống phát thanh của từng thôn, để nhân dân nhận thức sâu sắc hơn nữa về công tác PCCC, chấp hành pháp luật PCCC, và hướng dẫn người dân khắc phục những thiếu sót. Mà muốn làm được điều đó, cái chúng ta cần là thời gian và sự kiên trì..."

Có lẽ, Bát Tràng cũng như hàng trăm làng nghề khác ở Việt Nam đang đi tìm lời giải đáp cho câu hỏi: Làm gì để giữ gìn nghề truyền thống, mà vẫn phát triển bền vững? Các thế hệ của làng nghề gốm Bát Tràng đã đứng vững qua nhiều thế kỷ bởi họ chấp nhận cải tiến, nhưng không phải chấp nhận đánh đổi để mất đi giá trị xưa cũ. Các nghệ nhân vẫn ngày ngày say sưa bên chiếc bàn xoay, kết hợp với công nghệ làm gốm mới với những giá trị truyền thống để đem lại hiệu quả kinh tế cao. Nhưng hiệu quả kinh tế phải đi đôi với bảo vệ môi trường, đảm bảo an toàn PCCC làng nghề? Đó là những thách thức mà Bát Tràng đang phải đối diện... Còn tôi, tôi vẫn hy vọng Bát Tràng mãi mãi là một ngọn lửa, ngọn lửa của sự đam mê và tài hoa sáng tạo để giữ lấy cái hồn của đất trong từng sản phẩm chứ không phải là nơi "ngọn lửa" tàn phá của "hỏa thần" hoành hành...■

NGƯỜI LÍNH CHỮA CHÁY TRÊN NHỮNG CÁNH TEM THƯ

HẠNH NGUYÊN

Tem thư không đơn thuần là giá trị cước phí bưu chính, mà còn là nghệ thuật, có sức sống thực tế, khẳng định giá trị về thời gian cũng như văn hóa và lịch sử. Chủ đề người lính chữa cháy trên tem thư các quốc gia trên thế giới là nhịp cầu văn hóa, nơi tôn vinh những người anh hùng ngày đêm chiến đấu với lửa, gói trọn trong đó bản sắc, văn hóa và lịch sử của mỗi quốc gia.

Con tem đầu tiên trên thế giới ra đời năm 1840 tại Anh, do ông Rowland Hill phát minh với mục đích chính là giải quyết vấn đề cước phí. Quốc gia tiếp theo phát hành tem là Brazil vào năm 1849 và sau đó các quốc gia khác cũng lần lượt phát hành tem của mình. Do nhu cầu của bưu chính, cần thiết phải có nhiều loại tem khác nhau để phù hợp với giá cước các phương tiện vận tải khác nhau, vì thế hình thức của con tem ngày càng thay đổi, và nội dung của nó không còn hạn chế như trước đây. Nhiều quốc gia muốn giới thiệu đất nước của mình, muốn truyền tải nét đẹp văn hóa của mình đến bạn bè thế giới thông qua những con tem nhỏ bé. Chính vì vậy mà con tem được xem như là một sản phẩm văn hóa đặc biệt.

Lĩnh vực PCCC&CNCH là một đề tài thú vị và hấp dẫn với các họa sỹ sáng tác tem thư. Hình ảnh người lính trên tem thư ở mỗi quốc gia mang một màu sắc, phong thái và cách thức thể hiện khác nhau nhưng đều toát lên nét khỏe khoắn, cô đọng và biểu cảm. Mỗi họa sỹ vẽ tem của từng quốc gia lại có cách thể hiện khác nhau. Những hình ảnh ban đầu khắc họa chân dung người lính chữa cháy không sử dụng nhiều màu sắc, chỉ đơn thuần 2 màu nhưng khá biểu cảm. Ngắm những con tem này phần nào ta thấy được kỹ thuật in tem thời kỳ này còn nhiều thô sơ. Ban đầu, những con tem được thể hiện tinh tế, không sử dụng nhiều màu do hạn chế về kỹ thuật in, cũng như cách thức thể hiện nhưng dần theo thời gian, các họa sỹ vẽ tem đã đưa cả một thế giới nghệ thuật vào tem. Thật vậy, tem thư là một "sứ giả" không phân biệt biên giới, có tiếng nói riêng. Tiếng nói theo từng thổ ngữ mang nặng dấu ấn tập tục của một nền văn minh, với tất cả những gì có liên hệ với dĩ vãng, hiện tại và tương lai. Lịch sử ngành PCCC trên thế giới tái hiện rõ nét qua hình ảnh con tem của mỗi quốc gia. Nó gắn liền với các sự kiện lịch sử, những vụ cháy nổi tiếng thế giới, hoặc những bộ sưu tập xe, hay những phương tiện trang thiết bị chữa cháy cổ. Riêng chủ đề đó đã làm cảm hứng cho rất nhiều họa sỹ trên thế giới vẽ được rất nhiều những mẫu tem đẹp và ý nghĩa.

Riêng Autralia, nói về phương tiện chữa cháy cổ năm 1983 đã phát hành 1 bộ gồm 4 con tem. Ngay trên con tem này là dòng chú thích năm ra đời của phương tiện, khá lý thú với những người sưu tập tem cũng như những người say mê xe chữa cháy cổ. Quốc gia Campuchia, cũng phát hành nhiều bộ tem, trong đó chủ đề về xe chữa cháy cổ được khai thác khá đa dạng gắn liền với cả.

Tem thư là một bằng chứng về trình độ văn hóa của một quốc gia. Bằng chứng ấy được thể hiện qua các hình thức đăng tải nội dung và hình thức của kỹ thuật in tem. Con tem còn là tình cảm nhận thức về sự vật của người phát hành tem và được biểu hiện theo phương pháp riêng biệt. Khi phát hành tem, các nước trên thế giới đều chọn lọc những thành tựu về văn hóa, khoa học có tính tiêu biểu của đất nước mình thể hiện trên tem. Nhật Bản là một quốc gia thể hiện khá rõ bản sắc văn hóa trên 2 con tem có hình một Samurai và đằng sau là hình xe chữa cháy. Một con tem khác lấy bối cảnh rộng lớn hơn, phía sau là núi Phú Sỹ và quang cảnh một lễ hội nhân kỷ niệm 100 năm lĩnh vực PCCC của xứ sở hoa anh đào. Con tem này ra đời năm 1980.

Vì thế tem thư trở thành một tư liệu đặc biệt của mỗi dân tộc, là những dấu vết, các sự kiện hiếm hoi trong lịch sử. Mỗi con tem là một tác phẩm nghệ thuật thu nhỏ, vừa sinh động về hình thức, phong phú về nội dung, không chỉ những dòng chữ và con số cần phải có của một con tem, mà các chi tiết trên tem từ cận cảnh đến viễn cảnh đều có một ý nghĩa chủ định. Nó là những hình tượng tiêu biểu, biểu hiện sinh động đời sống văn hóa xã hội của mỗi quốc gia. Đặc biệt là các con tem tuy nhỏ bé nhưng nó lại trở thành một giáo cụ trực quan rất hữu hiệu cho tất cả những ai muốn khám phá kiến thức. Nhiều quốc gia đã chọn những ngày kỷ niệm đặc biệt, những vụ cháy hay thảm họa có ảnh hưởng lớn đến lực lượng PCCC làm ngày phát hành những bộ tem gắn với lịch sử. Trong số này có thể kể đến bộ tem 4 con vẽ về xe chữa cháy, hay khung cảnh vụ hỏa hoạn ra đời nhân kỷ niệm 350 năm trận đại hỏa hoạn ở London 1666.

Mỗi con tem nhỏ bé nhưng mang trong mình nhiều ý nghĩa và giá trị văn hóa, lịch sử và nghệ thuật. Trong lĩnh vực PCCC, hình ảnh người lính chữa cháy đang làm nhiệm vụ, chiến đấu với lửa để cứu người và tài sản được khắc họa sinh động, rõ nét. Mỗi quốc gia mang đến một dấu ấn góp phần phong phú trong việc đặc tả rõ nét chuyên môn, nghiệp vụ và tính chất công việc của những người hùng trong lửa. Đó có thể là hình ảnh một người lính chữa cháy đang xách thang chạy ra đời tại Belarus năm 1973, hoặc 1 nhóm 2 người đang phun nước chữa cháy, người lính cứu hộ đang lặn xuống nước để cứu người, trong con tem kỷ niệm 125 năm ngày thành lập Lực lượng PCCC của Gibraltar. Có nhiều con tem là ảnh chụp nhưng càng lùi về những năm trước đó, đa phần tem đều được người họa sỹ vẽ và thể hiện biểu cảm, toát lên được thông điệp qua mỗi con tem và sự kiện. Trong số này có thể kể đến bộ tem "Người lính PCCC và trẻ thơ" của Goatemala phát hành năm 1986. Con tem với hình ảnh người lính PCCC bế 1 em bé bê qua lửa. Hoặc cả nhóm lính chữa cháy cứu được một em bé trong vụ chữa cháy và phía sau là cảnh sập nhà. Màu sắc khá đẹp và bố cục chặt chẽ. Bên cạnh những con tem khá nghiêm túc và mang tính chất gấp gáp, nguy hiểm như bộ tem 4 con phát hành năm 2002 miêu tả cảnh chữa cháy tòa nhà cao tầng, chữa cháy tàu trên biển, chữa cháy rừng,... thì vẫn có những con tem khá trẻ thơ và trong sáng với chủ đề "Đội Chữa cháy trẻ", phát hành vào năm 2014 tại Đức.

Tem bưu chính là một pho lịch sử, địa lý, văn hóa của mỗi quốc gia. Con tem là những cánh chim, những sứ giả văn hóa bay đi cùng trời cuối đất, giới thiệu văn hóa từng dân tộc ra thế giới và tiếp thu tinh hoa của thế giới. Đứng trên bình diện quốc gia và quốc tế, việc tuyên truyền giới thiệu đất nước, văn hóa qua tem bưu chính đã đạt được kết quả đáng khích lệ, nội dung tuyên truyền đi cả vào bề rộng lẫn chiều sâu. Trong quá trình tự khẳng định bản sắc văn hóa dân tộc của mình nói chung, lĩnh vực PCCC&CNCH nói chung. Tem thư đã góp phần không nhỏ vào sự nghiệp quan trọng này.■

ĐỘI PCCC HẠ LONG

ĐƠN VỊ ĐƯỢC BÁC HỒ ĐẶT TÊN

TRẦN HỒNG MINH

"Tôi đã gắn bó trọn cuộc đời với nghề chữa cháy, kinh qua nhiều vị trí công tác, nhiều chức vụ và các môi trường công tác khác nhau nhưng có lẽ niềm tự hào lớn nhất trong tôi là những tháng năm gắn bó với Đội PCCC Hạ Long – Đơn vị vinh dự được Bác Hồ đặt tên." Trung tá Đoàn Văn Vinh – Nguyên Phó đoàn tiếp quản Sở Cứu hỏa Đô Thành Sài Gòn chia sẻ. Trầm ngâm trong ánh nắng chiều, những ký ức về đơn vị rất đỗi thiêng liêng, tự hào ấy ào ạt ùa về trong người lính chữa cháy lão thành như mới vừa hôm qua.

Ông kể, năm 1963, lực lượng Cảnh sát PCCC mới 3 tuổi đã cùng quân dân cả nước đánh trả quyết liệt máy bay Mỹ xâm lược. Không ngày nào, Cảnh sát PCCC không phải xuất quân. Có ngày dăm ba lần. Lực lượng PCCC Quảng Ninh lúc đó còn rất mỏng, mới chỉ có hơn 20 cán bộ, chiến sỹ, phương tiện, khí tài chỉ là 2 chiếc ôtô đặc chủng, mỗi xe chở được 2m^3 nước nhưng anh em đều hoàn thành tốt nhiệm vụ. "Bây giờ nghĩ lại thấy đúng là đánh giặc chủ yếu bằng tinh thần. 2m^3 nước thì thấm tháp gì. Khi lắp xong vòi, mở van, nước đã rơi vãi gần hết." Ông tâm sự.

Chiến tranh phá hoại của Mỹ bằng máy bay ngày càng ác liệt. Kho tàng, nhà cửa, công sở, nhà máy... đều bị máy bay Mỹ bắn phá. Lực lượng Cảnh sát PCCC Quảng Ninh phát triển nhanh. Các địa phương: thị xã Hòn Gai (nay là Thành phố Hạ Long); thị xã Cẩm Phả, Uông Bí, huyện Tiên Yên, Yên Hưng đều thành lập Đội PCCC, với lực lượng hơn 10 người, mỗi đội được trang bị 1 xe đặc chủng.

Trong cuộc chiến tranh phá hoại của Đế quốc Mỹ ở miền Bắc, lực lượng Cảnh sát PCCC Quảng Ninh chúng tôi khi đó đã không quản ngại khó khăn, gian khổ, vượt qua những thử thách ác liệt, lập nhiều chiến công góp phần cùng quân và dân Quảng Ninh đánh thắng các cuộc chiến tranh phá hoại, bảo vệ tài sản nhà nước, tính mạng, tài sản của nhân dân, bảo vệ công cuộc xây dựng và phát triển kinh tế của tỉnh. Một trong những chiến công nổi bật của lực lượng PCCC Quảng Ninh thời kỳ ấy là trận chữa cháy 4 sà lan chở dầu trên Vịnh Hạ Long.

Ngày 01/8/1966, nhiều tốp máy bay Mỹ bắn phá điên cuồng thị xã Hòn Gai; phát hiện một điểm ngoài khơi Vịnh Hạ Long khói đen bốc lên cuồn cuộn. Đội Chữa cháy Hòn Gai nhận định là có tàu chở xăng dầu bị trúng đạn bốc cháy. Được sự nhất trí của lãnh đạo Ty Công an và Hội đồng Phòng không thị xã, Đội cử tôi, khi đó mới mang cấp bậc Hạ sỹ trưng dụng 01 tàu kéo và 02 thủy thủ của Trạm Vận tải Đường sông ra trinh sát nơi có đám cháy trong khi máy bay Mỹ vẫn quần đảo điên cuồng. Tàu về đến bến, tôi báo cáo "4 sà lan chở dầu của Công ty 202 Hải Phòng đang đậu ngoài Cửa Dứa cách bờ khoảng 8km trúng rốc két bốc cháy. Mỗi sà lan chở 270 tấn dầu chứa trong 6 khoang riêng biệt, dầu trong khoang này không thể cháy sang khoang khác. Ngọn lửa đang bốc cháy dữ dội ở các lỗ bục và cháy lan trên mặt biển tạo thành một vùng biển lửa". Nắm được tình hình, Đội đã lập kế hoạch báo cáo lãnh đạo Công an thị xã; được sự chỉ đạo của Ủy ban Hành chính, Hội đồng Phòng không, sau khi chuẩn bị lực lượng, phương tiện chữa cháy, thức ăn dự trữ, đội đã khẩn trương xuống tàu đi làm nhiệm vụ với quyết tâm cao nhất. Khi đến nơi, đồng chí Nguyễn Bá Nao – Đội trưởng cùng tôi và 3 đồng chí: Cường, Dũng, Khánh, thống nhất kế hoạch sử dụng tổng hợp các biện pháp để dập tắt nhanh đám cháy, hiệu quả ở từng sà lan từ D3 đến D11, D12 và D14. Đội đã dùng máy bơm BJ 23 Trung Quốc hút nước liên tục cho 2 lăng A phun tia nước đặc cắt chân ngọn lửa ở các lỗ bục trên mặt boong, thành sà lan, đồng thời làm mát vùng cháy. Sử dụng bạt, áo Amiang bịt các lỗ thủng nhằm ngăn dầu tiếp tục tràn ra và để làm ngạt vùng cháy, đồng thời phun nước làm mát cán bộ, chiến sỹ. Sau khi đã dập tắt được lửa các sà lan tiếp tục được làm mát và đưa ra khu vực an toàn để tránh cháy trở lại và máy bay Mỹ bắn phá. Trong điều kiện phương tiện chữa cháy thô sơ, thiếu thốn nhưng với tinh thần dũng cảm, sáng tạo, sau một ngày đêm chiến đấu ngọn lửa đã được dập tắt.

Hôm sau, 4 sà lan trên tiếp tục bị máy bay Mỹ bắn phá khiến 2 chiếc bốc cháy. Nhận được lệnh, Đội Chữa cháy Hòn Gai tiếp tục lên đường cứu chữa trong lúc máy bay địch liên tục bay lượn, bắn phá trên đầu. Trong lúc đang cứu chữa, một khoang dầu từ chiếc sà lan phát nổ khiến chiếc lăng chữa cháy rơi xuống biển, trong khi dầu loang ra bốc cháy khắp mặt biển. Với tinh thần mưu trí, dũng cảm, sáng tạo, các đồng chí trong Đội đã dùng dụng cụ khuấy nước làm giãn lửa trên mặt biển để cho tôi lặn xuống mò được chiếc lăng để tiếp tục chữa cháy. Cuộc chiến đấu giành giật với ngọn lửa kết thúc thắng lợi, cứu được 4 sà lan với trên 700 tấn dầu.

Ngày đó, nhu cầu dầu cho sản xuất, cho chiến đấu đều do các nước XHCN viện trợ, xăng dầu được ví như máu. Sau trận ứng cứu dầu đầy dũng khí và hiệu quả ấy, ngày 01/1/1967, Đội PCCC thị xã Hòn Gai được Đảng, Nhà nước phong tặng danh hiệu Anh hùng Lực lượng vũ trang nhân dân, 5 đồng chí trong đội (trong đó có tôi) cũng được khen thưởng kịp thời. Khi đọc tờ trình, Bác Hồ bảo, Hòn Gai nằm bên bờ Vịnh Hạ Long vừa xinh đẹp, vừa anh hùng, nơi ấy, ngày 05/8/1964, quân và dân ta đã đánh thắng trận đầu, bắn cháy máy bay Mỹ, tên giặc lái Mỹ đầu tiên Anvaret bị bắt sống trên miền Bắc, sao không gọi là Đội PCCC Hạ Long? Đội PCCC thị xã Hòn Gai đã được Bác Hồ đổi tên là Đội PCCC Hạ Long, từ đó và sau này là lực lượng nòng cốt của Cảnh sát PCCC Quảng Ninh.

Năm 1968, kho đạn của tỉnh đội sơ tán ở xã Sơn Dương, huyện Hoành Bồ, bị trúng bom Mỹ, đạn nổ ầm ầm. Xung quanh, gần kho đạn còn rất nhiều khí tài, quân trang, quân dụng. Có thể nói, phần lớn vốn liếng quân sự của tỉnh đội tập trung ở đây. Nếu không được cứu chữa kịp thời, thiệt hại và hậu quả thật khó lường, trong khi máy bay Mỹ vẫn bắn phá ác liệt. Đội PCCC với tên gọi mới, do Bác Hồ đặt: "Đội PCCC Hạ Long", đã dũng cảm lao thẳng xe vào nơi lửa cháy, đạn nổ và mặc cho máy bay Mỹ đang gầm rú trên đầu, chữa cháy liên tục 3 giờ và đã chiến thắng "giặc lửa".

Một trận ứng cứu khác không kém phần nguy hiểm là vụ cứu nơi tập kết tên lửa ở Tràng Bạch, Đông Triều. Trước đó 7 quả đã nổ, 3 quả đang cháy. Tất cả những người không có nhiệm vụ, kể cả chuyên gia Liên Xô, đã phải sơ tán thật xa.

Trận ứng cứu ấy, chúng tôi đã phối hợp đơn vị PCCC thị xã Uông Bí đã cứu được 22 quả tên lửa. Lửa tắt, chuyên gia Liên Xô chạy về, dang tay ôm chặt chúng tôi, miệng liên tục: "Kharaxô! Kharaxô!" (Tốt! Tốt). Sau trận ứng cứu dũng cảm và hiệu quả, Đội Cảnh sát PCCC thị xã Uông Bí được Nhà nước tặng thưởng Huân chương Chiến công.

Năm 1975, tôi được sự phân công của cấp trên là Phó đoàn tiếp quản Sở Cứu hỏa Đô Thành Sài Gòn. Ở một cương vị và môi trường công tác mới nhưng niềm vinh dự, tự hào về đơn vị PCCC đầu tiên đã cho tôi sự trưởng thành, tình yêu và lòng đam mê nghề nghiệp – Đội PCCC Hạ Long anh hùng mãi luôn trong tâm trí tôi, là động lực cho tôi vững bước trên mặt trận chống giặc lửa ở bất cứ nơi nào.

Tôi càng tự hào hơn khi đơn vị anh hùng ấy tiếp tục lập thêm chiến công Vàng Danh, một dấu son chói ngời cho lịch sử của lực lượng. Tháng 3/1985, do sự bất cẩn của công nhân, khoảng 10m^3 gỗ chống lò ở mỏ Vàng Danh bị cháy. Khi phát hiện được thì lửa đã cháy vào vỉa than. Lực lượng Cảnh sát PCCC Hạ Long gồm 30 chiến sỹ, 3 xe đặc chủng được lệnh ứng cứu. Bộ Công an điều động thêm lực lượng của Công an Hải Phòng, Hải Dương, Hà Nội, Hà Bắc, Hà Tây... Sau nhiều ngày, khu vực cháy ngập ngụa khí oxit cacbon, nồng độ ở mức nguy hiểm. Chỉ hít phải một lượng rất nhỏ là lập tức bị ngộ độc khí CO_2 và nguy hiểm đến tính mạng ngay. Đến ngày thứ 8, đơn vị phải dùng biện pháp đánh sập nơi chứa gỗ, xúc hàng trăm mét khối đất đá, tạo khoảng trống rồi bơm hơn 3.000m^3 nước vào mới dập tắt được nguồn gốc gây cháy. Vụ ấy được gọi là *10 ngày đêm chiến đấu với khí độc, với lửa*. Mỏ Vàng Danh được cứu khỏi tổn thất một nguồn tài nguyên quý giá.

Đã 55 năm trôi qua, tiếp nối truyền thống của các thế hệ cha anh đi trước, lực lượng Cảnh sát PCCC Quảng Ninh dưới sự lãnh đạo chỉ đạo trực tiếp của Bộ Công an, Tỉnh ủy, UBND tỉnh, sự phối hợp của các sở, ban, ngành, đoàn thể, các cơ quan, đơn vị, cùng với sự ủng hộ của nhân dân các dân tộc trong tỉnh đã không ngừng phát triển và trưởng thành về mọi mặt, từng bước vươn lên hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ được giao, đảm bảo an toàn PCCC tài sản nhà nước, tính mạng, tài sản của nhân dân, góp phần giữ vững an ninh trật tự phục vụ đắc lực cho công cuộc xây dựng và bảo vệ vùng Đông Bắc Tổ quốc. Xứng đáng với danh hiệu anh hùng và tên gọi đã vinh dự được Bác Hồ trao tặng.■

(Ghi theo lời kể của đồng chí Đoàn Văn Vinh - Nguyên Phó đoàn tiếp quản Sở Cứu hỏa Đô Thành Sài Gòn).

CUỘC CHIẾN NGẦM NƠI ĐÁY NƯỚC

THIÊN NGA

Cứu nạn, cứu hộ (CNCH) đã là công việc vất vả, nguy hiểm. CNCH dưới nước còn thêm phần khó, khổ hơn, vì người CNCH ở dưới nước sẽ ở trong tình cảnh như... người mù, không nhìn thấy gì. Mỗi lần tham gia CNCH dưới nước là mỗi lần đối mặt với hiểm nguy. Những cuộc chiến ngầm nơi đáy nước còn muôn vàn hiểm nguy đối với lính CNCH.

Cán bộ, chiến sỹ Phòng CNCH luyện tập cứu người dưới nước. Ảnh: Thanh Long

Cán bộ, chiến sỹ Phòng CNCH, Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh ttham gia cứu nạn tàu Dìn Kỹ tại tỉnh Bình Dương) năm 2011.

Ảnh: Huỳnh Minh

Chia sẻ về hành trình đến với nghề CNCH, Trung úy Võ Thành Công cho hay: "Lúc ở trên trường huấn luyện chiến sỹ mới, có các anh làm công tác CNCH đến lớp học kể về chuyện nghề. Tôi nghe một cách say mê, yêu nghề ngay từ đó và lập tức viết đơn tình nguyện vào công tác trong lực lượng CNCH". Đến nay, anh đã có 9 năm gắn bó trong Đội CNCH dưới nước – một trong hai lực lượng chủ lực cùng với Đội CNCH trung tâm trong việc thực hiện nhiệm vụ CNCH khẩn cấp trên địa bàn TP Hồ Chí Minh và hỗ trợ các tỉnh bạn. Không chỉ anh Công, hầu hết cán bộ, chiến sỹ CNCH của Phòng CNCH, Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh đều tự nguyện đến với nghề, tự nguyện đi cứu nạn người sống hoặc tìm kiếm thi thể người bị nạn, góp phần sẻ chia mất mát của các gia đình. Các anh thổ lộ, ước mơ lớn nhất của những người làm công tác CNCH là cứu sống được người. Trên bờ thì dễ hơn, còn dưới nước thì khó lắm. Nạn nhân bám được vật nổi thì còn cơ hội cứu sống được, chứ nếu bị rơi xuống nước, chỉ cần 5 phút thôi là đã nguy hiểm đến tính mạng rồi.

Một trong các vụ CNCH khắc sâu trong tâm trí cán bộ, chiến sỹ Đội CNCH dưới nước và Phòng CNCH là lần CNCH tàu Dìn Ký bị chìm trên sông Sài Gòn vào năm 2011. Khi tiếp cận hiện trường, mặt sông phủ kín lục bình, vị trí tàu lật không xác định được. Trong cơn mưa, các cán bộ, chiến sỹ CNCH trồi lên lặn xuống suốt nhiều giờ liền. Quần thảo trên đoạn sông hơn 1km phía tỉnh Bình Dương và bên bờ huyện Hóc Môn, TP Hồ Chí Minh nhưng dấu vết của con tàu gặp nạn vẫn mất dạng trong màn đêm đen kịt. Trên bờ, tiếng gào thét xé lòng, ai oán của thân nhân nạn nhân. Mệt mỏi và áp lực mỗi lúc một trĩu nặng trên đôi vai chiến sỹ CNCH.

Sáng hôm sau, dựa theo vết dầu loang, lực lượng CNCH của TP Hồ Chí Minh khoanh vùng khu vực, đi ngược vết dầu loang và tiếp cận được con tàu chìm. Đầu và đuôi tàu bị bàn ghế, vật dụng trên tàu chắn hết lối ra vào. Các cửa sổ đều đóng kín. Sau nhiều lần dùng xà beng phá cửa tàu, Thượng tá Nguyễn Văn Công - Phó Trưởng Phòng CNCH (thời điểm đó là Trung tá, Đội trưởng Đội CNCH dưới nước) cùng đồng đội phá được cửa tàu. Đại úy Huỳnh Văn Tuấn - Phó Trưởng Phòng CNCH nhớ lại, phải mất 15 phút, cánh cửa con tàu mới bung ra. Trong bóng tối của lòng sông sâu 20m, các lính CNCH mò mẫm lặn tìm, vừa tìm nạn nhân, vừa chuyển đồ vật nghiêng ngả bởi con tàu không ngừng chòng chành dưới dòng nước xoáy, để có chỗ đi lại xoay sở. Trong lúc mò mẫm dưới bùn đất, lính CNCH phát hiện ra xác nạn nhân đầu tiên và kéo tay nạn nhân để đưa lên mặt nước. Nhưng nạn nhân rất nặng, dường như có gì đó níu lại. Lát sau, tổ lặn phát hiện ra nạn nhân đang ôm một trẻ em. "Hình ảnh người mẹ đến lúc chết vẫn ôm chặt đứa con in đậm trong tâm trí cán bộ, chiến sỹ tham gia CNCH. Chúng tôi dằn lòng mình và cố gắng gỡ hai mẹ con ra, đưa vào bờ" – Trung úy Võ Thành Công nhớ lại trong xúc động.

Công tác CNCH là một công tác đặc thù và nguy hiểm, đòi hỏi người lính CNCH không chỉ có sức khỏe tốt mà còn phải có kinh nghiệm, để không chỉ hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao mà còn phải đảm bảo an toàn cho bản thân mình trong khi thực hiện nhiệm vụ. Nhờ không ngừng trau dồi kinh nghiệm, lính CNCH không ít lần đã thoát hiểm trong gang tấc.

Năm 2014, trong một lần cùng Đại úy Nguyễn Chí Thành - Phó Đội trưởng Đội Cứu nạn cứu hộ dưới nước lặn tìm một em bé 3 tuổi bị chìm tàu ở sông Sài Gòn, Đại úy Huỳnh Văn Tuấn và anh Thành lặn xuống 21m, chui vào khoang hầm máy. Dưới nước sâu, tối như mực, mắt không nhìn thấy gì. Qua sợi dây nối giữa hai người, bất ngờ anh Tuấn cảm thấy anh Thành giãy giụa, do ống thở bị sự cố. Lúc này, nếu mất bình tĩnh, phóng thẳng lên mặt nước thì anh Thành có thể đụng khoang tàu, hoặc trồi nhanh sẽ nguy hiểm tới tính mạng. Rất may là khi Tuấn nắm chân báo hiệu, anh Thành đã bình tĩnh. Tuấn nhanh chóng chuyển ống thở cho Thành, còn bản thân cũng quên là mình đang... nín thở. Sự nguy hiểm lúc này lại chuyển sang Tuấn!

Một cái bóp nhẹ báo hiệu vào cánh tay đồng đội. Hiểu ý, anh Thành chuyển ngược ống thở sang Tuấn. Cứ thế, 2 anh em từ từ lặn ra khỏi khoang tàu, cùng chia sẻ 1 ống thở đi ra khỏi công trình đang sụp đổ dưới nước. "Hai anh em đều bình tĩnh, xử lý tốt tình huống đó nên thoát nạn được. Tình đồng chí đồng đội càng khăng khít trong những lúc cận kề hiểm nguy" – Tuấn chia sẻ.

Nhắc đến những lần thoát hiểm trong gang tấc khi thực hiện nhiệm vụ cùng đồng đội, Trung úy Võ Thành Công không quên lần tham gia tìm kiếm một người mất tích trong vụ tàu chìm trên sông Nhà Bè. Do dòng nước chảy xiết, bất ngờ một con tàu đang neo đậu gần khu vực đang CNCH bị đứt dây neo. Con tàu mấy chục ngàn tấn trôi tự do phăm phăm về hướng chiếc tàu chìm, bên dưới tổ lặn gồm anh Công và 2 đồng đội đang làm nhiệm vụ. "Hai con tàu bên trên và bên dưới mặt nước mà đụng nhau, thì người ở giữa sẽ bị ép... như con kiến" – anh Công kể. Nhận được lệnh của chỉ huy kêu lên gấp, hai đồng đội của anh Công trồi lên và được đồng đội kéo ngay vào bờ. Hai người vừa vào bờ thì chiếc tàu mất neo đâm sầm vào chiếc tàu bị nạn. Còn anh Công vẫn ở dưới mặt nước. Hiểm nguy rập rình.

Mọi người ngóng trông, tìm kiếm. Không thấy chàng "kình ngư cứu nạn" đâu, đồng đội anh lo lắng nghĩ đến tình huống xấu nhất. Chừng 10 giây sau, anh Công ngoi lên, bơi vào bờ an toàn. Trong vòng tay hoan hỉ của đồng nghiệp và người dân, anh Công rùng mình nghe mọi người kể lại cảnh tượng kinh hoàng dưới đáy nước và nhận ra 10 giây vô tình chậm trễ quý giá đã bảo vệ anh trước tử thần. Anh cho biết, anh đang lặn quá sâu, khi nhận được lệnh của chỉ huy đã không trồi lên bờ nhanh như 2 đồng đội lặn bên trên. Nếu bữa đó anh lặn dưới đồng đội một xíu thôi và là người thứ ba lên cùng đợt thì đã không có ngày hôm nay.

Dạn dày nhất trong công tác CNCH cả trên bờ và dưới nước là ông Nguyễn Ngọc Tốt, người vừa nghỉ hưu ở tuổi 60 tuổi với hơn 40 năm tuổi nghề. Trước đó, ông cũng là người đặc biệt, không phải là cán bộ, chiến sỹ mà là nhân viên của phòng. Ông cũng là người chứng kiến tổn thất lớn nhất, đau thương nhất trong suốt 40 năm qua của những người lính CNCH TP Hồ Chí Minh. Năm 1979, hai chiến sỹ Nguyễn Văn Bảy và Võ Quang Hà đã hy sinh trong khi lặn sông Sài Gòn mò tìm khẩu súng tang vật vụ cướp bắn chết vợ chồng nghệ sỹ Thanh Nga. Một mất mát lớn phải đánh đổi bằng chính tính mạng của những người lính CNCH.

Tổn thất đau thương trong lần mò khẩu súng tang vật vụ án giết vợ chồng nghệ sĩ Thanh Nga trở thành bài học nằm lòng với lính CNCH. Ngoài việc huấn luyện kỹ năng bơi lội, CNCH, thì những cán bộ, chiến sỹ của Phòng CNCH còn được bồi dưỡng thêm kiến thức về bom mìn. Sau này, rất nhiều lần lặn tìm không ra hung khí mà lại đụng lựu đạn, đụng mìn. Những lúc đó, cán bộ, chiến sỹ không được quăng đi mà đều mang lên mặt nước xử lý an toàn để đảm bảo an toàn cho thành phố.

Nguy hiểm chực chờ trong mỗi lần CNCH là vậy, thường xuyên lặn ngụp dưới nước sâu ô nhiễm, nhưng đến nay, cán bộ, chiến sỹ vẫn chưa được hưởng chế độ phụ cấp độc hại. Theo lãnh đạo phòng, để thu hút được người tham gia lực lượng CNCH, rất cần có chế độ chính sách hợp lý, như phụ cấp độc hại, chế độ kiểm tra sức khỏe định kỳ có tính đặc thù.

Cho đến tận bây giờ giáo trình để dạy người mới vào nghề CNCH vẫn là những kinh nghiệm của người đi trước truyền lại. Và suốt những năm qua, lực lượng CNCH của thành phố được quan tâm đầu tư rất nhiều về phương tiện, nhưng nói là đủ theo yêu cầu thì chưa đáp ứng được. Công tác này, nếu có kinh nghiệm càng cao, người lính CNCH càng xử lý nhanh, thuần thục hơn, hiệu quả công tác cao hơn. Ước mơ của những chiến sỹ cảm tử trong thời bình là có được địa điểm xây dựng mô hình trung tâm đào tạo CNCH mang tính thực tiễn cao, tạo điều kiện cho anh em tập luyện trau dồi kinh nghiệm.■

Phòng CNCH thuộc Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh thành lập từ ngày 29/12/2010. Từ năm 2010 đến nay, Phòng tham gia CNCH hộ khẩn cấp 591 vụ, tìm kiếm và cứu được 303 người, lặn tìm được 275 thi thể nạn nhân, phối hợp lặn tìm vật chứng 11 vụ án để hỗ trợ cơ quan Cảnh sát Điều tra phá án.

Phòng CNCH là một trong những đơn vị tiêu biểu được tuyên dương tại Đại hội Thi đua yêu nước TP Hồ Chí Minh năm 2015. Đơn vị được tặng Cờ Thi đua Bộ Công an năm 2014; đơn vị Quyết thắng 2 năm liền 2011, 2012; đơn vị Tiên tiến năm 2013. Đặc biệt, Phòng vinh dự có 3 Công dân trẻ tiêu biểu của TP Hồ Chí Minh là Huỳnh Văn Tuấn (năm 2010), Nguyễn Chí Thanh (2013), Võ Thành Công (2015).

LÍNH 114 VÀ NHỮNG TÌNH HUỐNG "DỞ KHÓC DỞ CƯỜI"

DƯƠNG THIÊN HƯƠNG

Đận ấy, chúng tôi mới chập chững vào nghề. Hầu hết là lính trẻ độ tuổi 18, đôi mươi, chưa có nhiều kinh nghiệm. Mỗi khi nghe tiếng chuông báo cháy, theo phản xạ, ai nấy đều bật như "lò xo" và tức tốc chạy nhanh ra xe đến hiện trường. Lính mới tò te như chúng tôi dĩ nhiên là chưa quen, chưa có phương án phòng bị gì hết. Vì thế, trong suốt đời binh nghiệp, ai cũng mắc phải những tình huống "dở khóc dở cười"...

Một chiều nắng cháy. Trung Đội trưởng nhìn chúng tôi nghiêm nghị:

- Đầu tóc mấy đồng chí mọc như "thổ phỉ" cả rồi. Tranh thủ thời gian rảnh rỗi cắt giùm nhau đi cho gọn gàng chứ.

Chúng tôi gọi nhau ra góc sân khu tập thể cơ quan. Nơi ấy có bóng mát của cây bàng mà mỗi lần thảnh thơi, rảnh rỗi không có chuông báo cháy, chúng tôi thường chia nhau điếu thuốc, chén trà nóng, tám chuyện tầm phào để vơi đi nỗi nhớ nhà, những mệt mỏi, lo âu đời lính.

- Cậu húi giúp tớ cái đầu cúp cua nhé! Tiểu Đội trưởng cười hồn nhiên nói với tôi.

- "Đảo ngói" cho tớ giống cái đầu của tài tử Pack... gì gì ấy nhỉ? Tiểu Đội phó hài hước.

- Cần mang chiếc gương ra đây mở tiệm cắt tóc luôn đi anh em. Mỗi cái đầu húi xong thu giá bèo thôi (20 ngàn), rẻ hơn ở tiệm đấy.

- Được! Được!...Rồi ai cũng được "đảo ngói" cả. Cứ yên tâm, đâu khắc có đó, thịt chó khắc có...riêng...Tôi cười đáp.

Roẹt! Roẹt!... Tiếng kéo mỗi lúc một ngọt. Tiếng cười nói rôm rả. Tiểu Đội trưởng được ưu tiên húi tóc xong trước. Anh vội vàng chạy về phía bể nước xối nước ào ào. Tiểu Đội phó đầu còn dang dở chưa được húi xong. Bất chợt, chuông báo động vang lên... Chúng tôi, không ai bảo ai theo phản xạ đều chạy nhanh về phía chiếc xe đang hú còi tập hợp.

- Kìa đồng chí Tánh (Tánh là tên Tiểu Đội trưởng của chúng tôi)! Sao lại mặc xà lỏn và người đầy xà bông thế kia?

Đồng chí Lâm (Lâm – Tiểu Đội phó của chúng tôi) sao cái đầu kỳ quặc quá. Trung Đội trưởng Nhẫn nhắc nhở mà không giấu được nụ cười trước bộ dạng kỳ quặc của Tánh và Lâm hôm ấy.

May thay, hôm ấy trên xe có bộ đồ chữa cháy "sơ cua" để anh Tánh thay tranh thủ trong xe lúc trên đường đến hiện trường. Từ đó, chúng tôi có bài học kinh nghiệm dự phòng, lúc nào cũng "thủ" sẵn bộ đồ trên xe chữa cháy. Nhưng tình huống anh Tánh mặc xà lỏn, người đầy xà bông và anh Lâm với cái đầu đang húi dở còn nham nhở chạy đi chữa cháy là chuyện "dở khóc dở cười" với Tánh và Lâm năm ấy.

***

Hai năm sau, tôi cưới vợ. Khỏi phải nói, lính trẻ, mới cưới vợ thì cứ quấn quýt như đôi sam vậy. Rảnh một chút là chạy về nhà. Căn phòng tập thể dành cho vợ chồng tôi ngay kế cơ quan. Đêm ấy, đang nồng say giấc ngủ bên người vợ trẻ thì nghe chuông báo cháy. Theo phản xạ, tôi bật dậy mắt nhắm mắt mở chạy đi.

- Đồng chí Tình! Ôm theo cả đống mùng, mền... chạy đi đâu thế hả? Trung Đội trưởng Nhẫn nghiêm sắc mặt.

Những anh em khác bụm miệng cười.

- Tình! Mặc đồ của ai thế? Tiểu Đội trưởng Tánh hóm hỉnh?

Tôi hốt hoảng. Té ra, trên tay tôi là cả đống mùng, mền... đồ tôi mặc thì là đồ của bà xã hãy còn lộn trái... Anh em nhìn tôi cười nghiêng ngả còn tôi thì được phen "dở khóc dở cười"...

***

Vào mùa hanh khô, nguy cơ cháy, nổ luôn tiềm ẩn ở đâu, ở bất cứ nơi nào. Những cánh rừng tràm U Minh trở thành miếng mồi ngon cho "bà hỏa" ghé thăm. Năm ấy, lửa ở U Minh bùng lên dữ dội. Chúng tôi khăn gói lên đường tiếp ứng.

Giữa cánh rừng bạt ngạt ấy, cái nóng hầm hập của những ngày hè cùng với sức nóng của lửa bốc lên khiến lính chữa cháy chúng tôi da ai cũng đổi màu. Nằm vùng trong rừng cả tháng trời chiến đấu với "giặc lửa", dĩ nhiên là thiếu thốn trăm bề. Ăn bánh mì cầm hơi đi chữa cháy là chuyện thường tình... Nhưng cơ khổ vẫn là chuyện thiếu nước tắm giặt.

Chiều hôm ấy, lửa trên những cánh rừng tạm ngưng nhưng chúng tôi vẫn chưa được lệnh rút quân vì còn phải để phòng gió lên, lửa bùng phát trở lại. Bởi dưới những lớp than bùn ẩn trong cánh rừng U Minh kia lửa vẫn còn âm ỉ cháy. Tranh thủ lúc tạm nghỉ ngơi, Trung Đội trưởng Nhẫn và mấy anh em Vũ, Lâm, Tân... ào xuống hố nước chúng tôi đào tạm ở trong rừng để tắm. Nghĩ rằng, toàn anh em lính với nhau, đàn ông cả nên anh Nhẫn cứ "trồng ngồng" xuống tắm chả ngại gì. Đúng lúc í, đoàn úy lạo của Hội Phụ nữ tỉnh Kiên Giang gồm 10 người tiến về phía chúng tôi. Nghe anh em chúng tôi đã cả tháng trời ở trong rừng chữa cháy nên các chị em mang chút quà vào úy lạo, động viên anh em có thêm động lực.

Trước tình huống "dở khóc dở cười" ấy, Trung Đội trưởng Nhẫn và các anh em đang tắm chỉ còn cách nhảy ngay xuống cái đầm kế bên cho người dính đầy bùn đất. Cái đầm chỉ sâu đến ngang bụng nhưng rất nhiều cá. Khỏi phải nói, cá ở đầm U Minh nhiều đến cỡ nào.

- Các anh làm chi dưới đầm lúc trời nóng thế này? Một chị lên tiếng hỏi.

- Tụi tôi tranh thủ bắt ít cá để anh em cải thiện.

- Bắt cá bằng tay không hả anh? Đã bắt được nhiều chưa?

- Ui da!... Cũng vừa mới xuống thôi cô! Chúng tôi đang mò. Ui da!...

- Vậy thì tụi em ngồi trên bờ đầm xem mấy anh bắt cá. Tiện thể được con cá nào tụi em đỡ các anh mang về nấu giùm luôn...Các chị, các cô cười khúc khích...

- Thôi! Khỏi cần đâu! Các cô cứ gặp mấy anh em trong lán và trò chuyện đi mặc chúng tôi dưới đầm. Ui da!...

Dường như hiểu được tình thế đàn cá dưới đầm tấn công Trung đội trưởng Nhẫn và các anh em nhưng các chị em Hội Phụ nữ vẫn còn trêu chọc một hồi rồi mới buông tha ra về. Khỏi phải nói, hôm ấy, mấy anh em xuống đầm tắm được một phen cơ thể trầy xước... vì cá...

Những ngày nằm vùng ở U Minh thật nhiều kỷ niệm với chúng tôi. Đêm mắc màn ngủ trong rừng mà sáng ra thấy dưới lưng cộm cộm. Hóa ra là những mầm cây nhú lên từ đất đội lưng anh em chúng tôi lên. Nhưng cái pha ngủ trưa hôm ấy thì để lại trong tôi nhiều kỷ niệm đáng nhớ.

Chả là trời nóng nên khi ngủ, anh em với nhau cả nên chúng tôi thường cởi bỏ hết đồ ra cho mát. Trưa ấy, anh Thắng (cán bộ Cục) đi ngủ trước mà "trần như nhộng". Đang nồng say giấc ngủ thì chúng tôi nghe báo có đoàn úy lạo của chị em Hội Phụ nữ vào tiếp tế.

- Thắng! Thắng! Dậy mau! Mặc đồ vào. Chị em họ vào tiếp tế kìa. Tiếng Trung Đội trưởng Nhẫn khẩn trương.

- Cháy! Cháy nữa hả? Ở đâu? Thắng bật dậy như lò xo ngơ ngác, trồng ngồng giữa lán.

May thay, các chị em Hội Phụ nữ còn cách lán chừng mươi mét....

***

Mười năm sau, tôi trở thành Tiểu Đội trưởng. Mùa Xuân năm ấy, đúng ngày 30 Tết, một vụ cháy nhà dân trong khu dân cư xảy ra vào lúc trời nhập nhoạng tối. Chúng tôi lên xe tức tốc đến hiện trường.

- Báo cáo chỉ huy, trong nhà có 3 người mắc kẹt. Tiếng Vũ – trinh sát trẻ chưa vợ, mới vào nghề khẩn thiết.

- Các đồng chí chú ý, tập trung khẩn trương cứu người bị nạn! Tôi ra lệnh.

Chừng hai phút sau, Vũ hốt hoảng chạy ra.

- Báo cáo chỉ huy. Có một cô gái trong nhà tắm.

- Thì sao? Khẩn trương đưa cô gái ra ngoài không ngạt khói bây giờ.

- Báo cáo! Nhưng mà!....

- Nhưng sao? Tại sao lại phải hốt hoảng thế, đồng chí Vũ?

- Báo cáo chỉ huy, em...em... Vũ ấp úng.

- Sao? Tôi gắt.

- Cô gái đó ở truồng... Vũ mặt đỏ như gấc.

- Ở truồng cũng phải bồng cô gái ra ngay. Đồng chí không thực hiện mệnh lệnh, tôi kỷ luật.

Vũ vội vã lao vào biển lửa đang rừng rực cháy. Hai phút sau, Vũ trở ra, trên tay Vũ là cô gái chừng 18 đôi mươi... ở truồng... dẫu khói bụi vương nhem thân thể nhưng vẫn có thể thấy đó là một cô gái đẹp với làn da trắng như sứ.

- Quấn mền cho cô gái và hà hơi thổi ngạt. Tôi ra lệnh.

Vũ mặt như gấc chín. Vừa thổi ngạt vừa run lập cập.

Ấy thế mà sau vụ cháy đó, cô gái và Vũ lại bén duyên nhau và nên vợ nên chồng. Bây giờ họ đã có một tổ ấm hạnh phúc với hai thiên thần bé nhỏ, đẹp như mơ...

Đấy! Đời lính chữa cháy chúng tôi là thế đấy. Suốt đời binh nghiệp, ai không đối mặt với những phen "dở khóc dở cười"?...■

Ngày 24/10/2010, Phòng Công tác chính trị và Công tác quần chúng, Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh được thành lập (nay là Phòng Công tác chính trị), tôi được Ban Thường vụ - Ban Giám đốc trực tiếp chỉ định làm Trưởng phòng. Với tôi, đây là công việc hoàn toàn mới mẻ, trong lòng cảm thấy xốn xang, nhiều suy nghĩ. Bản thân được đào tạo chuyên sâu về khoa học PCCC, giờ lại được giao nhiệm vụ phụ trách công tác chính trị. "Liệu mình có làm được không? Làm thế nào có hiệu quả?" – tôi tự hỏi.

Được các đồng chí trong Ban Giám đốc động viên, tôi quyết định nhận nhiệm vụ và quyết tâm hoàn thành công việc. Ban đầu công việc bộn bề, nhiều khó khăn, thử thách, song trên tất cả, cán bộ, chiến sỹ trong đơn vị luôn đoàn kết, chung một chí hướng, nỗ lực hết mình để làm tốt nhiệm vụ. Đơn vị dần hoàn thiện, ổn định về bộ máy tổ chức và tham mưu thực hiện tốt công tác chính trị, đặc biệt là công tác tuyên truyền PCCC.

Để đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ được giao, nâng cao hiệu quả công tác tuyên truyền PCCC trên địa bàn thành phố, một trong những việc cần làm ngay là phải đa dạng hóa các hình thức tuyên truyền, nhất là phải có thời lượng phát sóng riêng về PCCC. Bấy giờ, công tác tuyên truyền PCCC chỉ được phát sóng dưới hình thức cộng tác với HTV và Kênh ANTV. "Nhất định phải có một chương trình truyền hình PCCC, nhất định phải có" - chủ trương của Ban Thường vụ - Ban Giám đốc đưa ra. Nhận chỉ đạo, tôi tiếp tục với mớ câu hỏi: "Phải bắt đầu từ đâu, khi nhân sự và phương tiện mình đang thiếu? Lúc này, cán bộ phụ trách quay phim cho công tác tuyên truyền chỉ có 2 đồng chí, biên tập chỉ có 1 đồng chí". Tôi trực tiếp báo cáo với đồng chí Giám đốc (lúc đó là đồng chí Thiếu tướng Trần Triều Dương) và đồng chí Đại tá Đoàn Văn Chón - Phó Giám đốc phụ trách đơn vị. Được sự đồng ý, động viên, khích lệ và chỉ đạo trực tiếp, việc thực hiện chương trình truyền hình về PCCC bắt đầu triển khai từ đây.

Đầu tiên, chúng tôi đề xuất tuyển chọn thêm 2 đồng chí nữ tốt nghiệp Cao đẳng Phát thanh Truyền hình làm công tác biên tập, rồi tuyển chọn, đào tạo tại chỗ một phát thanh viên. Đồng thời, đề xuất mua thêm máy móc, trang thiết bị như: máy quay phim, dựng phim, ghi âm, phòng dựng phim... đáp ứng yêu cầu công tác. Nhân lực có, vật lực có, ekip và ý tưởng thực hiện các chương trình bắt đầu.

Chúng tôi bắt đầu lên ý tưởng đặt tên cho chương trình. Có rất nhiều ý tưởng như: Chương trình PCCC, Chương trình 114, Chương trình truyền hình Chống giặc lửa, Chương trình Vì sự bình yên... Theo chỉ đạo của Ban Giám đốc, chương trình này là phục vụ nhân dân, phải mang tính toàn dân nhằm nâng cao ý thức trách nhiệm của mỗi người, mỗi cơ quan, doanh nghiệp về công tác PCCC. Từ yêu cầu đó, chúng tôi nhất trí đặt tên cho chương trình là chương trình "Toàn dân phòng cháy chữa cháy" và được Ban Giám đốc đồng ý.

Chúng tôi bắt tay vào việc xây dựng kịch bản chi tiết của chương trình, nội dung, bố cục, hình ảnh... Sau nhiều lần chỉnh sửa và được sự phê duyệt của Ban Giám đốc, sự hỗ trợ nhiệt tình, tích cực

CHƯƠNG TRÌNH TRUYỀN HÌNH PCCC ĐẦU TIÊN TRONG CẢ NƯỚC

CHUYỆN BÂY GIỜ MỚI KỂ

VŨ VĂN BỔN

Lễ ra mắt chương trình truyền hình "Toàn dân PCCC" năm 2012. Ảnh: Huỳnh Minh

Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh đạt nhiều giải cao tại Liên hoan Phim truyền hình CAND lần thứ X năm 2015. Ảnh: PV

của Đài Truyền hình TP Hồ Chí Minh (đặc biệt là Trung tâm Sản xuất chương trình - Đài Truyền hình thành phố), lúc 20 giờ 30 phút ngày 20/7/2012 – Ngày Truyền thống lực lượng Cảnh sát Nhân dân, chương trình truyền hình "Toàn dân PCCC" đầu tiên của cả nước đã chính thức phát sóng trên kênh HTV1 - Đài Truyền hình thành phố. Sau này, chương trình phát sóng định kỳ vào tối thứ Bảy và phát lại sáng Chủ nhật hàng tuần với thời lượng 30 phút. Sau khi phát sóng, chương trình đã được khán giả đón nhận một cách tích cực, các đồng chí lãnh đạo khen ngợi, động viên, bạn bè đồng nghiệp trong lực lượng PCCC gửi lời chúc mừng. Đó cũng là thành công bước đầu của chương trình. Niềm vui khôn xiết, hạnh phúc vỡ òa khi chúng tôi nhìn thấy "đứa con tinh thần" đầu tiên của mình ra đời.

Như tiếp thêm năng lượng, chúng tôi hăng say tiếp tục thực hiện chương trình, phải làm sao cho hay hơn, chất lượng hơn. Huỳnh Minh, Thanh Long - những quay phim đầy "máu lửa"; Bảo Dung, Bích Hạnh - những biên tập viên đầy nhiệt huyết. Tất cả cùng gắn kết, cho ra đời những tác phẩm, những thước phim đầy sống động, phản ánh sâu sắc nhất, chân thật nhất những hy sinh thầm lặng của những cán bộ, chiến sỹ Cảnh sát PCCC, cũng như những đóng góp của toàn dân trong công tác PCCC.

Hạnh phúc luôn gồm cả những hy sinh, luôn có những khó khăn, vất vả. Thời gian đầu thực hiện chương trình lắm gian truân, làm sao phải đảm bảo nội dung chương trình mang tính hiệu quả tuyên truyền cao? Làm thế nào để có những tác phẩm hay phục vụ khán giả? Làm thế nào để chương trình được phát sóng đều đặn mỗi tuần trong khi nguồn nhân lực đang thiếu? Trả lời cho những câu hỏi trên là những buổi họp của ekip kéo dài hàng giờ. Có khi cùng tranh luận, bàn về một ý tưởng mới cho nội dung chương trình, có lúc nhằm tháo gỡ những khó khăn trong quá trình thực hiện. Để đáp ứng yêu cầu đó, chính họ - những người trong ekip, không ngại ngày đêm, không ngại mưa gió, khói lửa, xông pha trong các vụ cháy, các vụ sập nhà, sập công trình, lặn mò tang vật phục vụ công tác điều tra,... để có những thông tin, hình ảnh chân thực, xúc động truyền tải kịp thời đến khán giả. Có khi mệt lả và... ngất xỉu như đồng chí Bảo Dung đã từng nhập viện vì hít phải khói độc tại hiện trường vụ cháy. Hay có những lúc phải thức tới 2, 3 giờ sáng để chỉnh sửa kịch bản và dựng phim cho kịp chương trình kịp phát sóng. Chính sức trẻ, lòng nhiệt huyết và sự yêu nghề cháy bỏng đã thôi thúc họ quyết tâm thực hiện nhiệm vụ, đã "kéo" họ lại gần nhau hơn, trở thành một tập thể gắn bó, thắt chặt tình đồng chí đồng đội, tình yêu thương, đùm bọc, cùng nhau hoàn thành tốt nhiệm vụ.

Tháng 9 năm 2013, khi Bộ Công an có văn bản về việc tham gia Liên hoan Phim Truyền hình CAND toàn quốc lần thứ IX, chúng tôi suy nghĩ dằn đo có tham gia hay không bởi lúc này, chương trình của Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh vừa mới được "1 năm tuổi". Ekip quyết định báo cáo đồng chí Giám đốc xin chủ trương, đề xuất tham gia vì đây là dịp để học hỏi, đồng thời là cơ hội để khẳng định mình với các đơn vị bạn. Một loạt các ý tưởng, nội dung tác phẩm, kịch bản chương trình được dự thảo, trình và được Ban Giám đốc phê duyệt. Cũng như mọi lần, chúng tôi luôn nhận được sự động viên, khích lệ cả về vật chất lẫn tinh thần của Ban Giám đốc. Ekip chúng tôi hăng say thực hiện các tác phẩm dự thi song song với việc chăm sóc "đứa con tinh thần" của mình phát sóng đều đặn, đến với khán giả hàng tuần trên Kênh HTV1 - Đài Truyền hình thành phố.

Chúng tôi đến với Liên hoan Phim trong sự ngỡ ngàng của Công an các tỉnh, thành. Ngỡ ngàng cũng phải thôi, lần đầu tiên có sự tham gia của Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh mà. Có đơn vị còn hỏi rằng: Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh có nội dung gì mà mang nhiều tác phẩm dự thi đến thế? Lúc ấy, chúng tôi chỉ mỉm cười và tự nhủ: thôi, mình tham gia học hỏi kinh nghiệm là chủ yếu.

Tại buổi trình chiếu, các tác phẩm của Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh đã được Ban Tổ chức, Ban Giám khảo đánh giá cao, ấn tượng. Đặc biệt, để lại trong lòng khán giả là chuyên mục "Người dẫn chương trình truyền hình" với sự tham gia của phát thanh viên Hồng Nhung. Cô gái có khuôn mặt dễ thương, giọng nói trong trẻo đậm chất Nam Bộ đã giúp khán giả hiểu nhiều hơn những hy sinh thầm lặng của lực lượng Cảnh sát PC&CC mang tên Bác Hồ kính yêu trong cuộc đấu tranh chống "giặc lửa". Không ít người phải thốt lên: "PC&CC TP Hồ Chí Minh có những tác phẩm hay quá"! Trong lòng chúng tôi lúc ấy, trào dâng cảm thất vui, tự hào và hạnh phúc. Kết thúc Liên hoan Phim, Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh vinh dự được trao 1 Huy chương Vàng, 2 Huy chương Bạc và 2 Bằng khen của Ban Tổ chức. Chúng tôi lần đầu ra mắt Liên hoan Phim với màu xanh trang phục Cảnh sát PC&CC và chỉ ít ngày ngắn ngủi đã kịp khẳng định, đã để lại dấu ấn trong lòng khán giả về một lực lượng còn rất trẻ, rất mới - lực lượng Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh.

Giờ đây, chương trình đã phát sóng được hơn 200 số. Đây là một con số ấn tượng sau 5 năm nhìn lại, nghĩa là sau ½ chặng đường xây dựng và phát triển của Cảnh sát PC&CC TP Hồ Chí Minh. Với tôi, từ những ngày đầu sát cánh cùng các đồng chí, đồng đội thực hiện chương trình, rồi sau này được điều động làm nhiệm vụ mới, đơn vị mới, ít có dịp gắn bó, kể vai sát cánh cùng cán bộ, chiến sỹ Phòng Công tác Chính trị, nhất là các đồng chí trong ekip nhưng những hình ảnh của các đồng chí không bao giờ quên. Bất kể chúng ta là ai, bất kể chúng ta dù có bị quay cuồng trong lo toan công việc và cuộc sống, thì đâu đó trong khoảng sâu tâm hồn, mỗi người chúng ta đều có những "cảm xúc" của riêng mình. Đó là những kỷ niệm, những kỷ niệm khó phai mờ trong ký ức, những kỷ niệm đó đã đi cùng chúng ta trong suốt hành trình công tác, như một "người bạn" thân không thể tách rời. Và giờ đây, những kỷ niệm ấy một lần nữa hiện hữu trước mắt tôi, khiến tôi bồi hồi, nhớ về "đứa con tinh thần" đầu tiên - Chương trình truyền hình "Toàn dân PCCC".

Hy vọng rằng, vẫn với tác phong nhanh nhạy, kịp thời và chính xác như những ngày đầu, các đồng chí trong ekip tiếp tục cống hiến sức trẻ, lòng nhiệt huyết của mình để "chăm sóc" "đứa con tinh thần" trưởng thành và lớn mạnh. Mong rằng, ngày càng có những tác phẩm hay, những hình ảnh sống động, những phóng sự điều tra hay hơn về đề tài PCCC, phản ánh rõ nét và đầy đủ về hình ảnh của lực lượng Cảnh sát PC&CC, về công tác PCCC trên địa bàn thành phố, góp phần giữ gìn bình yên và hạnh phúc của nhân dân trên mặt trận chống giặc lửa ghi đậm dấu ấn, hình ảnh người chiến sỹ Cảnh sát PC&CC trong lòng người dân Thành phố mang tên Bác.■

Đền Chợ Cháy

Đền Chợ Cháy thuộc xã Cẩm Chế, huyện Thanh Hà, tỉnh Hải Dương. Đền có tên "Chợ Cháy", xuất phát từ việc bà Hoàng Thị Hồng, sau khi lấy vua Lý Anh Tông, trở thành Thái hậu về thăm quê, lập ra chợ Cẩm Chế.

Trên đường về kinh, không may Bà mất trên đường. Nhà vua giận dữ sai quân đốt chợ, vì vậy chợ Cẩm Chế được gọi là Chợ Cháy. Sau khi mất, nhân dân địa phương lập đền thờ bà gần Chợ Cháy, nên được gọi là Đền Chợ Cháy. Ngoài ra, đền còn có tên chữ là Đền thờ *"Thái hậu Triều Lý"*, đây là cách gọi tỏ sự trân trọng của nhân dân địa phương. Di tích đã được Uỷ ban Nhân dân tỉnh Hải Dương ra Quyết định số 629/QĐ- UBND ngày 07/02/2005 xếp hạng Di tích Đền Chợ Cháy là Di tích Lịch sử, văn hoá cấp tỉnh.

Căn cứ vào tài liệu điền dã, khảo sát và các tài liệu lưu giữ tại địa phương cho biết: Vào thời Lý, vùng đất Cẩm Chế gọi là Đìa La Trang, có 3 khu: Khu Thượng, khu Trung và khu Hạ. Sang thời Lê, 3 khu của Đìa La Trang được phân chia thành 4 thôn: Nhân Lư, Du La, Phương La và Kỳ Tây. Đến thời Nguyễn, do việc phân chia của chính quyền phong kiến, nên 4 thôn này thuộc địa phận hai xã Nhân Lư và Du La. Xã Du La gồm 3 thôn: Du La, Phương La và Kỳ Tây. Nhân Lư là một xã riêng. Hai xã này thuộc tổng Du La, huyện Thanh Hà, phủ Nam Sách, tỉnh Hải Dương. Đầu năm 1946, sau Cách mạng tháng Tám thành công, hai xã Du La và Nhân Lư sáp nhập, lấy tên là xã Cẩm Chế cho đến nay.

Cẩm Chế là miền quê trù phú, vùng đất này được bồi đắp do phù sa Sông Văn Úc từ nhiều thế kỷ trước, đất đai màu mỡ, con người thuần hậu, cần cù lấy nghề cấy lúa, làm vườn là nghề chính của mình. Trong những năm gần đây do chuyển đổi cơ cấu, nông nghiệp ở Cẩm Chế đã có nhiều thay đổi, diện tích cấy lúa giảm, diện tích lập vườn tăng cao. Cùng với phát triển nông nghiệp, các hoạt động dịch vụ, buôn bán phát triển mạnh, đời sống nhân dân ngày càng được cải thiện.

Cẩm Chế là địa phương có nhiều Di tích lịch sử, văn hoá. Trước Cách mạng tháng Tám, mỗi thôn đều có đình, chùa, đền, miếu. Thôn Nhân Lư có Đình Nhân Lư, trước đây thờ tà thần, về sau ông Phạm Quý Công trợ giáo khâm sai tỉnh Hải Dương và An Quảng, đề xuất với dân làng rước bài vị, bát hương Lý Thường Kiệt về thờ. Thôn Nhân Lư còn có chùa Linh Quang, được trùng tu thời Nguyễn, hiện còn lưu giữ nhiều tấm bia hậu có mái che khá đẹp. Thôn Phương La có đình thờ Thành Hoàng làng là Hoàng Trung Công, Hoàng Chí Công, có chùa Thọ Sơn. Thôn Kỳ Tây có đình thờ Hoàng Uy Công, là em Hoàng Trung Công, Hoàng Chí Công. Đây là ba anh em ruột có công giúp Đinh Bộ Lĩnh dẹp loạn 12 sứ quân. Thôn Du La có đình thờ hai vị phúc thần có công giúp vua Lý đánh giặc Tống xâm lược (thế kỷ XI). Đền Chợ Cháy là nơi sinh hoạt tín ngưỡng chung của cả 4 thôn, các di tích trong xã đã bị huỷ hoại nhiều do chiến tranh và thiên nhiên, hiện nay đã được khôi phục lại.

Đền Chợ Cháy tôn thờ Thái hậu Triều Lý Hoàng Thị Hồng, thông qua hệ thống bia ký, sắc phong, câu đối, đại tự, bài vị và các tài liệu có liên quan cho biết: Bà Hoàng Thị Hồng có 2 người em gái là Hoàng Thị Quỳnh, Hoàng Thị Quế, ba chị em là con gái của cụ Hoàng Thiện và Lê Thị Thanh, người làng Du La. Xuất thân từ nhà nông, thuở nhỏ bà chăm chăn trâu, cắt cỏ, lớn lên chăn tằm dệt lụa. Vào năm Tân Mão (1171), vua Lý Anh Tông đi kinh lý miền duyên hải, khi qua vùng đất này, thấy cảnh đẹp dừng lại nghỉ ngơi. Bỗng nghe tiếng hát hay từ đâu vọng lại, vua sai quân lính đi tìm. Mọi người sợ hãi chạy trốn, riêng bà vẫn bình thản hái dâu, miệng vẫn không ngơi câu hát. Thấy vậy, vua Lý cho vời đến hỏi, bà đáp lại rất kính cẩn và lưu loát. Thấy cô gái vừa đẹp người, đẹp nết, lại thông minh, vua Lý liền đưa bà về triều và chọn làm thứ phi.

Được một thời gian, bà xin phép nhà vua cho về thăm quê hương, bản quán. Bà liền dùng tiền vua ban để lập chợ, giúp đỡ dân nghèo, đắp đường, bắc cầu, xây cống. Tính cách bà vẫn hiền hoà, gần gũi với làng mạc, xóm giềng. Tương truyền: Trước khi về thăm quê, Bà đã có thai với nhà vua nhưng không biết. Khi trở lại kinh đô, qua một làng nhỏ ở xứ Kinh Bắc, dừng lại nghỉ chân ở một quán nhỏ, bà hàng nước tâu rằng: *Đức Bà đã có thai với nhà vua, nếu không báo với quan Thái giám thì sẽ mắc tội.* Bà lo sợ, quây màn tắm và tự vẫn dưới hồ, thị tỳ tìm mãi không thấy thi hài. Dân làng ở nơi bà mất thấy linh thiêng đã lập đền thờ cúng.

Khi nghe tin bà mất, nhà vua tức giận vì cho phép vợ về quê mà mất vợ, mất con, lập tức sai lính về đốt chợ, sau dân gọi chợ này là Chợ Cháy. Khi được biết bà mất tại đất khách quê người và cảnh quân lính về đốt chợ, dân làng lập biểu tâu trình với nhà vua. Thấy rõ ngọn nguồn, vua Lý cho lập lại chợ khang trang hơn. Đồng thời, sai người chở gỗ về xây dựng đền thờ, cấp tiền, ruộng để thờ cúng, miễn giảm sưu thuế cho dân làng.

Căn cứ vào tài liệu khảo cổ học, hệ thống bia ký, sắc phong, câu đối, đại tự, Hương ước của làng Phương La, Du La lập vào năm 1931, cho biết: Đền Chợ Cháy được khởi dựng vào thời Lý (thế kỷ XII). Năm 1997, tại khu đền đã tìm được 4 viên gạch có niên đại thời Lý, điều này chứng tỏ rằng từ thời Lý đã có công trình tín ngưỡng khá lớn tại đây. Đương thời, dưới Triều Nguyễn đền được xây dựng trên thế đất đẹp, công trình gồm 5 gian tiền tế đao tàu déo góc, 3 gian trung từ và 3 gian hậu cung. Sân đền rộng và có nhiều cây cổ thụ, có cột đồng trụ uy nghi. Đến năm kháng chiến chống Pháp, đền bị phá dỡ phần lớn, bị hư hại do thiên nhiên và về sau bị huỷ hoại hoàn toàn.

Năm 1997, dưới sự chỉ đạo của chính quyền địa phương và nguyện vọng của quần chúng nhân dân, ngôi đền mới đã được dựng trên nền móng của ngôi đền cũ. Công trình được tái tạo từ hai nếp nhà cũ, chất liệu bằng gỗ lim. Di tích có kiến trúc kiểu chữ Đinh (J) gồm 5 gian tiền tế và 3 gian hậu cung. Toà tiền tế đao tàu déo góc dài 14,15m, rộng 5,9m. Phần mộc toà nhà này kết cấu khá độc đáo, 3 gian chính gồm 4 vì kèo trong đó 2 vì gian trung tâm có kết cấu kiểu *"kẻ chuyền giá chiêng"*. Tại 2 vì kèo này có các chi tiết chạm khắc khá đơn giản, các con thuận trên câu đầu có chạm *"lá lật"*, đường nét mềm mại. Hai vì kèo gian bên lại có kết cấu khác, nghĩa là toàn phần các con thuận, trụ và các con chồng đều được tạo từ mảng chạm khắc với hoa văn hoa cúc dây và những chữ thọ tròn. Trên xà nách chạm lá lật hai mặt. Nhìn chung các chi tiết mộc của tòa tiền tế nhỏ, nhưng chắc chắn do chất liệu là gỗ tứ thiết, trong đó gỗ lim là chủ yếu. Hậu cung dài 7,1m, rộng 5,35m nối liền toà tiền tế, công trình cũng được tạo ra từ nếp nhà cũ, kỹ thuật chủ yếu bào trơn đóng bén, nhưng chắc chắn và không bị xô lệch.

Đền Chợ Cháy là công trình đẹp, mái lợp ngói mũi truyền thống, các góc đao có phù điêu *"lá đề"*, *"rồng chầu phượng mớm"*, trên bờ nóc mô phỏng phù điêu rồng mang phong cách thời Lý châu nguyệt khá sinh động. Trong những năm gần đây, nhiều hạng mục công trình được tôn tạo như cột đồng trụ, nhà bia, sân đền, tường bao đã làm cho khu di tích khang trang hơn, đáp ứng nguyện vọng của nhân dân địa phương.

Khi chưa bị phá dỡ, di tích có khá nhiều cổ vật, di vật và đồ thờ tự. Trải qua chiến tranh và thiên nhiên tàn phá, một số cổ vật được nhân dân cất giấu, giữ gìn, nay là những cổ vật có giá trị của di tích. Hiện nay, di tích còn lưu giữ 3 tấm bia đá, trong đó có 1 tấm bia *"Nhị xã bảo hậu"* được khắc dựng vào tháng 7 năm Quang Trung thứ 4 (1791), bia *"Nhị xã bi ký"* khắc dựng dưới thời vua Tự Đức (1848 - 1853), bia *"Hậu thần bi ký"* khắc dựng vào năm Thành Thái thứ 5 (1893). Ngoài ra, di tích còn lưu giữ được một số cổ vật có chất liệu gỗ gồm bát biểu, long đình, khám thờ, bài vị, hòm sắc và thần tượng bà Hoàng Thị Hồng, các cổ vật đều có niên đại thời Nguyễn. Đặc biệt, trong di tích còn 1 sắc phong thời Quang Trung 1 chuông đồng và nhiều đồ tế tự do nhân dân địa phương công đức và mua sắm.

Trước Cách mạng tháng Tám năm 1945, tại xã Cẩm Chế có nhiều đình, chùa, miếu ở riêng các thôn. Nhưng ở 4 thôn có chung một ngôi đình và một ngôi đền, nằm tại thôn Du La. Vào lễ hội mùa xuân, bắt đầu từ sáng ngày mùng 6 tháng 2 âm lịch, cả 4 làng tập trung tại đền, sau đó rước ngai, tượng, bài vị ra đình (gọi là đình Tứ Xã, vị trí tại trụ sở UBND xã Cẩm Chế hiện nay) để làm lễ. Lễ hội chủ yếu diễn ra tại đình, từ chiều ngày mùng 6 đến tối ngày mùng 10, cả 4 làng đều có trách nhiệm với lễ hội. Trong các ngày lần lượt các làng vào tế, tục tế *"tam sinh"* được diễn ra trong mỗi kỳ lễ hội. Cùng với các hoạt động tế lễ là các trò chơi dân gian như đấu vật, cờ người, tổ tôm điếm, đi cầu thùm... Các buổi tối có hát chèo, hát tuồng cổ.

Đặc biệt, trong lễ hội có tục *"luồn kiệu"*, tục này được diễn ra khi đoàn rước đi từ đền sang đình, có một số bà mẹ bế con nhỏ luồn qua kiệu bà Hoàng Thị Hồng, cầu mong bà phù hộ cho con khoẻ mạnh, nhanh lớn (tục này đến nay vẫn còn). Sau 4 ngày tổ chức lễ hội tại đình Tứ Xã, sang ngày 11 tháng 2 đoàn rước kiệu lại trở về đền và làm lễ yên vị, kết thúc lễ hội.

Lễ hội Đền Chợ Cháy được diễn ra đến trước cuộc kháng chiến chống Pháp. Năm 1947, đình Tứ Xã đã bị tiêu thổ kháng chiến, Đền Chợ Cháy bị mục nát, sau dỡ bỏ, từ đó lễ hội bị gián đoạn. Năm 1997, sau 50 năm, lễ hội được tổ chức do đền được khôi phục lại. Thời gian diễn ra lễ hội vào 2 ngày mùng 6 và mùng 7 tháng 2. Trong lễ hội có rước kiệu, long đình qua 4 thôn trong xã, tổ chức lễ dâng hương và tế thánh. Tổ chức các trò chơi dân gian như đấu vật, kéo co, đánh cờ, rối nước, hát chèo... Lễ hội Đền Chợ Cháy là sinh hoạt tín ngưỡng của nhân dân địa phương, thu hút nhân dân trong vùng tham gia.

Để phát triển khu di tích, Ban Quản lý do Ủy ban nhân dân xã trực tiếp chỉ đạo, trong thời gian tới sẽ quy hoạch tổng thể, từng bước xây dựng khu di tích khang trang, đẹp đẽ, thông qua đó để giáo dục truyền thống yêu nước cho thế hệ hôm nay và mai sau./.

THU HÀ

Theo "Hải Dương di tích và danh thắng"

BỮA TIỆC CÚNG THỔ THẦN

NGUYỄN ĐÌNH HẬU

Chúng tôi đóng quân trên bờ kênh phía sau nhà bà Năm TL. Hàng ngày mấy anh em chúng tôi chia nhau đi cùng các nhóm dân quân và phạm nhân trại K7 để hướng dẫn đào kênh ngăn cháy. Thời kỳ này năm nào cuối mùa khô cũng đều xảy ra cháy rừng, trong khi ta không có các phương tiện để dập cháy thì chúng tôi chỉ có cách duy nhất là đào những con kênh nhỏ ngăn cách các vùng cháy, chờ mùa mưa ông trời tải nước tới dập cháy dùm. Vì vậy, nói là đi chữa cháy nhưng cũng có những buổi tạm hưu chiến để nghỉ ngơi vì công việc phải kéo dài hàng tháng trời, sức nào chịu nổi.

Bà Năm TL là một người phụ nữ đặc trưng Nam Bộ. Những ai đã đọc cuốn truyện "Đất rừng phương Nam" của nhà văn Đoàn Giỏi có lẽ đều nhớ bà Hai má thằng Cò. Bà Năm TL rất giống bà Hai từ con người tới tính cách, chỉ khác bà Hai một chút đó là... bà Năm chắc nhỏ tuổi hơn bà Hai và bà Năm thì đã được Nhà nước tặng danh hiệu "Bà mẹ Việt Nam anh hùng". Không biết bà Hai có được tặng không vì câu chuyện "Đất rừng phương Nam" đã dừng lại vào khoảng... năm 1947.

Bà Năm thương tụi tôi như những đứa con ruột. Thấy chúng tôi ngày nào cũng lấm lem bùn đất, quần áo tả tơi, tối mịt mới về tới lán, có cái gì ngon bà cũng đều ưu ái để dành cho chúng tôi. Riêng tôi có được một chút đặc ân hơn mà khi có ai đó tỏ ý gì là bà nói ngay "ừ tao thương mấy thằng Bắc này hơn, vì nó dám bỏ cha mẹ vô đây; thời trước thì đi đánh giặc, thời bình lại đi chữa cháy rừng cực khổ trăm bề". Cũng vì câu nói đó mà tôi bị mấy cậu kia lườm nguýt. Nhưng họ lườm nguýt không phải vì mấy thứ đồ ăn mà họ có ý khác.

Bà Năm TL có cô cháu ngoại ở chung. Cô M tuy không đẹp lắm nhưng có nét duyên ngầm, cô có nước da mặn mòi, khỏe mạnh của con gái xứ U Minh. Đặc biệt cô có nụ cười rất duyên. Mỗi khi có chuyện gì vui nụ cười của cô làm rạng rỡ cả một góc rừng.

Bà Năm TL rất mê tín. Trong nhà, ngoài sân tôi đếm đến 5 cái bàn thờ. Ngoài ra còn một cái am nhỏ thờ thổ thần ở phía sau nhà gần lán chúng tôi.

Ngày đó, cá nhiều lắm nên thực phẩm của những người lính đi chữa cháy rừng duy nhất chỉ có cá và cá. Ở trong rừng thì lấy gì mà chế biến. Ăn mãi ai cũng phát ngán. Đêm đó nằm trong lán nghe bầy muỗi trỗi dàn đồng ca chưa ai ngủ được, bụng kêu lóc bóc, chuyện các món ngon được bàn tán nhiều nhất. Bỗng cậu H "gòm" lên tiếng:

- Hổm rày ăn cá hoài ớn đến tận cổ. Thôi ngày mai chỉ huy cho anh em nghỉ một bữa dưỡng quân. Tui xin đãi một bữa có xôi, gà đàng hoàng.

- Xạo mày. Lấy đâu ra xôi, gà.

- Lấy ở đâu kệ tui, chỉ yêu cầu anh em phải biết giữ bí mật.

- À thằng này tính đi ăn trộm của dân à. Không được đâu à nha. Coi chừng miếng thịt gà chưa trôi khỏi cổ, mắt đã trợn trừng chết đứng như Từ Hải để nhận quyết định kỷ luật.

- Công an gì đi ăn trộm. Ăn thua là do người biết tính. Đừng tưởng thằng này "gòm" mà đầu nó bé nhá. Đã nói có là có, tin tui đi...

Sáng hôm sau tôi dìu cậu H lò dò vừa đi vừa rên ra nhà Bà Năm. Vừa thấy tụi tôi bà hỏi ngay.

- Mấy đứa bị sao vậy?

- Má ơi tụi nó bị bệnh nằm liệt cả rồi.

- Hôm qua tụi mày ăn gì, lại rau muống rừng phải không?

- Không phải. Hôm qua tụi nó về sớm, kéo nhau lại miếu thổ thần nghịch đập bể mấy bát nhang ở miếu, tụi nó lại còn lấy hết mấy cái ly đem về uống rượu, con có can mà có đứa nào nghe đâu. Tụi nó còn chê con mê tín nữa. Giờ thì nằm xếp lớp cho biết thân.

- Thôi chết tao rồi. Mấy thằng mày bị thổ thần bắt phạt rồi. Phải tạ lỗi ổng mới được... Thôi để tao tính.

Vậy là bà Năm và M lật đật xuống xuồng bơi ra chợ Thứ Bảy để sắm sanh đồ cúng. Khoảng hơn một tiếng đồng hồ sau hai người đã lễ mễ bưng về một cái đầu heo to tướng và mấy cái bát nhang bằng sứ. Gà và gạo nếp thì trong nhà có sẵn. Bà hối hả giục M làm thịt gà, vo gạo. Tôi xắm nắm vác củi chụm lửa và làm chân sai vặt mỗi khi M yêu cầu.

Cậu H thì cứ nằm rên hừ hừ, thỉnh thoảng lại làm bộ co giật, nhưng mắt thì dõi theo mâm đồ cúng.

Nằm một lúc cậu ta nghểnh cổ lên:

- Hừ hừ, má ơi cúng thêm con vịt nữa.

- Ai lại đi cúng vịt mậy.

- Không, cúng thổ thần thì heo, gà, cúng thủy thần thì phải có vịt. Má con thường hay làm vậy mà, với lại tụi con đi chữa cháy phải có thủy thần giúp mới đặng.

- Ừ cúng thì cúng.

Cậu ta lại nằm xuống, và lại rên. Tôi phải quắc mắt mấy lần đe nẹt cái tính tham ăn của cậu ta. Coi chừng hư bột hư đường hết.

Gần trưa thì mâm cúng đã xong, bà Năm hối M và tôi mang ra miếu. Bà thắp nhang khấn vái một hồi rồi dặn:

- Khi nào nhang tàn thì mày với con M tạ lễ rồi bưng mâm vào. Nhớ là phải vái đủ ba vái nghe chưa.

- Dạ. Má khỏi lo.

Bà vừa mới quay lưng thì trong lán tiếng ọt ẹt báo hiệu đám lính đang háo hức trở mình và cả tôi cũng tứa nước miếng vì mùi thơm của thịt heo, gà bay tới.

Tôi phải làm bộ đi về lán, vừa đi vừa quát:

- Chừa nhé, chừa nhé. Tao đã bảo đừng đụng vào thổ thần. Tụi mày nằm hết thế này thì lấy ai mà ăn cho hết mâm cỗ đây. Có đủ heo, gà, vịt nhé.

Miệng nói mà mắt thì phải trừng trừng lên như mắt cá sấu rình mồi. Chỉ sợ mấy thằng háu ăn làm hỏng việc. Một lát sau M bưng mâm cỗ đi ra. Trên mâm, cái đầu heo nghểnh lên như đang vẫy tai thách thức, con gà cúng vàng ươm cười trên đĩa xôi to tướng, con vịt xiêm luộc với chén nước mắm gừng thơm nhẩy mũi. Chờ M đi khuất cả bọn bật dậy như những chiếc lò xo. Tôi lại phải vào nhà bà Năm dìu H ra cho tròn vở kịch. Thôi thì ngày hôm đó chúng tôi tha hồ chén tạc chén thù, đúng là bữa tiệc ngon nhất trên đời mà giờ đây tôi còn nhớ mãi. Không có bút mực nào tả xiết.

Tối hôm đó nằm trong lán H được dịp phổng mũi:

- Anh em thấy không tui đã bảo có tiệc là có mà, thổ thần cũng phải ủng hộ. Nhưng ngày mai tui lại ra đập bể thêm mấy bát nhang nữa nhé.

- Thôi đi ông nội. Coi "gòm" vậy mà tham ăn dữ quá. Coi chừng bể sô bây giờ.

Chiều hôm sau đi chữa cháy về. Tôi dắt cậu H cùng vài anh em nữa vào cảm ơn bà Năm. Bà vui vẻ:

- Sao? Mấy đứa khỏe hết chưa?

- Thưa má, hôm qua cúng xong là tụi nó dậy được hết, ăn uống ngon lành. Nhưng tụi nó còn tức.

- Tức cái gì?

- Tức thổ thần không hỗ trợ dập lửa mà còn bắt tội tụi nó nên tụi nó còn tính đập nát miếu thổ thần.

- Trời đất ơi! Vậy thì thổ thần nào xá tội cho tụi bây nữa, mấy thằng trời đánh.

Nhưng từ đó cho hết đợt chữa cháy không thấy người lính nào bị thổ thần trị tội cả. Ngoại trừ vài ba cậu ăn uống cẩu thả bị "Tào Tháo" rượt mà thôi!■

CÂU CHUYỆN NGÀY XUÂN

NẾU MỘT NGÀY...

(Tiếp theo trang 33)

người lính khác trên vai, tay kia cặp thêm một em nhỏ chạy thẳng đến chiếc thang cứu hộ đang chờ sẵn. Xuống đến mặt đất, nhận ra con mình, cặp vợ chồng mừng tủi lao đến đón con. Anh lính cũng vội đặt đồng nghiệp của mình nằm xuống đất và thực hiện động tác hô hấp sơ cứu. Nàng thất thần chạy đến bên người lính với đôi mắt nhắm nghiền. Bình của nàng đây rồi! Cái khuôn mặt vuông nghiêm nghị của anh lính "ăn cơm nhà vác tù và hàng tổng" ấy đây rồi! Nhưng anh làm sao vậy, sao không mở mắt ra nhìn nàng và con đi? "Dậy đi anh ơi! Em và con cần anh! Mẹ con em không thể sống thiếu anh được đâu!"...

...

Tại bệnh viện, anh dần hồi tỉnh sau ca phẫu thuật đa chấn thương. Đọc xong các kết quả chụp xquang, siêu âm, vị bác sĩ già nhẹ nhàng căn dặn người nhà cách chăm sóc phục hồi cho người lính quả cảm. Trong trận cháy 2 ngày trước, anh đã nhường mặt nạ chống độc của mình cho một cậu bé khi tìm thấy cậu đang là đi trong nhà vệ sinh. Vội vàng ôm cậu bé chạy ra ngoài ban công, không may đúng lúc đó có một miếng thạch cao trên trần nhà rơi xuống, anh đã lấy thân thể để che cho em bé nên lãnh chọn sức nặng của mảng thạch cao vào người, lại thêm hít phải quá nhiều khói độc, anh ngất xỉu ngay trước ban công khi trên tay vẫn đang ôm cậu bé con. Đồng đội của anh đã kịp thời phát hiện, chạy đến ứng cứu và đưa hai người xuống mặt đất.

Nàng nhìn anh âu yếm, đây "người hùng" của nàng đây, sao nàng nỡ vì những ham muốn vật chất tầm thường mà rẻ rúm, ruồng bỏ anh. Nàng nhận ra nàng vẫn còn yêu anh nhiều lắm. Và nàng không thể sống hạnh phúc khi thiếu vắng anh. Suýt chút nữa thì tử thần đã cướp mất tất cả những gì quan trọng nhất của cuộc đời nàng – anh và cậu con trai bé bỏng. Nếu ngày hôm qua, không có anh và những người đồng nghiệp của anh, thì liệu giờ này nàng và biết bao phụ huynh khác có còn được gặp lại những thiên thần bé nhỏ của mình? Trong những giây phút hiểm nguy, con người ta mới nhận ra đâu mới là giá trị đích thực của cuộc sống. Nàng và con cần được anh bảo vệ che chở trong cuộc đời vốn đầy rẫy những hiểm nguy này. Hơn bao giờ hết, nàng thấy trân trọng những người lính chữa cháy như anh biết bao nhiêu...

Đã là 30 Tết rồi, nàng sẽ ra chợ và sắm sửa một cành đào tươi thắm để đón Tết với anh và con trai bé bỏng trong căn nhà trọ cũ kỹ. Năm cũ đã qua, năm mới lại đến, và năm mới đến nhất định sẽ mang theo nhiều điều mới mẻ tươi đẹp đến với cuộc sống của gia đình nàng.■

Phố không mùa....

(Tiếp theo trang 37)

lòng. Chúng tặng nhau những món đồ chơi yêu quý: xe chữa cháy và cả những bức tranh...

***

Ở hành lang bệnh viện, Đăng ngồi đợi đến lượt vào thăm ân nhân của mình. Suy nghĩ mông lung, không hay biết bà đã ở phía sau từ lúc nào.

- Con à, con biết ai ở trong kia không?

Dạ, thì chính là anh Cảnh sát Chữa cháy đã cứu bà cháu mình mà bà.

Con có còn nhớ bạn Phan không?

- Phan?.. Phan đội trưởng của con à bà? Sao bà hỏi con thế?

Bà gạt nước mắt, vui mừng nói với cháu trai:

- Phan cứu bà và con trong trận hỏa hoạn đó. Phan đã trở về với bà cháu mình...

Chỉ trực nghe đến đây, cậu lao nhanh vào phòng hồi sức nhưng lại ngập ngừng khi thấy trước mắt mình không phải là Phan bé xíu như trong ký ức cậu. Chỉ có đôi mắt là cậu vẫn nhận ra. Họ ôm chầm lấy nhau vừa cười vừa khóc...

Thành phố quyết định chuyển khu chợ đồ cũ qua một khu mới, xa hẳn khu dân cư để tránh nguy hiểm. Người ta thấy có một anh lính chữa cháy theo về cùng hai bà cháu sau vụ hỏa hoạn đó. Anh thu gom lại đống đổ nát, sửa chữa lại căn nhà giúp bà. Trông họ cứ tíu tít và mừng vui như thể anh là cháu ruột của bà, thất lạc đâu đó giờ mới thấy. Trừ những buổi trực cháy anh không tới. Còn những ngày nghỉ, người ta vẫn thấy anh đẩy xe lăn cho bà, đi bên cạnh là Đăng ríu rít nói cười và hỏi bạn mình về những vụ cháy anh vừa tham gia chiến đấu. Bà cụ dường như trẻ ra khi thấy đi bên mình là hai đứa cháu trai giờ đã cao lớn, rắn rỏi, trưởng thành. Bà vẫn tin rằng ở đời này con người luôn phải lạc quan, và hy vọng. Trời không phụ lòng người...■

"GIẢI CỨU ĐIỀU KHÔNG TƯỞNG"

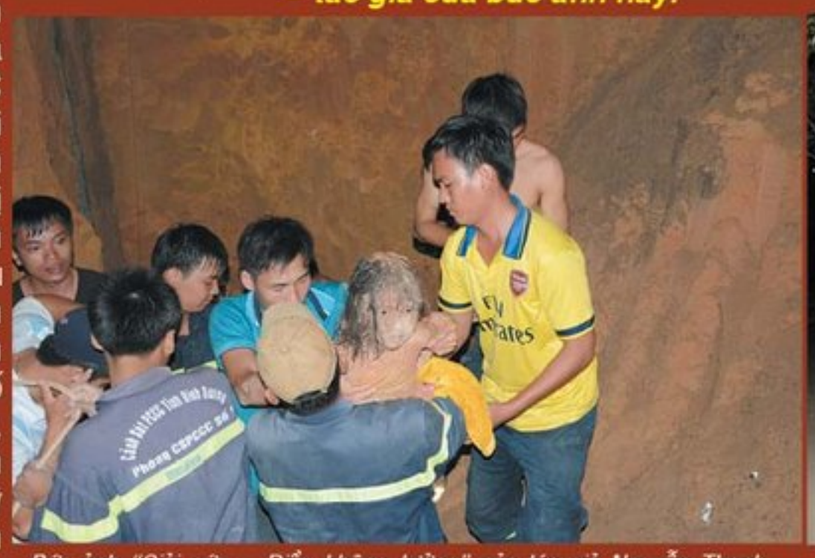
HOÀNG VIỆT
(Thực hiện)

Trong cuộc thi ảnh chủ đề PCCC&CNCH do Cục Cảnh sát PCCC&CNCH – Bộ Công an tổ chức, bức ảnh "Giải cứu – điều không tưởng" của tác giả Nguyễn Thanh Ngọc Tú – Cảnh sát PC&CC tỉnh Bình Dương đã vượt qua hơn 1200 bức ảnh khác giành giải Nhất cuộc thi. Bức ảnh chụp lại khoảnh khắc giải cứu thành công một bé gái rơi xuống giếng sâu 12m của lực lượng CNCH tỉnh Bình Dương. Không chỉ chớp được những khoảnh khắc đẹp nhất giành giật sự sống từ tay tử thần của cuộc giải cứu, bức ảnh đã mang đến những ý nghĩa, thông điệp sâu sắc, qua đó phản ánh một cách chân thực công việc và những chiến công thầm lặng của người lính PCCC&CNCH – những người đã làm nên "điều không tưởng" trong cuộc sống. Nhân dịp Xuân về, Tạp chí PC&CC đã có cuộc trò chuyện với đồng chí Nguyễn Thanh Ngọc Tú – tác giả của bức ảnh này.

PV: *Xin chào đồng chí Nguyễn Thanh Ngọc Tú, đồng chí có thể tự giới thiệu một chút về bản thân và quá trình đồng chí đã hưởng ứng và tham gia cuộc thi ảnh PCCC&CNCH được không?*

Nguyễn Thanh Ngọc Tú: Trước hết, tôi muốn cảm ơn Tạp chí PC&CC khi đã giành cho tôi cuộc trò chuyện này. Tôi tên là Nguyễn Thanh Ngọc Tú, cấp hàm Trung úy, hiện nay tôi đang công tác tại Cảnh sát PC&CC tỉnh Bình Dương và là Phó Bí thư Đoàn Thanh niên của đơn vị.

Tháng 3/2016, Cảnh sát PC&CC tỉnh Bình Dương nhận được Công văn số 630/C66-P3 ngày 10/3/2016 của Cục Cảnh sát PCCC&CNCH (C66) tổ chức phát động cuộc thi ảnh chủ đề PCCC&CNCH. Xác định đây là trong những hoạt động thiết thực có ý nghĩa quan trọng, nhằm thúc đẩy và đa dạng hóa các hoạt động thông tin, tuyên truyền PCCC&CNCH, góp phần nâng cao ý thức, trách nhiệm của các cấp, các ngành và tầng lớp nhân dân với công tác PCCC&CNCH, đồng thời là dịp tôn vinh và khẳng định vai trò của lực lượng Cảnh sát PC&CC tỉnh Bình Dương trong đời sống xã hội, góp phần giữ gìn an ninh chính trị và trật tự trên địa bàn tỉnh, bản thân tôi đã chủ động tham mưu cho Ban Giám đốc, lãnh đạo đơn vị xây dựng Công văn số 430/CSPC&CC-P5 ngày, 05/4/2016 về việc triển khai đến cán bộ, chiến sỹ trong toàn lực lượng Cảnh sát PC&CC tỉnh, đồng thời mời Báo Bình Dương, Đài Phát thanh và truyền hình tỉnh, các đồng chí nhà báo, nhiếp ảnh gia hưởng ứng tích cực tham gia cuộc thi ảnh để có những tác phẩm hay góp phần thêm thành công của cuộc thi.

Bức ảnh "Giải cứu – Điều không tưởng" của tác giả Nguyễn Thanh Ngọc Tú.

Một vụ CNCH khác của Cảnh sát PC&CC tỉnh Bình Dương.

Ảnh: Ngọc Tú.

Trong cuộc thi, tôi đã trực tiếp đăng ký tham gia dự thi 10 ảnh với nội dung về công tác PCCC&CNCH, một trong số đó là bức ảnh "Giải cứu – Điều không tưởng" phản ánh về công tác CNCH của lực lượng Cảnh sát PC&CC tỉnh Bình Dương, mà bản thân tôi trong quá trình tác nghiệp đã ghi lại được. Và may mắn bức ảnh của tôi đã đạt giải.

PV: *Khi biết tin mình nhận được giải cao nhất cuộc thi ảnh, cảm xúc của đồng chí và các anh em trong đơn vị lúc đó như thế nào?*

Nguyễn Thanh Ngọc Tú: Bạn biết không, giây phút tôi nhận thông tin mình đạt giải cao nhất, tôi đã rất vui mừng và xúc động. Đồng nghiệp, các anh em trong đơn vị tôi cũng rất vui và phấn khởi. Lãnh đạo, anh em đồng nghiệp và những người mà tôi yêu quý chúc mừng và nói tự hào về tôi. Điều đó làm tôi hạnh phúc hơn bao giờ hết.

PV: *Đồng chí đã chụp bức ảnh này trong hoàn cảnh như thế nào? Đồng chí có thể chia sẻ kỷ niệm này với độc giả Tạp chí PC&CC được không?*

Nguyễn Thanh Ngọc Tú: Khoảng hơn gần 18 giờ chiều 4/8/2015, tôi đang cùng gia đình chuẩn bị cơm tối thì nhận được điện thoại của đồng chí Thượng tá Nguyễn Bá Tòng lúc đó là Phó Trưởng phòng Chính trị triệu tập lên cơ quan gấp để đi với đồng chí Phó Giám đốc xuống hiện trường thực hiện vụ giải cứu một bé gái là cháu Tú Anh. Cháu bé đang chơi đùa với bạn ở bãi đất trống tại xã Tân Vĩnh Hiệp, huyện Tân Uyên, Bình Dương thì bất ngờ bị lọt vào rãnh sâu cạnh đường ống giếng khoan bằng nhựa. Đường ống khoan giếng này sâu chừng 80m, đã thi công được nửa tháng. Khi nhận được tin báo, hơn 100 cán bộ chiến sỹ Cảnh sát PC&CC tỉnh Bình Dương cùng lực lượng dân quân, Công an xã đã có mặt tại hiện trường với nhiều phương tiện để tiến hành đào đất, giải cứu em bé.

Cuộc giải cứu diễn ra đầy căng thẳng. Vì em bé rơi xuống vị trí rất hẹp nên không thể buộc dây kéo lên được mà phải đào đất để đưa em bé lên. Khu vực em bé bị nạn chủ yếu là đất vàng pha cát rất mềm nên nguy cơ sụp lở lớn, khiến cho mọi thao tác đều phải rất thận trọng. Một ống nhựa truyền ôxy được ròng xuống cho em bé để có thêm dưỡng khí. Một ống khác truyền nước và sữa cũng được đưa xuống để tiếp sức cho em bé. Khi lực lượng CNCH đã đào được khoảng 6 - 7m đất thì em bé tiếp tục tụt sâu hơn nữa. Vì vậy phải huy động máy xúc và các thợ đào giếng đào một đường song song để tiếp cận với em bé. Trong quá trình thực hiện, em bé không ngừng khóc lóc hoảng loạn. Tình cảnh lúc đó làm cho những người có mặt tại hiện trường không khỏi xót xa chạnh lòng. Một cán bộ CNCH được phân công trò chuyện, hướng dẫn em bé thực hiện các thao tác và trấn an tinh thần em bé để bé không buồn ngủ và bình tĩnh chờ cứu hộ tiếp cận. Sau hơn 9 giờ đồng hồ, em bé đã được giải cứu. Giây phút lực lượng cứu hộ đưa bé lên khỏi miệng giếng đã làm cho mọi người chứng kiến mừng vui reo hò, vỗ tay chúc mừng không ngớt và tán thưởng lực lượng cứu hộ. Là người có mặt và chứng kiến mọi sự việc diễn ra, tôi đã vô cùng xúc động và chụp lại những khoảnh khắc được cho là đáng nhớ nhất của cuộc đời người lính PCCC&CNCH – khoảnh khắc được coi là "chuyện không tưởng" trong cuộc giải cứu.

PV: *Ai là người đã đặt tên cho bức ảnh này của đồng chí? Và tại sao bức ảnh lại có tên gọi này?*

Nguyễn Thanh Ngọc Tú: Thực ra tên gọi "Giải cứu – điều không tưởng" đã có từ trước khi tôi gửi bức ảnh tham dự cuộc thi của Cục Cảnh sát PCCC&CNCH. Năm 2015, trong Liên hoan phim truyền hình CAND, tôi đã cùng các cán bộ chiến sỹ khác của Cảnh sát PC&CC tỉnh Bình Dương xây dựng bộ phim về vụ giải cứu cháu bé Tú Anh với tên gọi "Giải cứu - điều không tưởng" và bộ phim này sau đó cũng giành Huy chương Vàng trong liên hoan. Do đó, khi tham dự cuộc thi ảnh PCCC&CNCH, gửi bức ảnh này, tôi cũng đặt tên gọi đó.

Sở dĩ bức ảnh và bộ phim mang tên này, bởi tôi thấy trong cuộc giải cứu có quá nhiều "điều không tưởng". Việc bé gái còn sống sót khi gặp nạn là một điều không tưởng, việc các chiến sỹ CNCH đã giải cứu em bé một cách ngoạn mục và an toàn cũng là một "điều không tưởng". Có thể nói, đây là một chiến công xuất sắc, một cuộc giải cứu ngoạn mục.

PV: *Đồng chí đã từng học chụp ảnh chưa? Đồng chí có thể chia sẻ 1 số kỷ niệm trong quá trình cầm máy ghi lại những hình ảnh của lực lượng PCCC&CNCH đã để lại ấn tượng sâu sắc trong công việc không?*

Nguyễn Thanh Ngọc Tú: Trước khi vào ngành Công an, tôi đã có một thời gian công tác ở Đài Phát thanh và Truyền hình tỉnh Bình Dương và cũng có theo học các khóa đào tạo quay phim và chụp ảnh ngắn hạn. Năm 2012, khi vào lực lượng PCCC, tôi được phân công làm việc tại Đội Công tác Chính trị - Phòng Chính trị, Cảnh sát PC&CC tỉnh Bình Dương, phụ trách công tác tuyên truyền và thường xuyên tham gia chụp ảnh, quay phim tuyên truyền cho các hoạt động về nghiệp vụ PCCC&CNCH trên địa bàn tỉnh Bình Dương.

Tôi cho rằng, cháy hay tai nạn xảy ra là điều không ai mong muốn. Tuy nhiên điều không mong muốn ấy vẫn diễn ra hàng ngày. Đối mặt với những hiểm nguy đó, những người lính PCCC&CNCH vẫn đang ngày đêm vượt qua những khó khăn, thử thách để góp phần giữ bình yên cuộc sống. Trong quá trình công tác, tôi đã nhiều lần được theo chân các chiến sỹ PCCC&CNCH, được trực tiếp xuống hiện trường, ghi lại những công việc, nghĩa cử của người lính, những điều bình dị và chân thật nhưng đã nhân lên những hình ảnh đẹp vì nước quên thân, vì dân phục vụ. Trong quá trình tác nghiệp, tôi đã được chứng kiến nhiều điều cảm động. Như trong vụ giải cứu bé Tú Anh, hơn 100 cán bộ, chiến sỹ đã thay phiên nhau khéo léo đào từng cuốc đất để tiếp cận cháu bé. Đất có thể sụp lở gây nguy hiểm cho cả lính cứu hộ lẫn nạn nhân bất cứ lúc nào, nhưng không ai đắn đo tính mạng của mình. Khi đào đến sát miệng hố, sợ dùng dụng cụ làm bị thương cháu bé và nếu đào mạnh đất rơi xuống lấp cháu, các đồng chí CNCH đã phải dùng chính tay mình để moi từng cụm đất nhỏ. Sau một thời gian đào bới, đôi bàn tay các chiến sỹ đã rướm máu nhưng vì cứu người nên không ai kêu than lời nào mà tập trung hết sức mình để đưa cháu bé lên.

Hay như vụ bé trai La Văn Tỷ rơi xuống cống ở thoát nước ở phường Bình Nhâm,thị xã Thuận An, Bình Dương. Lực lượng CNCH đã cố gắng tìm bằng được xác của cháu bé để an ủi một phần mất mát của gia đình. Các cán bộ, chiến sỹ đã phải lặn tìm trên 100m cống, dưới làn nước đen thui, bốc mùi hôi thối nồng nặc trong suốt 3 ngày đêm mới tìm ra xác cháu bé.

Còn nhiều vụ việc khác nữa mà tôi không thể kể hết được. Được chứng kiến và ghi lại những hình ảnh đó, bản thân tôi cảm thấy vinh dự, may mắn và rất tự hào vì những hình ảnh mà mình ghi lại được đã góp phần phản ánh công việc, tôn vinh được sự hy sinh cao cả vì bình yên cuộc sống của những người lính PCCC&CNCH.

PV: *Một mùa Xuân mới đang về, dự định của đồng chí trong năm 2017 này là gì, thưa đồng chí?*

Nguyễn Thanh Ngọc Tú: Trong năm 2016, công tác tại Đoàn Thanh niên Cảnh sát PC&CC với vai trò là Phó Bí thư Đoàn Thanh niên, bản thân tôi luôn cố gắng hoàn thành tốt trách nhiệm, cùng với đơn vị xây dựng các tiêu chí hành động để hoàn thành các chỉ tiêu chuyên môn xây dựng đơn vị trong sạch vững mạnh. Năm 2017, tôi sẽ tiếp tục phấn đấu không ngừng trong các hoạt động chuyên môn, đoàn thể, trau dồi đạo đức tác phong, không ngừng học tập, học hỏi bạn bè đồng nghiệp về chuyên môn kinh nghiệm công tác đoàn, kinh nghiệm xử lí các tình huống trong công việc. Bên cạnh đó tôi cũng sẽ tích cực trau dồi kỹ năng chụp ảnh, viết tin bài góp phần tuyên truyền tốt cho lực lượng để hình ảnh người chiến sỹ PCCC&CNCH luôn là một hình ảnh đẹp trong lòng nhân dân. Mong rằng trong năm tới, những người lính PCCC&CNCH sẽ bớt vất vả hơn, nhưng cũng sẽ luôn có nhiều chiến công, hoàn thành tốt nhiệm vụ bảo vệ nhân dân và đất nước.

PV: *Xin chân thành cám ơn những chia sẻ của đồng chí!*■

Bữa cơm thơm mùi khói

QUỲNH TRANG

Tôi quen anh vào một buổi chiều Hà Nội nắng đẹp, anh là lính phòng cháy chữa cháy, còn tôi là cô sinh viên năm cuối Trường Báo chí. Cơ duyên để tôi được gặp anh là do cơ quan nơi tôi thực tập cử đi làm tin nho nhỏ về ngành của anh, và anh thì được lãnh đạo cơ quan cử tiếp tôi. Ngày xưa, tôi cũng yêu ngành Công an lắm mà chắc do duyên chưa tới nên tôi lạc đường chuyển sang trường báo, nhưng mỗi khi thấy màu xanh ấy tình yêu nơi tôi lại rạo rực đến lạ kỳ. Người con trai đến phòng chờ tiếp tôi, cũng mang trên mình màu xanh áo lính, gương mặt rạng ngời và nụ cười thân thiện khiến tôi cảm thấy bớt căng thẳng và ngại ngùng. Sau buổi phỏng vấn đó, tôi và anh thường xuyên trò chuyện chia sẻ với nhau nhiều hơn về chuyện nghề chuyện cuộc sống. Mỗi ngày một chút, một chút rồi yêu nhau lúc nào không hay. Vậy là sau hơn một năm làm bạn đồng hành, khi tôi đã ra trường và có một công việc ổn định ở một tòa soạn có tiếng tại Hà Nội, chúng tôi cưới nhau trong tiếng cười của ba mẹ và sự chúc phúc của mọi người.

Ba mẹ anh cho chúng tôi ra ở riêng vì muốn con cái được tự do, tự lập, tự lo cho cuộc sống của mình. Trong suy nghĩ của một cô gái trẻ như tôi, hạnh phúc đơn giản chỉ là sau mỗi ngày làm việc được nấu cơm cho anh ăn, được nhìn thấy anh trong bữa cơm chiều, được cùng anh trò chuyện, huyên thuyên đủ những câu chuyện vui buồn xảy ra mỗi ngày, là nghe thấy giọng của anh ca vu vơ vài điệu nhạc. Những ngày mới cưới, anh luôn cố gắng về đúng giờ để ăn bữa cơm tối với vợ, ngôi nhà nhỏ của hai con người xa lạ về sống cùng nhau nhưng luôn đầy ắp tiếng cười. Tôi hạnh phúc vì có anh luôn bên cạnh chở che và tiếp sức cho tôi.

Vì điều kiện công việc những ngày sau đó, bữa cơm chung đôi cứ ít dần, ngày nào tôi cũng chờ cơm anh vì nhà chỉ có hai vợ chồng không có anh tôi ăn cũng không ngon, phần khác nếu anh chưa về tôi không yên lòng. Không ít lần tôi giận hờn anh vì tại sao lại lỡ để vợ mới cưới ở nhà một mình, xa ba mẹ đẻ, chồng lại bận tối ngày, nhiều khi tôi khóc nấc vì cảm thấy nhớ nhà và tủi thân. Anh hiểu và cũng thương tôi nhiều nên mỗi lần đi chữa cháy về, anh chỉ vội vàng tắm rửa rồi ngồi xuống ăn cơm luôn vì sợ tôi phải đợi quá lâu. Nhưng mùi với khói ở đám cháy chắc ai cũng biết, ám đen xì vào quần áo, tắm vài lần cũng không hết. Mới đầu tôi không quen, cứ thấy mùi ấy là khó chịu ăn cơm không ngon miệng, còn anh vội vã ngồi ăn cơm cùng rồi cũng lại vội vã đứng lên. Nghĩ cũng thấy thương anh, nước mắt tôi trào ra. Phụ nữ, chỉ có khóc là tài, tôi cảm nhận được điều đó, vì lẽ ra tôi phải làm điều gì đó để anh an lòng thì tôi lại né tránh và khóc lóc để anh phải suy nghĩ. Lắm khi tự giận bản thân, vì đã yêu anh chọn anh thì phải thông cảm cho anh, hiểu về công việc của anh mới phải.

Có lần, khi anh trở về sau một vụ cháy lớn, chẳng như mọi khi vội tắm rửa thay đồ, chỉ ngồi im lặng một góc. Tôi lại gần hỏi han, anh thở dài rồi chậm rãi nói mà như đang khóc: "Hôm nay cháy lớn quá vợ ạ, cả một ngày anh em tập trung chữa cháy mà vẫn không cứu được người, lửa cứ bốc lên ngùn ngụt, nhiều người không thoát được lắm... Anh chỉ ước nghề của anh luôn được "thất nghiệp" như lời Bác Hồ chúc năm xưa". Rồi anh lại trầm ngâm suy nghĩ. Tôi biết anh xót xa và thương cảm cho những nạn nhân xấu số, còn tôi thì thương anh. "Anh đã làm hết sức mình, đồng đội của anh cũng đã cố gắng hết sức, anh đừng tự dằn vặt bản thân thêm nữa. Em tin mọi người sẽ hiểu cho công việc của anh" – Tôi nắm tay anh rồi nói.

Là vợ của lính 114, cũng là một nhà báo, tôi hiểu rằng đôi khi lực lượng PCCC cũng lực bất tòng tâm, các anh trở về nhà đều lấm lem và ám khói, trăn trở với chuyện nghề chuyện đời, cũng ăn không ngon ngủ không yên mỗi khi có cháy xảy ra. Cuộc sống vốn không như mình mong muốn, và người đời không ít người độc khẩu hờn trách các anh. Nhưng cũng chẳng trách họ được, "Hãy cứ vững tâm làm tất cả bằng chính trái tim của mình" là câu tôi thường nói với anh. Nó giống như việc tôi đã từng khăng khăng ích kỷ chỉ cần biết đến mình, chỉ cần biết hết giờ anh phải trở về nhà, anh phải phụ tôi công việc gia đình, anh phải ăn cơm cùng tôi, người anh phải thơm tho, có khi tôi còn giận vì anh không về đúng giờ. Nhưng ở bên cạnh anh càng lâu, hiểu công việc của anh hơn, hiểu tâm sự của anh cũng như của lực lượng PCCC tôi càng yêu thương anh nhiều hơn. Những phút giây chờ đợi cơm anh trở thành niềm hạnh phúc mà không phải người vợ nào cũng có, bởi những phút giây ấy là khi chồng của tôi và đồng đội của anh ấy đang thực hiện nhiệm vụ cao cả, hy sinh cho đất nước.

Thời gian trôi đi, tôi bắt đầu quen với việc chờ anh, quen với mùi khói ngai ngái là lạ mà chỉ có lính PCCC mới có. Và bây giờ, mùi ám khói của anh đã trở thành món "đặc sản" trong mỗi bữa ăn của vợ chồng tôi. Hễ vắng anh, vắng mùi khói khen khét, ngai ngái ấy là tôi lại cảm thấy thiếu đi điều gì đó. Tôi hay đùa anh "Em yêu anh nên em cũng nghiện luôn mùi ám khói mất rồi".

Tôi yêu anh, yêu con người anh, yêu màu xanh trên trang phục mà anh mặc, yêu mùi ám khói, yêu tất cả những gì thuộc về anh. Tôi chưa có duyên để trở thành một nữ cảnh sát, cuộc đời bù đắp gửi anh đến cho tôi - một chàng Cảnh sát PCCC chính quy, tinh nhuệ. Anh chính là món quà đặc biệt nhất mà cuộc sống đã ưu ái dành cho tôi.

Như bao ngày khác, khi hết giờ làm, tôi trở về nhà nấu những món ăn ngon mà anh thích, cắm một bình hoa thật đẹp và đợi anh về cùng chung bữa chiều. Bên mâm cơm nhỏ, tiếng cười rộn rã vẫn vang lên mỗi ngày. Hạnh phúc trong tôi là thấy anh bình an trở về nhà.

Hôm nay, anh báo anh về muộn dặn tôi ăn cơm trước. Bữa cơm vắng anh thấy trống trải vô cùng. Tôi nhớ anh, nhớ từng bữa cơm thơm mùi khói quen thuộc...■

CON GÀ TRONG TỤC THỜ CÚNG CỦA NGƯỜI VIỆT

ĐỨC CHIẾN

Một đĩa xôi gấc đỏ tươi với ý nghĩa cầu may mắn cho cả năm với một con gà trống hoa luộc miệng ngậm bông hồng đỏ với ý nghĩa khoẻ mạnh, tinh khiết, từ lâu đã trở thành một nét đẹp trong phong tục thờ cúng của người Việt.

Gà là một dấu tích của văn minh và văn hóa nông nghiệp ở Việt Nam. Trên trống đồng Đông Sơn, gà và chim là những loài vật được thể hiện khá nhiều, gà và đa số đứng dưới đất là loài chim nước. Có truyền thuyết về vua An Dương Vương Thục Phán cố công xây thành nhưng đắp đến đâu thì đất lở đến đấy, Rùa thần báo cho nhà vua biết ở núi Thất Diệu có một con gà trắng sống đến ngàn năm rồi hóa thành yêu tinh ẩn trong núi, nếu diệt được nó thì việc xây thành sẽ thành công. Sau khi An Dương Vương giết được con gà trắng thì xây được thành. Trước đó trong truyền thuyết Sơn Tinh - Thủy Tinh, gà cũng được nhắc đến với tư cách là một trong ba lễ vật thách cưới của Vua Hùng để gả con gái của mình là My Nương gồm: Voi chín ngà, gà chín cựa, ngựa chín hồng mao. Trong văn hoá Việt Nam, đặc biệt với nét tranh Làng Hồ, hình ảnh chú lợn ủn ỉn, hình ảnh con gà cục tác lá chanh là những nét chấm phá về một làng quê Việt Nam an bình, với những triết lý sống nhân bản, thiên nhiên.

Với người Việt, gà trống như cầu nối giữa thế giới con người với thế giới thần linh, là con vật được chọn để dâng cúng thần linh, tổ tiên mỗi dịp Lễ Tết. Sở dĩ gà được chọn làm vật cúng tế linh thiêng trong đêm Giao thừa bởi theo thần thoại của dân tộc Việt Nam, khi Ngọc Hoàng mới sáng tạo ra mặt đất, thấy lạnh lẽo, ẩm thấp. Người bèn sai mười mặt trời suốt ngày đêm chiếu sáng để sấy khô mặt đất. Nhưng đất đã khô trắng, nứt nẻ rồi mà Ngọc Hoàng quên không thu các mặt trời lại khiến con người và cây cỏ khốn đốn vì nắng hạn. Có một chàng dũng sĩ giương cung tên bắn liên tiếp rụng chín mặt trời. Mặt trời cuối cùng sợ hãi quá bay tít lên cao và trốn biệt không ló ra nữa. Mặt đất lại lạnh lẽo tối tăm. Con người và loài vật rủ nhau đi gọi mặt trời. Chẳng con nào gọi được, cuối cùng chỉ có con gà trống khoẻ mạnh cất tiếng gáy vang lừng khiến mặt trời tò mò ngó xuống rồi quên cả sợ hãi hạ thấp dần độ cao, khiến mặt đất lại sáng bừng lên. Kể từ đó, người dân cúng gà trống với hi vọng gà trống sẽ đánh thức mặt trời, chiếu sáng cho đủ đầy ánh nắng cả năm, mang lại mưa thuận gió hòa cho cư dân nông nghiệp.

Theo tục lệ cổ truyền, đêm cúng Giao thừa hay Lễ Trừ tịch được tổ chức nhằm đón các thiên binh, thiên tướng. Lúc đó, họ đi thị sát dưới hạ giới, rất vội, không kịp vào tận bên trong nhà nên bàn cúng thường được đặt ở ngoài cửa chính mỗi nhà. Hết một năm, vị Hành khiển cũ đã cai quản hạ giới trong năm cũ sẽ bàn giao công việc cho vị Hành khiển mới đi xuống cai quản hạ giới trong năm mới. Và mâm lễ cũng Giao thừa được sắp bày với lòng thành tiễn đưa người nhà trời đã cai quản mình năm cũ và đón người mới xuống làm nhiệm vụ cai quản hạ giới năm tới. Trên chiếc hương án phải có bình hương, hai ngọn đèn dầu hoặc hai ngọn nến. Lễ vật gồm: gà luộc nguyên con, bánh chưng, mứt, kẹo, trầu cau, hoa quả, rượu nước và vàng mã. Gà cúng trong đêm Giao thừa phải là gà trống hoa, trống mới le te gáy với ý nghĩa khoẻ mạnh, tinh khiết.

Theo phong tục Việt Nam, con gà trống có đủ 5 đức tính mẫu mực là: Văn, Võ, Dũng, Nhân, Tín. Cúng gà trống cũng là cầu mong con cháu được hưởng những đức tính đó. Văn là: đầu có mào như đội mũ, thân có màu lông đẹp như quần áo, gọn gàng. Võ là: chân cứng, có cựa nhọn để làm vũ khí. Dũng là: thấy đối thủ là xông vào. Nhân là: tìm thấy thức ăn liền gọi đồng loại. Tín là: đúng giờ, đúng canh liền cất tiếng gáy. Cũng có quan niệm cho rằng, ngày đầu tiên của năm mới là ngày của con gà nên cỗ cúng không thể thiếu gà. Hơn nữa, khi làm gà cúng, phải gắn một bông hoa hồng ở mỏ gà. Không chỉ làm vật trang trí, mà còn là biểu tượng hình ảnh gà trống cất tiếng gáy gọi mặt trời của ngày đầu tiên báo hiệu năm mới đã đến.

Do đó, gà trống được chọn làm vật phẩm để cúng tế tổ tiên, gia thần. Riêng gà đặt cúng trên ban thờ, quan niệm chung thường là đặt gà quay đầu vào trong bát hương với tư thế há miệng, chân quỳ, cánh duỗi tự nhiên. Tư thế này được coi là "con gà biết kêu, biết gáy, đang chầu". Không đặt gà quay đầu ra, vì cho đó là gà "không chịu chầu". Bày gà cúng nếu đặt đầu quay ra phía ngoài sẽ đẹp mắt hơn. Còn quay đầu vào trong thì phao câu chổng ra ngoài, không đẹp mắt.

Con gà là biểu tượng của một nền văn hoá đi liền với tín ngưỡng tôn sùng mặt trời của nghề nông lúa nước. Lâu dần, cúng gà trống hoa thành phong tục của mọi gia đình Việt Nam vào lúc Giao thừa. Tuy nhiên, đến thời hiện đại nhiều gia đình Việt Nam đã không làm nông nghiệp, câu chuyện gà trống hoa gọi mặt trời không còn được nhiều người biết đến, nếp văn hoá ấy bị mờ dần khiến nhiều người không còn nhớ nữa. Cúng gà đêm Giao thừa là một nét đẹp trong văn hóa Việt Nam, mọi thế hệ cần gìn giữ truyền thống có từ lâu đời này vì đó là một nét đẹp trong phong tục của nhiều dân tộc Việt.■

NĂM DẬU NÓI CHUYỆN GÀ

Ngày xuân tản mạn về con gà

"Chân đạp miền thanh địa/ Đầu đội mũ bình thiên/ Mình mặc áo mã tiên,/ Ban ngày đôi ba vợ/ Tối một mình nằm riêng". Không rõ từ bao giờ, con gà đã đi vào các tác phẩm văn học, hội họa, âm nhạc và trở thành hình ảnh nghệ thuật rất riêng trong văn hóa bốn phương.

Con gà, đặc biệt là gà trống hiện diện trong nền văn hóa phương Đông và phương Tây từ rất sớm. Là vật nuôi từ được thuần hóa từ lâu trong lịch sử, gà gắn bó với cuộc sống con người, nhất là trong tôn giáo và thần thoại. Từ thời cổ đại, gà đã là lễ vật linh thiêng gắn liền với hệ thống tín ngưỡng, thờ cúng tôn giáo.

Ở Hy Lạp, sau khi tiếp xúc với văn hóa Ba Tư đã dùng thuật ngữ "chim Ba Tư" để chỉ gà trống "do tầm quan trọng to lớn và công năng tôn giáo của gà trống trong xã hội Ba Tư". Tranh vẽ đầu tiên về gà ở châu Âu được tìm thấy trên món đồ gốm Korinthos niên đại thế kỷ 7 trước Công nguyên. Nhờ sở hữu tính dũng cảm mà gà trống được cho là tượng trưng của thần Ares, Heracles và Athena. Người Hy Lạp cũng tin rằng ngay đến sư tử cũng còn sợ gà trống.

Trong khi đó, ở La Mã, gà trống có ý nghĩa quan trọng về mặt tôn giáo. Gà trống có mối liên kết với thần Mercury, người đưa tin của các vị thần, cũng là người chịu trách nhiệm đưa các linh hồn người chết về thế giới bên kia. Người La Mã cổ đại dùng gà trong thuật bói chim để tiên tri. Một người sẽ chăm sóc gà, khi nào cần bói thì ông ta sẽ mở lồng và cho nó hạt đậu hoặc một loại bánh ngọt mềm đặc biệt. Nếu con gà ở nguyên trong lồng và gây ra tiếng động ("occinerent"), đập cánh hoặc bay đi thì đó là điềm xấu, nếu con gà ăn ngấu nghiến thì là điềm tốt. Năm 249 trước Công nguyên, trước trận chiến Drepana, vị tướng La Mã là Publius Claudius Pulcher đã sai người vứt "những con gà thiêng" xuống biển do chúng từ chối ăn. Năm 162 trước Công nguyên, La Mã ra luật Lex Faunia cấm vỗ béo gà mái nhằm để đảm bảo lượng ngũ cốc tích trữ. Do vậy dân La Mã chuyển sang thiến gà trống, kết quả là kích cỡ gà tăng gấp đôi, mặc cho luật của La Mã quy định không được phép ăn gà đã vỗ béo.

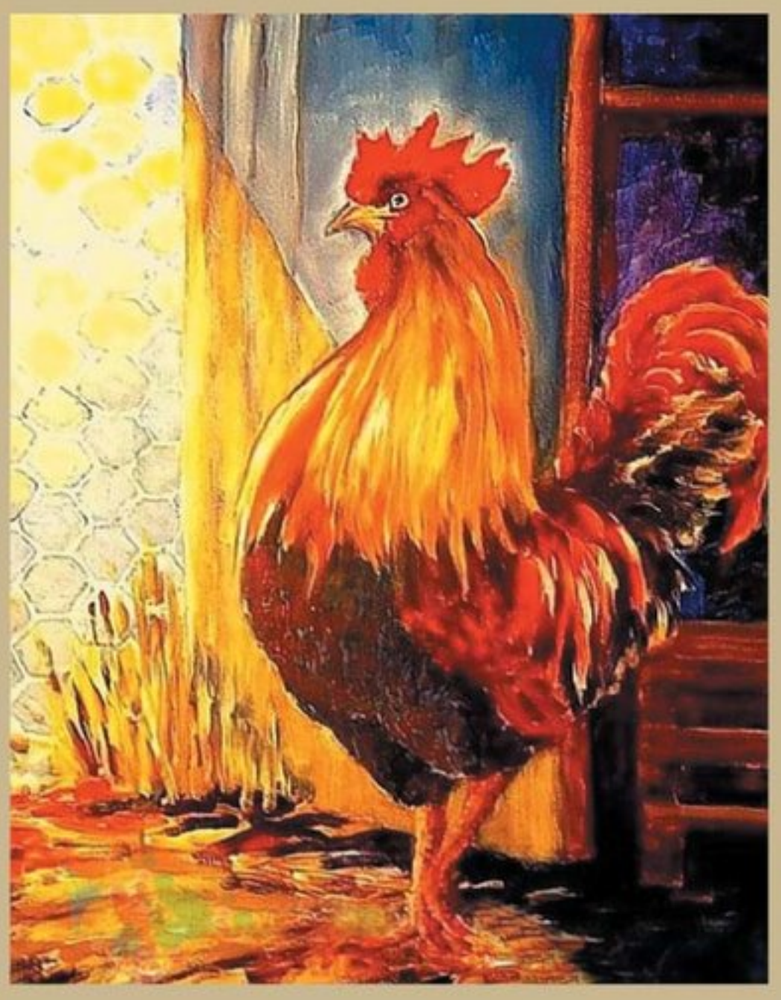
Ở Do Thái nghi thức kapparos thường dùng động vật hiến tế là gà với ý nghĩa động vật đó sẽ mang đi mọi tội lỗi của người làm lễ. Gà trống là mẫu mực cho "tính lịch thiệp đối với bạn đời", khi gà trống tìm thấy thứ gì ăn được, nó sẽ gọi các gà mái đến ăn trước. Sách Talmud viết: "Giả sử nếu chúng ta không có kinh Torah thì chúng ta sẽ học sự nhu mì từ mèo, sự cần cù lao động lương thiện từ kiến, sự trinh bạch từ bồ câu và sự lịch thiệp từ gà trống".

Trong kinh Tân Ước, Giê-su đã tiên đoán sự phản bội của Thánh Phêrô: "Thầy bảo thật anh, nội đêm nay, gà chưa kịp gáy, thì anh đã chối Thầy ba lần. Lời tiên tri đó đã thật sự trở thành sự thật. Điều này khiến gà trống trở thành biểu tượng của sự cảnh giác và sự phản bội. Trong Phúc Âm Mát-thêu, Phúc âm Mácô và Phúc âm Luca của Tân Ước đều đề cập chuyện gà trống đóng vai trò là hiện thân của Giê-su. Vào thế kỷ 6, Giáo hoàng Grêgôriô I tuyên bố gà trống là biểu tượng của Kitô giáo. Vào thế kỷ 9, Giáo hoàng Nicôla I ra lệnh đặt hình gà trống lên tất cả các gác chuông nhà thờ.

Ở Âu Mỹ, trong nhiều truyện cổ tích Trung Âu, người ta tin quỷ dữ sẽ chạy trốn khi nghe tiếng gáy đầu tiên của gà trống. Ở Pháp, con gà trống Gô-loa là biểu tượng của nước Pháp.

Tại Indonesia, gà mang ý nghĩa quan trọng trong nghi lễ hỏa táng của đạo Hindu. Trong buổi lễ, gà bị thắt chân để bảo đảm rằng mọi linh hồn xấu xuất hiện trong buổi lễ sẽ nhập vào gà thay vì nhập vào các thành viên trong gia đình. Sau lễ, gà lại tiếp tục cuộc sống bình thường. Ở quốc gia này, trong lễ cúng tổ tiên, thần thánh, lúc người phụ nữ lâm bồn gà được giết bởi họ tin may mắn sẽ tới. Tiếng gáy của gà cũng được cho là đem lại thịnh vượng.

Theo tôn giáo dân gian của Trung Quốc thì gà là món dành riêng để kính dâng lên tổ tiên và thờ cúng thành hoàng, trừ Đức Phật Thích Ca Mâu Ni. Trong tiếng Hán, đại kê (gà trống) gần âm với chữ đại cát. Đây là nội dung của một quẻ bói tốt nhất cho công việc hoặc tương lai của con người, được sử dụng trong tranh thay cho lời chúc lành trong ngày Xuân. Rắn thần được xem là nở ra từ trứng gà trống và sẽ chết khi nghe tiếng kêu của gà trống. Trong các đám cưới Khổng giáo, gà được dùng làm vật thế thân cho người nào bị bệnh hay vắng mặt (chẳng hạn bị chết bất ngờ) không dự được hôn lễ.

Ở Nhật Bản, gà được xem là con vật linh thiêng, gắn liền với những câu chuyện thần thoại. Một trong số những câu chuyện thần thoại kể rằng, Nữ Thần Mặt trời Amaterasu vì tức giận hành động ngang ngược của người em trai là Thần bão tố Susano nên đã lánh vào hang động, lấp kín cửa hang khiến dương gian chìm trong tăm tối. Trước tình cảnh đó, các vị thần bèn tìm cách để Nữ thần Mặt Trời rời khỏi hang động, mang ánh sáng ấm áp cho trần thế. Họ dùng những con gà trống giọng thật tốt thi nhau gáy để mời gọi Nữ thần Mặt trời.

Ở Việt Nam, Gà là một dấu tích của văn minh và văn hóa nông nghiệp, thể hiện sinh động trên trống đồng Đông Sơn. Truyền thuyết kể rằng: Vua An Dương Vương Thục Phán cố công xây thành nhưng đắp đến đâu thì đất lở đến đấy, Rùa thần báo cho nhà vua biết ở núi Thất Diệu có một con gà trắng sống đến ngàn năm rồi hóa thành yêu tinh ẩn trong núi, nếu diệt được nó thì việc xây thành sẽ thành công. Sau khi An Dương Vương giết được con gà trắng thì xây được thành. Trong truyền thuyết Sơn Tinh Thủy Tinh, gà là một trong

ba lễ vật thách cưới của Vua Hùng để gả con gái của mình là Mỵ Nương: *Voi chín ngà, gà chín cựa, ngựa chín hồng mao.*

Tích xưa kể rằng, vào thời Tây Sơn, tương truyền Nguyễn Lữ là người đã sáng tạo ra môn võ Hùng kê quyền (quyền gà chọi) hay Hồng kê quyền, là bài quyền mô phỏng các kỹ thuật của gà chọi, một trong 10 bài danh võ được Liên đoàn võ thuật cổ truyền Việt Nam lựa chọn qua các kỳ hội nghị chuyên môn toàn quốc. Đặc trưng của bài quyền là những động tác dũng mãnh của con gà chọi nhỏ bé mà nhanh nhạy trước đối thủ, bài Hùng kê quyền sử dụng ngón tay trỏ để đâm mô phỏng hình mỏ gà, và các ngón còn lại co vào như chiếc cựa gà. Thủ pháp độc đáo như vậy lại nhằm vào những mục tiêu hiểm của đối thủ, như: các huyệt đạo, ngực, hầu... Bộ pháp của bài hết sức linh hoạt, thần tốc, xoay chuyển một cách biến ảo đã hỗ trợ cho việc thi triển thủ pháp một cách kiến hiệu, khiến đối thủ luôn phải hứng chịu những đòn thế có tính sát thương. Con gà có một vị trí quan trọng, với tục thờ Mẫu, Thánh, Ngũ Phủ công đồng, ở những nơi này biểu tượng con gà được đứng ở vị trí trang trọng trước điện thờ tiên thánh. Gà là vật tế lễ quan trọng trong các nghi lễ trang nghiêm truyền thống.

Trong văn hoá Việt Nam, dòng tranh Làng Hồ với hình ảnh đàn gà là những nét chấm phá về một làng quê Việt Nam an bình, với những triết lý sống nhân bản. Con gà trống cũng có mặt trong những câu đố, tranh dân gian vì tướng mạo quân tử của nó. Hình ảnh gà với đuôi gà trống có lông dài vồng lên hiện lên rõ nét và duyên dáng trong văn hóa người Việt. Các trang phục phụ nữ miền Bắc ngày xưa khi vấn khăn thì để chừa ra một đoạn tóc đầu cùng bỏ buông lơi, gọi là "tóc đuôi gà". Kiểu tóc này là một nét đẹp được nhiều người ưa thích.

Ngày Xuân, tản mạn về hình ảnh gà không khỏi khiến chúng ta có chút bâng khuâng về những hoài niệm xưa cũ. Có một bộ phim có tựa đề "Tổ quốc tiếng gà trưa" khắc họa hình ảnh Chủ tịch nước Tôn Đức Thắng khi xa Tổ quốc bất chợt nghe thấy tiếng gà ban trưa gợi nên một cảm giác buồn miên man khi nhớ về tiếng gà của tuổi thơ, của một ước mơ êm ấm, giản dị bên xóm làng. Sự đồng điệu trong khắc khoải đó một lần nữa lại bắt gặp trong bài thơ "Nắng mới" của nhà thơ Lưu Trọng Lư: *Mỗi lần nắng mới hắt bên song/ Xao xác gà trưa gáy não nùng/ Lòng rượi buồn theo thời dĩ vãng/ Chập chờn sống lại những ngày không...".*

HẢI BĂNG
(Tổng hợp)

LƯƠNG SƠN

Mừng 72 năm cách mạng thành công, Bác Hồ lãnh đạo chúng ta xây đất Việt vững vàng muôn thuở

Chúc 87 tuổi Đảng ta rạng rỡ, trên đười đồng tâm nhất trí, đưa non sông đổi mới từng ngày

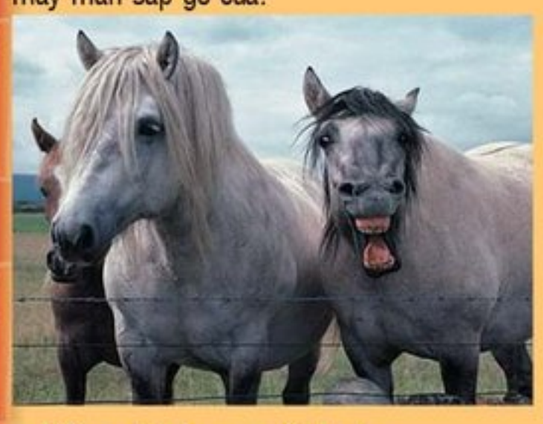
MỘT SỐ PHONG TỤC ĐÓN NĂM MỚI ĐỘC ĐÁO TRÊN THẾ GIỚI

Anh: "trai đẹp" mới được xông đất

Thời khắc chuông đồng hồ Big Ben điểm những tiếng đầu tiên của năm mới là khoảnh khắc rất có ý nghĩa với người Anh. Người đầu tiên bước chân vào nhà phải là một người đàn ông trẻ, khỏe mạnh, đẹp đẽ và tóc phải đen. Đặc biệt người đến xông nhà phải mang theo một trong những thứ như: mẩu than đá, chút tiền bạc, bánh mì hoặc một chút muối, bởi người Anh quan niệm đó là những vật biểu hiện cho sự giàu có.

Lắng nghe động vật tâm sự ở Romania

Nhiều nông dân ở Romania có tục lệ nghe động vật "nói chuyện" vào ngày đầu năm mới. Nếu ai đó hiểu được chúng nói gì nghĩa là thần may mắn sắp gõ cửa!

Trầm mình trong nước lạnh

Một phong tục đón năm mới phổ biến tại nhiều nước trên thế giới, đó là trầm mình trong nước lạnh. Từ những nước châu Âu như: Anh, Hà Lan hay Đức đến những nước ở Châu Mỹ như: Brasil hay Mỹ, những ngày đầu năm mới cũng là dịp để người dân đổ ra các bãi biển bất chấp thời tiết giá lạnh. Người ta tin rằng việc ngâm mình trong lòng đại dương vào mùa đông là một trong những thử thách đo sức chịu đựng, sự rắn rỏi và sức đề kháng của mọi người trước khi bắt đầu một năm mới.

Một người dân Mỹ tại Brooklyn, New York nói: "Trầm mình trong nước lạnh cũng giống như bạn đến nhà thờ vậy. Chúng tôi đến đây để thanh tẩy cơ thể và để bắt đầu một sự khởi đầu mới với nhiều điều tốt đẹp và may mắn".

Hôn tập thể ở Venice

Quảng trường St Mark ở Venice (Ý) không

chỉ nổi tiếng với màn bắn pháo hoa rực rỡ đón năm mới mà còn là nơi các cặp đôi hẹn hò để cùng tham gia nghi lễ hôn tập thể trong ngày đầu năm.

Ném đồ qua cửa sổ ở Ý và Nam Phi

Đúng lúc chuông đồng hồ điểm năm mới, bất cứ ai đi qua khu dân cư ở Johannesburg (Nam Phi) đều phải cẩn thận hết sức bởi rất dễ phải hứng cơn mưa đồ đạc từ cửa sổ những ngôi nhà. Người Ý cũng có tục lệ tương tự. Trong đêm giao thừa, không một ai ra đường vì có lệ, hễ chuông đồng hồ đánh xong 12 tiếng, người Ý vứt hết ra đường phố mọi đồ cũ, bàn ghế hỏng, thậm chí cả giường hỏng. Theo tập tục cũ: nếu nửa đêm giao thừa vứt hết đồ cũ, thì trong năm mới, người ta sẽ tậu được những đồ vật đó còn mới tinh.

Trồng cây dưới nước ở Siberia

Người Siberia có tục lệ đào hố trên lớp băng dày đặc ở hồ Baikal và lặn xuống đáy hồ cùng 1 cái cây năm mới, tượng trưng cho việc trồng cây dưới nước. Tuy nhiên, không phải ai cũng đủ dũng cảm thực hiện tục lệ "khó nhằn" này. Thường chỉ có các thợ lặn chuyên nghiệp tham gia.

Ném đĩa phá cửa nhà bạn

Ở Đan Mạch, mọi người đứng trên ghế và cùng đồng loạt nhảy xuống khi chỉ vào nửa đêm, tượng trưng cho việc nhảy vào một năm mới. Những người Đan Mạch cũng quẳng đĩa vào nhà bạn bè của mình vào ban đêm. Càng tìm thấy nhiều mảnh vỡ ngoài cửa nhà mình vào sáng hôm sau bạn sẽ càng trở nên nổi tiếng.

Bữa tối cô đơn ở Đức

Tết thường là dịp đoàn tụ sum vầy của các gia đình. Tuy nhiên người Đức lại có tục lệ xem bộ phim hài của Anh về bữa tối sinh nhật 90 tuổi cô đơn.

Ăn nho cầu may ở Tây Ban Nha

Một phong tục thú vị tồn tại suốt 100 năm qua ở Tây Ban Nha là tục ăn nho vào đầu năm mới. Họ sẽ ăn ngấu nghiến 12 trái nho đúng lúc đồng hồ bắt đầu điểm thời khắc kết thúc năm cũ để tìm kiếm may mắn cho 12 tháng của năm sắp đến. Họ tin rằng 12 trái nho tượng trưng cho 12 tháng hạnh phúc trong năm mới.

Đập củi đón năm mới

Ở làng Hallwin tại Thụy Sĩ, vào ngày cuối năm, người ta sẽ dựng một dàn củi lớn trên một quả đồi gần làng. Khi tiếng chuông từ tháp đồng hồ của làng điểm đủ 12 hồi chuông báo hiệu kết thúc năm cũ và bước sang năm mới cũng là lúc dân làng nhóm lửa cho dàn củi khổng lồ và tiến hành đập gỗ. Họ tiếp

tục đập cho tới khi dàn củi bị cháy tự sụp xuống. Sau đó, toàn bộ dân làng cùng nhau tới các quán rượu thưởng thức đặc sản của làng, ăn mừng cho một năm mới nhiều may mắn, hạnh phúc./.

DIỆP CHI
(Tổng hợp)

Ngắm tranh dân gian nhớ Tết cổ truyền

Giữa hàng ngàn, vạn bức tranh dân gian được bày bán khắp nơi vào những dịp Tết đến, tranh gà cũng như tranh lợn rất quen thuộc với nhân dân ta. Không ai là không mua về một hai tấm để dán lên vách nhà, vách tường, nhà giàu cũng như nhà nghèo cho thêm ấm áp cửa nhà. *Ta còn nghèo phố chật nhà gianh/ Nhưng cũng đủ một vài tranh treo Tết*. Những bức tranh ấy cũng theo lệ quen, thường gọi là tranh Tết, tranh gà lợn hay tắt hơn nữa là tranh gà.

Tranh Tết miền Bắc chỉ phát triển quanh vùng châu thổ sông Hồng. Lan vào miền Trung thi sẽ ngưng lại khoảng ngang Nghệ Tĩnh. Vào sâu hơn chút nữa thì sẽ gặp một nét văn hóa khác là kinh thành Huế, màu sắc dân gian ở đây sẽ là thứ ngũ sắc Huế, rất rực rỡ, vui tươi, nhưng vẫn có nhiều khác biệt với tranh Tết Bắc Hà.

Tranh Gà rất phong phú, còn lưu lại ngày nay được khoảng mười bức vẽ khác nhau. Hầu hết là về gà trống. chỉ có đôi ba bức về gà mái. Bằng những màu sắc, đường nét dân dã nhưng mang tính ước lệ cao, những con gà trên tranh Đông Hồ đã cõng trên lưng mình cả một bầu tâm tư, khát vọng của những người nông dân thuở trước.

Đầu tiên phải kể đến là bức Gà mẹ đang túc mồi cho con. Đàn gà con tung tăng chạy nhảy, kiếm ăn, chơi đùa bên mẹ, có con nhảy lên nằm nghỉ trên lưng mẹ. Đấy là hình ảnh tượng trưng cho đời sống, phong tục nơi chốn thôn dã, đồng quê. Với đề tài đàn gà, giai thoại xưa kể lại khoảng năm 1915 cụ Chánh Hoàn gả con gái cho anh Phán Vinh, cụ Đám Giác đã mừng đám cưới bằng một mẫu tranh mới: Bức Gà thư hùng. Tranh vẽ một gia đình gà gồm gà trống, gà mái và đàn con. Trên tranh có dòng chữ Nôm *"lắm con nhiều cháu, giống cánh giống lông"*, một lời chúc thật sâu sắc! (Con nhà tông không giống lông cũng giống cánh). Gà mái có bố cục theo Đường xoắn ốc tạo nên sự nũng nịu. Gà trống được đặt trong một hình thang, đáy lớn nằm trên tạo nên tư thế chủ gia đình, che trở cho gà mái và đàn con. Bức tranh gợi không khí hạnh phúc, đầm ấm trong một gia đình.

Ngôn ngữ của hội hoạ là đường nét và màu sắc, tuy nhiên, hội hoạ hiện đại nhất là tranh trừu tượng, nhiều khi không có đường nét nào, không có hình thù gì, thậm chí màu sắc cũng chỉ là tối thiểu. Hội hoạ cổ phương Đông thì trái lại, ngoài đường nét, màu sắc, còn có cả chữ, hơn thế nữa còn có loại "tranh" chỉ có chữ, gọi là "Tự hoạ", lối vẽ tranh này gọi là "Thư pháp". Chữ giúp người xem hiểu ý đồ của tác giả hơn, chữ bổ xung thêm thông tin cho bức tranh, chữ là những lời bình luận về bức tranh, những lời chúc tụng cho chủ nhân bức tranh v.v... Chữ trong tranh có thể là thơ, là câu đối, tục ngữ, phương ngôn, hay có thể chỉ là một câu nói thường ngày nhưng ý nghĩa lại rất rộng, rất sâu.

Một bức tranh khác là "Vinh hoa" với hình ảnh chú bé khôi ngô ôm một con gà mái rất xinh đẹp, tất cả đều no tròn, mũm mĩm, bên cạnh là mấy cành hoa sen và lá, có bông đã nở rộ, có bông còn búp, tựa của bức tranh thay cho lời chúc tốt đẹp, may mắn và sung túc trong năm mới.

Tranh Gà Đại cát nghinh Xuân (đón Xuân tốt lành): Hai chú gà trống đối xứng nhau, hình thể, lông cánh, lông đuôi mang tính ước lệ hơn là tả thực. Chữ đại cát được tác giả đưa vào tranh đã đúc kết mong ước từ ngàn năm: mưa thuận gió hoà; chăn nuôi thì mong các con vật hay ăn chóng lớn, khoẻ mạnh, con đàn cháu đống... Trong những tranh khác, chữ tuy cũng là một phần trong bố cục của tranh, nhưng chữ chỉ chiếm một phần nhỏ, còn ở đây chữ và các hoa văn trang trí chiếm nửa bức tranh, tác giả đã nhấn mạnh ước vọng của người nông dân, đồng thời đó cũng là lời chúc tụng trong dịp xuân mới.

Gà dạ xướng, nhật minh:

Một chú gà trống đứng co một chân (Kim kê độc lập, tư thế giống gà đại cát), mào, cánh, đuôi, lông mã được cách điệu rất đẹp. Trên tranh có chữ "Dạ xướng ngũ canh hoà" (Đêm gáy năm canh đều đặn). Vế kia của tranh, vẫn chú gà đó quay trở lại, và dòng chữ "Nhật minh tam tác thuỵ" (Ngày mang tới ba điều lành). Theo quan niệm xưa, tiếng gà gáy xua tan tà ma, quỷ quái, mang tới may mắn.

Tranh gà thường vẽ gà trống vì một ý nghĩ nguyên thủy sâu xa: dán tranh gà trước cửa cũng là một loại bùa "trấn môn" để xua đuổi tà ma. Bởi khi gà trống cất tiếng gáy bình minh sẽ thức dậy, ma quỷ phải tháo chạy về phía bóng tối. Điều ấy là niềm tin của người phương Đông thời xưa, trong thơ của một danh sỹ thời Mạc – Tiến sỹ Hoàng Sỹ Khải, từng viết: *"Tranh vẽ gà cửa treo thiếp yểm"*. cho nên tranh gà trống có bức còn điểm thêm bài thơ có nghĩa là: *"Phương đông xưa coi gà thần trừ ma quỷ/ Gà có móng sắt, đầu hoa, lông rực rỡ đủ màu/ Ngoài cổng gà bắt ma quỷ phải lui xa/ Trong nhà gà năm năm tăng hạnh phúc"*. Vì thế mà gà trống ở bức tranh này xuất hiện rất hùng dũng, tráng khí, rất lộng lẫy và bề thế với mỏ khỏe, cựa dài, chân khỏe, cánh khỏe, đuôi sum suê, sặc sỡ.

Bức Kê cúc (gà trống bên cây cúc): Chú gà hùng dũng, một chân gân guốc xoạc ra, chân kia bám vào tảng đá, vươn mình lên như sắp gáy, mà cũng như sắp bước vào một trận quyết chiến. Nói theo cách của hội hoạ hiện đại, bức tranh này sử dụng bảng màu "tương túc" (tương phản và bổ túc). Hai màu tương phản: đỏ – xanh (tuy đỏ đã ngả nâu) và màu trung gian: vàng. Những chiếc lông cánh, lông đuôi của con gà: xanh, vàng, đỏ, rồi xanh, đỏ, vàng, có chỗ lại: xanh, đỏ, xanh cùng những mảng vàng lớn khiến cho thị giác người xem bị cuốn hút mạnh mẽ, chỉ có ba màu mà ta cảm thấy màu sắc như trùng điệp ấn tượng rất mạnh. Theo các nghệ nhân cao tuổi, hình ảnh gà trống oai phong, hùng dũng tượng trưng năm đức tính của người đàn ông: Văn, võ, dũng, nhân, tín. Cái mào đỏ tựa như chiếc mũ cánh chuồn,

tượng trưng cho Văn. Chân gà có cựa sắc nhọn như kiếm, dùng để chọi, tượng trưng cho #õ. Thấy địch thủ, gà trống dũng cảm xông vào, chiến đấu đến cùng, biểu thị của Dũng. Kiếm được mồi cùng gọi nhau ăn, biểu thị của Nhân. Hàng ngày gà gáy sang canh không bao giờ sai, nó đánh thức mọi người dạy đúng giờ, biểu thị của Tín. Trên tranh không có chữ gì nhưng một bài thơ vịnh chú gà này của nghệ nhân Hiển Năng lại được truyền tụng. Bài thơ có tám câu mà đã sử dụng tới bốn câu phương ngôn về con gà qua bài thơ Gà trống:

"Xưa vốn cùng chung một mẹ mà khôn ngoan đá đáp với người ta
Gáy lên bạn hỡi xem trời sáng
Báo để người nghe tỉnh giấc ra
Rõ vẻ giống tông đầu mỏ thế
Lẽ đâu ăn quẩn cối xay nhà
Mặc ai vờ vịt trông ra quốc
Thực giống Hồ đây chẳng phải pha."

Một nhà thơ đất Bắc cũng đã từng vẽ lại qua mấy nét phóng bút:

"Bác thợ lật giấy
Con gà đứng dậy
Ô sao bỗng thấy
Mắt gà chớp nhanh
Mắt bác không chớp...
Nòi gà để lại
Từ đời cha ông
Ấm bằng hơi thở,
Nuôi bằng tấm lòng
Tấm lòng ngàn xưa
Ngàn sau nở mãi
Trẻ như cô gái
Khỏe như lúa đồng..."

Ngày nay, dù thời thế đã đổi thay lắm rồi, con gà trống ấy vẫn tiếp tục gáy chào những buổi bình minh đất nước, để canh giữ phần nào hồn nước, để gìn vàng giữ ngọc quê tổ trước những buổi thăng trầm vẫn đang tiếp diễn.

"Bác thợ ngắm tranh
Thấy lòng vỗ cánh
Thấy đời lại xanh
Ôi người nghệ sỹ
Tên là dân gian
Góp cùng Trời Đất
Con gà Việt Nam
Gà từ trong tranh
Gà ra cuộc đời
Gáy lên! Gà ơi!".

BẢO BÌNH
(Tổng hợp)

MÙA XUÂN TÌNH YÊU

Nhạc: *Quốc Huy*
Lời: Phỏng thơ *Bạch Phần*

Dịu dàng - Trong sáng

Khi gió xuân qua ngõ bầu trời trong xanh hơn, ngoài vườn hoa đua nở chim én liệng chao nghiêng. Ta đón xuân hôn gió, giang tay với nắng hồng, mùa xuân đến rồi đó ôi dịu dàng sắc hương. Mùa xuân ơi mùa xuân, ngọt ngào bao nồng ấm, mà sao luôn tươi trẻ, để lòng ta ngẩn ngơ. Mùa xuân ơi tình yêu, nồng nàn như thế đó, mùa xuân luôn tươi trẻ, để tâm hồn đẹp hơn. Mùa xuân luôn tươi trẻ, dâng nhựa sống cho đời. (Khi...) ...hơn. Mùa xuân luôn tươi trẻ, dâng nhựa sống cho đời.

Sôi nổi hơn

HAPPY NEW YEAR

2017